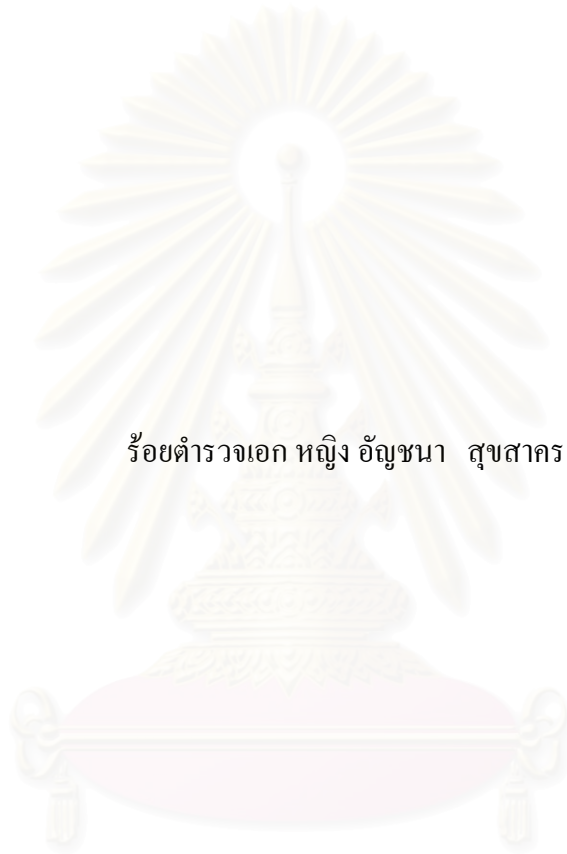

การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐานในคดีอาญา
: ศึกษาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ 22) พ.ศ.2547

ร้อยตำรวจเอก หญิง อัญชนา สุขสาคร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ISBN 974-14-3404-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ADMISSIBILITY OF THE ACCUSED'S CONFESSION AS EVIDENCE
IN CRIMINAL CASE : STUDY ON THE CRIMINAL PROCEDURE CODE
(22nd AMENDMENT) ACT B.E.2547

Police Captain Anchana Sooksakorn

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

ISBN 974-14-3404-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐาน
ในคดีอาญา : ศึกษาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ.2547

โดย

ร้อยตำรวจเอกหญิง อัญชญา สุขสาคร

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

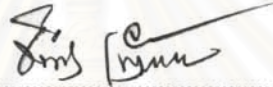
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตศิริตัน

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) จรัญ ภักดีธนากุล

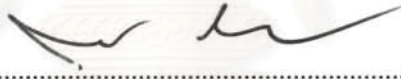
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิตพันธ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ พรเพชร วิชิตชลชัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตศิริตัน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ศาสตราจารย์ (พิเศษ) จรัญ ภักดีธนากุล)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ชัยเกษม นิตสิริ)

อัญชนา สุขสาคร,ร.ต.อ.หญิง : การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐาน
ในคดีอาญา:ศึกษาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ 22) พ.ศ.2547 ADMISSIBILITY OF THE ACCUSED'S CONFESSION AS
EVIDENCE IN CRIMINAL CASE : STUDY ON THE CRIMINAL PROCEDURE CODE
(22nd AMENDMENT)ACT B.E.2547

อ.ที่ปรึกษา:รศ.มัทยา จิตติรัตน์ อ.ที่ปรึกษาร่วม: ศ.(พิเศษ) จริญญาภัคศิรินากุล หน้า.ISBN 974-14-3404-9

โดยหลักแล้วพยานหลักฐานทุกชนิดที่มีคุณสมบัติบ่งชี้ถึงข้อเท็จจริงที่พิพาทกันในคดียอมรับฟัง
เป็นพยานหลักฐานในคดีได้ ซึ่งคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐานชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะ
ผู้ที่รู้เห็นการกระทำความผิดได้ดีที่สุด ก็คือ ผู้กระทำความผิดเองคำรับสารภาพของผู้ต้องหาจึงมีคุณค่าในทาง
พยานหลักฐานและมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่บางครั้งการแสวงหาพยานหลักฐาน
ของเจ้าหน้าที่อาจจะกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ เช่น อาจจะใช้วิธีการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย
บีบบังคับ หรือจูงใจให้ผู้ต้องหารับสารภาพ ซึ่งเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยตรง
และเพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชน จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ.2547 โดยกำหนดวิธีปฏิบัติในการสอบคำให้การของผู้ต้องหาไว้อย่างเคร่งครัดให้เจ้าหน้าที่
ต้องปฏิบัติตามทั้งในชั้นจับกุมและสอบสวน หากฝ่าฝืน คำรับสารภาพของผู้ต้องหาที่ได้มาก็ไม่อาจรับฟังเป็น
พยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาคนนั้นได้ โดยไม่มีข้อยกเว้นใดๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพ
ความรุนแรงของอาชญากรรมในประเทศที่มีแนวโน้มสูงขึ้น

จากการศึกษาการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศสหรัฐอเมริกา, ประเทศอังกฤษ,
ประเทศออสเตรเลีย และประเทศเยอรมนี ไม่พบประเทศใดที่วางหลักกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามรับฟังคำรับสารภาพ
ของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐานอย่างเคร่งครัดเหมือนดังเช่นประเทศไทย เนื่องจากการวางหลักเกณฑ์ในเรื่อง
ของการรับฟังพยานหลักฐานไว้อย่างเคร่งครัดเกินไปนั้น จะมีผลต่อการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีและทำให้ยาก
ต่อการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายในเรื่องการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา
ไว้อย่างเคร่งครัดเพียงเพื่อมุ่งคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเพียงด้านเดียว จึงเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการรักษาความสงบ
เรียบร้อยของสังคม และเพื่อมิให้กฎหมายเกี่ยวกับการรับฟังคำรับสารภาพของประเทศไทย มีความเคร่งครัด
จนเกินจำเป็น จึงควรมีการแก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาให้มีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้น
โดยให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาได้ หากเห็นว่าเพื่อประโยชน์ของกระบวนการ
ยุติธรรม โดยวางหลักของการใช้ดุลพินิจดังกล่าวไว้ด้วย ซึ่งจะทำให้กฎหมายเกี่ยวกับการรับฟังคำรับสารภาพเป็น
พยานหลักฐานในประเทศไทยมีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันเหมือนกฎหมายที่เป็นอยู่ในระบบสากล

สาขาวิชา นิติศาสตร์

ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4686361434 : MAJOR LAW

KEY WORD: ADMISSIBILITY/ ACCUSED'S CONFESSION/ EVIDENCE/ CRIMINAL CASE/ CRIMINAL PROCEDURE CODE.

ANCHANA SOOKSAKORN, POL. CAPT : ADMISSIBILITY OF THE ACCUSED'S CONFESSION AS EVIDENCE IN CRIMINAL CASE : STUDY ON THE CRIMINAL PROCEDURE CODE (22nd. AMENDMENT) ACT B.E.2547

THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.MATTAYA JITTIRAT,

THESIS COADVISOR : PROF. JARAN PUKDITANAKUL,

164 pp. ISBN 974-14-3404-9

In principle, all evidences having probative value to prove facts in dispute are able to be admitted. Confession of alleged offender is an important evidence because the person who realizes with commission of an offence is the wrongdoer. Confession of alleged offender is a strong evidence playing an important role with proceeding of the criminal cases. Nevertheless, seeking of evidence by officer may affect right and freedom of people such as illegal procedure, oppression or inducement for confession. For protecting right and freedom of people, the Criminal Procedure Code (22nd. Amendment) Act B.E. 2547 is issued by the Parliament for enforcement and the Act is strictly determined about procedure for governmental officer to comply with not only at the stage of arrest but also investigation. If the officer violates the Act, confession of alleged offender will not be admitted without any exception. This does not conform with criminal situation in Thailand which is in a high tendency.

From studying, admissibility of the accused's confession in the United States of America, England, Australia and Germany are not strictly determined as that in Thailand because adhering to strict doctrine will affect establishing the guilt of the accused and will be an obstruction of bringing the criminal to receive the punishment. Hence, the strict enactment involved with inadmissibility of the accused's confession which is only for protecting the alleged offender is highly obstruction for maintaining public order. Besides, to avoid the strict principle relating to inadmissibility of the accused's confession, the Act should be amended for more flexible which the accused's confession should be admitted by discretion of judge if it is beneficially for proceeding. The discretion as mentioned should be exercised according to a regulation which admissibility of the accused's confession will be appropriate for circumstances in Thailand and similarly with the legal system of other nations.

Field of study LAWS

Academic year 2006

Student's signature..... *A. Sooksakorn*

Advisor's signature..... *Mattaya Jittirat*

Co-advisor's signature..... *J. Pukditanakul*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความเมตตา กรุณาเป็นอย่างสูง จากท่านรองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์ ซึ่งรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและให้คำแนะนำทุกสิ่งทุกอย่าง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านด้วยความจริงใจ นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ ท่าน ศาสตราจารย์ (พิเศษ) จรรย์ ภักดีชนากุล ที่ให้เกียรติอย่างสูงรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์พรเพชร วิชิตชลชัย ซึ่งเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ และท่านอาจารย์ชัยเกษม นิตินิธิ ที่ร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์จนนำไปสู่ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้เลี้ยงดูอบรมสั่งสอน มอบความรัก และเป็นกำลังใจ ตลอดจนให้ความสนับสนุนในทุก ๆ ด้านมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ครูอาจารย์ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนๆ ญาติพี่น้อง ที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุนผู้เขียน และขอขอบคุณ ร้อยตำรวจโทหญิง จีราวรรณ พุทธวรคุณ สิบตำรวจตรีหญิง เนตรชนก เอี่ยมสำอางค์ และสิบตำรวจตรี หญิง ขวัญใจ ท้วมยัง ผู้สละเวลารับเป็นธุระในการจัดพิมพ์ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และผู้ที่มีส่วนในความสำเร็จซึ่งผู้เขียนขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยคือ ร้อยตำรวจเอก นนท์ ภักดีพันธ์ ที่เป็นกำลังใจ และได้ให้ความสนับสนุนตลอดมาจนวิทยานิพนธ์นี้ประสบความสำเร็จ

สุดท้ายนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใดๆ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้ แต่เพียงผู้เดียว แต่หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีประโยชน์ต่อการศึกษา ผู้เขียนขอมอบคุณความดีนี้ ให้ผู้มีพระคุณข้างต้นทุกท่าน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	7
ขอบเขตของการศึกษา.....	7
วิธีการศึกษา.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	8
บทที่ 2 การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญา.....	9
2.1 ปรัชญาของการรับฟังคำรับสารภาพ.....	10
2.2 หลักทั่วไปของการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญา.....	10
2.3 ความหมายของคำรับสารภาพ.....	10
2.4 ความแตกต่างระหว่างคำรับกับคำรับสารภาพ.....	11
2.5 ความหมายและประเภทของคำรับ.....	13
2.6 น้ำหนักและความน่าเชื่อถือของคำรับสารภาพ.....	17
2.7 วิวัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวกับการรับฟังคำรับสารภาพ.....	20
บทที่ 3 การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศไทย.....	21
3.1 ประเภทคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญา.....	23
3.1.1 คำรับสารภาพนอกศาล.....	23
3.1.1.1 คำรับสารภาพของผู้ถูกจับในชั้นจับกุม.....	23
3.1.1.2 คำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน.....	25
3.1.1.3 คำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นอัยการ.....	26

3.1.2 คำรับสารภาพในชั้นศาล.....	28
3.2 วิวัฒนาการ การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศไทย.....	29
3.2.1 การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา ก่อนประกาศใช้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	29
3.2.2 การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา.....	31
3.2.3 การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547.....	39
บทที่ 4 การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในต่างประเทศ.....	46
4.1 วิวัฒนาการ การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา.....	47
4.1.1 วิวัฒนาการ การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา ในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	47
4.1.2 วิวัฒนาการ การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา ในประเทศอังกฤษ.....	52
4.2 การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศที่ใช้ระบบ Common Law.....	53
ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	54
1. แนวคิดเกี่ยวกับบทตัดพยานหลักฐานในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	54
2. การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	58
ประเทศอังกฤษ.....	67
1. แนวคิดเกี่ยวกับบทตัดพยานหลักฐานในประเทศอังกฤษ.....	67
2. การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศอังกฤษ.....	68
ประเทศออสเตรเลีย.....	74
1. แนวคิดเกี่ยวกับบทตัดพยานหลักฐานในประเทศออสเตรเลีย.....	74
2. การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศออสเตรเลีย.....	76
4.3 การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศที่ใช้ระบบ Civil Law.....	88
ประเทศเยอรมนี.....	89
1. แนวคิดเกี่ยวกับบทตัดพยานหลักฐานในประเทศเยอรมนี.....	89
2. การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศเยอรมนี.....	91

บทที่ 5	วิเคราะห์การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ.2547.....	94
5.1	คำรับสารภาพที่มีได้เกิดขึ้น โดยความสมัครใจ.....	94
5.2	คำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบประการอื่น.....	102
5.2.1	คำรับสารภาพที่ได้มาโดยขัดต่อกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องหา.....	102
5.2.2	คำรับสารภาพที่ได้มาโดยขัดต่อกฎหมายเกี่ยวกับการสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกิน 18 ปี.....	118
5.3	การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากคำรับสารภาพที่ห้ามรับฟัง.....	121
5.4	ปัญหาที่เกิดจากการไม่รับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐาน.....	130
บทที่ 6	บทสรุปและเสนอแนะ.....	139
	บทสรุป.....	139
	ข้อเสนอแนะ.....	144
	รายการอ้างอิง.....	151
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	155

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

เมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้น สิ่งที่น่าจะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินคดีก็คือ พยานหลักฐาน เพราะการที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์นั้นจะต้องอาศัยการพิสูจน์จากพยานหลักฐาน ซึ่งพยานหลักฐานนั้นจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีตั้งแต่เริ่มต้นการสอบสวนไปจนกระทั่งการพิจารณาคัดสินคดีในชั้นศาล และโดยหลักกฎหมายว่าด้วยการรับฟังพยานหลักฐาน พยานหลักฐานทุกชนิดที่มีคุณสมบัติบ่งชี้ถึงข้อเท็จจริงที่พิพาท ย่อมรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีนั้นได้ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Admissible Evidence หรือพยานหลักฐานที่รับฟังได้ ซึ่งหลักการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว มีข้อยกเว้นไว้ว่าถ้ามีบทกฎหมายบทหนึ่งบทใดบัญญัติห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานไว้ พยานหลักฐานนั้นก็จะถูกตัดออก โดยมีฐานะเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้ หรือ Inadmissible Evidence ซึ่งการต้องห้ามรับฟังนี้รวมเรียกชื่อกฎหมายเหล่านั้นว่า บทตัดพยานหลักฐานนั่นเอง¹

แต่เดิมนั้น การพิจารณาคดีอาญาของไทยมิได้มีบทกฎหมายที่เป็นบทตัดพยานหลักฐานซึ่งเป็นคำรับสารภาพของผู้ต้องหาไว้แต่อย่างใด โดยศาลฎีกาได้วางบรรทัดฐานสอดคล้องกับหลักปฏิบัติที่ใช้อยู่ในนานอารยประเทศว่า คำรับสารภาพของผู้ต้องหานั้นแม้จะเป็นพยานบอกเล่าก็สามารถรับฟังได้ เนื่องจากคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญาโดยทั่วไปย่อมเป็นพยานหลักฐานที่ดีที่สุด เพราะผู้ที่รู้เห็นการกระทำความผิดได้ดีที่สุดก็คือผู้กระทำความผิดเอง นอกจากนี้ยังมีการตั้งข้อสมมติฐานว่า บุคคลจะไม่กล่าวข้อความอันจะทำให้เขากลายเป็นผู้กระทำความผิด กล่าวอีกนัยหนึ่งหากบุคคลใดกล่าวยอมรับว่า ได้กระทำความผิดก็ตั้งสันนิษฐานว่าเขาได้กระทำความผิดจริง² และหากการได้มาซึ่งคำรับสารภาพของผู้ต้องหานั้นเจ้าหน้าที่บ้านเมืองทำถูกต้องแล้ว โดยไม่มีการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาที่ถือได้ว่า คำรับสารภาพนั้นเป็นคำรับสารภาพโดยชอบตามกฎหมาย และสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันผู้ต้องหาได้ ดังนั้น

---

¹ จรัญ ภัคศิรนากุล, กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2548), หน้า 252.

² Rupert Cross, An out line of the law of evidence, Fourth edition (London: Butterworths, 1975), p. 425.

คำรับสารภาพของผู้ต้องหาจึงมีคุณค่าในทางพยานหลักฐานและมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา³

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันประเทศไทยได้มีแนวความคิดที่จะคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหามากขึ้นโดยตระหนักถึงวิธีการต่างๆ ในการแสวงหาพยานหลักฐานจากผู้ต้องหาของเจ้าหน้าที่ว่า มีการใช้วิธีต่างๆ อันมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งคำรับสารภาพ เช่น อาจจะใช้วิธีการบีบบังคับให้ผู้ต้องหารับสารภาพ และเห็นควรที่จะมีการกำหนดวิธีการเพื่อมิให้เจ้าหน้าที่แสวงหาพยานหลักฐานอันมิชอบไว้อย่างเคร่งครัด จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม 2547 เป็นต้นมา ได้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ประเภทการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาไว้โดยเฉพาะในมาตรา 84 วรรคท้าย ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ถูกจับให้ไว้ต่อเจ้าพนักงานผู้จับหรือพนักงานผู้รับมอบตัวผู้ถูกจับ ถ้อยคำนั้นเป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่า ตนได้กระทำความผิดห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน แต่ถ้าเป็นถ้อยคำอื่นจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้ต่อเมื่อได้มีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่งหรือตามมาตรา 83 วรรคสอง* แก่ผู้ถูกจับแล้วแต่กรณี” ซึ่งการวางบทตัดพยานหลักฐานชนิดที่มาจากคำให้การของผู้ถูกจับ หรือจะเรียกว่า คำให้การของผู้ต้องหาในชั้นจับกุมเอาไว้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะเรื่องว่า คำให้การของผู้ต้องหาในชั้นจับกุมนั้น ถ้าเป็นคำให้การรับสารภาพว่า ผู้นั้นกระทำความผิดตามข้อกล่าวหาที่ต้องห้ามมิให้รับฟัง แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะทำทุกอย่างถูกต้องก็ห้ามรับฟังคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นจับกุมนั้นมาพิสูจน์ความผิดในชั้นศาล แต่ก็มีข้อยกเว้นไว้ว่า ถ้าคำให้การในชั้นจับกุมนี้ไม่ใช่เป็นคำให้การรับสารภาพว่า กระทำความผิด แต่เป็นถ้อยคำอื่นนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดในชั้นศาลได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้แจ้งสิทธิ

³พรเพชร วิชิตชลชัย, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เคนโกรว จำกัด, พ.ศ.2542), หน้า 2.

*ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 83 วรรคสอง “ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษานายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้สะดวก และไม่เป็นภาระขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับ หรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดก็ให้เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี ในการนี้ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นบันทึกการจับดังกล่าวไว้ด้วย”

ของผู้ถูกจับให้ทราบถูกต้องครบถ้วนตามหลักกฎหมายใหม่ ว่าด้วยการจับและการแจ้งสิทธิผู้ถูกจับ ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 84 วรรคหนึ่ง* และมาตรา 83 วรรคสอง ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายต้องการ ให้ความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกจับให้ชัดเจนขึ้น ยกมาตรฐานการทำงานของเจ้าหน้าที่ บ้านเมืองในชั้นจับกุมประชาชนให้เข้าสู่มาตรฐานสากล ซึ่งจะทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ยากขึ้น กว่าเดิม แต่ก็จะได้ประโยชน์ในเชิงคุณภาพและมาตรฐานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของประเทศไทยไม่ต่ำกว่ามาตรฐานของประเทศอื่น

บทคัดพยานหลักฐานอีกบทหนึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา 134/4 วรรคท้าย ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่แก้ไขใหม่ดังกล่าว ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนที่จะมีการแจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบตามวรรคหนึ่ง หรือก่อนที่จะมีการดำเนินการตามมาตรา 134/1, มาตรา 134/2, มาตรา 134/3 และมาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง จะรับฟังถ้อยคำนั้นเป็นพยานหลักฐาน ในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาไม่ได้” ซึ่งถือเป็นการ บัญญัติบทคัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือ ได้มาโดยมิชอบเป็นการเฉพาะอีกบทหนึ่ง ใช้กับถ้อยคำ ของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นถ้อยคำรับสารภาพหรือเป็นผลร้ายต่อรูปคดี ของผู้ต้องหานั่นเอง จะนำไปใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันผู้ต้องหาในชั้นศาลได้ ต่อเมื่อพนักงานสอบสวน แจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบ ตามมาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง** มีสองประการ คือ ประการแรกต้องแจ้ง ให้ผู้ต้องหาทราบว่าสิทธิที่จะไม่ให้การก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาสมัครใจให้การ ถ้อยคำนั้นอาจจะถูก นำไปใช้พิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาในชั้นศาลได้ ประการที่สอง ต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่า สิทธิที่จะให้ทนายความหรือคนที่ผู้ต้องหาไว้วางใจเข้ามาอยู่ร่วมฟังการสอบปากคำได้ด้วย หลังจากแจ้งสิทธิสองประการนี้ให้ผู้ต้องหาทราบแล้ว พนักงานสอบสวนไม่สามารถสอบปากคำ ได้ในทันที โดยต้องไปดำเนินการตามมาตรา 134/1 ถึงมาตรา 134/3 อีกด้วย กล่าวคือต้อง

---

* ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 84 วรรคหนึ่ง “ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่ง ทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับ ไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ พร้อมด้วยผู้จับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการ ของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบดังกล่าว แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป”

** ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง “ในการถาม คำให้การผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบก่อนว่า

(1) ผู้ต้องหามีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหา ให้การนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

(2) ผู้ต้องหามีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้”

มิชอบ หรือมีการละเมิดต่อสิทธิของผู้ต้องหา เพื่อแสวงหาคำรับสารภาพแต่อย่างใด ก็ต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน

การที่กฎหมายกำหนดบทตัดพยานหลักฐานต่างๆ ขึ้นก็เนื่องจากมีแนวคิดในเรื่องนี้สองด้าน ในด้านหนึ่งเป็นแนวคิดตามกฎหมายพยานหลักฐานของประเทศอังกฤษ เห็นว่า แม้จะเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบก็ตาม หากพยานหลักฐานไม่ใช่พยานหลักฐานเท็จหรือพยานหลักฐานปลอม และหากเป็นพยานหลักฐานที่มีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ (Probative Value) ข้อเท็จจริงได้ค่อนข้างสูง บางครั้งอาจจะเป็นพยานที่มีความสำคัญในคดี หากต้องห้ามมิให้รับฟังแล้วผลของคดีนั้นอาจจะผิดเพี้ยนไปจากความจริง ความเห็นในด้านที่หนึ่งจึงเห็นว่า ไม่ควรจะตัดพยานหลักฐานเหล่านี้ ส่วนการที่เจ้าหน้าที่ไปแสวงหาได้มาโดยใช้วิธีอันมิชอบ ก็เป็นความผิดของเจ้าหน้าที่ที่จะแยกไปดำเนินการลงโทษป้องกันปราบปรามกันต่อไป ไม่ควรที่จะใช้บทตัดพยานหลักฐานบทนี้ไปเป็นวิธีการในการป้องปรามการกระทำโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ เพราะจะทำให้เกิดผลเสียแก่การพิสูจน์หรือวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดี ซึ่งอาจจะมีผลกระทบไปถึงความเสียหายของฝ่ายผู้เสียหายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ด้วยก็ได้ จึงใช้หลักว่า ไม่ห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ศาลสามารถรับฟังพยานหลักฐานชนิดนี้ได้ แต่มีข้อยกเว้นไว้ว่า หากการกระทำของเจ้าหน้าที่มีลักษณะรุนแรงก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมอย่างยิ่ง ในขณะที่ความสำคัญของพยานหลักฐานชิ้นนั้นและความร้ายแรงของคดีอาญาเรื่องนั้น ไม่ได้มีผลกระทบสังคมรุนแรงนัก ศาลก็มีดุลพินิจที่จะตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยไม่ชอบนั้นด้วย (Inclusionary Rule with Exclusionary Discretion)

แนวคิดในทางตรงกันข้าม ก็คือแนวคิดของประเทศสหรัฐอเมริกาที่วางหลักให้ตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ โดยเรียกชื่อบทตัดพยานหลักฐานบทนี้ว่า The Exclusionary Rule เนื่องจากพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบนี้ แม้จะมีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ (Probative Value) สูง แต่หากยอมให้รับฟังได้เหมือนพยานหลักฐานทั่วไปก็จะก่อให้เกิดผลเป็นการยุยงส่งเสริมให้คู่ความในคดีโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติฝ่าฝืนกฎหมายเสียเอง ซึ่งในหลายกรณีกลับจะก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมมากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับการใช้พยานหลักฐานนั้นพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีเสียอีก ซึ่ง The Exclusionary Rule มิได้มีความหมายเฉพาะที่ตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบเท่านั้น แต่ยังขยายความของบทตัดพยานหลักฐานบทนี้ออกไปให้รวมถึงพยานหลักฐานอื่นๆ ที่ถึงแม้จะได้มาโดยชอบแต่อาศัยข้อมูลหรือเบาะแสจากพยานหลักฐานชิ้นแรกที่ได้มาโดยมิชอบนั้น ก็พลอยถูกตัดไปด้วยโดยหลักกฎหมายที่รู้จักกันทั่วไปว่า Fruit of Poisonous Tree ซึ่งศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาขยายความต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม บทตัดพยานหลักฐานที่ใช้อย่างกว้างขวางที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกา

ก็ไม่ได้เป็นกฎหมายหรือบทคัดพยานหลักฐานเด็ดขาดตายตัว เพราะมีข้อยกเว้นมากมายหลายกรณี ที่ศาลเห็นว่า แม้เจ้าหน้าที่จะทำผิดพลาดแต่ว่าไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงนัก ทั้งความสำคัญของพยานหลักฐานชิ้นนี้ในคดีนี้มีมากกว่าที่จะยกเว้นศาลให้รับฟังได้ (Exclusionary Rule with Inclusionary Exception)

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันกฎหมายพยานหลักฐานในเรื่องบทคัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้น หรือได้มาโดยมิชอบนั้น ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของความคิดสองประการ ซึ่งแนวคิดแรกคือแนวคิดในการควบคุมอาชญากรรม (crime control model) เป็นแนวคิดของฝ่ายที่มุ่งที่จะป้องกันปราบปรามอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของแนวความคิดนี้ก็จะให้การรับฟังพยานหลักฐานได้อย่างกว้างขวาง ส่วนแนวคิดอีกประการคือการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน (due process of law model) ที่วางหลักให้ตัดพยานหลักฐานประเภทนี้ออกไปก็เพื่อที่จะมุ่งรักษาระบบกระบวนการยุติธรรมของประเทศให้เป็นระบบที่ได้มาตรฐานเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ เป็นความคิดในทางมุ่งที่จะถือหลักคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ หรือกระบวนการทางกฎหมายที่ต้องชอบธรรม⁴ เป็นหลัก หากมองจากทางด้านของนักคิดฝ่าย crime control model ก็ไม่ควรจะตัดพยานหลักฐานบทนี้ แต่หากมองทางด้านของนักคิดทางฝ่าย due process of law model ก็เห็นว่า จำเป็นที่จะต้องมีการตัดพยานหลักฐานบทนี้ แต่ไม่ว่ามองแนวความคิดที่เกิดขึ้นด้านใด ก็จะเห็นได้ว่า ไม่มีประเทศใดที่วางหลักกฎหมายในเรื่องนี้ตายตัวโดยไม่มีข้อยกเว้น

จากเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าว จึงควรทำการศึกษาถึงหลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐาน เพื่อหาจุดที่เป็นดุลยภาพระหว่างสองแนวความคิดในการจัดระบบงานยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยให้ได้สมดุลกัน เพื่อให้มีกระบวนการค้นหาความจริงที่มีประสิทธิภาพ และต้องเป็นกระบวนการที่ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหา โดยถ้ามีการใช้หลักการหนึ่งก็ต้องมีบทยกเว้นให้อีกด้านหนึ่งเสมอ ทั้งนี้หลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของระบบเศรษฐกิจ สังคม ความพร้อมของระบบงานยุติธรรมทางอาญา และความรุนแรงของอาชญากรรมในแต่ละประเทศเป็นสำคัญ

1.2 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

การห้ามรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 มีความเคร่งครัดมากขึ้นไป

---

⁴ Faniel Katkin, The Nature of Criminal Law (Monterey: Cole Publishing Company, 1982), pp. 265-267.

แม้จะมีเหตุผลเพื่อป้องกันมิให้เจ้าพนักงานใช้อำนาจโดยมิชอบในการแสวงหาพยานหลักฐาน และคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาได้มากขึ้น แต่กฎหมายดังกล่าวก็เป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการปราบปรามอาชญากรรมและการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เนื่องจากการที่กฎหมายมีความเคร่งครัดในเรื่องของการแสวงหาพยานหลักฐานจนเกินกว่าความพอเหมาะพอควรจะทำให้ยากต่อการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ จึงควรมีการพัฒนาหาหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงดุลยภาพและความยุติธรรม โดยมีการแก้ไขปรับปรุงและศึกษาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ในการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในต่างประเทศประกอบ

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาถึงหลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547
2. ศึกษาถึงน้ำหนักและความน่าเชื่อถือของคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
3. ศึกษาถึงหลักกฎหมาย ว่าด้วยการรับฟังพยานหลักฐานเกี่ยวกับบทตัดพยานที่เป็นคำรับสารภาพของผู้ต้องหาทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ
4. ศึกษาเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับการรับฟังคำรับสารภาพให้เหมาะสมกับประเทศไทย

1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การศึกษานี้มุ่งเฉพาะที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับฟังคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหาซึ่งได้ให้ไว้กับเจ้าพนักงานผู้จับกุมและพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นการได้มาซึ่งคำรับสารภาพในกระบวนการก่อนการพิจารณาคดีในชั้นศาล ในการที่จะต้องนำคำรับสารภาพดังกล่าวมาเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลเพื่อพิสูจน์ความผิด ซึ่งเป็นการศึกษาถึงการได้มาซึ่งคำรับสารภาพในกระบวนการก่อนการพิจารณาคดีในชั้นศาลเท่านั้น โดยจะศึกษาเปรียบเทียบกับหลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศที่ใช้ระบบ Civil Law คือ ประเทศเยอรมนี และประเทศที่ใช้ระบบ Common Law คือ ประเทศอังกฤษ, ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย

1.5 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความ คำบรรยายกฎหมาย ตลอดจนตัวบทกฎหมายและคำพิพากษาของศาล ทั้งของไทยและของต่างประเทศ แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบหาข้อสรุป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. ทราบถึงแนวความคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่มีผลในการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาทั้งของไทยและต่างประเทศ
2. ทราบถึงหลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในต่างประเทศ
3. ทราบถึงหลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในการพิจารณาคดีของศาลในไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญา

คำรับสารภาพโดยทั่วไปย่อมเป็นพยานหลักฐานที่ดีที่สุด เพราะผู้ที่รู้เห็นการกระทำความผิดได้ดีที่สุดก็คือ ผู้กระทำความผิดเอง นอกจากนี้ยังมีการตั้งข้อสมมติฐานว่าบุคคลจะไม่กล่าวข้อความอันจะทำให้เขากลายเป็นผู้กระทำความผิด กล่าวอีกนัยหนึ่ง หากบุคคลใดกล่าวยอมรับว่า ได้กระทำความผิดก็ต้องสันนิษฐานว่าเขาได้กระทำความผิดจริง คำรับสารภาพจึงมีคุณค่าในทางพยานหลักฐานและมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่บางครั้งการแสวงหาพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพของเจ้าหน้าที่อาจจะไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ จึงมีแนวความคิดที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ต้องหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังคำรับสารภาพ เพราะในบางกรณีเจ้าหน้าที่ไม่อาจหาพยานหลักฐานมาดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดได้ ก็อาจจะไปใช้วิธีการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย บีบบังคับ หรือจูงใจให้ผู้ต้องหารับสารภาพ อันเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานจากคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเอง ซึ่งเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยตรง ดังนั้น ในประเทศต่างๆ จึงได้มีแนวคิดในการที่จะปฏิเสธไม่รับฟังคำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบ หรือที่เรียกว่าการตัดพยานหลักฐาน โดยกำหนดวิธีการปฏิบัติให้เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มิฉะนั้นพยานหลักฐานที่ได้มาก็ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีได้

2.1 ปรัชญาของการรับฟังคำรับสารภาพ

บุคคลธรรมดาที่มีความรู้สึกและสามารถพูดได้ เมื่อกระทำความผิดแล้วในบางครั้งก็ไม่อยากรับสารภาพเพราะสังคมได้กำหนดโทษสำหรับความผิดตามที่เขาจะรับสารภาพไว้ แต่ถึงกระนั้นก็ตามจิตใจและมูลเหตุจูงใจของบุคคลก็ปรารถนาที่จะพูดความจริงมากกว่าเพราะว่า “การพูดความจริงง่ายกว่าการโกหก” ดังนั้น การที่บุคคลเมื่อกระทำความผิดแล้วไม่รับสารภาพนั้นมาจากสาเหตุอื่นๆ เช่น ประสบการณ์บางอย่าง ความจำเป็น เป็นต้น มิใช่เกิดจากจิตใจของมนุษย์ โดยทั่วไปมนุษย์เมื่อกระทำความผิดแล้วมักจะรับสารภาพ เพราะเขาเป็นมนุษย์ และเพื่อการเป็นส่วนหนึ่งของเผ่าพันธุ์มนุษย์ของเขา แม้ว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมอันเป็นการต่อต้านบรรทัดฐานของสังคมหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบรรทัดฐานของสังคมซึ่งเรียกว่า “อาชญากร” ก็ตามก็อาจจะมีแรงจูงใจที่จะยอมรับสารภาพ ถ้าสังคมเปิดโอกาสให้เขาสามารถทำได้ อาชญากร

---

¹ Arthur S. Aubry, Rudolph R. Caputo and R.J. Gallati, Criminal Interrogation (Illinois: Charles C Thomas Publisher, 1980), pp. 301-307.

ได้ประกอบอาชญากรรมก็เพราะว่า เขามีมูลเหตุจูงใจที่ชอบกระทำมันเหมือนอย่างกับเราชอบดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ ดังนั้น อาชญากรจึงมักจะพอใจที่จะยอมรับสารภาพแม้ว่าเขาจะถูกลงโทษก็ตาม

แต่อย่างไรก็ตาม มีบุคคลเป็นจำนวนมากจะนิ่งเมื่อมาอยู่ต่อหน้าเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งก่อให้เกิดการกระทำอันมิชอบ เช่น หลอกหลวง บังคับ ชูเชิญ โดยการทู่ตีหรือทรมานอื่นๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำรับสารภาพ แต่วิธีนี้อาจทำให้บุคคลผู้บริสุทธิ์ยอมรับสารภาพ ทั้งที่ไม่เป็นความจริง และถูกพิพากษาลงโทษเพราะคำรับสารภาพนั้นได้ เพราะในขณะที่บุคคลถูกทรมานหรือถูกบังคับเขาจะไม่คำนึงถึงสิ่งใด นอกจากการทรมานหรือถูกบังคับให้เขารับสารภาพ แม้ว่า คำรับสารภาพนั้นจะนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันเขาในการพิจารณาคดี

2.2 หลักทั่วไปของการรับฟังคำรับสารภาพผู้ต้องหาในคดีอาญา

ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Common Law เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เป็นต้น หรือประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Civil Law เช่น ประเทศเยอรมนี มีหลักทั่วไปในการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐานไว้ว่า คำรับสารภาพที่จะรับฟังได้นั้น จะต้องเป็นคำรับสารภาพโดยชอบตามกฎหมาย และได้มาโดยสมัครใจ ปราศจากการบังคับ ไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ เช่น การข่มขู่ การใช้วิธีการอันรุนแรง เพราะคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นโดยมิชอบนั้น อาจกลับกลายเป็นผลทำให้ผู้ต้องสงสัย ซึ่งแท้ที่จริงแล้วเป็นคนบริสุทธิ์ต้องยอมรับสารภาพว่า ได้กระทำความผิดซึ่งไม่เป็นความจริงได้

2.3 ความหมายของคำรับสารภาพ

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน “คำ” หมายถึง “เสียงที่พูด” และ “รับสารภาพ” หมายถึง “ยอมรับผิด” ดังนั้น เมื่อนำมารวมกันแล้ว “คำรับสารภาพ” จึงหมายถึง “คำพูดอันเป็นการยอมรับผิด”²

คำรับสารภาพตรงกับภาษาอังกฤษว่า “confession” และตรงกับภาษาละตินว่า “confessio”

คำรับสารภาพเป็นถ้อยคำที่มักจะใช้ในคดีอาญาเป็นส่วนมาก หมายถึง การที่บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด ได้กระทำไปปรากฏข้อเท็จจริงต่อบุคคลอื่น ด้วยการยอมรับข้อเท็จจริง

---

² อุทัย หิรัญโต, พจนานุกรมศัพท์กฎหมาย: อังกฤษ-ไทย (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษร, 2525), หน้า 40.

อันเป็นปฏิปักษ์ต่อผลประโยชน์ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการยอมรับข้อเท็จจริงโดยตรงว่า เป็นผู้กระทำความผิด หรือยอมรับข้อเท็จจริงซึ่งนำไปสู่การวินิจฉัยว่า ได้กระทำความผิดทางอาญาก็ตาม

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำรับสารภาพนั้นจะต้องปรากฏรายละเอียดของการกระทำในแต่ละขั้นตอนตามองค์ประกอบความผิด ซึ่งเป็นการยอมรับว่าได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา

คำรับสารภาพ ในระบบ Common Law หมายถึง คำรับสารภาพที่กระทำต่อบุคคลอื่นนอกศาล การรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานนี้ศาลให้ความสนใจและเคร่งครัดในการรับฟังมากและโดยทั่วไปถือว่าเป็นแบบหนึ่งของ admission ซึ่งจัดว่าเป็นข้อยกเว้นของ hearsay rule ด้วย³

คำรับสารภาพอาจกระทำโดยด้วยวาจา (verbal) หรือ เขียน (written) ก็ได้ หากกระทำในศาลเรียกว่า คำรับสารภาพในศาล (judicial confessions, formal, coroner's inquest or plea of guilty) แต่ถ้ายกกระทำนอกศาลเรียกว่า คำรับสารภาพนอกศาล (extrajudicial confessions or informal confessions)

2.4 ความแตกต่างระหว่างคำรับกับคำรับสารภาพ

ตามกฎหมายอังกฤษ การที่บุคคลยอมรับข้อเท็จจริงบางอย่างไม่ว่าโดยตรงหรือโดยปริยาย อาจมีผลให้ศาลรับฟังข้อเท็จจริงนั้นได้ การรับข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ เรียกว่า คำรับ (admission) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ คำรับอย่างเป็นทางการ (formal admission) กับ คำรับอย่างไม่เป็นทางการ (informal admission)

คำรับอย่างเป็นทางการ (formal admission) เป็นคำรับของกลุ่มความที่เกิดขึ้นระหว่างการพิจารณาคดีในศาล เมื่อรับแล้วจะผูกมัดคู่ความ โดยถือว่าข้อเท็จจริงเป็นยุติ มีผลให้ไม่ต้องมีการสืบพยานในเรื่องที่รับกัน

คำรับอย่างไม่เป็นทางการ (informal admission) เป็นคำรับที่เกิดขึ้นนอกศาล (extra-judicial) ซึ่งโดยหลักแล้ว ศาลจะยอมรับฟังข้อเท็จจริงเฉพาะแต่ที่เป็นเรื่องปรากฏอยู่ในกระบวนการพิจารณาคดีเรื่องนั้น ฉะนั้น คำรับที่ทำขึ้นนอกศาล ศาลย่อมจะไม่รับเป็นข้อเท็จจริงในคดีที่กำลังพิพาทกันอยู่⁴ อย่างไรก็ตาม คำรับที่ทำขึ้นนอกศาลนี้ เมื่อเป็นการรับนอกคดี หากจะนำมาใช้ในคดีจะต้องมีการสืบพยานและไม่ถือว่าข้อเท็จจริงเป็นยุติอย่างที่ยอมรับกัน จึงอาจมีการ

---

³Paul F. Rothstein, Evidence (St. Paul, Minn : West Publishing Company, 1970), p. 201.

⁴ไอศถ โกสิน, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: หอรัตนชัยการพิมพ์, 2538), หน้า 72.

นำสืบหรืออธิบายเป็นอย่างอื่นได้ คำรับอย่างไม่เป็นทางการนี้ บางกรณีรับฟังเป็นข้อยกเว้นของพยานบอกเล่า เช่น คำรับของกลุ่มความที่ทำให้ตนเสียประโยชน์ (against interest) และ คำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน (confession) เป็นต้น

ในคดีอาญาถือว่า คำรับสารภาพของผู้กระทำความผิดในคดีอาญาถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ดีที่สุด หรือ Confessions were thought of in general as “the highest evidence of guilt”

ในสหรัฐอเมริกาถือว่า คำกล่าวของจำเลยที่สร้างขึ้นนอกศาล (out of court) และถูกนำมาเสนอต่อศาลเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานยันเขา (against him) ในการพิจารณาคดีนั้น จะเรียกว่า คำรับสารภาพ (confession) ได้ต้องเป็นคำกล่าวที่เป็นการยอมรับว่าได้กระทำความผิดนั้น หรือยอมรับถึงข้อเท็จจริงที่จำเป็นสำหรับการตัดสินว่า ได้กระทำความผิด ส่วนคำกล่าวที่เป็นการยอมรับข้อเท็จจริงหรือพฤติกรรมแวดล้อมอันเกี่ยวพันกับความผิด แต่ยังไม่ถึงขั้นยอมรับว่าเป็นผู้กระทำความผิดโดยตรงนั้น⁵ เป็นเพียงคำรับที่เป็นปฏิกฤษต์ตนเอง (incriminating admission) เช่น การยอมรับข้อเท็จจริงบางอย่างในสถานที่เกิดเหตุ หรือยอมรับว่าคุ้นเคยกับผู้เสียหาย แต่ยังคงปฏิเสธว่ามีได้กระทำความผิด เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในบางมลรัฐของสหรัฐอเมริกาก็มิได้ยึดถือข้อนี้โดยเคร่งครัด Stepgen นักนิติศาสตร์ชาวอเมริกัน กล่าวว่า คำรับสารภาพ (confession) คือคำรับโดยผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด (admission made by a person charged with a crime) ซึ่งแสดงถึงการมีส่วนเกี่ยวข้องกับความผิดนั้น (stating or suggesting the inference that he committed that crime) Wigmore และ Morgan นักนิติศาสตร์ชาวอเมริกันถือว่า คำรับสารภาพเป็นข้อยกเว้นของหลักการห้ามรับฟังพยานบอกเล่า

ในอังกฤษ คำกล่าวที่เกี่ยวกับการยอมรับในความผิดทางอาญา ถ้าทำต่อบุคคลอื่นที่มีอำนาจ (person in authority) เรียกว่า คำรับสารภาพ (confession) แต่ถ้าไม่ได้กล่าวต่อบุคคลอื่นที่มีอำนาจ คำกล่าวนั้นก็จะเป็นเพียงคำรับ (admission) ซึ่งสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานยันผู้กล่าวได้ในฐานะที่เป็นข้อยกเว้นของ hearsay rule ซึ่งในบางครั้งก็เรียกว่า informal admission⁶

กล่าวโดยสรุป คำรับสารภาพ (confession) ตาม Common Law ทั่วไป หมายถึง คำรับที่กระทำต่อบุคคลอื่นซึ่งมีอำนาจ (person in authority) นอกศาล (extra-judicial) และโดยทั่วไปถือเป็นแบบหนึ่งของคำรับ (admission) และจัดว่าเป็นข้อยกเว้นของ hearsay rule

---

⁵ Mc Cormick, Handbook on the Law of Evidence, 2nd ed (Minnesota: West Publishing Co,1977), p.309.

⁶ J.D. Heydon, Cases and Materials of Evidence (London: Butterworths, 1975), p. 331.

2.5 ความหมายและประเภทของคำรับ

คำรับของกลุ่มความ (Admission) หมายถึง ข้อความใดๆ ไม่ว่าจะโดยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร ซึ่งตัวกลุ่มความหรือบุคคลอื่นที่การกระทำของเขาผูกพันตัวกลุ่มความได้ทำขึ้นนอกศาล และกลุ่มความอีกฝ่ายหนึ่งนำมาอ้างเป็นพยานหลักฐานในคดี คำบอกเล่าที่เป็นคำรับนี้หมายความว่ารวมถึงคำให้การของกลุ่มความหรือบุคคลอื่นที่มีผลผูกพันกลุ่มความในฐานะพยานในคดีเรื่องอื่นด้วย

เหตุผลที่กฎหมายยอมให้รับฟังคำบอกเล่าที่เป็นคำรับของกลุ่มความฝ่ายตรงข้ามนั้นก็เพราะระบบวิธีพิจารณาความที่เป็นระบบ Adversary System หรือระบบที่ทำให้กลุ่มความทั้งสองฝ่ายมีโอกาสเต็มที่ที่จะต่อสู้คดีซึ่งกันและกัน เนื่องจากคำรับเป็นคำกล่าวหรือข้อความที่กลุ่มความอีกฝ่ายหนึ่งทำขึ้น ดังนั้น แม้จะเป็นพยานบอกเล่า กลุ่มความอีกฝ่ายหนึ่งก็มีโอกาสที่จะกล่าวแก้หรืออธิบายข้อเท็จจริง หากว่าคำรับนั้นไม่ตรงต่อความจริง การรับฟังพยานบอกเล่าที่เป็นคำรับ ไม่ทำให้กลุ่มความฝ่ายตรงข้ามเสียเปรียบแต่อย่างใด ควรสังเกตว่าเหตุผลของการรับฟังคำรับนี้แตกต่างจากการรับฟังพยานบอกเล่าตามข้อยกเว้นข้ออื่น กล่าวคือ มิได้คำนึงถึงหลักประกันความน่าเชื่อถือและความจำเป็นที่ต้องรับฟังพยานบอกเล่า เพราะคำรับของกลุ่มความอาจเป็นความเท็จ หรืออาจกล่าวเพื่อผลประโยชน์ของตนเองก็ได้ จึงมิได้มีหลักประกันใดๆ ที่จะให้ความมั่นใจว่า คำรับนั้นเป็นความจริง และกรณีนี้ก็มิได้มีความจำเป็นที่ไม่สามารถนำตัวผู้บอกเล่ามาสืบได้ เพราะกลุ่มความสามารถอ้างกลุ่มความอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้บอกเล่ามาเป็นพยานได้อยู่แล้ว ข้อสำคัญก็คือ กลุ่มความจะอ้างคำรับของตนเองนอกศาลมาเป็นพยานของตนไม่ได้ อ้างได้แต่คำรับของฝ่ายตรงข้าม ดังนั้น แม้คำรับนั้นจะไม่เป็นความจริงหรือเป็นคำกล่าว เพื่อผลประโยชน์ของผู้กล่าวเอง ผู้อ้างก็มีดุลพินิจเต็มที่อยู่แล้วที่จะเลือกอ้างเฉพาะคำรับที่เป็นประโยชน์แก่ตนมากที่สุด⁷

-ประเภทของคำรับพิจารณาได้ดังนี้⁸

1. คำรับของกลุ่มความเอง หมายถึง ข้อความหรือคำกล่าวที่กลุ่มความทำขึ้นนอกศาลในคดีนี้ ซึ่งอาจจะทำเป็นบันทึกหรือเล่าให้คนอื่นฟัง หรือให้การในฐานะพยานบุคคลไว้ในคดีเรื่องอื่น คำรับนี้ไม่จำเป็นต้องทำให้ตัวเองเสียประโยชน์ อาจเป็นคำกล่าวในเรื่องใดๆ ซึ่งอาจจะได้ผลประโยชน์ เสียผลประโยชน์ หรือไม่ได้ไม่เสียประโยชน์ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของกลุ่มความฝ่ายตรงข้ามที่จะเลือกเอามาอ้างอิงได้เสมอ โดยปกติคำรับของกลุ่มความนอกศาลนี้จะเป็น

⁷ Mc Cormick, Handbook on the Law of Evidence, pp. 628-631.

⁸ เจ็มซัย ชุติวังศ์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, พิมพ์ครั้งที่ 7

(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2542), หน้า 157.

พยานที่มีน้ำหนักมาก แต่คู่ความฝ่ายซึ่งถูกอ้างคำกล่าวของตนเองมายืนยันอาปฎิเศษหรืออธิบายได้ว่า ที่ตนกล่าวเช่นนั้นนั้นกล่าวโดยความเข้าใจผิด หรือกล่าวในขณะที่สภาวะทางกายหรือจิตไม่ปกติ หรือเป็นเพียงความเห็น

ในการอ้างคำรับนอกศาลของคู่ความที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษรในรูปของเอกสารนี้ ผู้อ้างจะต้องอ้างข้อความในเอกสารทั้งหมดจะตัดตอนมาเฉพาะส่วนหนึ่งส่วนใดไม่ได้ เพราะอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดในความหมายของข้อความ ดังนั้น เอกสารบางฉบับอาจมีทั้งข้อความที่เป็นประโยชน์และเสียประโยชน์แก่รูปคดีของผู้อ้าง ทั้งนี้ก็อยู่ในดุลพินิจของผู้อ้างว่าสมควรจะอ้างเอกสารคำรับนั้นหรือไม่

2. คำกล่าวของผู้มีส่วนได้เสียเสมือนตัวคู่ความ ซึ่งได้แก่

(ก) บุคคลซึ่งคู่ความตั้งเป็นตัวแทนในการกล่าวข้อความเรื่องหนึ่งเรื่องใด โดยเฉพาะคำกล่าวของบุคคลนั้นภายในขอบอำนาจที่คู่ความมอบหมายย่อมถือเสมือนว่าเป็นคำรับของคู่ความเอง

(ข) บุคคลซึ่งเป็นลูกจ้าง ตัวแทน หรือหุ้นส่วนกับคู่ความ และกล่าวข้อความเรื่องหนึ่งเรื่องใดในทางการที่จ้าง ในทางการที่เป็นตัวแทน หรือในทางกิจการของห้างหุ้นส่วน แต่คำกล่าวนั้นจะต้องกล่าวขณะที่ความเป็นนายจ้างลูกจ้าง ตัวการตัวแทน หรือความเป็นหุ้นส่วนยังคงมีอยู่ สำหรับข้อความนั้นอาจเป็นข้อความที่ลูกจ้าง ตัวแทนหรือหุ้นส่วนกล่าวต่อบุคคลภายนอก หรืออาจเป็นข้อความที่กล่าวต่อนายจ้าง ตัวการหรือหุ้นส่วนด้วยกันก็ได้

(ค) บุคคลซึ่งเป็นผู้แทนของนิติบุคคล หรือเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถ คำกล่าวของเขาย่อมมีผลผูกพันนิติบุคคลหรือผู้หย่อนความสามารถนั้น มีข้อสังเกตว่า เรื่องผู้แทนนิติบุคคลและผู้แทนโดยชอบธรรมนี้ ไม่มีการกำหนดขอบเขตการเป็นตัวแทนไว้โดยสัญญาเหมือนเรื่องตัวแทน หรือจ้างแรงงาน ดังนั้น ถ้านิติบุคคลสามารถทำกิจการหรือมีความรับผิดชอบได้เพียงใด คำกล่าวของผู้แทนนิติบุคคลก็รับฟังผูกพันได้เพียงนั้น กรณีผู้แทนโดยชอบธรรมก็มีนัยทำนองเดียวกัน

(ง) บุคคลที่เคยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินมาก่อน คำกล่าวในเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินย่อมรับฟังได้เสมือนเป็นคำรับของคู่ความซึ่งเป็นผู้สืบทิทธิ

3. การยอมรับคำกล่าวหรือข้อความที่บุคคลอื่นทำขึ้น โดยถือเป็นคำกล่าวหรือข้อความของตน หรือที่กฎหมายอเมริกาเรียกว่า Adoptive Admission หมายถึง การที่คู่ความแสดงกิริยาอาการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นที่เห็นได้ว่า เขาได้ยอมรับข้อเท็จจริงที่เกิดจากคำกล่าวหรือข้อความที่บุคคลภายนอกทำขึ้น แต่การที่คู่ความบอกว่าเขาได้ยินนาย ก. เล่าให้ฟังถึงเหตุการณ์

อย่างหนึ่งไม่เพียงพอที่จะถือว่า เขายอมรับคำกล่าวของ ก. ว่าเป็นความจริงจะต้องมีพฤติการณ์อื่น อันเกิดจากการแสดงออกของกลุ่มความนั้นว่าเขาได้ยืนยันคำกล่าวของตนเอง⁹

การที่กลุ่มความฝ่ายหนึ่งเคยเสนอพยานหลักฐานขึ้นหนึ่งในคดีเรื่องอื่นจะถือได้หรือไม่ว่าเขายอมรับว่าข้อความที่เขาเสนอพยานเข้าสืบนั้นว่าเป็นความจริง อันกลุ่มความอีกฝ่ายหนึ่ง จะใช้ยืนยันเขาได้ในคดีนี้ เรื่องนี้ขึ้นอยู่กับพฤติการณ์แวดล้อมในการเสนอพยานหลักฐาน ในคดีก่อน ถ้าพยานที่เสนอเป็นพยานเอกสารก็น่าเชื่อว่าผู้เสนอจะต้องรู้ข้อความในเอกสารนั้นแล้ว และตั้งใจจะถือเอาข้อความในเอกสารมาเป็นประโยชน์แก่ตน ซึ่งถือได้ว่าเขายอมรับข้อความ เอกสารนั้นทั้งหมด¹⁰ แต่ถ้าเป็นคำเบิกความของพยานบุคคลก็ต้องพิจารณาลึกลงไปอีกชั้นหนึ่งว่า เป็นพยานบุคคลที่กลุ่มความเสนอในลักษณะเช่นใด ถ้ากลุ่มความเสนอเพื่อพิสูจน์ข้อกล่าวอ้างของเขาเอง ก็อาจถือว่าเขายอมรับข้อเท็จจริงที่พยานเบิกความ¹¹ เว้นแต่ฝ่ายที่อ้างจะพิสูจน์ได้ว่า พยานเบิกความเป็นปฏิปักษ์ต่อฝ่ายตน ยิ่งถ้าเป็นคำเบิกความของพยานผู้เชี่ยวชาญที่ฝ่ายกล่าวอ้างหา มาด้วยแล้ว ยิ่งมีน้ำหนักมากกว่าเขายอมรับตามที่ผู้เชี่ยวชาญเบิกความ แต่ถ้าเป็นคำเบิกความของ พยานฝ่ายตรงข้ามที่เกิดจากการถามค้านย่อมไม่อาจนำมาใช้ยืนยันฝ่ายที่ถามค้านในภายหลังได้¹²

ถ้าบุคคลภายนอกกล่าวหรือกล่าวความที่ทำให้กลุ่มความเสียประโยชน์ต่อหน้า กลุ่มความ แล้วกลุ่มความนิ่งเฉยเสีย จะถือว่าเขายอมรับได้หรือไม่ ในทางแพ่งถือว่าปกติบุคคลไม่มีหน้าที่ จะต้องตอบปฏิเสธข้อกล่าวหาของผู้อื่น เว้นแต่เขาจะมีหน้าที่เฉพาะต้องกล่าวแก้หรือตอบปฏิเสธ โดยอาจจะเป็นหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามศีลธรรมก็ได้ การนิ่งได้กรณีที่มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิเสธ เท่านั้นที่จะถือเป็นการยอมรับ

4. คำรับซึ่งเกิดจากกิริยาอาการหรือพฤติการณ์ที่พออนุมานได้ว่า กลุ่มความ ยอมรับในข้อเท็จจริงอย่างหนึ่ง คือ การที่กลุ่มความกระทำการหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นพิรุณหรือเจตนาของกลุ่มความว่า รู้ตัวว่ากระทำผิด หรือกระทำการ ซึ่งเป็นปัญหา ในคดีเช่น กลุ่มความกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อขัดขวางการแสวงหาความยุติธรรม (Obstruction of Justice) ของศาล พฤติการณ์นี้ถือได้ว่า กลุ่มความที่กระทำการดังกล่าวยอมรับว่าคดี ของตนไม่น่าเชื่อถือหรือมีน้ำหนักไม่เพียงพอ ทั้งนี้โดยเหตุผลที่ว่า กลุ่มความที่มีความเชื่อว่าคดีของตน มีหลักฐานอ่อนและไม่อาจชนะคดีด้วยวิถีทางที่ชอบเท่านั้นจึงจะกระทำการดังกล่าว หรือถ้ากลุ่มความ ฝ่ายหนึ่งไม่ยอมเรียกพยานบุคคลหนึ่งคนใด หรือไม่ยอมส่งเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของตน หรือปฏิเสธไม่ยอมรับการตรวจสภาพร่างกาย ซึ่งในพฤติการณ์เช่นนั้นบุคคลทั่วไปควรจะต้องทำ

⁹ Mc Cormick, *Handbook on the Law of Evidence*, p. 649.

¹⁰ Richards v. Morgan 122 Eng. Req. 600 (Q.B. 1864)

¹¹ Bageard v. Consolidated Traction Co., 45. A. 620 (1900)

¹² O, Conner v. Bonney 231 N.W. 521 (1930)

คู่ความฝ่ายตรงกันข้ามอาจเสนอพฤติการณ์เช่นนี้เพื่อเป็นพยานว่า คู่ความฝ่ายแรกยอมรับว่าเขาปกปิดข้อเท็จจริงบางอย่าง ซึ่งจะได้จากคำเบิกความของพยานคนนั้น หรือจากรายการตรวจร่างกายนั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการทำลายน้ำหนักของรูปคดีเป็นการทั่วไป แต่หลักเกณฑ์ดังกล่าวจะไม่ใช้กับกรณีที่คู่ความทั้งสองฝ่ายต่างมีโอกาสจะเรียกพยานคนนั้นๆ เท่าๆ กัน หรือเป็นกรณีที่คู่ความฝ่ายแรกไม่อ้างพยาน เพราะเขาอ้างพยานคนอื่นในประเด็นเดียวกันนั้นอยู่แล้ว แต่ก็มีบางครั้งที่พฤติการณ์ของคู่ความฝ่ายหนึ่งซึ่งแสดงโดยปริยายว่า คู่ความฝ่ายนั้นน่าจะได้ออมรับในความผิดของตน แต่กฎหมายไม่ยอมให้คู่ความฝ่ายตรงข้ามนำพฤติการณ์นั้นเข้าสืบ โดยไม่ถือว่าเป็นคำรับ ซึ่งหลักเกณฑ์นี้มีอยู่ในกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา

(5) คำรับในคดีอาญา ปกติถือหลักเกณฑ์เดียวกับในคดีแพ่ง คือ ไม่จำเป็นต้องเป็นคำรับที่เป็นปฏิปักษ์ต่อประโยชน์ของคนก็รับฟังได้ แต่คำรับในคดีอาญามีกฎหมายพิเศษเพื่อคุ้มครองสิทธิของจำเลยบางประการดังจะกล่าวต่อไป

(ก) คำรับของโจทก์ ถือหลักเกณฑ์เดียวกับในคดีแพ่งทุกประการ

(ข) คำรับของจำเลย ถ้าเป็นคำรับของจำเลยต่อบุคคลอื่นที่ไม่ใช่พนักงานสอบสวน เช่น รับต่อผู้เสียหาย หรือผู้ทำการจับกุม ถึงการกระทำผิดของตน ถือว่าเป็นคำรับของฝ่ายตรงข้ามซึ่งโจทก์อ้างเป็นพยานได้เช่นเดียวกับในคดีแพ่ง

แต่ถ้าเป็นคำรับของผู้ต้องหาต่อพนักงานสอบสวน กฎหมายได้วางกฎหมายพิเศษไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134/1, มาตรา 134/2, มาตรา 134/3, มาตรา 134/4 และมาตรา 135 ซึ่งจะได้ศึกษาต่อไป

(ค) พฤติการณ์ภายหลังการกระทำความผิดของจำเลยที่สื่อให้เห็นว่า จำเลยรู้ตัวว่าได้กระทำความผิด อาจรับฟังเสมือนเป็นคำรับโดยปริยายของจำเลยว่าทำความผิดนั้น ได้แก่ พฤติการณ์ของจำเลยที่พยายามหลบหนี เช่น การที่จำเลยกระโดดหน้าต่างหนีตำรวจลงมาที่กันสาดเมื่อตำรวจไปถึงบ้านจำเลยเพื่อจับ ดังนี้เป็นพยานหลักฐานที่ประมวลเข้าพิสูจน์ได้ว่า จำเลยชิงทรัพย์ตามฟ้อง (คำพิพากษาฎีกาที่ 2433/2522) หรือหลังเกิดเหตุจำเลยหายไปจากบ้านจนตำรวจต้องสืบสวนติดตามอยู่หลายวันจึงจับตัวได้เป็นการสื่อพิรุช ศาลฟังประกอบการวินิจฉัย ลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 276/2521) หรือเมื่อจำเลยถูกจับ จำเลยปฏิเสธต่อตำรวจว่า ไม่ได้ซื้อพรเทพ แต่เมื่อตำรวจค้นได้บัตรประชาชน จำเลยจึงรับว่าซื้อพรเทพ ตามที่ปรากฏในบัตร ดังนี้ ศาลรับฟังสื่อพิรุชของจำเลย (คำพิพากษาฎีกาที่ 333/2522) หรือการที่จำเลยพยายามปลอมแปลงตัว เช่น โกงหนวดเครา แต่งหน้าผัดไปจากเดิม หรือการที่จำเลยต่อสู้ขัดขวางการจับกุมของเจ้าพนักงาน พยายามคิดสินบนตำรวจไม่ยอมมาปรากฏตัวต่อศาล โดยยอมให้ริบเงินประกัน พยายามหลบหนีจากที่คุมขัง เป็นต้น เหล่านี้แสดงว่าจำเลยน่าจะเป็นผู้กระทำความผิดจริง แต่การที่จำเลยวิ่งหนีจากที่เกิดเหตุอาจเป็นพยานได้แต่เพียงว่าจำเลยปรากฏตัวอยู่ในที่เกิดเหตุในเวลาเกิดเหตุเท่านั้น จะรับฟังเป็นการยอมรับผิดของจำเลยเห็นจะไม่ได้ เพราะคนแทบทุกคนที่ประสบ

อาชญากรรมโดยกะทันหัน ย่อมตื่นเต้นตกใจกลัวและวิงหนีโดยสัญชาตญาณ ไม่ว่าคนนั้นจะเป็น อาชญากรหรือไม่ก็ตาม¹³

(ง) คำชี้ขาดของผู้ต้องหา หมายถึง คำให้การของผู้ต้องหาคนหนึ่ง ที่ พาดพิงไปถึงผู้ต้องหาคนอื่นว่า ผู้ต้องหาคนอื่นนั้นเป็นผู้กระทำผิด คำชี้ขาดจะเกิดขึ้นในคดีที่มี ผู้ต้องหาหลายคน

2.6 นำหนักและความน่าเชื่อถือของคำรับสารภาพ

ในอังกฤษ ปัญหาที่ว่าคำรับสารภาพต้องการพยานหลักฐานอื่นมาประกอบหรือไม่ นั้นได้มีการถกเถียงกันมาตลอดในศตวรรษที่ 19 และสถานการณ์ปัจจุบันก็ดูเหมือนจะเปิดโอกาส ให้ลูกขุนสามารถพิจารณาตัดสินความผิดของจำเลยได้โดยอาศัยคำรับสารภาพที่ปราศจาก พยานหลักฐานประกอบ โดยถือว่าคำรับสารภาพในคดีอาญาสามารถรับฟังเพื่อยืนยันว่าคู่ความผู้ให้ คำรับสารภาพนั้นได้ถ้าคำรับสารภาพนั้นเกิดขึ้นโดยสมัครใจ

ส่วนในสหรัฐอเมริกา ข้อสงสัยเกี่ยวกับคุณค่าทางพยานหลักฐาน ก่อให้เกิด ข้อกำหนดเกี่ยวกับการตัดสินความผิดของจำเลยโดยอาศัยคำรับสารภาพที่มีพยานหลักฐานประกอบ อย่างอื่นมาสนับสนุน (a requirement that in order for a conviction based upon a confession to be sustained) กล่าวอีกนัยหนึ่ง คำรับสารภาพจะต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบ (the confession must have corroborated) แม้ว่าในระยะแรกข้อกำหนดนี้จะถูกใช้เฉพาะกับความผิดอาญาที่ร้ายแรง (violent crimes) แต่ในปัจจุบันข้อกำหนดดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้กับคดีอาญาทุกประเภท

สำหรับประเทศไทย คำรับสารภาพของผู้ต้องหา เป็นพยานบอกเล่าอย่างหนึ่ง ที่ศาลรับฟังในการพิจารณาคดีในชั้นสืบพยาน เพื่อพิจารณาว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ และเป็นที่ยอมรับว่าสามารถใช้ประกอบเข้ากับพยานแวดล้อมอื่น หรือประจักษ์พยานอื่น จึงมี น้ำหนักให้สามารถรับฟังได้ ในอดีตคำรับสารภาพของผู้ต้องหาจะปรากฏในการพิพากษาคดี อย่างชัดเจนมาก ว่าศาลได้ยอมรับหลักการที่ว่า พยานหลักฐานที่เป็นบันทึกการจับกุมแม้เป็น พยานบอกเล่าก็รับฟังได้ หากเกิดขึ้นหรือได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามหลักที่ว่าโจทก์สามารถ นำสืบพยานได้ทุกชนิดเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ โดยนำไปฟังประกอบกับพยานหลักฐานอื่น ของโจทก์ลงโทษจำเลย

¹³ Mc Cormick, Handbook on the Law of Evidence, pp. 555-556.

2.7 วิวัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังคำรับสารภาพ

การรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานได้เริ่มขึ้นมาเป็นเวลานานโดยในสมัยแรกปรากฏออกมาในรูปของคำรับสารภาพทางศาสนา (religious confessions) ซึ่งกระทำในโบสถ์ โดยเปิดเผย (public) และสมัครใจ (voluntary) ต่อมาได้เปลี่ยนมาเป็นการมีกฎเกณฑ์ที่สม่ำเสมอ (frequent) เป็นหน้าที่ (obligatory) เป็นความลับ (secret) และเป็นการกระทำส่วนบุคคล (private) และบุคคลที่เป็นผู้รับคำสารภาพใน ค.ศ. 1216 คือพระ (priests) ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดเพียงคนเดียวในสมัยนั้น เพราะจัดอยู่ในลักษณะที่เป็นหน้าที่ของพระ จนกระทั่งราว ค.ศ. 1300-1600 จึงเปลี่ยนเป็นบุคคลที่อายุสูงสุดแทน¹⁴

คำรับสารภาพตามแนวความคิดของ Christian เห็นว่า คำรับสารภาพเป็นการสารภาพบาปต่อบุคคลผู้มีอำนาจ (person in authority) คือพระในสมัยนั้น โดยโบสถ์จะชักชวนให้รับสารภาพตามความเชื่อของบุคคล อันเป็นพิธี (rituals) และเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี (institutions) จุดมุ่งหมายก็เพื่อขจัดความชั่ว¹⁵

คำรับสารภาพแต่เดิมที่กระทำในโบสถ์ ในสมัยนั้นโบสถ์จึงเป็นเพียง “ศาลของความสำนึกผิด” (court of conscience) และได้ค่อย ๆ กลายมาเป็น “การเริ่มต้นของการรับผิดชอบ” (a culture of guilt) โดย Criminal law Revision Committee เห็นว่าความน่าเชื่อของคำรับสารภาพและวิธีการที่ได้มามีความสัมพันธ์กันและสนับสนุนว่า อนาคตของคำรับสารภาพอาจจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้นอกจากมีข้อสงสัยอย่างอื่น¹⁶

คำรับสารภาพที่ปรากฏอยู่ในวิวัฒนาการของกฎหมายพยานหลักฐานในยุคที่ 3 อันเป็น “ยุคกฎหมาย” โดยในยุคนี้ได้มีการรับรองกันว่าคำรับสารภาพของผู้กระทำผิดในทางอาญาถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ดีที่สุด และคำรับสารภาพตามปกติแล้วจะต้องเกิดจากการตั้งข้อถาม และชักเอาความจริงให้ประจักษ์จากปากคำของผู้รับสารภาพนั่นเอง¹⁷

¹⁴ M. Hepworth and B. Taylor, British Journal of Law and Society 4 (Winter 1979): p. 223.

¹⁵ Ibid., pp. 221, 231.

¹⁶ Ibid., pp. 222-224, 230, 232.

¹⁷ นิติศาสตร์ไพศาลย์, พระยา, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย (พระนคร: โรงพิมพ์วิริยะการพิมพ์, 2502), หน้า 235-239.

การใช้คำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานมีมานานแล้วในประเทศที่ใช้กฎหมายแบบ Common Law เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย เป็นต้น¹⁸ แต่ในขณะเดียวกันประเทศทางภาคพื้นยุโรปซึ่งใช้กฎหมายแบบประมวลก็ได้วิวัฒนาการในเรื่องนี้ โดยประเทศทางภาคพื้นยุโรป ตั้งแต่สมัยกลางมีแนวความคิดอยู่บนพื้นฐานของการไต่สวน กล่าวคือใช้การแสวงหาพยานหลักฐานออกจากปากผู้ต้องสงสัย หรือการบีบบังคับให้รับสารภาพ โดยการซักถามนั่นเอง¹⁹

จากประวัติศาสตร์อันยาวนานของการใช้คำรับสารภาพอาจจำแนกได้เป็น 4 ยุค ดังนี้

ยุคที่ 1 คำรับสารภาพรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ทั้งหมดโดยไม่มีข้อจำกัด และไม่ว่าคำรับสารภาพนั้นจะได้มาด้วยวิธีการใดก็ตาม ดังนั้น ในสมัยแรก ๆ ก่อนศตวรรษที่ 14 คำรับสารภาพจึงมักได้มาด้วยการทรมานด้วยวิธีการต่าง ๆ²⁰ จนมีคำกล่าวว่า “คำรับสารภาพที่ได้ในระหว่างกระบวนการพิจารณาของศาลย่อมมีน้ำหนักมากกว่าการพิสูจน์อื่นใด” เป็นภาษาลาตินว่า “Confessio facta in judicio omni probetione major est” แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า “A confession made in judicial proceedings is of greater force than all proof”²¹ และมีคำกล่าวอีกว่า “เมื่อคำรับสารภาพเป็นการพิสูจน์ที่ดีแล้ว มันคือพยานหลักฐานที่ดีที่สุดที่ถูกทำขึ้น”²² ดังนั้น ในระหว่าง ค.ศ. 1500-1600 คำรับสารภาพจึงอยู่ในลักษณะที่ว่า “เป็นคำพิพากษาลงโทษที่ดีที่สุดที่สามารถทำได้” (The highest conviction that can be made)²³

¹⁸ School of Law New York University, Criminal law Education and Research Center (New York: Fred B. Rothman & co, 1972), pp. 2-3.

¹⁹ ประธาน วัฒนวาณิชย์ “บทเรียนจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของทวีปยุโรป”, วารสารนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ฉบับชดเชย (สิงหาคม 2519), หน้า 146-147.

²⁰ วงษ์ วีระพงศ์, การรวบรวมและนำสืบพยานหลักฐานในคดีอุกฉกรรจ์ (พระนคร: โรงพิมพ์คูสิตสัมพันธ์, 2509), หน้า 170.

²¹ อนุวัติ ใจสมุทร, ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ธนบุรี: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2514), หน้า 93.

²² D.W.Elliott, Phipson's Manual of the law of Evidence, (London: Sweet&Maxwell,1972), p.176.

²³ Mulbar, Harold.Interrogation (Illinois:Charles C Thomas Publisher, 1951), pp. 58-59.

ยุคที่ 2 ประมาณ ค.ศ.1700 วิธีการได้รับคำรับสารภาพเริ่มได้รับการพิจารณา และถูกกำหนดว่า คำรับสารภาพที่ไม่น่าไว้วางใจอาจถูกปฏิเสธ²⁴ เช่น คำรับสารภาพอันเป็นผลมาจากการบีบบังคับทางจิตใจด้วยความหวังหรือด้วยความกลัวจากการถูกรุขรรมาน จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ เป็นต้น²⁵

ยุคที่ 3 ประมาณ ค.ศ.1800 ในยุคนี้ได้มีการพัฒนาหลักเบื้องต้นของการตัดคำรับสารภาพที่ได้รับมาโดยมิชอบออกไป ส่วนหลักการรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานเดิมได้ลดความสำคัญลงมากกลายเป็นเพียงข้อยกเว้นของการไม่ยอมรับฟังเท่านั้น²⁶ เช่น การรับสารภาพอันเป็นผลมาจากการถูกชักชวนโดยไม่สมควรแล้วจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ ซึ่งหลักนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เป็นต้น²⁷

ยุคที่ 4 ประมาณ ค.ศ. 1900 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้มีการจำกัดขอบเขตของการรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานมากยิ่งขึ้น²⁸

สถาบันวิทยบริการ

²⁴ วงษ์ วีระพงศ์, การรวบรวมและนำสืบพยานหลักฐานในคดีอุกฉกรรจ์, หน้า 170.

²⁵ John H., Wigmore, A Students' Textbook of the Law of Evidence, (Brooklyn: The Foundation Press Inc, 1935), p. 210.

²⁶ วงษ์ วีระพงศ์, การรวบรวมและนำสืบพยานหลักฐานในคดีอุกฉกรรจ์.

²⁷ G.D., Nokes, An Introduction to Evidence, (London: Sweet & Maxwell, 1962), pp. 292-293.

²⁸ วงษ์ วีระพงศ์, การรวบรวมและนำสืบพยานหลักฐานในคดีอุกฉกรรจ์.

บทที่ 3

การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศไทย

การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศไทย มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ก่อนใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จนกระทั่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติเกี่ยวกับการรับฟังถ้อยคำซึ่งเป็นคำรับสารภาพของผู้ต้องหา ทั้งนี้โดยที่ประเทศไทยใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Code Law System) คล้ายกับประเทศแถบภาคพื้นยุโรปหรือประเทศที่ใช้ระบบการค้นหาความจริงแบบไต่สวน (Inquisitorial) แต่ในทางปฏิบัติศาลไทยได้รับอิทธิพลการจัดระบบศาลยุติธรรมแบบประเทศอังกฤษ นอกจากนี้ที่ปรึกษากฎหมายส่วนใหญ่ก็มาจากประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบ Common Law อิทธิพลนี้ จึงมีผลกระทบต่อการศึกษาของศาลไทย ทำให้ศาลไทยต้องวางตัวเป็นกลางในการพิจารณาคดีของระบบกล่าวหา¹ แต่ประเทศไทยไม่มีระบบลูกขุน (Jury) เข้ามาช่วยศาลในการพิจารณาคดี ทั้งกฎหมายไม่ได้กำหนดให้ผู้พิพากษาต้องเป็นกรรมการตัดสิน โดยเคร่งครัด แต่ให้ศาลมีอำนาจร่วมค้นหาความจริงในคดีได้ด้วย เช่นการให้ศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัย² การให้ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติมจะสืบเองหรือส่งประเด็นก็ได้โดยพลการ³ หรือการที่ให้ศาลมีอำนาจถามโจทก์จำเลยหรือพยานคนใดก็ได้ระหว่างพิจารณาเมื่อศาลเห็นควร⁴ เหล่านี้เป็นหลักการแห่งการค้นหาความจริงโดยศาลของระบบไต่สวนโดยแท้⁵

¹พรเพชร วิชิตชลชัย, กฎหมายลักษณะพยาน, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: เคนโรวารพิมพ์, 2542), หน้า 6.

²ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 175.

³ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 228.

⁴ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 235.

⁵ชวลิต โสภณวัต “กฎหมายลักษณะพยานของไทยเป็นระบบกล่าวหาจริงหรือ”

ดังนั้น การค้นหาความจริงเกี่ยวกับพยานหลักฐานของไทย จึงเป็นระบบที่ใช้ทั้งสองระบบ โดยใช้หลักการแห่งระบบกล่าวหา ได้แก่การพิจารณาโดยเปิดเผยต่อหน้าคู่ความ⁶ การให้สิทธิคู่ความเท่าเทียมกันในการเสนอพยานหลักฐานของตนต่อศาล⁷ และนำหลักการของระบบไต่สวนมาใช้ โดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงได้อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ไม่เฉพาะแต่พยานหลักฐานเท่าที่คู่ความในคดีนำมาสืบเท่านั้น แต่ก็เป็นหน้าที่อันสำคัญของศาลที่จะค้นหาความจริงด้วย

ส่วนระบบการดำเนินคดีอาญาของไทยนั้นเป็นระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ⁸ ซึ่งโดยหลักแล้วทุกฝ่ายมีหน้าที่ค้นหาความจริงทั้งในชั้นเจ้าพนักงานและในชั้นศาล

เดิมประเทศไทยไม่มีแนวความคิดในเรื่องของการห้ามรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐานในคดีอาญา ซึ่งการรับฟังพยานหลักฐานทั้งปวงคงอยู่ภายใต้หลักทั่วไปที่ว่า พยานหลักฐานทั้งปวงที่อาจพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ย่อมอ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องไม่เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่นๆ การรับฟังพยานหลักฐาน ให้ศาลใช้ดุลพินิจซึ่งนำหลักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่างพิพากษาลงโทษ จนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดและจำเลยเป็นผู้กระทำผิดนั้น เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย¹⁰ แต่ในปัจจุบันกระแสความคิดในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญามีความเข้มแข็งมากขึ้น จึงได้มีการบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพของผู้ต้องหาไว้อย่างเคร่งครัดเพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญา ดังเช่นการห้ามมิให้รับฟังคำรับสารภาพของผู้ถูกจับในชั้นจับกุมเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับ ถึงแม้การสอบถามถ้อยคำรับสารภาพนั้นเจ้าพนักงานกระทำไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ก็ไม่อาจทำให้ถ้อยคำนั้นกลายเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้¹¹ จึงมีผลเป็นการเพิ่มเติมบทตัดพยานหลักฐานขึ้นอีกบทหนึ่ง

⁶ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 36, ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172

⁷ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 85

⁸คณิต ณ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2537), หน้า 14.

⁹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226.

¹⁰ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227.

¹¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 84 วรรคท้าย.

3.1 ประเภทคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญา

คำรับสารภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญามีได้ 2 ประเภทใหญ่ ประเภทแรกคือ คำรับสารภาพของผู้ต้องหานอกศาล ซึ่งโดยปกติผู้ที่ได้รับหรือได้ยินถ้อยคำรับสารภาพนั้นจะต้องมาเบิกความต่อศาลว่าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพว่าอย่างไร ส่วนอีกประเภทคือคำรับสารภาพของผู้ต้องหาต่อศาลโดยตรง หรือที่เรียกว่าคำให้การรับสารภาพของจำเลยซึ่งเป็นเรื่องของประเด็นและกระบวนการพิจารณาในศาล

3.1.1 คำรับสารภาพนอกศาล

3.1.1.1 คำรับสารภาพของผู้ถูกจับในชั้นจับกุม

ก่อนที่ผู้ต้องหาจะถูกสอบสวนตามวิธีพิจารณาโดยพนักงานสอบสวน อาจมีการรับว่าได้กระทำความผิดต่อผู้จับกุม ซึ่งในอดีตการพิจารณาตัดสินคดีของศาลในประเทศไทยนั้นมักจะปรากฏว่าศาลให้ความสำคัญต่อคำรับสารภาพชั้นจับกุมโดยอาจใช้ดุลพินิจลดโทษให้จำเลยโดยให้เหตุผลว่า “ได้รับสารภาพในชั้นจับกุม เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา” เป็นต้น ซึ่งในชั้นจับกุมหมายถึงการที่เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่สืบสวนดำเนินการจับกุมบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าทำผิด หรือพบเห็นว่า ขณะนั้นกระทำความผิดและนำมาส่งมอบตัวให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนค้นหาความจริงต่อไป ซึ่งในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (10) บัญญัติว่า “การสืบสวนหมายความถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด” นอกจากนั้นการสืบสวนยังมีประโยชน์ในกรณีที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้วการสืบสวนทำให้ทราบ รายละเอียดแห่งความผิด ทั้งนี้เพื่อที่จะรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อผลประโยชน์ในการสอบสวนต่อไป

การสืบสวนไม่มีหลักการตายตัวหรือวิธีการใด ๆ ที่บัญญัติไว้เป็นตัวบทกฎหมาย แต่เป็นวิธีปฏิบัติของเจ้าพนักงานผู้ทำการสืบสวนเองซึ่งต้องอาศัยคุณสมบัติเฉพาะตัวของเจ้าพนักงานประกอบจึงจะทำให้การสืบสวนนั้นเกิดผลดีขึ้นได้¹² ผู้มีหน้าที่สืบสวนก็คือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ¹³

¹² สุณีย์ มัลลิกะมาลย์, “สิทธิของผู้ต้องหาคดีอาญาไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2519).

¹³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 17.

การสืบสวนเป็นวิธีการเฉพาะของเจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่สืบสวนซึ่งเน้นหนักไปในด้านวิธีปฏิบัติมากกว่า ซึ่งกฎหมายมิได้บัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ตายตัวเพื่อให้เจ้าพนักงานปฏิบัติตาม ซึ่งแตกต่างกับการสอบสวนและบางครั้งการสืบสวนจำเป็นต้องทำเป็นความลับเพื่อประโยชน์ในการจับกุม หรือปราบปรามอีกด้วย การสืบสวนจึงมีได้ 2 ระยะคือ

(1) การสืบสวนก่อนมีการกระทำผิดเกิดขึ้น เมื่อมีการแจ้งความหรือร้องทุกข์ว่าอาจมีเหตุร้ายเกิดขึ้นหรือเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้วเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่จะไปทำการสืบสวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงว่าจะมีการกระทำผิดเกิดขึ้นหรือไม่เพื่อที่จะได้พบหลักฐานหรือร่องรอยอันใกล้ชิดแน่นอน

(2) การสืบสวนภายหลังที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้น เป็นการสืบสวนเพื่อหาพยานหลักฐานประกอบคดี เมื่อมีการแจ้งความว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เจ้าพนักงานผู้ได้รับแจ้งความนั้นจะต้องรับปฏิบัติการสืบสวนทันที กล่าวคือ เริ่มแรกจะต้องใช้ความสังเกตท่าทีของผู้มาแจ้งความว่ามีพฤติการณ์ใดแปลกไปบ้างในขณะที่แจ้งความหรือไม่มีพฤติการณ์บางสิ่งที่น่าสงสัยหรือไม่เพียงใดเป็นต้น¹⁴

เมื่อมีการสืบสวนแล้วถ้ายังมีได้กระทำความผิดใดเกิดขึ้นหรือมีเกิดขึ้นแล้วแต่ยังจับตัวใครไม่ได้และไม่รู้ว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด พนักงานสืบสวนก็จะดำเนินการสืบสวนต่อและหากจับกุมตัวผู้ต้องหาได้แล้วจะส่งตัวต่อให้พนักงานสอบสวนพร้อมไปบันทึกการจับกุมซึ่งในบันทึกการจับกุมดังกล่าวนี้จะปรากฏรายละเอียดของพฤติการณ์ที่เป็นความผิด และคำรับสารภาพหรือปฏิเสธของผู้ต้องหาจะปรากฏลายมือชื่อของผู้ต้องหาว่าทราบและให้การตามบันทึกการจับกุม

ความสำคัญ คำรับสารภาพในชั้นจับกุมนี้จึงอยู่ตรงที่ว่าแต่เดิมบันทึกการจับกุมนี้เป็นพยานบอกเล่าที่ศาลรับฟังอย่างหนึ่งในการพิจารณาคดีในชั้นสืบพยาน เพื่อพิจารณาว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ ถึงแม้จะถือว่ามีน้ำหนักน้อยก็ตาม แต่ก็เป็นที่ยอมรับว่าสามารถใช้ประกอบเข้ากับพยานแวดล้อมอื่น หรือประจักษ์พยานอื่น ศาลสามารถรับฟังได้ การรับฟังคำให้การของพยานและคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน ในอดีตนั้น คำให้การของพยานและคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นจับกุมจะปรากฏในการพิพากษาคดีอย่างชัดเจนว่า ศาลได้ยอมรับหลักการที่ว่า พยานหลักฐานที่เป็นบันทึกการจับกุมแม้เป็นพยานบอกเล่าก็รับฟังได้ตามหลักที่ว่าโจทก์สามารถนำสืบพยานได้ทุกชนิดเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ ดังที่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2768/2534 ให้เหตุผลว่าในคดีอาญานั้น โจทก์มีอำนาจจะนำสืบพยานหลักฐานทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นพยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งกว่าจะพิสูจน์ ความผิดของจำเลยได้ บันทึกถ้อยคำของจำเลยก็เป็นพยานเอกสารที่โจทก์จะนำอ้างอิงได้ตามบทกฎหมายดังกล่าว จำเลยจะต่อสู้ได้ก็แต่โดยอ้างว่าพยานหลักฐานดังกล่าวเกิดขึ้นจากการจงใจ มีกำลังนั้นสัญญา

¹⁴ สุณีษ์ มัลลิกะมาลย์ “สิทธิของผู้ต้องหา คืออาญาไทย,” หน้า 44-45.

ผู้เชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบด้วยประการอื่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226

กฎหมายอาญาไทยถือว่าคำรับสารภาพจัดอยู่ในลักษณะของการให้ความรู้แก่ศาล อันเป็นเหตุบรรเทาโทษ แต่เดิมมาคำรับสารภาพในชั้นจับกุมศาลถือเป็นการรู้แก่โทษต่อเจ้าพนักงาน นับเป็นเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นจับกุมมีความสำคัญมากต่อการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องถัดมาตั้งแต่พนักงานสอบสวน, พนักงานอัยการ, หรือชั้นศาล

3.1.1.2 คำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน

คำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนจะรับไว้ต่อเมื่อได้ตัวผู้ต้องหามาแล้ว ดังนั้น ถ้อยคำรับสารภาพที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อบุคคลใดๆ ก่อนที่เขาจะตกมาเป็นผู้ต้องหา หากใช้เป็นคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนไม่¹⁵

ในการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ จะต้องเริ่มมาจากการสอบสวนเสียก่อน¹⁶ การดำเนินคดีอาญาไม่ได้เริ่มเมื่อฟ้องหรือจะฟ้อง แต่เริ่มตั้งแต่สอบสวน เมื่อมีข้อสงสัยอันควรว่า มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ต้องสอบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่มีบัญญัติเรื่องหลักคำดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวนไว้โดยตรง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 วรรคแรก บัญญัติแต่เพียงว่าใครเป็นผู้สอบสวนคดีอาญาเท่านั้น อย่างไรก็ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 122 ระบุว่ากรณีใดบ้างที่พนักงานสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนก็ได้ ซึ่งกรณีอื่นนอกจากนั้นพนักงานสอบสวนต้องทำการสอบสวน และพนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวน เพื่อทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ และพนักงานสอบสวนจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำ

¹⁵ โอสถ โกศิน, คำอธิบายเปรียบเทียบกฎหมายไทยและต่างประเทศในเรื่องกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยเกษม, 2517), หน้า 383.

¹⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 120 “ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีใดต่อศาลโดยมิได้มีการสอบสวนความผิดนั้นก่อน”

ผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด* และสุดท้ายเมื่อเห็นว่า การสอบสวนเสร็จสิ้นแล้วก็เสนอความเห็นในสำนวน เพื่อให้พนักงานอัยการจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งพนักงานสอบสวนสามารถเสนอความเห็นได้ คือ เห็นควรงดการสอบสวน เห็นควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง ซึ่งความเห็นของพนักงานสอบสวนดังกล่าวไม่ผูกพันพนักงานอัยการที่จะเห็นชอบด้วยหรือไม่เป็นเพียงการเสนอแนะ โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานว่า ควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานที่รวบรวมเข้ามาในสำนวนการสอบสวนคดีนั้นๆ

คำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนเป็นคำรับชนิดหนึ่ง ซึ่งผู้ต้องหาได้รับกับพนักงานสอบสวนว่าตนได้กระทำความผิดทางอาญา ซึ่งคำรับสารภาพนี้โจทก์มักนำมาสืบ เพื่อแสดงให้เห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง เพราะจำเลยได้ให้การรับกับพนักงานสอบสวน แต่ไม่ใช่คำรับสารภาพต่อศาลอันจะถือได้ว่าเป็นคำรับของกลุ่มความ ซึ่งต้องฟังเป็นยุติ โดยไม่ต้องสืบพยานอีก คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน จึงเป็นพยานบอกเล่าชนิด ซึ่งศาลยอมให้นำสืบได้ คำรับสารภาพนี้จะรับฟังได้ต่อเมื่อเป็นคำรับสารภาพโดยสมัครใจมิได้เกิดจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชื้อ หลอกลวง หรือได้มาโดยมิชอบประการอื่น ดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และ มาตรา 135 ก็บัญญัติห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำ หรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง หรือชูเชื้อ หรือให้สัญญากับผู้ต้องหา เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างไรๆ ในเรื่องที่ต้องหา นั้น การนำสืบว่าจำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน จึงมักจะมีการนำเจ้าพนักงานสอบสวนมาสืบประกอบว่าได้มีการรับสารภาพโดยสมัครใจ หากไม่มีการนำสืบประกอบดังกล่าว และจำเลยโต้แย้งว่าจำเลยให้การรับสารภาพโดยสมัครใจ อาจเป็นเหตุให้ศาลไม่รับฟังคำรับสารภาพนั้นก็ได้¹⁷

3.1.1.3 คำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นอัยการ

เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ทำการสอบสวนคดีแล้วมีหน้าที่สรุปความเห็นส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดีตามกฎหมาย¹⁸ หลังจากที่พนักงานอัยการได้รับสำนวนการสอบสวนมาแล้วก็จะพิจารณาสำนวนการสอบสวนก่อนสั่งคดีว่าควรสั่งฟ้องหรือ

* ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด”.

¹⁷ โสภณ รัตนกร, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2539) หน้า 173.

¹⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 141

สั่งไม่ฟ้องหรือให้งดการสอบสวน ซึ่งในระหว่างนี้พนักงานอัยการอาจสั่งให้ดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมได้ เพราะการสอบสวนเพิ่มเติมนี้อาจได้ข้อเท็จจริง มาเพื่อประกอบดุลพินิจในการสั่งคดี¹⁹

พนักงานอัยการจะได้มาซึ่งคำรับสารภาพของผู้ต้องหาจากในสำนวนซึ่งหากในสำนวนคดีดังกล่าวปรากฏว่าผู้ต้องหาได้รับสารภาพในชั้นจับกุมหรือชั้นพนักงานสอบสวน หรือจากกรณีเมื่อพนักงานอัยการพิจารณาสำนวนการสอบสวนแล้วเห็นว่า ควรสอบสวนเพิ่มเติมโดยการให้พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาเพิ่มแก่ผู้ต้องหา เมื่อพนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาเพิ่มแก่ผู้ต้องหาแล้ว ผู้ต้องหาก็อาจรับสารภาพ ซึ่งนำมาประกอบดุลพินิจในการพิจารณาสั่งคดีด้วยว่า คดีมีพยานหลักฐานพอฟ้องหรือไม่ก่อนสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องต่อไป โดยจะเห็นได้ว่าคำรับสารภาพนั้นเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งของ “ดุลพินิจ” ของอัยการนั่นเอง ในการสั่งฟ้องคดีซึ่งพนักงานอัยการอาจสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องก็ได้ ขึ้นอยู่กับ “ดุลพินิจ” ระหว่างการพิจารณาสำนวนการสอบสวน พนักงานอัยการอาจสั่งให้ดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม ซึ่งอาจได้ข้อเท็จจริงมาประกอบคำรับสารภาพของผู้ต้องหาที่มีอยู่ในสำนวนอาจได้รับคำรับสารภาพของผู้ต้องหาจากการสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม

พนักงานอัยการมีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล (มาตรา 2(5)) พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญา (มาตรา 2(6)) ดังนั้น อำนาจการสอบสวนจึงอยู่คนละขั้นตอนของการฟ้องร้องคดี คำรับสารภาพจึงมีผลต่อดุลพินิจในการมีคำสั่งของพนักงานอัยการเป็นอย่างมาก ตรงประเด็นที่ว่ามีสำนวนเข้ามาสู่พนักงานอัยการ โดยมีคำรับสารภาพเข้ามาด้วย ทำให้เมื่อเวลาต้องมีความเห็น คำสั่งนั้นต้องพิจารณาถึงคำรับสารภาพประกอบเหตุผล และพยานหลักฐานอื่นในสำนวนด้วย คำรับสารภาพจึงเป็นส่วนหนึ่งและเป็นส่วนสำคัญในการใช้ดุลพินิจสั่งฟ้อง ซึ่งระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดในการใช้ดุลพินิจเรื่องคำรับสารภาพว่า พนักงานอัยการต้องปฏิบัติอยู่ภายใต้ระเบียบกรมอัยการ ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.2528 ข้อ 2 ความว่า

“ข้อ 32. (หลักการทั่วไปในการตรวจพิจารณาสำนวน)

พนักงานอัยการต้องตรวจพิจารณาสั่งคดีโดยละเอียดรอบคอบ พนักงานอัยการต้องทำความเข้าใจในสำนวนการสอบสวนโดยมีรายละเอียดดังนี้

- (1) ข้อเท็จจริงจากการสอบสวนระบุวันเวลา สถานที่เกิดเหตุ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- (2) การพิจารณาพยานหลักฐานในสำนวน เช่น พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุรวมทั้งทำให้การของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน

¹⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 141-143.

(3) แนวทางการดำเนินคดีเพื่อให้ศาลลงโทษจากพยานหลักฐานคำรับสารภาพ และข้อกฎหมายจะทำให้ศาลลงโทษได้หรือไม่

(4) คำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องตามกฎหมายใด รวมทั้งจะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยได้หรือไม่

ในกรณีที่สำนวนการสอบสวนมีทั้งปรากฏตัวผู้กระทำผิดและไม่ปรากฏตัวผู้กระทำผิด ให้ถือว่าเป็นสำนวนประเภทปรากฏตัวผู้กระทำผิด พนักงานอัยการไม่ต้องมีคำสั่งเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่ปรากฏตัวผู้กระทำผิด มาช่วยประกอบดุลพินิจของอัยการในการสั่งคดีไว้ ซึ่งเป็นการกำหนดมาตรการในการตรวจสอบพิจารณาสำนวนการสอบสวนไปในทางเดียวกัน ให้เป็นขั้นตอน เพื่อสุดท้ายใช้ดุลพินิจสั่งฟ้องได้หรือไม่ฟ้อง โดยเฉพาะข้อ (2) และ (3) ซึ่งให้เห็นว่า คำให้การชั้นสอบสวนของผู้ต้องหาส่งผลถึงดุลพินิจว่าฟ้องหรือไม่ฟ้อง และยังให้เห็นในแง่กลับกันว่าแม้มีคำรับสารภาพก็ต้องดูด้วยว่าจะทำให้ศาลลงโทษหรือไม่ด้วย

นอกจากนี้แม้มีคำรับสารภาพพนักงานอัยการอาจสงสัยในคำรับสารภาพได้ กรณีนี้พนักงานอัยการสามารถดำเนินการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมก่อนมีคำสั่งได้ ดังที่ข้อ 35 ของระเบียบกรมอัยการฯ วางไว้ว่า

“ข้อ 35 (การสั่งสอบสวนเพิ่มเติมก่อนมีคำสั่ง)

ก่อนมีคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องให้พนักงานอัยการพิจารณาพยานหลักฐานในคดีให้ได้ความแน่ชัดเสียก่อนว่า ผู้ต้องหาได้กระทำความผิดหรือไม่ หากยังไม่แน่ชัดก็ให้สั่งสอบสวนเพิ่มเติมตามรูปคดี

ในคดีที่แม้จะมีคำรับสารภาพของผู้ต้องหาอยู่แล้วก็ตาม ก็ควรจะพิจารณาพยานหลักฐานให้แน่ชัดเสียก่อน ตามนัยแห่งวรรคหนึ่ง”

3.1.2 คำรับสารภาพในชั้นศาล

คำรับสารภาพในชั้นศาลต่างกับคำรับสารภาพในชั้นสอบสวน ตรงที่ว่า ศาลได้ยื่นคำรับสารภาพด้วยตนเอง แต่คำรับสารภาพในชั้นสอบสวนเป็นเรื่องที่ผู้ต้องหาให้การต่อพนักงานสอบสวน โดยทั่วไปในการพิจารณาคดีเมื่อโจทก์และจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลแล้ว และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ศาลจะอ่านฟ้องและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง เพื่อให้จำเลยรู้ว่าตนถูกฟ้องในข้อหาว่า ได้กระทำความผิดอะไร และศาลจะถามว่า จำเลยจะให้การต่อสู้ข้อหาอย่างไรบ้าง หากจำเลยให้การปฏิเสธ ศาลจะดำเนินการพิจารณาพิพากษาต่อไป และหากจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง โดยปกติศาลมิต้องสืบพยานหลักฐานต่อไป²⁰ และศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยตามคำรับสารภาพนั้น

²⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172.

ได้ทันที แต่ในขณะเดียวกัน คดีที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป แม้จำเลยให้การรับสารภาพศาลต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่า จำเลยได้กระทำผิดจริง*

คำรับสารภาพเข้าสู่กระบวนการรับรู้ของศาล เพื่อค้นหาความจริง และพิจารณาพยานหลักฐานได้จากการสืบพยานโจทก์ คำรับสารภาพของจำเลยซึ่งเห็นได้ว่ามีผลต่อการใช้ดุลพินิจตัดสิน เพราะบางคดีศาลรับฟังคำรับสารภาพ บางคดีศาลไม่รับฟังคำรับสารภาพ

ความสำคัญของคำรับสารภาพในชั้นศาลอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การนำมาพิจารณาเป็นเหตุบรรเทาโทษ

แนวทางปฏิบัติของศาล เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจลดโทษ เมื่อจำเลยรับสารภาพในชั้นพิจารณา ถือว่า คำรับสารภาพของจำเลยในลักษณะดังกล่าวนี้ ได้มาโดยสมัครใจของจำเลย และศาลสามารถรับฟังคำรับสารภาพของจำเลยดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานได้ ดังนี้ ศาลสามารถพิพากษาลงโทษตามคำรับสารภาพของจำเลยนั้นได้ทันที โดยไม่ต้องมีการสืบพยานหลักฐานต่อไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176 และคำรับสารภาพจำเลยเช่นนี้ ศาลถือว่าเป็นการให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี อันเป็นการบรรเทาโทษ โดยศาลมักใช้ดุลพินิจลดโทษให้จำเลยกึ่งหนึ่งเสมอ

3.2 วิวัฒนาการการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศไทย

3.2.1 การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาก่อนประกาศใช้ประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา

โดยหลักแล้วคำรับสารภาพของผู้ต้องหานั้นถือว่าเป็นข้อยกเว้นของหลักการห้ามรับฟังพยานบอกเล่า จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงหลักกฎหมายในเรื่องของการรับฟังพยานบอกเล่าด้วย ซึ่งแต่เดิมกฎหมายลักษณะพยานของไทย ก่อนที่จะมีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือ ช่วงระยะเวลาก่อนวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2478 นั้น เป็นที่แน่นอนว่าหลักการห้ามรับฟังพยานบอกเล่ามีกำหนดไว้อย่างชัดเจน ซึ่งในขณะนั้นทั้งตำรากฎหมายลักษณะพยานและคำพิพากษาศาลฎีกาก็ยืนยันในหลักเรื่องนี้ ดังเช่น ตำรากฎหมายของพระยานเรนดิบัญญัติ

---

* ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176 วรรคหนึ่ง “ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีที่มีข้อหาในความผิดซึ่งจำเลยรับสารภาพนั้น กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป หรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำผิดจริง”.

ซึ่งใช้อยู่ในสมัย ร.ศ.128 (พ.ศ. 2452) ได้กล่าวไว้ว่า “คำพยานที่เบิกความ กระทำให้ปรากฏว่า ข้อความในประเด็นหรือที่เกี่ยวข้องประเด็นนั้นพยานไม่รู้ ไม่ได้เห็นโดยตนเอง แต่มีคนอื่นรู้ได้เห็น และได้กล่าวให้พยานฟังอีกต่อหนึ่งว่า ข้อความเท็จจริงเป็นดั่งนั้น ดังนี้ประการหนึ่ง และกรณีที่ข้อความในประเด็นหรือที่เกี่ยวข้องประเด็นได้ปรากฏอยู่ในสรรพหนังสือใดๆ ซึ่งไม่ได้เป็นพยานหลักฐานที่ฟังได้ตามกฎหมายประการหนึ่ง เรียกว่า เป็นพยานบอกเล่า หรือข้อความบอกเล่า ศาลจะฟังข้อความเช่นนี้เป็นพยานสำหรับการพิจารณาคดีไม่ได้” หรือตำรากฎหมายของพระยามานวราชเสวีที่กล่าวว่า “คำพยานบอกเล่านั้นคือ ถ้อยคำใดๆ ที่พยานได้ยินการบอกเล่ามาอีกต่อหนึ่ง... ศาลไม่รับฟังคำพยานชนิดนี้” ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาขณะนั้นก็ตัดสินเป็นแนวเดียวกันว่า พยานบอกเล่ารับฟังไม่ได้ เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 608/2474 ตัดสินว่า “ส่วนคำนายเจริญที่เบิกความในชั้นไต่สวนนั้น ถึงจะปรากฏว่านายเจริญตายเสียก่อนมาเบิกความต่อศาลก็เป็นเสมอพยานบอกเล่า และไม่ต้องด้วยข้อยกเว้นประการใด ฟังเป็นพยานไม่ได้ตามกฎหมาย” และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 484/2473 ตัดสินว่า “ผู้ตายเขียนจดหมายถึงบิดา มารดา และสามี เล่าเหตุการณ์ที่ตนถูกกักขังและประสบเหตุให้ฟัง ท่านว่าจดหมายนั้นเป็นพยานบอกเล่า ศาลจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้” หรือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 678/2469 ศาลตัดสินว่า “คำพยานชั้นอำเภอไต่สวนซึ่งไม่ได้ตัวมาเบิกความในศาลนั้น จะฟังลงโทษจำเลยไม่ได้เพราะจำเลยไม่มีโอกาสซักค้าน”

เดิมประเทศไทยยึดถือแนวความคิดที่ว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำผิดจนกว่าจะมีการพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ อันเป็นผลทำให้เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในสมัยนั้นปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดอย่างทารุณโหดร้าย แม้กระทั่งการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีก็ใช้วิธีแสวงหาพยานหลักฐานเอามาจากตัวผู้ถูกกล่าวหา หรือให้ผู้ถูกกล่าวหาทำหน้าที่จะต้องหาพยานหลักฐานมาแสดงความบริสุทธิ์ของตนเอง คำรับสารภาพมักได้รับมาจากวิธีการทรมานต่างๆ ที่เรียกว่า “อาญาจารีตนครบาล” อันเป็นเหตุให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับความเดือดร้อนเป็นอันมาก ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในการรับสารภาพ โดยยึดหลักการรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐาน โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าทุกคนเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าเขาผิด คำรับสารภาพเป็นเพียงพยานบอกเล่าที่ศาลใช้ประกอบดุลพินิจเท่านั้น

ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า คำรับสารภาพของประเทศไทยมีมาช้านานมาก มีความคิดตั้งแต่เริ่มร่างประมวลกฎหมายก็ได้ ซึ่งได้มีการบันทึกไว้ในหนังสือประวัติศาสตร์กฎหมายไทยของพระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ว่า เดิมมีแนวความคิดว่า คำรับสารภาพที่ได้มาถือเป็นเหตุบรรเทาโทษอย่างหนึ่ง แต่ไม่จำกัดวิธีการในการให้ได้มาซึ่งคำรับสารภาพ

ต่อมาในกฎหมายลักษณะอาญา 127 จึงบัญญัติเพียงให้คำรับสารภาพเป็นการให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์ในการพิจารณาคดีใช้ดุลพินิจของศาลในการลงโทษเท่านั้นไม่ให้ถือเป็นเงื่อนไขให้จำเลยต้องรับสารภาพ

เมื่อกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499 แล้วบทบัญญัติกฎหมายเรื่องเหตุบรรเทาโทษจึงถูกนำมาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 78 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2500 เป็นต้นมา โดยมีความว่า

“เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะได้มีการเพิ่มหรือการลดโทษตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นแล้วหรือไม่ ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้”

เหตุบรรเทาโทษ ได้แก่ ผู้กระทำความผิดเป็นผู้โจทฆเวลาบาปปัญหา ตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมาแต่ก่อน รู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น ลูกแก่โทษต่อเจ้าพนักงาน หรือให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาหรือเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่า มีลักษณะทำนองเดียวกัน โดยถือว่าเป็นดุลพินิจของศาลเท่านั้น ไม่ใช่เงื่อนไขในการกำหนดโทษแต่อย่างใด ดังนั้น คำรับสารภาพในอดีตได้วิวัฒนาการ เหลือเพียงให้เป็นดุลพินิจในการลดโทษให้โดยไม่มุ่งเน้นที่คำรับสารภาพเป็นเงื่อนไข มุ่งให้คดีเสร็จเร็วอย่างเดียว พัฒนามาให้ความสำคัญในเรื่องพยานหลักฐานมากขึ้น ในการรับฟัง ในฐานะพยานบอกเล่า

3.2.2 การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา

เมื่อมีการใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว หลักการห้ามรับฟังพยานบอกเล่าเริ่มเปลี่ยนแปลงไปโดยไม่เคร่งครัดและหนักแน่นเหมือนเดิม เพราะเหตุแห่งความไม่ชัดเจนของกฎหมายซึ่งทำให้นักกฎหมายเกิดความเห็นแตกต่างกันออกไป อันเนื่องมาจากแต่เดิมนั้นไทยมีหลักการห้ามรับฟังพยานบอกเล่ามาโดยตลอดประการหนึ่ง และเมื่อประกาศใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติว่า “ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นๆ ว่าส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายนี้” จะถือว่า หลักการห้ามรับฟังพยานบอกเล่าแต่เดิมนั้นถูกยกเลิกไปเพราะบทบัญญัติแห่ง มาตรา 95 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แล้วหรือไม่ประการใด เพราะตามบทบัญญัตินี้ก็ไม่มีข้อความชัดเจนว่าห้ามรับฟังพยาน บอกเล่าแต่ประการใด นอกจากนี้ยังกำหนดให้รับฟังได้ หากมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดไว้ หรือมีคำสั่งของศาลได้รับฟังได้ และในคดีอาญาในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานกลับมีหลักในมาตรา 226 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่า จำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้...” มาตรา 134 บัญญัติว่า “เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงาน

สอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าเจ้าพนักงานเป็นผู้ต้องหาให้ถามชื่อตัว นามสกุล ชาติ บังคับบิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งข้อหาให้ทราบและต้องบอกให้ทราบก่อน ว่า ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาเหล่านั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานอันเขาในการพิจารณาได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจ ให้การอย่างใด ก็ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลยก็ให้บันทึกไว้”

คำรับสารภาพนี้จะรับฟังได้ต่อเมื่อเป็นคำรับสารภาพ โดยสมัครใจมิได้เกิดจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง หรือได้มาโดยมิชอบประการอื่น ดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และ มาตรา 135 ก็บัญญัติห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำ หรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง หรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญากับผู้ต้องหา เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหา นั้น การนำสืบว่าจำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน จึงมักจะมีการนำเจ้าพนักงานสอบสวนมาสืบประกอบว่าได้มีการรับสารภาพโดยสมัครใจ หากไม่มีการนำสืบประกอบดังกล่าว และจำเลยโต้แย้งว่าจำเลยให้การรับสารภาพโดยไม่สมัครใจ อาจเป็นเหตุให้ศาลไม่รับฟังคำรับสารภาพนั้นก็ได้²¹

เหตุที่ห้ามมิให้รับฟังคำรับสารภาพที่เกิดจากการจูงใจมีคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญหรือหลอกลวงนั้น คงเป็นเพราะการกระทำต่างๆ นั้น อาจทำให้จำเลยรับสารภาพ โดยไม่เป็นความจริง อาจเป็นการรับสารภาพ โดยความที่เป็นคนใจอ่อน หลงผิด เกรงกลัว หรือหวังจะได้ผลประโยชน์ หรือสิ่งตอบแทนก็ได้

การกระทำต่างๆ อันเป็นเหตุให้คำรับสารภาพเสียไปนั้นน่าจะมีความชั่วร้าย หรือรุนแรงไม่เท่าเทียมกัน หากการจูงใจนั้นโดยสภาพมิได้มีความชั่วร้ายอยู่ในตัวเอง และหากการจูงใจนั้นไม่น่าจะมีผลให้จำเลยรับสารภาพ โดยไม่เป็นความจริงแล้ว คำรับสารภาพนั้นก็ไม่น่าจะเสียไป เช่น การชักจูงใจให้พูดความจริง โดยอ้างหลักศีลธรรมหรือบาปบุญคุณโทษนั้น หากจำเลยไม่ได้กระทำความผิดจำเลยก็คงไม่รับสารภาพ การรับสารภาพโดยการจูงใจดังกล่าวนี้ จึงไม่น่าจะทำให้คำรับสารภาพเสียไป แต่การจูงใจให้รับสารภาพ โดยชี้ให้เห็นว่าจำเลยจะได้รับการอภัยโทษนั้นจำเลยอาจรับสารภาพ โดยไม่เป็นความจริงก็ได้ แม้การจูงใจนั้นจะไม่เป็นการชั่วร้ายในตัวเอง เมื่อคำรับสารภาพไม่เป็นความจริงก็ย่อมใช้ไม่ได้เช่นกัน การให้คำมั่นสัญญาถ้าไม่เป็นการหลอกลวง แม้จะไม่เป็นการชั่วร้ายในตัวเอง ก็อาจชักจูงให้จำเลยรับสารภาพ โดยไม่เป็นความจริง เพราะเห็นแก่สัญญาที่ได้ จึงไม่ควรจะรับฟังเช่นกัน โดยเหตุผลธรรมดาน่าจะต้องพิจารณาเปรียบเทียบว่าประโยชน์หรือผลตอบแทนตามคำมั่นสัญญาเพียงพอ หรือคุ้มกับโทษที่จำเลยอาจต้องรับ สำหรับความผิดที่รับสารภาพ อันจะมีผลให้จำเลยรับสารภาพ โดยไม่เป็นความจริงหรือไม่ แต่เรื่องนี้คงวางหลักแน่นอนลงไปไม่ได้ เพราะจำเลยบางคนอาจรับสารภาพโดยไม่ได้

²¹ โสภณ รัตนกร, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, หน้า 173.

คำนี้ถึงโทษที่จะได้รับอาจรับด้วยความโง่เขลา หรือเข้าใจผิด หรือจำเลยรับสารภาพ เพื่อหาช่องโอกาสหลบหนีก็ได้²²

สำหรับการหลอกลวงและขู่เข็ญนั้นเป็นสิ่งชั่วร้ายอยู่ในตัว และเป็นเรื่องรุนแรง ไม่ควรจะยอมให้นำมาใช้ในการสอบสวนคดี หากมีการหลอกลวง ขู่เข็ญ ซึ่งน่าจะมีผลให้จำเลยรับสารภาพแล้ว คำรับสารภาพนั้นก็ควรรับฟัง โดยไม่ต้องคำนึงว่าคำรับสารภาพนั้นจะเป็นความจริงหรือไม่ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าถ้ามีการหลอกลวง ขู่เข็ญ ซึ่งเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่อาจชักจูงให้จำเลยรับสารภาพได้ก็จะทำให้คำรับสารภาพเสียไปด้วยเสมอไป กรณีเช่นนี้จำเป็นต้องพิจารณาตามข้อเท็จจริงแต่ละรายว่าการหลอกลวง ขู่เข็ญ นั้นมีผลกระทบถึงคำรับสารภาพ หรือไม่ด้วยการหลอกลวง ซึ่งมีจะกระทำกันเสมอ และน่าพิจารณาว่าจะมีผลทำให้คำรับสารภาพของผู้ต้องหาเสียไปหรือไม่ก็คือ กรณีที่พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาคนหนึ่ง โดยหลอกว่าผู้ต้องหาคนอื่น ๆ รับสารภาพหมดแล้ว²³

การขู่เข็ญไม่จำเป็นจะต้องเป็นการใช้ถ้อยคำรุนแรง อาจข่มขู่ด้วยวาจาอันสุภาพก็ได้ การกระทำใดจะเป็นการขู่เข็ญ หรือไม่ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์แวดล้อมถ้อยคำกิริยาอาการ และท่าทางของผู้ขู่เข็ญด้วย ตามกฎหมายอังกฤษคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน ถ้ามีการจงใจให้สัตยาบัน หรือขู่เข็ญในทางใด ๆ ศาลจะไม่รับฟังเลย ทั้งนี้เพราะในสมัยก่อนมีการปฏิบัติต่อจำเลยรุนแรงมาก ผู้พิพากษาบางคนมีความสงสารจำเลย จึงไม่รับฟังพยานหลักฐานเช่นนี้ถึงกับมีผู้พิพากษาบางท่านกล่าวว่าบางทีความยุติธรรม และสามัญสำนึกถูกละทิ้งไป เพราะสงสารจำเลย²⁴

ศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่าคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน ซึ่งมีได้เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ เพราะมีการขู่เข็ญ หลอกลวง หรือให้สัตยาบัน จึงใช้ยื่นจำเลยไม่ได้ เช่น พนักงานสอบสวนกล่าวกับจำเลยว่ารับเสียศาลจะได้กรุณาให้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 218/2475) เจ้าพนักงานกล่าวแก่ผู้ต้องหาว่าถ้ารับสารภาพจะได้ลดหย่อนผ่อนโทษ และจะได้ทำงานเบา (คำพิพากษาฎีกาที่ 1567-1568/2479) หรือกล่าวว่าจะรับเสียจะไม่ฟ้องคดี (คำพิพากษาฎีกาที่ 1039/2482) หรือบอกให้จำเลยรับแล้วจะกันไว้เป็นพยาน (คำพิพากษาฎีกาที่ 500/2474, 1039/2482) หรือมีการให้สัตยาบันกับจำเลยว่าถ้ารับว่าได้กระทำผิดจะให้หอกรับบำนาญ โดยไม่จับกุมดำเนินคดี (คำพิพากษาฎีกาที่ 1758/2523)

²² โสภณ รัตนกร, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, หน้า 173-174.

²³ โสภณ รัตนกร, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน.

²⁴ Rupert Cross, An Outline of the Law of Evidence, p. 485.

**- ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่ศาลรับฟังคำรับสารภาพชั้นจับกุมและสอบสวน
ของผู้ต้องหาประกอบพยานหลักฐานอื่นลงโทษได้**

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3261/2530 คำเบิกความของ ณ. พยานโจทก์ ซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำผิดกับจำเลย แต่โจทก์กันไว้เป็นพยานนั้นรับฟังได้แต่มีน้ำหนักน้อย เมื่อปรากฏว่าคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยทั้งห้าได้กล่าวถึงพฤติการณ์ในการปล้นทรัพย์ และทำร้ายผู้ตายแล้วนำทรัพย์ไปแบ่งกัน โดยละเอียดตรงกับคำเบิกความของ ณ. ทั้งจำเลยที่ 1 ยังนำถุงผ้าขนหนู สำหรับใส่สตางค์ของผู้ตายไปมอบให้พนักงานสอบสวนเป็นของกลาง การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพของจำเลยทั้งห้ากระทำต่อหน้าประชาชนจำนวนมาก และยอมให้ถ่ายภาพวิดีโอประกอบคดีแสดงว่าจำเลยทั้งห้าให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจ จึงเป็นพยานหลักฐานประกอบคำเบิกความของ ณ. และพยานแวดล้อมของโจทก์ให้ฟังได้ว่าจำเลยทั้งห้ากับพวกร่วมกันปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 650/2535 แม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานมาสืบยืนยันว่าจำเลยที่ 3 ได้ร่วมกระทำผิดกับจำเลยที่ 1 ด้วย และคำให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวนของจำเลยที่ 1 ที่กล่าวอ้างว่าจำเลยที่ 3 ร่วมกระทำผิดด้วยเป็นคำบอกเล่ามีน้ำหนักน้อย แต่โจทก์มีพยานหลักฐานอื่นประกอบให้เห็นว่า คำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยที่ 1 เป็นความจริง และพยานหลักฐานโจทก์ประกอบคำให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวนของจำเลยที่ 3 มีน้ำหนักฟังได้ว่าจำเลยที่ 3 ได้ร่วมกับจำเลยที่ 1 ใช้ท่อนไม้วิ่งไล่ตีผู้ตายเข้าไปในสวนยางจนผู้ตายถึงแก่ความตาย จำเลยที่ 3 จึงมีความผิดฐานร่วมกับจำเลยที่ 1 ฆ่าผู้ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 937/2536 ชั้นสอบสวนจำเลยที่ 1 ให้การขัดทอจดจำเลยที่ 2 ซึ่งคำให้การขัดทอดังกล่าว จำเลยที่ 1 ได้ให้การต่อพนักงานสอบสวนทันทีในวันที่จำเลยที่ 1 ถูกจับเป็นการยากที่จำเลยที่ 1 จะปรุงแต่งขึ้นไว้เพื่อต่อสู้คดี หรือปรักปรำจำเลยที่ 2 ทั้งเป็นคำให้การที่มีได้เกิดจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญหลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น และคำให้การชั้นสอบสวนของผู้กระทำผิดด้วยกัน ก็ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามมิให้ศาลรับฟังแต่อย่างใด ดังนั้นคำให้การของจำเลยที่ 1 ในชั้นสอบสวน ศาลย่อมนำมาฟังประกอบการพิจารณาลงโทษจำเลยที่ 2 ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 901/2526 จำเลยถือปืนเล่นเพื่อนรำแล้วปืนลั่น ผู้ตายซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านแย่งปืนไปว่ากล่าวสั่งสอนแล้วคืนปืนให้ ต่อมาผู้ตายถูกยิงจำเลยเข้ามาบดขยี้บดปืน คำให้การชั้นสอบสวน ซึ่งกระทำในวันเกิดเหตุ มีรายละเอียดเกี่ยวกับความเคืองแค้นที่จำเลยมีต่อผู้ตายมาก่อนเชื่อว่าให้การโดยสมัครใจ และการชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไม่มีเหตุที่จะสงสัยว่ากระทำโดยถูกบังคับ ฉะนั้น แม้โจทก์ไม่มีประจักษ์พยาน และจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นศาลคดีก็ฟังลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 1123/2526 ไม่มีกฎหมายบทบัญญัติห้ามมิให้ศาลรับฟัง คำให้การชั้นสอบสวนของพยานเป็นข้อประกอบการพิจารณาของศาล ส่วนจะรับฟังได้เพียงใด หรือไม่นั้น สุดแล้วแต่เหตุผลของแต่ละเรื่องไป

คำพิพากษาฎีกาที่ 1231/2526 จำเลยทั้งสองขึ้นร้องจำเลยที่ 1 ลวนลามสาวร้ายวง จนถูกสาวร้ายผลักและถีบเอา จำเลยที่ 1 ลงจากเวทีไปทูปหลอดไฟและดึงแผงไฟข้างเวที ทหารที่ รักษาการณ์มาห้าม แล้วเกิดชุลมุนต่อสู้กันสักพักหนึ่ง จึงแยกจากกัน จำเลยทั้งสองออกจากบริเวณ งานแล้วกลับมาอีกเปลี่ยนเสื้อใหม่ อยู่ได้ชั่วครู่ก็ออกจากบริเวณงานเดินเลี้ยวไปหลังเวทีร้ายวง ต่อมาราว 3 นาที มีผู้ขว้างลูกระเบิดสังหารไปตกที่พื้นดินที่พวกทหารยืนอยู่บริเวณเวทีร้ายวง ลูกระเบิดระเบิดขึ้นเป็นเหตุให้มีคนตาย และบาดเจ็บหลายคน จำเลยทั้งสองรับสารภาพชั้นจับกุม และสอบสวนโดยสมัครใจนำชี้ที่เกิดเหตุ และแสดงท่าทางให้ถ่ายภาพประกอบคำรับสารภาพ ดังนี้ ลงโทษจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289 (4), 83 ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 2435/2529 ในคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน แต่ให้การปฏิเสธในชั้นศาล แม้โจทก์ไม่มีประจักษ์พยาน แต่เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ ส. และหญิง ผู้ตายนั่งรถจักรยานสามล้อของจำเลย ชั้นสอบสวนจำเลยให้การรับสารภาพว่า หลังจาก ส. ปลุกปล้ำ ร่วมประเวณีกับผู้ตายแล้ว จำเลยได้ขอร่วมประเวณีกับผู้ตาย แต่ผู้ตายไม่ยอม ได้คืนร่นข่วนหน้า จำเลยผลักจำเลยตกน้ำ ซึ่งปรากฏจากรายการตรวจร่างกายที่บริเวณโหนกแก้มซ้ายขวาของจำเลย มีรอยถลอกเป็นขีดยาว ๆ ประมาณ 1 เซนติเมตร 3 เซนติเมตร 10 กว่าแผล และได้กางเกงเสื้อของ จำเลยเปียกน้ำเปื้อนโคลนหมกอยู่ในบ้านจำเลยเป็นพยานแวดล้อมกรณี หรือพยานพฤติเหตุ ประกอบคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนของจำเลยศาลฟังได้ว่าจำเลยฆ่าผู้ตาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 8/2530 แม้โจทก์จะไม่มีพยานรู้เห็นจำเลยเป็นคนร้ายทำร้าย ผู้ตายโดยตรง แต่โจทก์มีพยานแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมาก และเมื่อ เจ้าพนักงานตำรวจจับจำเลยมาได้ จำเลยก็ให้การรับสารภาพทั้งในชั้นจับกุม และในชั้นสอบสวน โดยละเอียดว่าได้ทำร้าย และกระทำอนาจารผู้ตายจริง จึงฟังได้ว่าจำเลยได้กระทำอนาจารแก่ผู้ตาย โดยใช้กำลังประทุษร้าย และจับผู้ตายคว่ำหน้ากดศีรษะลงไปในโคลนแล้วกระทำชำเราผู้ตายทาง ทวารหนักเป็นเหตุให้ดินโคลนเข้าไปในปาก ท่อทางเดินหายใจและหลอดลม ทำให้ผู้ตายขาด อากาศถึงแก่ความตาย จำเลยยอมเล็งเห็นอยู่แล้วว่าจะเป็นผลให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย จำเลยจึงมี ความผิดฐานฆ่าผู้ตาย และกระทำอนาจารเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 1458/2531 แม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นจำเลยที่ 2 ร่วมข่มขืนกระทำชำเราและฆ่าผู้ตายก็ดี แต่โจทก์มีพยานแวดล้อม ซึ่งล้วนแต่เห็นเหตุการณ์ใกล้ชิด กับการตาย และการพบศพของผู้ตาย เมื่อฟังประกอบคำรับสารภาพของจำเลยที่ 2 ในชั้นสอบสวน แล้วรับฟังได้ว่าจำเลยกระทำผิดจริง

คำพิพากษาฎีกาที่ 2422/2531 แม้จะไม่มีพยานคนใดรู้เห็นขณะจำเลยใช้มีดฟันผู้ตาย แต่มีพยานประกอบแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับกรณีที่เกิดขึ้นคือ ส. ภรรยาจำเลยและ น. แม่ยายจำเลย โดยได้รับความจากพยานทั้งสองว่า คืนก่อนวันเกิดเหตุจำเลยและผู้ตายดื่มสุราแล้วทะเลาะทำร้ายกัน รุ่งขึ้นเวลาประมาณ 8 นาฬิกาจำเลย และผู้ตายออกจากบ้านไปด้วยกัน โดยจำเลยมีมีดติดตัวไปด้วยครั้งนั้นเวลาประมาณ 12 นาฬิกา จำเลยกลับบ้านถือมีดดังกล่าว ซึ่งเป็นเลื่อยคอก ส.ว่าได้ฆ่าผู้ตายแล้ว และห้าม ส. ไม่ให้ไปแจ้งความมิฉะนั้นจะฆ่า และเวลาประมาณ 16 นาฬิกา จำเลยไปหา น. บอกว่าได้ฆ่าผู้ตายแล้ว ถ้าใครไปแจ้งตำรวจจะฆ่าให้หมด พยานหลักฐานดังกล่าวเป็นพยานแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับกรณีที่เกิดขึ้นอย่างมาก เมื่อฟังประกอบกับที่จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน และนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพแล้ว จึงปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288

คำพิพากษาฎีกาที่ 2750/2531 จำเลยให้การรับสารภาพชั้นจับกุม ชั้นสอบสวนด้วยความสมัครใจ ทั้งยังรับต่อผู้เสียหายว่าได้เอาทรัพย์สินของผู้เสียหายไปจริง ดังนั้นพยานหลักฐานโจทก์ประกอบกันรับฟังลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 92/2532 ขณะเจ้าพนักงานตำรวจจับกุม จำเลยที่ 2 จอครรถจักรยานยนต์ไม่มีป้ายวงกลมเสียภายในที่มือ ระหว่างนั้นก็มีชายคนหนึ่งวิ่งเลยไป และจำเลยที่ 1 ถืออาวุธปืนวิ่งมานั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ที่เจ้าพนักงานสตาร์ตอยู่แล้ว จำเลยที่ 1 สั่งให้ออกรถเจ้าพนักงานจึงจับกุมจำเลยที่ 1 จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพว่าได้ร่วมกันปล้นทรัพย์ผู้เสียหาย แม้โจทก์จะไม่ได้ตัวผู้เสียหายมาเบิกความยืนยัน แต่โจทก์มีนายจอห์นซึ่งไม่รู้จักกับจำเลยทั้งสองมาก่อน เบิกความยืนยันว่าในชั้นสอบสวนตนเป็นล่ามแปลคำให้การของผู้เสียหายและผู้เสียหายให้การไว้ตามเอกสารที่โจทก์อ้างส่งศาล ประกอบกับพนักงานสอบสวนเบิกความยืนยันว่าผู้เสียหายได้ให้การต่อตน โดยมีนายจอห์นเป็นล่ามแปล และได้จดคำให้การของผู้เสียหายไว้ตามเอกสารดังกล่าว ทั้งได้จัดให้ผู้เสียหายชี้ตัวจำเลยทั้งสอง และนำจำเลยทั้งสองกับผู้เสียหายไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำให้การรับสารภาพต่อหน้าประชาชน ตามบันทึกการชี้ตัวและถ่ายภาพที่โจทก์อ้างส่งศาลน่าเชื่อว่าจำเลยทั้งสองให้การด้วยความสมัครใจ คำให้การของจำเลยทั้งสองก็สอดคล้องต้องกันกับคำให้การของผู้เสียหาย และเหตุที่จำเลยทั้งสองถูกจับกุมก็ตรงกับคำเบิกความของเจ้าพนักงานผู้จับกุม ดังนั้นฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองกับพวกปล้นทรัพย์ผู้เสียหาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 99/2534 โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นจำเลยฆ่าผู้ตาย คงมีแต่คำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลยว่าเป็นผู้ใช้อาวุธปืนของกลางยิงผู้ตาย และโจทก์มีพนักงานสอบสวนมาเบิกความยืนยันว่าจำเลยให้การด้วยความสมัครใจ และได้พาพนักงานสอบสวนไปขุดหลุมฝังศพของผู้ตาย นำอาวุธปืนลูกซองยาวมามอบให้เป็นของกลาง รอยกระสุนปืนที่หน้าอกเสื้อของผู้ตายมีรู 3 รู สภาพศพสอดคล้องกับคำให้การรับสารภาพของจำเลย และอาวุธปืน

ของกลาง จึงเป็นพยานแวดล้อมอื่นๆ ที่รับฟังประกอบคำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลย
ลงโทษจำเลยได้

การรับฟังข้อเท็จจริงตามคำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลยมาลงโทษ
จำเลยนั้นจะต้องรับฟังให้ครบถ้วนทั้งหมดมิใช่แต่บางส่วน

คำพิพากษาฎีกาที่ 182/2535 ก่อนเกิดเหตุมีพยานพบเห็นจำเลยที่ 7 กับพวก 2-3 คน
ขนของมาอยู่ที่ทาวนเฮาส์ที่เกิดเหตุ หลังจากเกิดเหตุแล้วมีการตรวจพบรอยนิ้วมือ และฝ่ามือ
ของจำเลยที่ 7 บริเวณที่เกิดเหตุ เมื่อจับจำเลยที่ 7 ได้ เจ้าพนักงานตำรวจค้นพบบัตร เอ.ที.เอ็ม.
ของผู้ตายจากตัวจำเลยที่ 7 ทั้งชั้นสอบสวนจำเลยที่ 7 ก็ให้การรับสารภาพ และนำจี๊ที่เกิดเหตุ
ประกอบคำรับสารภาพ พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีดังกล่าวประกอบคำรับสารภาพในชั้นสอบสวน
ของจำเลยที่ 7 แล้วมีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่าจำเลยที่ 7 ได้ร่วมกับคนร้ายกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์
และฆ่าเจ้าทรัพย์ตายตามฟ้อง

คำพิพากษาฎีกาที่ 1228/2436 คำให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวนของจำเลย
ที่ให้การด้วยความสมัครใจ เป็นข้อสนับสนุนคำเบิกความของผู้เสียหายให้มีน้ำหนักรับฟังได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 1276/2536 เกิดเหตุคนร้ายใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย โจทก์ไม่มี
ประจักษ์พยาน แต่พยานพฤติเหตุแวดล้อมของโจทก์ต่างเบิกความสอดคล้องกันว่ารู้จักจำเลย
และยืนยันว่าไม่เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยมาก่อน ทั้งตามพฤติการณ์แห่งคดีจำเลยให้การ
รับสารภาพในชั้นสอบสวนด้วยความสมัครใจ เชื่อว่าจำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายจริง

คำพิพากษาฎีกาที่ 184/2537 แม้โจทก์จะไม่ได้ตัวผู้เสียหายและประจักษ์พยานมา
เบิกความต่อศาล แต่เมื่อพิจารณาคำเบิกความของพยานแวดล้อมพฤติเหตุ โดยตระหนักแล้ว
พยานแวดล้อมเบิกความสอดคล้องต่อเนื่องกันสมด้วยเหตุผล ประกอบกับจำเลยให้การรับสารภาพ
ในชั้นจับกุม ดังนี้พยานหลักฐานโจทก์ย่อมรับฟังลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 1848/2537 จำเลยที่ 2 และที่ 3 ให้การรับสารภาพในชั้น
สอบสวนสอดคล้องกับคำเบิกความของ ร. ว่า ก่อนเกิดเหตุจำเลยที่ 2 ได้ขอให้หากคนไปยังผู้ตาย
เพราะผู้ตายติดต่อกันคู่สาวกับ ส. สามี่จำเลยที่ 2 ชั้นจับกุม และชั้นสอบสวนจำเลยที่ 1 รับสารภาพ
ว่ารับจ้างจำเลยที่ 2 ยิงผู้ตาย โดยจำเลยที่ 3 เป็นผู้ติดต่อ ประกอบกับผู้ตรวจพิสูจน์มีความเห็นว่า
ปลอกอาวุธปืนของกลางที่จำเลยที่ 1 นำยึดได้ และหัวกระสุนปืนที่ได้จากศพผู้ตายใช้ยิงมาจาก
อาวุธปืนของกลางที่ยึดได้จากจำเลยที่ 1 ขณะทำการจับกุม จึงมีน้ำหนักน่าเชื่อว่าจำเลยที่ 2 และที่ 3
ให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนโดยสมัครใจ คำให้การดังกล่าว จึงใช้ชั้นจำเลยที่ 2 และที่ 3 ได้ตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 เมื่อรับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นของ
โจทก์แล้ว ฟังได้ว่าจำเลยที่ 2 และที่ 3 ได้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289(4)
ประกอบด้วย มาตรา 84

คำพิพากษาฎีกาที่ 49/2538 โจทก์มีพยานเบิกความประกอบยืนยันว่าจำเลยที่ 4 ขับรถยนต์กระบะติดตามรถยนต์บรรทุกทุกกึ่งตั้งแต่ต้นจนถึงปลายทาง และในชั้นสอบสวนจำเลยที่ 4 ให้การรับสารภาพว่าได้ร่วมวางแผนปล้นทรัพย์ โดยจำเลยที่ 4 ทำหน้าที่ขับรถยนต์กระบะคู่เส้นทาง และรถยนต์บรรทุกทุกกึ่งคันที่ทำการปล้นอันเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ จึงฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยที่ 4 ได้ร่วมกระทำความผิด (คดีนี้โจทก์สืบประกอบคำรับสารภาพ)

คำพิพากษาฎีกาที่ 623/2538 แม้คำรับสารภาพของจำเลยทั้งในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน จะเป็นพยานบอกเล่าที่ใช้เป็นพยานหลักฐานได้เพียงนำไปฟังประกอบกับพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ก็ตาม แต่คำเบิกความพนักงานสอบสวนพยานโจทก์ที่ว่าพยานเป็นผู้สอบสวนจำเลย และจำเลยได้ให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวนเป็นคำเบิกความของประจักษ์พยานในข้อที่ว่ามีการสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนคนใด และจำเลยให้การชั้นสอบสวนว่าอย่างไร

พนักงานสอบสวนเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่ไปตามอำนาจหน้าที่โดยไม่มีส่วนได้เสียกับคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และไม่ปรากฏว่ามีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยมาก่อน ข้อระวางเรื่องจะแก้งเบิกความปรักปรำจำเลยย่อมไม่มี ทั้งคำเบิกความของพยานดังกล่าวที่เกี่ยวกับการสอบสวนจำเลย ก็ไม่มีพิรุณที่ทำให้ไม่น่าเชื่อถือที่ว่าพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยมิชอบ รูปคดีเชื่อว่าจำเลยได้ให้การรับสารภาพทั้งในชั้นจับกุม และชั้นสอบสวนโดยสมัครใจตามความจริง

แม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นการกระทำความผิดของจำเลยและพวก แต่เมื่อฟังคำเบิกความของพนักงานสอบสวน กับคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนประกอบกันเชื่อได้ โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยได้ร่วมกับพวกทำการลักทรัพย์ของผู้เสียหายไป จำเลยจึงมีความผิดตามฟ้อง

คำพิพากษาฎีกาที่ 4930/2538 คำรับสารภาพในชั้นจับกุมและสอบสวนอาจใช้ยืนยันจำเลยในชั้นพิจารณาได้ หากมีพยานหลักฐานประกอบฟังว่าจำเลยรับสารภาพโดยสมัครใจ และตามความจริงแม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานเห็นจำเลยกระทำความผิด แต่การที่จำเลยรับสารภาพในชั้นจับกุมและสอบสวน ทั้งนำชี้ที่เกิดเหตุโดยสมัครใจไม่มีข้อต่อสู้ใดๆ ทั้งสิ้น เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานตำรวจสามารถติดตามยึดรถยนต์ของกลางได้จากสถานที่ ตามที่ทราบจากจำเลยว่าได้นำรถยนต์ของกลางไปขายนั้น มีน้ำหนักพอรับฟังว่าจำเลยได้ร่วมกับพวกลักทรัพย์ของกลาง

คำพิพากษาฎีกาที่ 850/2539 แม้โจทก์ไม่ได้ผู้เสียหายและนางสาว ล. มาเบิกความเป็นพยาน แต่โจทก์มีสืบตำรวจโท ก. กับร้อยตำรวจเอก ส. พยานโจทก์มาเบิกความประกอบบันทึกคำให้การของผู้เสียหายและนางสาว ล. ที่ร้อยตำรวจเอก ส. พนักงานสอบสวนบันทึกและเบิกความรับรองไว้เชื่อว่าเป็นความจริง เพราะหากไม่เป็นความจริงแล้วผู้เสียหาย ซึ่งเป็นเด็กสาวย่อมละอายต่อการถูกข่มขืน คงไม่กล้าให้การต่อพนักงานสอบสวนเช่นนั้น เมื่อบันทึกคำให้การดังกล่าว

ประกอบคำเบิกความของสืบตำรวจโท ค. กับร้อยตำรวจเอก ส. ว่าชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน จำเลยให้การรับสารภาพแล้วเชื่อว่าจำเลยได้ร่วมกับพวกข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายจริง

คำพิพากษาฎีกาที่ 187/2537 โจทก์มี ป. มาเบิกความประกอบเอกสาร ซึ่งเป็นบิลส่งของชั่วคราวแสดงหลักฐานการรับมอบบัญชีของกลาง และตามคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยที่ 2 มีข้อความว่าจำเลยที่ 2 ได้ตรวจสอบใบส่งของชั่วคราว แล้วรับเป็นใบส่งของชั่วคราวของจำเลยที่ 1 ส่งของให้กับ ว.จริง และยอมรับตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นว่า พันตำรวจโท จ. ได้สอบคำให้การของจำเลยที่ 2 ไว้ด้วย แม้คำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยที่ 2 เป็นพยานบอกเล่า แต่จำเลยที่ 2 ก็มีได้ปฏิเสธว่าลายมือชื่อที่ลงไว้ในช่องผู้ต้องหามิใช่ลายมือชื่อของจำเลยที่ 2 เมื่อพิเคราะห์ประกอบกับพยานหลักฐานอื่นของโจทก์แล้วรับฟังลงโทษจำเลยทั้งสองได้

3.2.3 การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ.2547 ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาเรื่องของการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักกฎหมายว่าด้วยการรับฟังพยานหลักฐาน โดยมีการเพิ่มเติมบทคัดพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับคำรับสารภาพของผู้ต้องหาไว้โดยเฉพาะในมาตราดังต่อไปนี้

มาตรา 83 ในการจับนั้นเจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับ ไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ พร้อมด้วยผู้จับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดังกล่าว แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้สะดวก และไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับ หรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดก็ให้เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี ในการนี้ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นบันทึกการจับดังกล่าวไว้ด้วย

ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนี หรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องนั้นในการจับ

บทบัญญัติมาตรานี้มีหลักเกณฑ์เพิ่มเติมจากเดิม รวม 2 ประการ²⁵ คือ

1. เดิมเมื่อมีการจับ ไม่ว่าจะเจ้าพนักงานหรือราษฎรเป็นผู้จับ คงมีหน้าที่เพียงแจ้งแก่ผู้ที่ถูกจับว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจพร้อมด้วยผู้จับ แต่บทบัญญัติที่แก้ไขใหม่นี้ ในกรณีเจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ต้องดำเนินการเพิ่มเติมดังนี้

(1) แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ

(2) แจ้งสิทธิของผู้ถูกจับให้ทราบว่า

- ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

- ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ

2. ในกรณีเจ้าพนักงานหรือราษฎรเป็นผู้จับ เดิมจะต้องนำผู้ถูกจับ ไปส่งยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่หลักการใหม่กำหนดที่ทำการที่ผู้จับจะต้องนำผู้ถูกจับไปส่งไว้ชัดเจนว่า โดยหลักต้องนำผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ผู้ถูกจับ และเพิ่มข้อยกเว้นว่า หากสามารถนำผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ก็ให้นำไปยังที่ทำการนั้นก็ได้

มาตรา 84 เจ้าพนักงานหรือราษฎรผู้ทำการจับ ต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา 83 โดยทันที และเมื่อถึงที่นั้นแล้วให้ส่งตัวผู้ถูกจับแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจของที่ทำการของพนักงานสอบสวนดังกล่าว เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ ถ้ามีหมายจับให้แก้ให้ผู้ถูกจับทราบและอ่านให้ฟัง และมอบสำเนาบันทึกรการจับแก่ผู้ถูกจับนั้น

(2) ในกรณีที่ราษฎรเป็นผู้จับ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งรับมอบตัวบันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ อีกทั้งข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับนั้นไว้ และให้ผู้จับลงลายมือชื่อกำกับไว้เป็นสำคัญ เพื่อดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดแห่งการจับให้

²⁵ สำนักประธานศาลฎีกา, ข้อพิจารณาประกอบพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 (ฉบับที่ 23) พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2548), หน้า 59-61.

ผู้ถูกจับทราบและแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบว่าผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และ
ถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมี
ผู้นำผู้ถูกจับมาส่งแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบถึงสิทธิตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7/1 รวมทั้งจัดให้
ผู้ถูกจับสามารถติดต่อกับญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการจับกุม และสถานที่
ที่ถูกควบคุมได้ในโอกาสแรกเมื่อผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน ตามวรรคหนึ่ง หรือ
ถ้ากรณีที่ถูกจับร้องขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้แจ้ง ก็ให้จัดการตามคำร้องขอนั้น
โดยเร็ว และให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจบันทึกไว้ ในการนี้มีให้เรียกค่าใช้จ่ายใดๆ จาก
ผู้ถูกจับ

ในกรณีที่จำเป็น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับจะจัดการพยาบาลผู้ถูกจับ
ก่อนนำตัวไปส่งตามมาตรานี้ก็ได้

ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ถูกจับให้ไว้ต่อพนักงานผู้ถูกจับ หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือ
ตำรวจในชั้นจับกุมหรือรับมอบตัวผู้ถูกจับ ถ้าถ้อยคำนั้นเป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้
กระทำความผิด ห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน แต่ถ้าเป็นถ้อยคำอื่นจะรับฟังเป็นพยานหลักฐาน
ในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้ต่อเมื่อได้มีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่ง หรือตามมาตรา 83 วรรคสอง
แก่ผู้ถูกจับ แล้วแต่กรณี

บทบัญญัติมาตรานี้ มีหลักการเพิ่มเติมจากเดิมรวม 2 ประการ²⁶ คือ

1. เดิมเมื่อมีการจับและนำตัวผู้ถูกจับไปถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครอง
หรือตำรวจแล้ว ถ้ามีหมายจับเจ้าพนักงานผู้จับต้องเอาออกอ่านให้ผู้ถูกจับฟัง และแจ้งเหตุที่จับ
ให้ทราบ แต่ถ้าราษฎรเป็นผู้จับ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับตัวผู้ถูกจับมีหน้าที่บันทึก
รายละเอียดเกี่ยวผู้จับและพฤติการณ์แห่งการจับไว้เท่านั้น แต่บทบัญญัติที่แก้ไขใหม่
ได้กำหนดหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้จับและพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับตัวผู้ถูกจับใหม่
ดังนี้

(1) กรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ เจ้าพนักงานผู้จับมีหน้าที่ต้อง

- แจ้งข้อกล่าวหา (ซึ่งได้แจ้งครั้งหนึ่งแล้วขณะจับกุม ตามมาตรา 83
วรรคสอง) และรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ
- อ่านหมายจับให้ผู้ถูกจับฟัง (ในกรณีที่มีหมายจับ)
- มอบสำเนาบันทึกการจับแก่ผู้ถูกจับ

²⁶ สำนักประธานศาลฎีกา, ข้อพิจารณาประกอบพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 (ฉบับที่ 23) พ.ศ. 2548 และ
พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548, หน้า 54, 55.

(2) กรณีราษฎรเป็นผู้จับ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัว มีหน้าที่ต้อง

- บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผู้จับและพฤติการณ์แห่งการจับแล้วให้ผู้จับ ลงลายมือชื่อกำกับไว้

- แจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ

- แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบว่าผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และ ถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

2. กำหนดบทตัดมิให้รับฟังพยานหลักฐานเกี่ยวกับถ้อยคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่า ตนได้กระทำความผิดต่อเจ้าพนักงานผู้จับหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ในชั้นจับกุมหรือรับมอบตัวผู้ถูกจับ แต่หากเป็นถ้อยคำอื่นนอกเหนือไปจากคำให้การรับสารภาพ จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้ต่อเมื่อมีการแจ้งสิทธิ ตามวรรคหนึ่ง หรือมาตรา 83 วรรคสอง แก่ผู้ถูกจับแล้วแต่กรณี

การแจ้งสิทธิแก่ผู้ถูกจับตามวรรคหนึ่งของมาตรานี้ (ในกรณีที่ราษฎรเป็นผู้จับ) ประกอบด้วย²⁷

(1) ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การ

(2) ถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี

ส่วนการแจ้งสิทธิแก่ผู้ถูกจับตามมาตรา 83 วรรคสอง (ในกรณีที่เจ้าพนักงาน เป็นผู้จับ) ประกอบด้วย

(1) ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การ

(2) ถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี

(3) ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็น

ทนายความ

มาตรา 134/1 ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่ผู้ต้องหาอายุ ไม่เกินสิบแปดปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามคำให้การให้พนักงานสอบสวน ถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาทนายความให้

ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มถามคำให้การให้พนักงานสอบสวนถาม ผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและผู้ต้องหาต้องการทนายความให้รัฐจัดหาทนายความให้

การจัดหาทนายความตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้ทนายความที่รัฐจัดหา

²⁷ เรื่องเดียวกัน.

ให้ได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

เมื่อได้จัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสามแล้ว ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน หากทนายความไม่อาจมาพบผู้ต้องหาได้ โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงานสอบสวนทราบ หรือแจ้งแต่ไม่มาพบผู้ต้องหาภายในเวลาอันสมควร ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหาไปได้โดยไม่ต้องรอทนายความ แต่พนักงานสอบสวนต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

บทบัญญัติมาตรานี้มีหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับสิทธิในการมีทนายความในชั้นสอบสวนจากเดิมรวม 3 ประการ²⁸ คือ

1. ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต ผู้ต้องหาไม่มีทนายความ ให้รัฐจัดหาทนายความให้ เช่นเดียวกับคดีที่ผู้ต้องหาเป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี
2. ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ถ้าผู้ต้องหาไม่มีและต้องการทนายความให้รัฐจัดหาทนายความให้
3. เมื่อจัดหาทนายความแก่ผู้ต้องหาแล้ว ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน หากทนายความไม่อาจมาพบผู้ต้องหา โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงานสอบสวนทราบ หรือแจ้งแต่ไม่มาพบภายในเวลาอันสมควร ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหาโดยไม่ต้องรอทนายความ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในสำนวนการสอบสวน

มาตรา 134/2 ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 133 ทวิ และมาตรา 133 ตริ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปี

บทบัญญัติมาตรานี้มีหลักการเพิ่มเติมเพียงประการเดียว²⁹ คือ เดิมกำหนดให้มีเฉพาะนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการสอบปากคำผู้ต้องหาอายุไม่เกิน 18 ปี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม บทบัญญัติที่แก้ไขใหม่นี้ ยังให้นำบทบัญญัติในมาตรา 133 ตริ มาใช้บังคับโดยอนุโลมด้วย กล่าวคือ ต้องมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการชี้ตัวผู้ต้องหาอายุไม่เกิน 18 ปีด้วย

มาตรา 134/3 ผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 101.

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 103.

บทบัญญัติมาตรานี้มีหลักการสำคัญเพียงประการเดียว³⁰ คือ กำหนดให้ผู้ต้องหา มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำของตนได้สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญ มาตรา 241 วรรคสอง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 7/1 วรรคหนึ่ง (2)

มาตรา 134/4 ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้ต้องหา ทราบก่อนว่า

(1) ผู้ต้องหา มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การถ้อยคำที่ผู้ต้องหา ให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

(2) ผู้ต้องหา มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใดก็ได้ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจ ให้การเลยก็ให้บันทึกไว้

ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนมีการแจ้งสิทธิ ตาม วรรคหนึ่ง หรือก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา 134/1 มาตรา 134/2 และมาตรา 134/3 จะรับฟัง เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้

บทบัญญัติมาตรานี้มีหลักการที่บัญญัติขึ้นใหม่ 2 ประการ³¹

1. กำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องแจ้งสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการ ที่รัฐธรรมนูญ มาตรา 241 วรรคสอง * และมาตรา 243 วรรคหนึ่ง ** รับรองไว้ให้ผู้ต้องหาทราบ ก่อนถามคำให้การผู้ต้องหา

2. ห้ามรับฟังถ้อยคำของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐานในกรณีที่พนักงานสอบสวน ไม่ปฏิบัติตามมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 134/1 ถึงมาตรา 134/4

มาตรา 135 ในการถามคำให้การของผู้ต้องหา ห้ามมิให้พนักงานสอบสวน ทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเกียรติ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือ กระทำโดยมิชอบประการใดๆ เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใดๆ ในเรื่องที่ต้องการนั้น

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 104.

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 123.

* รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 241 วรรคสอง “ในชั้นสอบสวนผู้ต้องหา มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้”.

** รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 243 วรรคหนึ่ง “บุคคลย่อมมีสิทธิไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา”.

บทบัญญัติมาตรานี้มีรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสอบถามคำให้การของผู้ต้องหาจากเดิมห้ามมิให้พนักงานสอบสวน ทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการล่วงหรือบุ้เข้หรือให้สัญญาผู้ต้องหา โดยเพิ่มเติมให้รวมถึงการทรมาน ใช้กำลังบังคับหรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใดๆ เพื่อจูงใจให้ผู้ต้องหาให้การอย่างใดๆ ในเรื่องที่ต้องหา³²

จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้บัญญัติเพิ่มเติมบทตัดพยานหลักฐานประเภทคำรับสารภาพของผู้ต้องหาไว้ ในมาตรา 84 วรรคท้าย ซึ่งบัญญัติว่า ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ถูกจับให้ไว้ต่อเจ้าพนักงานผู้จับหรือพนักงานผู้รับมอบตัวผู้ถูกจับ ถ้าถ้อยคำนั้นเป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิดห้ามไม่ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานแต่ถ้าเป็นถ้อยคำอื่นจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้ ต่อเมื่อได้มีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่งหรือตามมาตรา 83 วรรคสอง แก่ผู้ถูกจับแล้ว แล้วแต่กรณี ส่วนมาตรา 134/4 วรรคท้าย ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่แก้ไขใหม่ ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนที่จะมีการแจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบตามวรรคหนึ่งหรือก่อนที่จะมีการดำเนินการตามมาตรา 134/1 หรือมาตรา 134/2 หรือ 134/3 จะรับฟังถ้อยคำนั้นเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาไม่ได้” ซึ่งเป็นบทตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบเป็นการเฉพาะอีกบทหนึ่ง ใช้กับคำให้การของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นคำให้การรับสารภาพหรือเป็นคำให้การที่เป็นผลร้ายต่อรูปคดีของผู้ต้องหานั่นเอง จะนำไปใช้เป็นพยานหลักฐานยื่นเขาในชั้นศาลได้ก็ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนต้องแจ้งสิทธิให้เขาทราบตามมาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง ผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนก็ถือว่ากระทำโดยชอบ เพราะฉะนั้น คำให้การรับสารภาพหรือคำให้การที่เป็นผลร้ายต่อผู้ต้องหานั้นก็ถูกนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของเขาได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

³² สำนักประธานศาลฎีกา, ข้อพิจารณาประกอบพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 (ฉบับที่ 23) พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548, หน้า 126.

บทที่ 4

การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในต่างประเทศ

การรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญา โดยหลักแล้วพยานหลักฐานทุกชนิดที่มีคุณสมบัติบ่งชี้ถึงข้อเท็จจริงที่พิพาทกันในคดี ย่อมรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีนั้นได้ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Admissible Evidence ไม่ใช่พยานหลักฐานที่เชื่อได้ แต่เป็นพยานหลักฐานที่รับเข้ามาในคดีนั้นได้ ซึ่งตรงกับที่ภาษาไทยใช้คำว่า พยานหลักฐานที่รับฟังได้ ซึ่งหลักดังกล่าวนี้มีข้อยกเว้นอยู่ว่าถ้ามีกฎหมายบทหนึ่งบัญญัติหรือวางหลักเกณฑ์ห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานชนิดใดประเภทใดไว้ พยานหลักฐานชนิดนั้นประเภทนั้นก็จะเข้าลักษณะเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้ เป็น Inadmissible Evidence โดยในทางปฏิบัติเรียกชื่อบทกฎหมายนี้ว่า บทตัดพยานหลักฐานหรือ Exclusionary Rules ซึ่งบทตัดพยานหลักฐานในกฎหมายพยานหลักฐานของแต่ละประเทศไม่จำเป็นต้องเหมือนกันขึ้นอยู่กับระบบกฎหมาย แนวความคิดของแต่ละประเทศที่เห็นสมควรว่ากรณีใดควรจะวางหลักเกณฑ์ห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานชนิดใดประเภทใดหรือไม่อย่างไร

คำรับสารภาพของผู้ต้องหาที่จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีอาญาได้นั้น โดยหลักทั่วไปจะต้องเป็นคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย หากเป็นคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบแล้ว จะรับฟังได้เพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่าประเทศนั้นตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของแนวคิดใดระหว่างแนวคิดในการควบคุมอาชญากรรม (crime control model) ที่มุ่งที่จะป้องกันปราบปรามอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศก็จะให้อำนาจเจ้าพนักงานในการสืบสวน สอบสวน ป้องกันอาชญากรรมได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งรวมทั้งการรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานก็รับฟังได้อย่างกว้างขวางเช่นกัน ส่วนประเทศใดตกอยู่ภายใต้แนวคิดอีกประการคือการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน (due process of law model) ที่วางหลักให้ตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบหรือที่เรียกว่า บทตัดพยานหลักฐาน (Exclusionary Rules) เพื่อที่จะมุ่งรักษาระบบกระบวนการยุติธรรมของประเทศให้เป็นระบบที่ได้มาตรฐาน เป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ การรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานก็จะถูกจำกัดขอบเขตของการรับฟังไว้อย่างเคร่งครัด

4.1 วิวัฒนาการ การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา

ในการศึกษาวิวัฒนาการของการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานจะสามารถรับฟังได้ เพียงใดนั้น มีแนวคิดในการรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบแบ่งออกเป็นสองด้าน ในด้านแรกเป็นแนวคิดของประเทศอังกฤษซึ่งเห็นว่าพยานหลักฐานที่แท้จริงที่มีคุณค่าสามารถพิสูจน์ความจริงในคดีได้ ควรจะต้องรับฟังมาใช้ประโยชน์ไม่ควรตัดทิ้งไป ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นแนวคิดของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเห็นว่าแม้พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบจะเป็นพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีได้ หากยอมให้รับฟังก็จะเป็นการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ไปแสวงหาพยานหลักฐานซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น ในการศึกษาวิวัฒนาการของการรับฟังคำรับสารภาพจึงขอล่าวเฉพาะประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นตัวแทนของแนวความคิดทั้งสองด้าน เท่านั้น

4.1.1. วิวัฒนาการ การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศสหรัฐอเมริกา

ในช่วงแรกคำรับสารภาพของผู้ต้องหาสามารถรับฟังได้โดยไม่มีข้อจำกัด แม้จะได้มาโดยวิธีการทรมานก็ตามศตวรรษที่ 18 คำรับสารภาพจากจิตใจที่คาดหวังในความหวังอันเลื่อนลอย (Flattery of hope) หรือความกลัวจากความทรมานที่ดี (Torture of fear) เป็นสิ่งที่ไม่น่าเชื่อถือ ซึ่ง Justice Nares ได้อธิบายว่าเป็นการแน่นอนแล้วว่าพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือเท่านั้นจะสามารถรับฟังได้ (The King v. Warickshall, 1783) คำรับสารภาพในสมัยนี้ถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักมากที่สุดในการพิสูจน์ความผิด แต่คำรับสารภาพที่ได้มาโดยการให้สัญญาหรือการบังคับรับฟังไม่ได้ (Rex v. Leach, 1775)¹

ต่อมา ถือว่า คำรับสารภาพจะรับฟังได้เมื่อกระทำโดยสมัครใจ และต้องสอดคล้องกับ Due process คือขบวนการนิติธรรม ซึ่งแปลได้ว่าต้องอยู่ภายใต้กระบวนการที่ถูกต้องชอบธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ The Fourteenth Amendment คือหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมบทที่ 14 เพื่อปกป้องการกระทำละเมิดสิทธิของบุคคลโดยรัฐบาลและหน่วยงานหรือคนของรัฐบาล โดยถือว่า กระบวนการที่ยุติธรรมต้องได้รับการปกป้องที่เสมอภาคจากกฎหมาย เพื่อตัดคำรับสารภาพที่ได้มาโดยไม่สมัครใจออกจากบทพิจารณา ซึ่งหมายความว่า คำรับสารภาพต้องทำภายใต้การเคารพสิทธิของบุคคลตามกฎหมาย เจ้าพนักงานจะทำวิธีการใดเพื่อให้มี

---

¹ David A. Jones, The Law of Criminal Procedure (Boston: Little, Brown and Company, 1981), p. 196.

คำรับสารภาพโดยไม่สมัครใจไม่ได้ ซึ่งหากฝ่าฝืนหลักกฎหมายดังกล่าวถือว่าเป็นคำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบศาลจะตัดออกไปโดยไม่รับฟังเป็นพยานหลักฐานต่อไป

ในปี ค.ศ. 1884 การรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดของอังกฤษ โดยปรากฏมาตรฐานการรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานอยู่บนพื้นฐานของความอิสระและสมัครใจปราศจากการชักชวนในทางโลก (inducements of a temporal nature) หรือการบังคับหรือให้สัญญา

ในปี ค.ศ. 1897 ศาลได้นำเอา The Fifth Amendment ซึ่งเป็นบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา ข้อที่ 5 ซึ่งกำหนดว่า “ไม่มีบุคคลใดจะถูกบังคับในคดีอาญาเพื่อให้เป็นพยานปรักปรำตนเอง” มาใช้ควบคุมการสอบสวนของตำรวจและควบคุมการรับฟังพยานหลักฐาน ซึ่ง Justice ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินคดีอาญาของศาลในสหรัฐอเมริกา เมื่อมีปัญหาว่า คำรับสารภาพรับฟังไม่ได้เพราะความสมัครใจแล้วจะถูกคุ้มครองตาม The Fifth Amendment ตามรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา อันเป็นหลักเบื้องต้นของ Common Law ในเรื่องการรับฟังคำรับสารภาพที่จะต้องได้มาโดยอิสระปราศจากการถูกบังคับในการให้ปากคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง (Bram v. United States, 1897)² และหลักการนี้ต่อมาได้รับการยอมรับและมีผลบังคับใช้ในมลรัฐด้วย (Malloy v. Hogan, 1964)³

หลักการในเรื่องความสมัครใจได้วิวัฒนาการเป็นหลักสำคัญที่สุดประการหนึ่งของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในนานาประเทศที่ป้องกันผู้ถูกกล่าวหาจากการถูกบังคับหรือโดยการชักชวนที่ไม่สมควรไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อให้ได้มาซึ่งคำรับสารภาพ⁴

เอกสิทธิ์ต่อการไม่ให้การปรักปรำตนเองนี้ ได้รับอิทธิพลมาจากคนอังกฤษที่อพยพมาอยู่ในสหรัฐอเมริกา จนกระทั่งกลายเป็นหลักการเบื้องต้นของการดำเนินคดีทางอาญาของสหรัฐอเมริกาทั้งในสหรัฐและมลรัฐดังกล่าว⁵

ในปี ค.ศ. 1936 การรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐาน ศาลไม่ยึดถือหลัก The Fifth Amendment คือ สิทธิว่าบุคคลจะไม่ถูกบังคับให้ปรักปรำตนเอง (การรับสารภาพโดย

² David A. Jones, The Law of Criminal Procedure, p. 197.

³ Robert G. Caldwell, Criminology (New York: The Ronald Press Company, 1965), p. 307.

⁴ Berger, Taking the Fifth, (Boston: Lexington book, 1980), p. 103.

⁵ Jack Wricht and Peter W. Lewis, Modern Criminal Justice (New York: McGraw-Hill Book Company, 1978), p. 166.

ไม่สมัครใจ) มาพิจารณาถึงการรับฟังเป็นพยานหลักฐานเพียงอย่างเดียว แต่ยึดถือหลัก due process ตาม The Fourteenth Amendment เข้ามาด้วยว่า แม้ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพโดยไม่ถูกบังคับให้รับสารภาพ แต่ขบวนการได้มาซึ่งคำรับสารภาพต้องอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ชอบธรรมด้วย โดยทนายความทดสอบความสมัครใจของผู้ต้องหา (Voluntariness) ที่ว่า คำรับสารภาพ ที่ได้รับ โดยการบังคับหรือความรุนแรงทางกาย โดยพิจารณาจากพฤติการณ์แวดล้อมทั้งหมดของจำเลย, พื้นฐาน (background) ประวัติอาชญากร, สภาวะทางกายและทางใจ, ระยะเวลาของการสอบสวน เป็นต้น อันเป็นการนำหลักการตามรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกามาตัดคำรับสารภาพที่ได้จากพฤติการณ์ที่แสดงว่าไม่สมัครใจ ออกจากการรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดี⁶ แต่ในหลายๆ ปีที่ผ่านมาปรากฏว่า ศาลต้องพบกับปัญหามากมาในการกำหนดว่าพฤติการณ์แวดล้อมนี้จะนำไปสู่คำรับสารภาพที่รับฟังได้หรือไม่ได้

ในปี ค.ศ. 1943 ศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้วางหลักที่ว่า “civilized standards” ซึ่งหมายถึง หลักที่ศาลมองถึงระยะเวลาที่ถูกควบคุมจากเจ้าพนักงานตำรวจ จนมาถึงศาลจะต้องมีระยะเวลาที่เหมาะสม การอยู่ในความควบคุมนานและได้รับคำรับสารภาพมาศาลถือว่าเป็นคำรับสารภาพที่ไม่สมัครใจ เพราะถือว่าไม่น่าไว้วางใจ เพื่อใช้กำหนดการรับฟังคำรับสารภาพ โดยคำรับสารภาพที่ได้มาในระหว่างเวลาที่ผู้ต้องสงสัยถูกควบคุมและถูกหน่วงเหนี่ยวการนำตัวมาต่อหน้าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาคดีในทันที โดยการหน่วงเหนี่ยวที่ไม่จำเป็น (unnecessary delay, immediately of forth with) จะนำไปสู่คำรับสารภาพที่รับฟังไม่ได้ไม่ว่าคำรับสารภาพนั้นจะได้ออกด้วยความอิสระหรือสมัครใจหรือไม่ หลักการใหม่นี้ไม่เกี่ยวกับความอิสระหรือความสมัครใจ แต่เกี่ยวกับระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหา (McNabb v. United States, 1943)

หลัก civilized standards นี้มีผลบังคับใช้ในศาลของสหรัฐอเมริกาเท่านั้น ส่วนศาลของมลรัฐ มีอิสระในการใช้ดุลพินิจว่าจะถือตามหรือไม่ก็ได้ โดยมีหลายศาล ในสหรัฐอเมริกาได้ปฏิเสธหลักการนี้ เช่น Alabama, Arkansas, Colorado, Connecticut, Florida, Georgia, Illinois, Indian, Kansas, Mississippi, Missouri, Nevada, New Jersey, New York⁷ คือ ขบวนการอันชอบธรรมว่าคำรับสารภาพนั้นต้องได้มาโดยชอบธรรมจึงจะรับฟังได้ (Steinv. New York, 1953)

ในปี ค.ศ. 1957 ศาลสหรัฐอเมริกาได้นำหลักการหน่วงเหนี่ยว การนำตัวผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกจับกุมมาต่อหน้าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการพิจารณาคดีโดยทันที (unnecessary arraignment) จะส่งผลให้คำรับสารภาพที่ได้ในระหว่างนั้นรับฟังไม่ได้ (Mallory v. United States,

---

⁶Jerold H. Israel and Waymer R. LaFave, Criminal Procedure in A Nutshell (St. Paul, Minn: West Publishing, 1975), p. 198.

⁷Indau and Reid, Criminal Interrogation and Confession, (Baltimore: The Williams & Milkins Company, 1967), p. 209.

1957) การหน่วงเหนี่ยวโดยไม่จำเป็นนี้เป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดความไม่สมัครใจของคำรับสารภาพ และมีได้เป็นหลักการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาจึงทำให้มีผลบังคับใช้เพียงศาลของ สหรัฐอเมริกา เท่านั้น ไม่รวมถึงศาลของมลรัฐด้วย⁸

ในปี ค.ศ. 1964 ศาลได้วางหลักว่า การสอบสวนระหว่างการควบคุม การละเลยมิได้แจ้งแก่ผู้ต้องหาถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ (silent) เป็นการละเมิด The Fifth Amendment คือ สิทธิที่จะไม่ให้การที่เป็นปฏิบัติยกต่อตนเอง และการปฏิเสธมิให้ผู้ต้องสงสัยพบและปรึกษากับทนาย เป็นการละเมิด The Sixth Amendment ซึ่งเป็นสิทธิในการมีทนายความของผู้ต้องหา และจำเลยซึ่ง เป็นสิทธิ ข้อหนึ่งในรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาที่แก้ไขเพิ่มเติม ในศาลของสหรัฐอเมริกา และเป็นการละเมิด The due process ตาม The Fourteenth Amendment ในศาลของมลรัฐ อันเป็นผลทำให้คำรับสารภาพที่ได้รับมาในระหว่างเวลาดังกล่าวรับฟังเป็นพยานหลักฐานมิได้ ในปี 1964 ศาลได้วินิจฉัยในคดี Escobedo v. Illinois (June 24,1964) ซึ่งคดีนี้มีข้อเท็จจริงว่า เอสคอบโดถูกจับโดยไม่มีหมายในตอนเช้าตรู่วันหนึ่ง ฐานมีส่วนเกี่ยวข้องกับการยิงน้องชายของเขา ทนายได้ช่วยให้เขาได้รับการปลดปล่อย 11 วัน ต่อมาหลังจากที่ผู้ต้องสงสัยอีกคนหนึ่งแถลงให้ร้ายเอสคอบโด เขาถูกจับอีกและถูกนำไปยังสถานีตำรวจในระหว่างการสอบสวนเขาได้ขอร้องที่จะพบทนายของเขาหลายครั้ง แต่ไม่ได้รับอนุญาตในระยะเดียวกันนี้ทนายของเขาก็ไปถึงสถานีตำรวจและขอเข้าพบเอสคอบโด ซ้ำแล้วซ้ำอีก แต่ก็ไม่ได้รับอนุญาต ทนายจึงอยู่ที่สถานีตำรวจเป็นเวลา 3 ชั่วโมง แต่ก็ไม่ได้รับอนุญาตให้พูดกับลูกความของเขา หลังจากที่สอบถามกันอย่างเต็มที่แล้ว เอสคอบโด ได้กล่าวถ้อยคำบางอย่างอันเป็นการให้ร้ายตัวเอง ซึ่งถูกนำมาใช้กล่าวโทษเขาระหว่างการพิจารณา ศาลสูงสุดได้พิพากษากลับคำพิพากษาลงโทษ และชี้ว่าสิทธิที่จะมีทนาย เป็นสิทธิมูลฐานที่ได้รับการคุ้มครองจาก The Sixth Amendment และ The Fourteenth Amendment ศาลได้ให้ข้อสังเกตว่า สิทธินี้ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการพิจารณาเท่านั้น และกล่าวว่า เพราะฉะนั้นเราจึงมีความเห็นว่า ในกรณีดังเช่นในกรณีนี้ การสอบสวนไม่ใช่เป็นการสืบหาธรรมดาเกี่ยวกับอาชญากรรมที่ยังสืบไม่ออก แต่ได้เริ่มมุ่งไปที่ผู้ต้องสงสัยคนใดคนหนึ่งแล้วได้มีการนำผู้ต้องสงสัยมาคุมตัวไว้แล้ว ตำรวจได้ทำการสอบสวน ซึ่งทำให้มีการกล่าวถ้อยคำอันเป็นการให้ร้ายตัวเอง ผู้ต้องหาได้ร้องขอแต่ไม่ได้รับโอกาสให้พบทนายของเขา และตำรวจก็ไม่เตือนให้เขารู้ถึงสิทธิเด็ดขาดตามรัฐธรรมนูญของเขาที่จะไม่พูด ผู้ต้องหาไม่ได้รับ “การช่วยเหลือของทนาย” อันเป็นการละเมิด The Sixth Amendment ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ว่า คำรับสารภาพต้องอยู่บนพื้นฐาน

⁸ Bassiouni, M.Cherif, Criminal Law and Its Processes (Illinois: Charles C Thomas Publisher,1969), p. 431.

⁹ Eldefonso, Edward, Coffey and Sullivan, Police and Criminal Law, (California: Goodyear Publishing Company Inc), p. 178.

ของความสมัครใจ โดยถือว่า การสอบสวนเป็นการบังคับโดยธรรมชาติ และสิทธิของผู้ต้องสงสัยที่จะต้องได้รับแจ้งสิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิที่จะพบและปรึกษากับทนายจะเกิดขึ้นเมื่อเป็นการสอบสวนที่พิสูจน์ความผิดซึ่งกำหนดลงมาของผู้ต้องสงสัย เพื่อจะล้วงเอาคำรับสารภาพหรือคำให้การที่ปรักปรำตนเอง สิทธิดังกล่าวนี้จะมีอยู่ตลอดการสอบสวนจนกว่าจะเสร็จสิ้น โดยเฉพาะสิทธิที่จะพบและปรึกษากับทนายนี้ คดี Escobedo เป็นคดีที่สามารถนำสิทธิที่จะพบและปรึกษากับทนายตาม The Sixth Amendment มาใช้กับศาลของมลรัฐได้โดยตรง ด้วยเหตุนี้ในปัจจุบันนี้ทั้งศาลของรัฐบาลกลาง และมลรัฐไม่อาจที่จะตัดสิทธิของเอกชนที่จะมีทนาย แม้เขาถูกกล่าวหาว่า ประกอบอาชญากรรม ยิ่งกว่านั้นผู้ต้องหาซึ่งยากจนเกินไปที่จะจ้างทนายช่วยแก้ต่างให้เขา ในระหว่างพิจารณาก็มีสิทธิที่จะมีทนายได้คนหนึ่งซึ่งศาลจะเป็นผู้ตั้งให้

ต่อมา ศาลได้มีคำพิพากษาในคดี *Miranda v. Arizona* ซึ่งคดี *Miranda* ถือว่าเป็นคดีสำคัญมากต่อการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดเกาทั้งหมดยุติธรรมทางอาญา และระเบียบวิธีปฏิบัติของเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายในเรื่องการสอบสวนในสหรัฐอเมริกา¹⁰ จนถึงปัจจุบัน โดยคดีดังกล่าววางเป็นบรรทัดฐานว่า คำรับสารภาพที่จะถือ เป็นการสมัครใจได้ต้องผ่านกระบวนการแจ้งสิทธิแก่ผู้ต้องหาตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดคุ้มครองก่อน

Chief Justice Warren (หัวหน้าผู้พิพากษา Warren) ได้เขียนคำพิพากษาในคดี *Miranda* ซึ่งมีใจความโดยสรุปว่า ในการดำเนินคดีทางอาญาคำพูดของผู้ต้องหาไม่ว่าจะเป็นคำพูดที่ปรักปรำตนเอง หรือคำกล่าวแก้ตัวก็ตาม อันได้มาจากการสอบสวนในระหว่าง การควบคุม ไม่อาจรับฟังได้นอกจากจะแสดงให้เห็นว่า ได้มีการให้ความคุ้มครองต่อเอกสิทธิที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเองแล้ว การสอบสวนในระหว่างการควบคุม หมายถึง คำถามที่เริ่มถามโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายภายหลังที่บุคคลถูกนำตัวมาควบคุม หรือถูกตัดเสรีภาพจากการกระทำโดยอิสระของเขาในทางอื่น ๆ ในวิถีทางที่สำคัญ สำหรับกระบวนการการป้องกันที่นำมาใช้ หมายถึง ก่อนการถามคำถามใด ๆ บุคคลต้องถูกเตือนว่า เขามีสิทธิที่จะไม่ให้การ คำพูดใด ๆ ที่เขาพูดอาจใช้เป็นพยานหลักฐานอันเขาได้ และว่าเขามีสิทธิที่จะปรึกษากับทนายไม่ว่าจะจ้างมาหรือได้รับแต่งตั้ง ก็ตามสิทธิที่จะ ได้รับแจ้งสิทธิที่จะไม่ให้การและสิทธิที่จะปรึกษากับทนายนี้จะมีอยู่ตลอดการสอบสวนคำรับสารภาพที่ได้รับ โดยละเมิดหลักการดังกล่าวจะมีผลทำให้ไม่สามารถนำคำรับสารภาพมาเป็นพยานหลักฐานในคดีชั้นศาลได้¹¹

¹⁰ Aubry, Arthus S., Caputo and Galati, *Criminal Interrogation*, (Illinois: Charles C Thomas Publisher, 1980), p. 139.

¹¹ Hazel B. Kerper and Jerold H. Israel, *Introduction to the Criminal Justice systems* (New York: West Publishing Company, 1979), p. 259-260, Greshman M. Sykes and Thomas E, Drabek, *Law and Lawless* (New York: Random House, 1969), p. 304.

4.1.2 วิวัฒนาการการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศอังกฤษ

ก่อนศตวรรษที่ 14 ในประเทศอังกฤษถือว่า คำรับสารภาพรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ และเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักมาก ไม่ว่าคำรับสารภาพนั้นจะได้มาด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม

ในศตวรรษที่ 16 ได้เปลี่ยนแปลงเป็นว่า คำรับสารภาพที่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้นั้น จะต้องมิใช่คำรับสารภาพที่ได้มาโดยการใช้ความรุนแรง

ในศตวรรษที่ 18 ถือว่า คำรับสารภาพจะรับฟังไม่ได้เมื่อได้รับมาโดยการ ชักชวนที่ไม่สมควร (R.v. Whitem, 1741; R.v. Rudd, 1175) ซึ่ง Sir Thomas Smith และ Sir Edward Coke กล่าวว่า การทรมานอันเป็นเหตุให้ได้มาซึ่งคำรับสารภาพจะไม่ได้รับการยอมรับตามกฎหมาย

ในศตวรรษที่ 19 คำรับสารภาพที่รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้จะต้องมาจากความสมัครใจอันเป็นการเปลี่ยนแปลงมาจากแนวความคิดดั้งเดิม¹²

ปี 1912 เกิด“กฎของศาล” หรือ “Judge’s Rules” ซึ่งไม่มีอำนาจบังคับตามกฎหมาย แต่เป็นการพัฒนาระเบียบการสอบสวนเพื่อให้ได้คำรับสารภาพที่สมัครใจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ในประเทศอังกฤษนี้ได้มีการกำหนดเป็นครั้งแรกเมื่อปี 1912 ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงในปี 1964 โดย Judge’s Rules หมายถึง หลักการทั่วไปเป็นการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติสำหรับตำรวจให้อยู่ในหลักการที่ถูกต้องในการปฏิบัติต่อผู้ต้องหา โดยศาลได้วางหลักไว้ให้ในแนวของคำพิพากษาว่า ถ้าทำผิดจากหลักดังกล่าวคำรับสารภาพนั้นศาลอาจไม่รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ส่วนการรับฟัง คำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานนั้นอยู่ในดุลพินิจของศาล ซึ่งศาลอาจรับฟังได้แม้จะละเมิดหลักการนี้ แต่ในขณะเดียวกันศาลอาจจะไม่รับฟังแม้ว่าจะได้ปฏิบัติตามหลักการนี้ก็ตาม ถ้าหากการรับฟังนั้นจะเป็นการไม่ยุติธรรมแก่จำเลย¹³

Judge’s Rules ไม่ใช่กฎหมาย เพียงแต่เป็นข้อเสนอแนะการปฏิบัติของตำรวจเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามคำรับสารภาพที่ได้รับโดยละเมิด Judge’s Rules จะอยู่ในดุลพินิจของผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีที่จะตัดคำรับสารภาพออกจากพยานหลักฐาน¹⁴

¹² Hepworth and Taylor, British Journal of Law and Society 2 (Winter 1979): 228.

¹³ Judith Hails Kaci, “Confession: A Comparison of Exclusion Under in the United States and Under the Judges’ Rules in England”, American Journal of Criminal Law 10 (July 1982) : 87.

¹⁴ Butler and Garsia, Pleading, Evidence and Practice in Criminal Cases, (London: Sweet& Maxwell,1966), p. 417.

4.2 การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศที่ใช้ระบบ Common Law

ในระบบ Common Law การค้นหาข้อเท็จจริงกระทำโดยคู่ความในคดีอาญามีหน้าที่นำสืบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดของจำเลย ส่วนศาลจะวางตัวเป็นกลาง (passive) อันเป็นการค้นหาความจริงตามทฤษฎีการต่อสู้คดีหรือ Fight Theory¹⁵

รูปแบบการดำเนินคดีอาญาในระบบนี้จะมีลักษณะเป็นการต่อสู้ทำนองเดียวกับคดีแพ่ง ประกอบด้วยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องเป็นนิติสัมพันธ์ 3 ฝ่าย¹⁶ คือศาล (trial judge) พนักงานอัยการ (prosecutor) และทนายจำเลย (defense attorney) ศาลไม่มีหน้าที่สืบพยานหลักฐานและไม่มีหน้าที่กำหนดประเด็นข้อกฎหมายที่ได้แย้งกันเพราะเป็นบทบาทหน้าที่ของคู่ความในคดี คือ เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์และทนายจำเลยจะดำเนินการเอง ส่วนศาล (trial judge) จะเป็นผู้รักษากฎเกณฑ์ในการพิจารณาคดี เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างประโยชน์ของรัฐ และสิทธิและเสรีภาพของเอกชน โดยมีบทบาทเป็นศูนย์กลางของกระบวนการพิจารณาทำหน้าที่ควบคุม กฎ ระเบียบ การพิจารณาคดี เป็นที่ปรึกษาในกระบวนการพิจารณาและตัดสินใจ ข้อเท็จจริงของลูกขุนและจะเป็นผู้พิพากษาชี้ขาดคดีในที่สุด และยังเป็นหลักประกันว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต้องดำเนินไปโดยยุติธรรมต่อจำเลยด้วย¹⁷

ในอังกฤษ การดำเนินคดีอาญาเท่ากับเป็นกรณีเอกชนคนหนึ่งฟ้องเอกชนอีกคนหนึ่ง ผู้ฟ้องหรือโจทก์กับผู้ถูกฟ้องหรือจำเลยจึงถือว่ามีฐานะเท่าเทียมกัน ทำนองเดียวกับโจทก์จำเลยในคดีแพ่งจึงมีรูปแบบเป็นการต่อสู้ระหว่างคู่ความเช่นเดียวกับในคดีแพ่ง ศาลซึ่งเป็นผู้ชี้ขาดจึงต้องวางเฉย (passive) หน้าที่ของศาลคือการควบคุมการต่อสู้มิให้ผิดกติกา คือการวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องพยานหลักฐาน ฉะนั้น การฟ้องคดีอาญาก็คือ การกล่าวอ้างของโจทก์ว่าจำเลยได้กระทำความผิด โจทก์ผู้ฟ้องจึงมีหน้าที่นำสืบ (burden of proof) ให้ศาลเห็นว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริง¹⁸

¹⁵ John H. Langbein, Comparative Criminal Procedure: Germany, (Minnesota: West: Publishing Co.,1977), p. 58.

¹⁶ คณิต ฒ นคร, “วิธีพิจารณาความอาญาไทย : หลักกฎหมายและทางปฏิบัติที่ไม่ตรงกัน,” วารสารนิติศาสตร์ 2528, หน้า 4-5.

¹⁷ Paul B. Weston, Kenneth M. Wells, Law Enforcement and Criminal Justice : An Introduction (California : Goodyear Publishing Company, Inc., 1972), pp. 161-179.

¹⁸ คณิต ฒ นคร, “วิธีพิจารณาความอาญาไทย : หลักกฎหมายกับทางปฏิบัติที่ไม่ตรงกัน,” หน้า 4-6.

ในการพิจารณาคดีเพื่อกันหาความจริงนั้น ต้องอาศัยเครื่องมือสำคัญนั่นคือ กฎหมายลักษณะพยาน ซึ่งกฎหมายลักษณะพยานนี้จะเป็นตัวกำหนดว่าข้อเท็จจริงอย่างไรที่ศาลจะรับฟัง และข้อเท็จจริงอย่างไรที่ศาลจะไม่รับฟัง และกำหนดถึงวิธีการที่จะนำสืบพยานหลักฐานด้วย¹⁹ ข้อเท็จจริงอย่างไรที่ศาลจะรับฟังได้หรือไม่ได้นั้น มีความสำคัญในการพิจารณาคดีอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ใช้ระบบ Common Law เพราะการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานนั้นทำโดยลูกขุนซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา ดังนั้น เพื่อป้องกันอคติและความลำเอียงในจิตใจของคณะลูกขุน จึงต้องมีกฎเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับพยานหลักฐานเพื่อป้องกันความเสียหายดังกล่าว อาทิเช่น hearsay rule และ exclusionary rule เป็นต้น²⁰

นอกจากนี้ การพิจารณาคดีอาญาในประเทศที่ใช้ระบบ Common Law นั้น มีลักษณะเป็นการต่อสู้ระหว่างคู่ความทั้งสองฝ่ายที่มีฐานะเท่าเทียมกัน โดยคู่ความแต่ละฝ่ายจะต้องเสนอ ข้อเท็จจริงและตรวจสอบข้อเท็จจริงกันเอง ซึ่งมีการเรียกการดำเนินคดีระบบนี้ว่าเป็นระบบคู่กรณี (adversary system)²¹ ส่วนศาลซึ่งเป็นผู้ชี้ขาดจึงต้องวางเฉย (passive) หน้าที่ของศาลคือการควบคุมการต่อสู้มิให้ผิดกติกา ซึ่งบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของศาลก็คือการวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องพยานหลักฐาน เพื่อมิให้มีการเอาเปรียบกันและกันในการต่อสู้คดี ดังนั้น กฎหมายลักษณะพยานจึงมีบทบาทสำคัญเป็นพิเศษ มีหลักเกณฑ์ในการรับฟังพยานหลักฐานที่ซับซ้อนและเข้มงวด จนมีผู้กล่าวว่ากฎหมายพยานของอังกฤษเป็นระบบที่มีกฎอันเป็นข้อจำกัดอำนาจศาลมิให้รับฟังพยาน (exclusionary rule) มากมายจนกล่าวกันว่ากฎเหล่านี้เป็นเรื่องส่วนใหญ่ของกฎหมายพยานอังกฤษ²² ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับการรับฟังคำรับสารภาพในประเทศ Common Law นั้น ผู้เขียนจะศึกษาถึงการรับฟังในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศออสเตรเลีย

ประเทศสหรัฐอเมริกา

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทตัดพยานหลักฐานในประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกามีเหตุผลในการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่เจ้าพนักงานได้มาเกินจากขอบเขตของการแสวงหาพยานหลักฐาน ซึ่งนอกจากเหตุผลในเรื่องของ

¹⁹Rupert Cross, An Outline of The Law of Evidence, Fourth edition, (London : Butterworths, 1975), p. 20.

²⁰John H. Langbein, Comparative Criminal Procedure ; Germany, pp.70-71.

²¹โสภณ รัตนกร, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด, 2536), หน้า 24.

²²Rupert Cross, An Outline of The Law of Evidence, p. 20.

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนแล้ว ยังประกอบด้วยเหตุผลของการที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ใช้ระบบ Common Law ซึ่งมีลักษณะของการพิจารณาคดีแตกต่างไปจากกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบ Civil Law กล่าวคือ คู่ความในระบบ Common Law จะอยู่ในฐานะเท่าเทียมกัน การที่ฝ่ายรัฐนำพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบเข้ามาสู่กระบวนการพิจารณาเพื่อเอาผิดกับจำเลยนั้น ศาลถือว่าเป็นการเอาเปรียบฝ่ายจำเลยอย่างยิ่ง อีกกรณีหนึ่งคือ ศาลไม่ต้องการให้ลูกขุนซึ่งเป็นประชาชนคนธรรมดาได้รับรู้พยานหลักฐานเหล่านั้น เพราะอาจมีผลกระทบต่อความรู้สึกของคณะลูกขุนได้²³

ประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาต่อไปคือว่า ด้วยเหตุผลประการใด ศาลสูงสุดสหรัฐอเมริกา จึงห้ามมิให้รับฟังพยานที่ได้มาโดยต้องห้ามเหล่านี้ ทั้งที่ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของพยานนั้น มิได้แปรเปลี่ยนไปเพราะการจับ การค้น หรือการยึดที่มีชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด ซึ่งอาจแยกวัตถุประสงค์ที่ไม่ยอมรับฟังได้ 3 ประการ คือ²⁴

ประการที่หนึ่ง เหตุผลในแง่ของการยับยั้ง (Deterrent) มิให้เจ้าพนักงานกระทำเช่นนั้นอีก กรณีเช่นนี้อาจเป็นการยับยั้งเจ้าพนักงานโดยเฉพาะจง (specific deterrent) หรือยับยั้งเจ้าพนักงานอื่นๆโดยทั่วไป (general deterrent) ซึ่งในสหรัฐอเมริกาเป็นที่ยอมรับกันว่าการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบนั้นเป็นวิธีเดียวที่อาจมีผลเป็นการยับยั้งเจ้าพนักงานได้

ประการที่สอง เหตุผลในแง่ของความบริสุทธิ์ยุติธรรมของศาล (Judicial Integrity) ซึ่งศาลสูงสุดสหรัฐอเมริกา ได้อ้างอยู่เสมอว่า ความบริสุทธิ์ยุติธรรมของศาลจะเสื่อมเสียไปถ้ายอมให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยวิธีการอันมิชอบ และถ้าศาลรับฟังและใช้พยานหลักฐานดังกล่าวลงโทษจำเลย เท่ากับว่า ศาลไร้ซึ่งความบริสุทธิ์ยุติธรรม และมีส่วนร่วมในการล่วงละเมิดกฎหมายของเจ้าพนักงานด้วย

ประการที่สาม เหตุผลในแง่ของสิทธิส่วนบุคคล (Personal Rights) ของผู้ที่ถูกเจ้าพนักงานกระทำการอันมิชอบ เป็นสิทธิของจำเลยที่จะขอให้ศาลไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นๆ และการที่ศาลไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานตามที่จำเลยร้องขอ ก็เสมือนหนึ่งว่า ศาลได้ให้ค่าสินไหมทดแทนแก่จำเลยในการที่มีการจับ ค้น หรือยึดโดยมิชอบต่อจำเลยนั้น เช่นเดียวกับที่ศาลบังคับให้ผู้กระทำละเมิดกรณีต่างๆ ไปใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกละเมิดนั่นเอง แต่ต่อมาระยะหลังศาลสูงสุดสหรัฐอเมริกา ได้วินิจฉัยใหม่ว่า สิทธิส่วนบุคคลนี้มีใช่เหตุผลแห่งการที่ศาลไม่ยอมรับฟัง

²³ จิรนิติ หะวานนท์, “หลักการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ: เปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอเมริกาและกฎหมายเยอรมัน” คูลพาหุ 31, 3 (2527), หน้า 35.

²⁴ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, “หลักการไม่ยอมรับฟังพยานวัตถุ พยานเอกสาร ซึ่งได้มาโดยการจับ การค้น การยึด ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในสหรัฐอเมริกา,” วารสารนิติศาสตร์ ฉบับที่ 3 ปีที่ 9 พ.ศ. 2521, หน้า 120-136.

พยานหลักฐานที่เจ้าพนักงานได้มาโดยมิชอบ แต่เหตุผลที่แท้จริงในการไม่รับฟังก็คือ ต้องการที่จะให้มีผลเป็นการยับยั้งนั่นเอง

ประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น นอกจากจะมีหลักในเรื่องของการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบแล้ว การไม่ยอมรับฟังพยานที่ได้มาโดยมิชอบนั้นมิใช่ว่าศาลจะยึดถือหลักการดังกล่าวนี้อย่างเคร่งครัดก็หาไม่ แม้ในตอนแรกจะมีความเคร่งครัดก็ตาม แต่ต่อมาในภายหลังได้ลดความเคร่งครัดลงมีการผ่อนคลายให้ยอมมีข้อยกเว้นในเรื่องหลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ ซึ่งมีหลักต่างๆ ดังนี้

(1) หลัก Standing คือ หลักสิทธิที่จะคัดค้าน เมื่อเสรีภาพของตนถูกล่วงละเมิด จำเลยจะอ้างหลักนี้ได้ นั้น จะต้องมีส่วนได้เสียในการละเมิดกฎหมายของเจ้าพนักงานนั้น เช่น บ้านของ คำ ถูกค้นโดยฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญ และเจ้าพนักงานตำรวจได้พยานหลักฐานจากการค้นผูกมัด แดง ดังนี้ แดงจะยกการได้พยานหลักฐานที่ได้จากการค้นโดยมิชอบขึ้นอ้างไม่ได้เพราะ แดง ขาด Standing ที่จะคัดค้านเนื่องจากไม่ใช่ผู้เสียหาย (victim) จากการค้น ผู้ที่จะยกขึ้นคัดค้านได้คือ คำ ซึ่งต้องยกขึ้นมาเอง ศาลจะไม่ยกขึ้นมา ซึ่งหลักนี้แทบจะทำลายหลักการที่จะปฏิเสธไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบที่ศาลสูงสุดสหรัฐอเมริกาสร้างขึ้นมา เพราะเท่ากับเป็นการปฏิเสธเหตุผลที่สำคัญที่สุด คือ เรื่องการยับยั้ง (deter) เพราะการที่ศาลจะเอาเรื่องส่วนได้เสียของจำเลยมาเป็นตัวแบ่งแยกว่าจะใช้เรื่องนี้หรือไม่นั้น ทำให้เห็นได้ว่า เรื่องยับยั้งไม่ได้เป็นรากฐานของแนวคิดนี้อีกต่อไป

(2) หลัก Harmless Error คือ หลักที่ว่า ความผิดพลาดที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเป็นการป้องกันคดีมิให้ถูกกระทบกระเทือนไปโดยความผิดพลาดที่มีไม่ประเด็นสำคัญในคดีเนื่องจากเจ้าพนักงานได้พยานหลักฐานโดยละเมิดกฎหมายในข้อที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยซึ่งมิใช่เป็นสิทธิหลักในรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ เช่น การที่ตำรวจได้พยานหลักฐานมาโดยละเมิดกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในรายละเอียดปลีกย่อยซึ่งไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิหลักตามรัฐธรรมนูญ พยานหลักฐานที่ได้มาจึงรับฟังได้

(3) หลัก Impeachment คือ หลักว่าด้วยการพิสูจน์ต่อพยาน เป็นกรณีที่โจทก์เห็นว่า จำเลยกล่าวหรือเบิกความเท็จ เอาหลักฐานเท็จมาพิสูจน์ โจทก์ก็มีสิทธิที่จะนำเอาพยานที่ได้มาโดยมิชอบมาสืบหักล้างพยานเท็จของจำเลยได้ กล่าวคือ พยานหลักฐานแม้จะรับฟังไม่ได้เพราะได้มาโดยมิชอบแต่หากเสนอเข้ามาเพื่อหักล้างน้ำหนักคำเบิกความของพยานบุคคลยอมรับฟังได้ เช่น กรณีที่จำเลยอ้างยืนยันการสืบพยานว่าที่ผ่านๆ มาไม่เคยมียาเสพติดไว้ในครอบครองเลย พนักงานอัยการสามารถนำสืบได้ว่าเคยยึดยาเสพติดได้จากจำเลยเมื่อ 2 ปีที่แล้วมา แม้การยึดนั้นจะกระทำโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายและถูกห้ามรับฟังในการพิจารณาในคดีก่อนเกี่ยวกับข้อหาครอบครองยาเสพติดมาแล้วก็ตาม

(4) หลัก Good Faith หรือ หลักสุจริต หรือ ทฤษฎีความบริสุทธิ์ใจ คือ พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบนั้น หากเจ้าหน้าที่ได้กระทำโดยเข้าใจอย่างสุจริตว่ามีอำนาจทำได้ พยานหลักฐานนั้นสามารถใช้ในคดีนั้นได้ เช่น คดี U.S. V. Leon, 468 U.S. 897 (1984) เป็นกรณีที่ตำรวจได้พยานหลักฐานโดยสุจริตโดยอาศัยหมายค้นซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ตนเองเข้าใจโดยสุจริตว่าชอบ ซึ่งศาลสูงสุดสหรัฐอเมริกาให้ความเห็นว่า หากตำรวจกระทำโดยสุจริต บทตัดพยานยังไม่ช่วยยับยั้งพฤติกรรมของตำรวจในภาวะเช่นนั้นได้ จึงไม่สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของ Exclusionary Rules ที่ต้องการสร้างความยับยั้งชั่งใจให้แก่ตำรวจ

(5) หลัก Balancing test คือ หลักการชั่งน้ำหนักผลได้เสียว่า สมควรตัดพยานหลักฐานชิ้นนั้นออกไปจากการพิจารณาหรือไม่ ศาลจะชั่งน้ำหนักดูว่า ผลประโยชน์ในแง่ของการยับยั้งเจ้าหน้าที่ เมื่อเทียบกับผลประโยชน์สาธารณะในการลงโทษจำเลยแล้ว วิธีใดเหมาะสมกว่ากัน

ข้อยกเว้นที่กล่าวมานี้ทำให้ Exclusionary Rules เจือจางลงอย่างมาก ซึ่งจะเหลือแต่เฉพาะกรณีที่เจ้าพนักงานกระทำผิดอย่างชัดเจนหรือร้ายแรงเท่านั้น เพราะถ้าผิดเล็กน้อยก็เข้าหลัก Harmless Error ถ้าผิดร้ายแรงแต่ไม่ชัดเจน ไม่ประจักษ์แน่ชัด ก็เป็นเงื่อนไขของกฎหมายประชาชนทั่วไปมองไม่ออกก็เข้าหลัก Good Faith ส่วนหลัก Standing กับหลัก Impeachment ติความที่แคลงไปว่าจำเลยที่จะยกเรื่องนี้ขึ้นมาอ้างได้นั้น จำเลยต้องบริสุทธิ์ ส่วนหลัก Balancing test นั้น อยู่ในดุลพินิจของศาล ที่จะชั่งน้ำหนักส่วนได้เสียของสังคม

นอกจากหลักข้อยกเว้นของ The Exclusionary Rule แล้ว ยังมีข้อยกเว้นสำหรับหลักของผลไม้ออกต้นไม้อันพิษ (Fruit of Poisonous Tree Doctrine) อีก 2 ประการที่ศาลยอมรับฟังประการที่หนึ่ง กรณีที่จะต้องมีการค้นพบพยานชิ้นนั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Inevitable Disc overt) กรณีที่ได้พยานชิ้นหลังจากพยานชิ้นแรกก็ตาม ประการที่สอง กรณีที่จะต้องมีการค้นพบพยานชิ้นนั้นได้จากแหล่งอิสระ (Independence source) พยานชิ้นหลังอาจรับฟังได้ ถ้าอัยการสามารถพิสูจน์ได้ว่า จะมีการค้นพบพยานชิ้นหลังนั้นจากแหล่งหรือวิธีการอื่น ที่ไม่เกี่ยวกับพยานชิ้นแรก

การที่ศาลไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบนั้น ก็อาจมีผลกระตุ้นให้เจ้าพนักงานกระทำการอันมิชอบบางอย่างขึ้นได้ เช่นกรณีการให้การเท็จ (perjure) เพื่อให้ศาลเห็นว่าวิธีการที่ได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้นถูกต้องชอบด้วยกฎหมายแล้ว ซึ่งในสหรัฐอเมริกาเจ้าพนักงานตำรวจจะให้การเท็จอยู่เป็นประจำ เช่น กรณี “ของกลางตก” (dropsy case) โดยเจ้าพนักงานตำรวจจะให้การว่า จำเลยทิ้งพยานหลักฐานของกลาง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นยาเสพติดให้โทษในที่สาธารณะ ทันทีที่จำเลยเห็นตำรวจ การที่ให้การไปเช่นนั้นก็เพื่อที่จะให้ศาลเห็นว่าเจ้าพนักงานมิได้กระทำการอันมิชอบ เพราะของกลางที่ได้มานั้นได้จากการเก็บตก มิได้เกิดจากการค้น หรือยึดมาแต่อย่างใด

ส่วนระยะเวลาในการร้องขอให้ศาลไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบนั้น กฎหมายของสหรัฐอเมริกา บัญญัติว่า ให้จำเลยยื่นคำร้องขอก่อนที่การพิจารณาคดี ทั้งนี้เพื่อป้องกัน

มิให้ถูกขุ่น ซึ่งมีหน้าที่วินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ได้มีโอกาสรู้เห็นเกี่ยวกับพยานหลักฐานดังกล่าว อันจะทำให้เกิดอคติต่อจำเลยได้นั่นเอง

2. การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศสหรัฐอเมริกา

ในส่วนของคำรับสารภาพ (Confession) และคำให้การ (Statements) ของผู้ต้องหาที่ให้ในชั้นสอบสวนนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องจัดทำให้ถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์ที่ศาลได้วางบรรทัดฐานไว้ มิเช่นนั้นก็ถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเอง (Privilege against self-incrimination) ของผู้ต้องหาและจำเลยใน The Fifth Amendment รับรองไว้ รวมทั้งพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบประการอื่นก็อาจถือว่าฝ่าฝืนบทบัญญัติเรื่อง “ศุภนิติกระบวนการ” หรือกระบวนการที่ชอบด้วยกฎหมาย อันจะมีผลทำให้พยานหลักฐานนั้นต้องถูกตัดออกไปตามหลัก The Exclusionary Rule ตัวอย่างเช่น พยานหลักฐานที่ได้มาจากการสอบปากคำผู้ต้องหาโดยมิได้มีการตั้งทนายให้แก่ผู้ต้องหานั้น หรือโดยมิได้แจ้งให้ผู้ต้องหาได้รับรู้รับทราบถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ (right to remain silent) หรือสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย (right to counsel) ในลักษณะต่างๆ เสียก่อน ก็จะตกอยู่ในฐานะของพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้เช่นกัน (Miranda v. Arizona, 1966)

เนื่องจากหลักการแจ้งเตือนสิทธิที่ศาลสูงสุดวางบรรทัดฐานไว้ในคดี Miranda ซึ่งในปัจจุบันรู้จักกันแพร่หลายในชื่อของ Miranda Warning นี้ มิได้มีบทบัญญัติอยู่ในรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาโดยตรง คงเป็นเพียงการตีความ The Fifth and Fourteenth Amendments ให้ชัดเจนขึ้นเท่านั้น ดังนั้น ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลสูงสุดจึงได้หาทางลบล้างหลักการดังกล่าว โดยการเสนอร่างกฎหมายต่อสภา Congress ให้บัญญัติหลักเกณฑ์ใหม่ขึ้นมาแทน โดยมีหลักการว่าในการสอบคำให้การผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนนั้น หากผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาได้ให้การรับสารภาพไปโดยสมัครใจแล้ว ก็ให้รับฟังคำให้การรับสารภาพนั้นเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของเขาได้ ถึงแม้เจ้าหน้าที่จะมีได้ให้คำเตือนตามที่ศาลสูงสุดกำหนดไว้ในคดี Miranda ก็ตาม บทกฎหมายดังกล่าวนี้ได้รับการยืนยันจากศาลอุทธรณ์ของประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1999 ว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ และมีผลบังคับเป็นการลบล้างคำพิพากษาในคดี Miranda แต่เมื่อคดีขึ้นไปสู่การพิจารณาของศาลสูงสุดในปี ค.ศ. 2000 ศาลสูงสุดก็พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ว่า รัฐบัญญัติดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ (unconstitutional) โดยตรง ไม่มีผลบังคับเป็นกฎหมาย (Dickerson v. United States) ดังนั้น หลักกฎหมายในคดี Miranda จึงยังคงใช้บังคับอยู่ต่อมาจนปัจจุบัน

ในสหรัฐอเมริกาเองก็ยอมรับหลักเกณฑ์การรับฟังตาม Common Law ในประเทศอังกฤษ กล่าวคือ ในระยะแรกสามารถรับฟังได้โดยไม่มีข้อจำกัด จนกระทั่งราวศตวรรษที่ 17 ศาลก็ได้เริ่มวางหลักข้อจำกัดในการรับฟังว่า จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ต้องกระทำโดย

สมัครใจ ต่อมาศาลได้เห็นว่า คำรับสารภาพที่รับฟังได้จะต้องกระทำโดยสมัครใจ มิได้มีผลมาจากการบังคับหรือการชักชวนใด ๆ กล่าวคือ ความสมัครใจเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดการรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐาน การรับฟังคำรับสารภาพ จึงต้องพิจารณาว่าได้มาโดยอิสระปราศจากการถูกบังคับในการให้การที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง²⁵ หรือไม่

อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกาได้พัฒนาหลักเกณฑ์การรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐาน ซึ่งอาจแยกพิจารณาเป็น 3 กลุ่ม²⁶ คือ The Mc Nabb-Mallory Rule กฎเกณฑ์เกี่ยวกับ Due process และ the Escobedo-Miranda doctrine

The Mc Nabb-Mallory Rule ซึ่งวางหลักว่า คำรับสารภาพที่ได้มาในระหว่างเวลาของการหน่วงเหนี่ยวไม่นำตัวมายังเจ้าหน้าที่ของศาล หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาคดีภายหลังการจับกุม โดยปราศจากเหตุอันสมควรหรือโดยไม่จำเป็น แม้ว่าคำรับสารภาพนั้นจะเกิดขึ้นโดยสมัครใจ ก็รับฟังไม่ได้²⁷

และเพื่อป้องกันไม่ให้ Due process ตาม The Fourteenth Amendment ถูกละเมิด คำรับสารภาพจะรับฟังไม่ได้ ถ้าเกิดขึ้นจากการบังคับหรือการใช้ความรุนแรงทางกาย²⁸ (physical violence) ซึ่งรวมถึงกรณีที่ไม่ใช่เป็นการบังคับโดยธรรมชาติ²⁹ (inherent coercion) เช่น การถามคำถามอย่างยืดยาวเกินไป การปล่อยให้หิว เป็นต้น

คดี Escobedo ศาลได้แสดงให้เห็นถึงการคุ้มครองผู้ต้องสงสัยในระหว่างการควบคุมของตำรวจ ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ศาลได้เปลี่ยนแปลงความหมายจากการสอบสวนข้อเท็จจริงทั่วไป แต่เดิมมาเป็นการสอบสวนที่มีไว้เพื่อพิสูจน์ความผิด ซึ่งในช่วงนี้ตำรวจสามารถกระทำตามวิธีการต่าง ๆ ได้มากมาย แต่เมื่อใดก็ตามที่ตำรวจเริ่มทำการสอบสวนที่กำหนดลงมาที่ผู้ต้องหาด้วยความมุ่งหมายเพื่อล้วงเอาถ้อยคำที่เป็นการปรักปรำตนเองแล้วจะอยู่ในความคุ้มครองตาม Escobedo ทันทีจนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น ดังนี้

1. ผู้ต้องสงสัยจะต้องได้รับแจ้งถึงสิทธิที่จะไม่ให้การตามรัฐธรรมนูญ

²⁵ Bran v. United States, (1897), 443 U.S. 51.

²⁶ J.D. Heydon, Cases and Materials on Evidence, (London: Butterworths) p. 210.

²⁷ Mc Nabb v. U.S., (1943), 318 U.S. 332 ; Mallory v. U.S., (1957), 354 U.S. 449.

²⁸ Brown v. Mississippi, (1936), 297 U.S. 278.

²⁹ Stein v. New York, (1953), 346 U.S. 156.

2. ผู้ต้องสงสัยที่ต้องการพบและปรึกษากับทนายจะถูกปฏิเสธมิได้³⁰

การละเมิดสิทธิดังกล่าวจะมีผลทำให้คำรับสารภาพไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิจารณาพิพากษาลงโทษได้

แต่อย่างไรก็ตาม คดี Escobedo ก็ยังมีข้อจำกัดที่ปรากฏในภายหลังดังนี้³¹

1. Escobedo ไม่นำมาใช้เมื่อผู้ต้องสงสัยถูกควบคุมในคดีอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการสอบสวนในคดีนี้ (People v. Morse, 1969)

2. Escobedo ไม่นำมาใช้เมื่อผู้ต้องสงสัยไม่อยู่ในความควบคุมของตำรวจ (State v. Kelter, 1967) แม้ว่าการควบคุมจะกระทำต่อหน้าตำรวจ โดยตำรวจมิได้เป็นผู้จับกุมเอง (Commonwealth v. Brown, 1968)

3. Escobedo ไม่นำมาใช้กับคำกล่าวโดยไม่สมัครใจ (People v. Taylor, 1966 ; People v. Modesto, 1965)

4. Escobedo ไม่ได้กำหนดว่าตำรวจมีหน้าที่จะต้องเตือนถึงสิทธิที่จะพบและปรึกษากับทนาย (State v. Outten, 1968) แต่นำมาใช้เพียงกรณีที่ผู้ต้องสงสัยได้ทำการเรียกร้องที่จะพบและปรึกษากับทนายอย่างกระฉ่างและไม่เคลือบคลุม (Frazier v. Cupp, 1969)

5. Escobedo ไม่นำมาใช้เมื่อตำรวจได้เตือนผู้ต้องสงสัยถึงสิทธิที่จะไม่ให้การแล้ว (Ward v. Commonwealth, 1964) แม้ต่อมาจะมีการสอบสวนอีกก็ตาม

6. หลักการของ Escobedo ที่คุ้มครองผู้ต้องสงสัยเมื่อมีการสอบสวนที่กำหนดลงมายังผู้ต้องสงสัยนั้นแล้ว เพื่อจะล้วงเอาคำให้การปรักปรำตนเอง ไม่ได้รับการถือตามในคดีต่อๆ มา (Beckwith v. United States, 1976)³²

ในปี 1966 (June 13, 1966) ศาลได้มีคำพิพากษาในคดี Miranda v. Arizona ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงหลักการเก่าๆ จากการทดสอบความสมัครใจจากพฤติกรรมแวดล้อมทั้งหมด (totality of circumstance) มาเป็นการทดสอบในตัวเอง (per se tes) และดูเหมือนจะเป็นการละทิ้งการทดสอบจากการสอบสวนที่กำหนดมายังผู้ต้องสงสัยเพื่อล้วงเอาคำให้การปรักปรำตนเอง (focus of investigation) ของคดี Escobedo อันเป็นครั้งแรกที่ศาลได้กำหนดที่ให้นำเอกสิทธิ์ที่จะ

³⁰ Aubry, Caputo and Gallati, Criminal Interrogation, pp. 136-137. Israel and LaFave, Criminal Procedure in a Nuts hall, p. 198.

³¹ Yale Kamisar, Wayne R. LaFave and Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure (St. Paul, Minn : West Publishing, 1977), p. 106.

³² James Vorenber, Criminal Law and Procedure Case and Materials (St. Paul, Minn:West Publishing, 1975), p. 690. ; Paul B. Weston and Kenneth M. Wells, Elements of Criminal Investigation (New Jersey : Prentice-Hall, 1971), pp. 62-65.

ไม่ให้เกิดการปรักปรำตนเองตาม The Fifth Amendment มาใช้กับการสอบสวนทั้งในสหรัฐและมลรัฐ (โดยเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้เกิดการปรักปรำตนเองตาม The Fifth Amendment ที่นำมาใช้กับสหรัฐได้ยุติแล้วในคดี Bram v. United States, 1897) คดี Miranda ถือว่าเป็นคดีที่สำคัญมากต่อการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดเก่าทั้งหมดยุคของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและระเบียบวิธีปฏิบัติของเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายในเรื่องการสอบสวนในสหรัฐอเมริกา³³

เมื่อบุคคลถูกควบคุมหรือถูกตัดเสรีภาพจากการกระทำโดยอิสระของเขาในทางอื่นๆ ในวิถีทางที่สำคัญภายหลังจากคดี Miranda ออกมาแล้ว ก่อนการถามคำถามใดๆ เจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องให้คำเตือนแก่ผู้ต้องสงสัยที่จะถูกถามก่อนการถามดังนี้

1. เรามีสิทธิที่จะไม่ให้การ
2. คำพูดของเราอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยื่นเขาในศาลที่มีอำนาจตามกฎหมาย
3. เรามีสิทธิที่จะปรึกษากับทนาย และมีทนายมาอยู่ร่วมด้วยในขณะที่ทำการสอบสวน
4. ถ้าเขาไม่สามารถว่าจ้างทนายได้ และเขาต้องการ เขาจะได้รับการแต่งตั้งให้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ

สิทธิที่จะไม่ให้การ เริ่มต้นเมื่อบุคคลถูกนำตัวมาควบคุมเพื่อทำการสอบสวนเขาจะต้องได้รับการเตือนอย่างกระจ่างและไม่เคลือบคลุมว่า เรามีสิทธิที่จะไม่ให้การอันเป็นการแนะนำถึงเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้เกิดการปรักปรำตนเองตาม The Fifth Amendment แต่ต้องถูกอธิบายเพิ่มเติมว่า คำพูดใดๆ ที่เขาได้ให้การอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยื่นเขาในศาลที่มีอำนาจได้ เพื่อให้เขาได้ระวังว่าเขากำลังเผชิญหน้ากับกระบวนการที่เป็นปฏิปักษ์ต่อเขา³⁴

สิทธิที่จะพบและปรึกษากับทนาย และมีทนายมาอยู่ด้วยในระหว่างการสอบสวนนั้น เป็นเอกสิทธิ์ที่ขาดไม่ได้ต่อเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้เกิดการปรักปรำตนเองตาม The Fifth Amendment การช่วยเหลือจากทนายสามารถบรรเทาอันตรายจากความไม่น่าไว้วางใจของการสอบสวนในกรณีที่เขาประสงค์ที่จะให้ปากคำแก่ผู้สอบสวน ซึ่งหากมีการบังคับทนายก็สามารถนำมาพิสูจน์ในศาลได้ พร้อมกับเป็นการช่วยรับรองความถูกต้องแน่นอนของคำให้การที่นำมาสู่การพิจารณาคดี และถ้าหากเขายกจนไม่สามารถว่าจ้างทนายได้ เขาจะได้รับการแจ้งว่าเรามีสิทธิที่จะได้รับทนายที่ถูกแต่งตั้งโดยไม่มีค่าใช้จ่าย³⁵

คำเตือนตามคดี Miranda นี้ เป็นข้อกำหนดใหม่ของศาลเพื่อเป็นหลักประกันการรับสารภาพให้ถูกกระทำด้วยความสมัครใจอย่างสมบูรณ์ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายว่า

³³ Aubry, Caputo and Gallati, *Criminal Interrogation*, p. 139.

³⁴ David A. Jones, *The Law of Criminal Procedure*, p. 197.

³⁵ Ibid.

เป็น “กฎ Miranda” (The Miranda Rules) หรือ “คำเตือน Miranda” (The Miranda Warning) โดยจะต้องมีการให้คำเตือนอย่างชัดเจนไม่เคลือบคลุม และจะคงอยู่ตลอดไปจนกว่าการสอบสวนในระหว่างการควบคุมจะเสร็จสิ้นไป³⁶

Miranda Rules อาศัยหลักเบื้องต้นของ The Fifth Amendment (วางหลักไว้ว่าไม่มีบุคคลใดจะถูกบังคับให้เป็นพยานปรักปรำตนเอง) มากกว่า The Sixth Amendment (วางหลักไว้ว่า ผู้ต้องหาในคดีอาญามีสิทธิได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือจากทนาย) อันเป็นข้อจำกัดในทางตรงข้ามกับคดี Escobedo The Miranda Rules อาจกล่าวสรุปได้ดังนี้³⁷

1. กฎนี้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นการป้องกันเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้เกิดการปรักปรำตนเอง ซึ่งจะต้องยึดถือและปฏิบัติตาม

2. กฎนี้ถูกนำมาใช้ก่อนการสอบสวนขณะที่อยู่ในการควบคุมของตำรวจที่สถานีตำรวจ หรือการตัดเสรีภาพของการกระทำโดยอิสระในทางอื่นๆ ในวิถีทางที่สำคัญ แต่ไม่นำมาใช้ต่อการถามในสถานที่เกิดเหตุในเรื่องต่างๆ ไป เช่น ข้อเท็จจริงที่แวดล้อมกับอาชญากรรม การถามเพื่อค้นหาความจริงอื่น หรือคำถามจากบุคคลที่สมัครใจจะพูด เป็นต้น

3. กฎนี้ถูกนำมาใช้โดยปราศจากการพิจารณาว่า เขาจะรู้ถึงสิทธิของเขาหรือไม่ กล่าวคือ เมื่อบุคคลถูกนำตัวมาควบคุม ก่อนถามเขาจำต้องได้รับการเตือนโดยชัดเจนว่า เขามีสิทธิที่จะไม่ให้การ เพื่อว่าบุคคลที่ไม่รู้สิทธิของเขาจะได้รู้จากการให้คำเตือนนี้ก่อนที่แรงกดดันจากการสอบสวนจะมามีอิทธิพลต่อจิตใจของเขา

4. การเตือนดังกล่าวข้างต้น จะต้องอธิบายด้วยว่า สิ่งใดๆ ที่เขาพูดสามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันเขาในศาลที่มีอำนาจได้ เพื่อให้แน่ใจในภายหลังว่าเขาได้เข้าใจอย่างเต็มที่ในเอกสิทธิ์ดังกล่าวของเขา

5. เอกสิทธิ์ต่อการไม่ให้เกิดการปรักปรำตนเองนี้ขาดไม่ได้ที่จะต้องมีการป้องกันสิทธิโดยการเตือนโดยชัดเจนด้วยเหมือนกัน เขามีสิทธิที่จะปรึกษากับทนาย และมีทนายมาอยู่ร่วมด้วยในระหว่างการสอบสวน โดยไม่ต้องพิจารณาว่า เขาพร้อมที่จะใช้สิทธิของเขาหรือไม่

6. นอกจากนี้เขาต้องถูกเตือนอีกว่า ถ้าเขาขาดเงินทองไม่สามารถว่าจ้างทนายได้ เขาจะได้รับทนายโดยการแต่งตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ซึ่งหากไม่มีการเตือนแล้ว เขาอาจเข้าใจได้ว่า เขาอาจพบและปรึกษากับทนายเมื่อเขาสามารถว่าจ้างมาเองเท่านั้น

7. บุคคลย่อมมีอิสระในการใช้สิทธิของเขา หากเขาแสดงความต้องการไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ ก็ตาม ในทุกเวลาไม่ว่าก่อนหรือขณะทำการสอบสวนว่า เขาต้องการจะไม่ให้การ

³⁶ Aubry, Caputo and Gllati, *Criminal Interrogation*, p.139.

³⁷ Israel and LaFave, *Criminal Procedure in a Nuts hall*, pp. 213-215.

การสอบสวนจำต้องหยุดทันที และในทำนองเดียวกัน ถ้าเขาพูดว่าเขาต้องการทนาย การสอบสวนจำต้องหยุดลงจนกระทั่งทนายจะมาปรากฏต่อหน้าเขา

8. ถ้าคำให้การของบุคคลได้รับมาโดยไม่มีทนายอยู่ด้วย รัฐมีหน้าที่จะต้องพิสูจน์ว่าเขาได้สละเอกลิทธิต่อการที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเอง และสิทธิที่จะพบและปรึกษากับทนายไม่ว่าจะว่าจ้างหรือแต่งตั้งก็ตาม โดยทำการสละด้วยความรู้ถึงสิทธิของเขาและด้วยความรู้สึกผิดชอบในการกระทำ การสละเช่นนั้นไม่อาจถูกสมมุติฐานเอาจากการไม่ยอมให้การภายหลังการเตือน หรือเมื่อมีการรับสารภาพในที่สุด

9. กฎนี้เมื่อถูกละเมิด คำให้การของบุคคลอาจไม่ได้รับการยอมรับฟังเป็นพยานหลักฐาน โดยไม่ต้องพิจารณาว่า คำให้การนั้นจะเป็นคำรับสารภาพหรือเพียงการยอมรับข้อเท็จจริงบางอย่างของความคิด หรือไม่ว่าจะเป็นคำปรักปรำตนเอง หรือคำแก้ตัวก็ตาม

10. การใช้สิทธิของบุคคลจะไม่ถูกลงโทษทางอาญา กล่าวคือ การพิจารณาคดีเพื่อลงโทษทางอาญา จะไม่พิจารณาถึงการใช้สิทธิของเขาที่จะไม่ให้การ หรือการใช้สิทธิที่จะเผชิญหน้ากับข้อกล่าวหาเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิจารณาลงโทษทางอาญา

Miranda Rules ต่อมาได้รับการจำกัดขอบเขตและได้รับการคล้อยตามในหลักการที่สำคัญหลายประการ

ข้อจำกัดขอบเขตของ Miranda Rules ที่สำคัญซึ่งปรากฏภายหลังได้แก่

1. คดี *Harris v. New York*, 1971 ซึ่ง Warren E. Burger ได้กล่าวไว้ในคำพิพากษาโดยสรุปว่า คดีนี้ศาลได้พิจารณาคำรับสารภาพที่ต้องสงสัยให้แก่ตำรวจโดยไม่มีการแนะนำสิทธิที่จะไม่ให้การ ศาลเห็นว่า Miranda Rules ไม่ได้ห้ามพนักงานอัยการที่จะใช้คำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบเพื่อนำสืบทำลายความน่าเชื่อถือของคำให้การของจำเลย โดย Burger เห็นว่า เมื่อจำเลยได้ให้การต่อศาลซึ่งขัดแย้งกับที่ให้การไว้กับตำรวจ พนักงานอัยการก็สามารถนำเอาคำให้การที่รับฟังไม่ได้นั้นมาถามค้าน เพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของคำให้การของจำเลยได้ แต่บางมลรัฐ เช่น California เป็นต้น ไม่เห็นด้วย โดยไม่ยอมรับหลักการใน *Harris Rule* ซึ่งเห็นว่า จำเลยไม่สามารถถูกฟ้องต่อศาลได้ด้วยคำให้การที่ขัดกันก่อนการพิจารณานอกจากจะมีการเตือนตาม Miranda Rules แล้ว (*People v. Disbrow*)

2. คำรับสารภาพที่กระทำด้วยความสมัครใจและการยอมรับในทันทีทันใด (spontaneous admissions) ของบุคคลที่ไม่อยู่ในที่ควบคุมของตำรวจหรือถูกจำกัดขอบเขตแห่งเสรีภาพในการกระทำในทางอื่น คำรับสารภาพนั้นยอมรับฟังได้ โดยไม่อยู่ในบังคับของ Miranda Rules และ The Fifth Amendment³⁸

³⁸ Aubry, Caputo and Gallati, *Criminal Interrogation*, p. 140.

3. Miranda Rules ไม่นำมาใช้กับการซักถามของพนักงานคุมประพฤติต่อผู้ถูกคุมประพฤติ และไม่นำมาใช้กับขบวนการในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน นอกจากนี้ Miranda Rules ยังมีได้นำมาใช้ในคดีแพ่งไม่ว่ากรณีใดๆ แต่บางมลรัฐก็นำมาใช้บ้างบางส่วนหรือทั้งหมด เช่น California Welfare and Institutions Code Section 625 ซึ่งเรียกร้องให้เจ้าพนักงานแนะนำสิทธิตามรัฐธรรมนูญแก่วัยรุ่น (juvenile) ก่อนการถาม³⁹

ต่อมาได้มีการออกกฎหมายสนับสนุนหลักการของ Miranda Rules หลายฉบับ เช่น Crime Control Act 1968 ซึ่งกำหนดว่า พยานหลักฐานที่ได้รับมาจากการให้การโดยสมัครใจเท่านั้น จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

The Federal Omnibus Crime Control and Safe Streets Act 1968 Tittleill Section 3501 ซึ่งได้วางหลักเบื้องต้นไว้ดังนี้

1. ในการดำเนินคดีทางอาญาใน United States และ The District of Columbia คำรับสารภาพจะถูกยอมรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้จะต้องกระทำด้วยความสมัครใจ โดยก่อนที่คำรับสารภาพจะถูกยอมรับฟังเป็นพยานหลักฐาน ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีจะต้องกำหนดก่อนว่า คำรับสารภาพนั้นถูกทำโดยความสมัครใจหรือไม่ก่อนที่จะนำมาแสดงต่อลูกขุน (jury) ถ้าผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีเห็นว่า คำรับสารภาพกระทำโดยความสมัครใจแล้ว จะถูกยอมรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีและส่งให้ลูกขุนพิจารณาพยานที่เกี่ยวข้องที่แสดงความสมัครใจพร้อมกับแนะนำลูกขุนที่จะใช้ดุลพินิจให้น้ำหนักแก่พยานหลักฐานจากคำรับสารภาพนั้น โดยให้พิจารณาจากพฤติการณ์แวดล้อมทั้งหมดของคดี

2. การกำหนดความสมัครใจในคำรับสารภาพของผู้พิพากษาจะพิจารณาจากพฤติการณ์แวดล้อมทั้งหมดที่นำมาสู่คำรับสารภาพ อันประกอบด้วย

2.1 เวลาที่ผ่านไประหว่างการจับและการนำตัวมาฟ้องศาล ถ้าหากคำรับสารภาพได้ให้ภายหลังการถูกจับและก่อนฟ้อง

2.2 จำเลยได้รู้ถึงลักษณะของความผิดตามที่ถูกกล่าวหา หรือที่เขาต้องสงสัยในเวลาที่ทำให้คำรับสารภาพหรือไม่

2.3 จำเลยถูกแนะนำหรือรู้ว่าเขาไม่ถูกกำหนดให้ต้องพูดใดๆ และว่าคำพูดใดๆ ที่เขาพูดสามารถชี้ยันเขาได้หรือไม่

2.4 จำเลยถูกแนะนำก่อนการถามถึงสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากทนายหรือไม่ และ

---

³⁹Gardner and Manian, Principles and Cases of the Law of Arrest, Search, and Seizure, (New York: McGraw-Hill Back Company), p. 130.

2.5 จำเลยไม่ได้รับการช่วยเหลือจากทนายเมื่อถูกถาม และเมื่อให้คำรับสารภาพหรือไม่

3. ในการดำเนินคดีทางอาญาใน United States หรือ The District of Columbia คำรับสารภาพจากจำเลยในขณะที่อยู่ภายใต้การจับกุมหรือการควบคุมของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายหรือตัวแทน จะไม่เป็นสิ่งที่รับฟังไม่ได้เพียงเพราะว่ามีกำหนดให้จำเลยมาพบ magistrate หรือ เจ้าพนักงานอื่นผู้มีอำนาจของ United States หรือ The District of Columbia เมื่อผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีพบว่าคำรับสารภาพถูกทำด้วยความสมัครใจ แต่ลูกขุนมิได้ให้นำหนักแก่พยานหลักฐานจากคำรับสารภาพนี้ และคำรับสารภาพถูกทำหรือได้รับมาภายในหกชั่วโมงนับแต่เวลาที่จับกุมหรือเวลาที่ควบคุมนั้น แต่ไม่รวมถึงระยะเวลาในการเดินทางไปยังที่ทำการของ magistrate หรือเจ้าพนักงานอื่นที่ใกล้ที่สุด

4. หลัก Miranda Rules ไม่เป็นอุปสรรคต่อการรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานเมื่อผู้ต้องสงสัยให้คำรับสารภาพโดยสมัครใจต่อบุคคลอื่น ซึ่งไม่ใช่เจ้าพนักงานและคำรับสารภาพนั้นมิได้อยู่ภายใต้การสอบสวน การจับกุม หรือการควบคุมใดๆ

5. คำรับสารภาพในที่นี้หมายถึง คำรับสารภาพในความผิดทางอาญา หรือถ้อยคำที่เป็นการปรักปรำตนเอง ซึ่งอาจกระทำโดยปากเปล่าหรือการเขียนก็ได้

จากคำพิพากษาของศาลในคดี Escobedo v. Illinois, 1964 และในคดี Miranda v. Arizona, 1966 ได้ปรากฏข้อแตกต่างกันในประการสำคัญดังนี้⁴⁰

1. Escobedo ให้ความสำคัญแก่การสอบสวนที่กำหนดลงมาที่ผู้ต้องสงสัย โดยเฉพาะในลักษณะที่จะล้วงเอาคำให้การรับสารภาพที่ปรักปรำตนเอง ในขณะที่ผู้ต้องสงสัยอยู่ในควบคุมของตำรวจ แต่ Miranda ให้ความสำคัญบนพื้นฐานของการสอบสวนในระหว่างการควบคุม (custodial interrogation) ซึ่งเป็นการที่คำถามถูกเริ่มโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายภายหลังที่บุคคลถูกนำตัวมาควบคุม หรือถูกตัดเสรีภาพจากการกระทำโดยอิสระในทางอื่นๆ ในวิถีทางที่สำคัญ

2. Escobedo เพียงกำหนดให้แนะนำสิทธิของผู้ต้องสงสัยที่จะปรึกษากับทนายเท่านั้น แต่ Miranda เป็นการกำหนดสิทธิของผู้ต้องสงสัยนอกจากจะมีสิทธิปรึกษากับทนายได้แล้ว ยังมีสิทธิที่จะมีทนายมาอยู่ร่วมด้วยในระหว่างการสอบสวนอีกด้วย ไม่ว่าจะป็นทนายที่จ้างมาหรือแต่งตั้งก็ตาม

3. Escobedo ยืนยันเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเอง อยู่บนพื้นฐานของสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากทนายตาม The Sixth Amendment แต่ Miranda ได้ยืนยันเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเอง อยู่บนพื้นฐานของ The Fifth Amendment

⁴⁰ Eldefonso, Coffey and Sullivan, Police and Criminal Law, pp. 179-180.

นอกจากนี้ในคดี *Miranda* ศาลยังได้วางหลักเกี่ยวกับการสละสิทธิตามคำเตือน *Miranda* ว่า การสละสิทธิตามรัฐธรรมนูญจะต้องกระทำด้วยความรู้และมีความรู้สึกลึกซึ้งชอบที่จะสละสิทธิดังกล่าว แต่จะต้องกระทำภายหลังการเตือน

การสละสิทธิตามรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ *The Fifth Amendment* ซึ่งเป็นเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเองก็เหมือนกับสิทธิตามรัฐธรรมนูญอื่นๆ ที่อาจสละได้ (*Couselmen v. Hitctcock*, 1972 ; *Molloy v. Hogan*, 1964)⁴¹

การสละสิทธินี้ศาลจะไม่ตั้งสมมุติฐานไว้ก่อนว่าจำเลยได้สละสิทธิจนกว่าจะมีคำให้การด้วยเจตนาของจำเลยไม่ว่าด้วยปากเปล่าหรือการเขียนก็ตาม และไม่ว่าโดยตรงหรือโดยปริยายก็ตามว่า เขาได้สละสิทธิดังกล่าว ศาลจะไม่ตั้งสมมุติฐานว่าจำเลยได้สละสิทธิโดยการไม่ยอมให้การ (*Mullaney v. United States*, 1968 ; *Moore v. United States*, 1968) หรือการยอมให้การ (*Commonwealth v. Bussey*, 1979) ภายหลังการให้คำเตือนแล้ว แต่ศาลจะพิจารณาจากพฤติการณ์แวดล้อมทั้งหมด เช่น อายุ การศึกษา สติปัญญา ประสบการณ์ สภาพทางกาย และประวัติการกระทำผิดของจำเลย รวมทั้งจำนวนของผู้สอบสวนและเทคนิควิธีการในการสอบสวน สถานที่ เวลา และความยาวของการสอบสวน ตลอดจนการถูกจำกัดสิทธิต่างๆ ของจำเลย เป็นต้น การสละสิทธิอาจกำหนดหลักเบื้องต้นได้ดังนี้

1. การสละสิทธิจะมีผลต่อเมื่อผู้ต้องสงสัยตกอยู่ในที่ควบคุมหรือเสรีภาพของเขาถูกจำกัดในวิถีทางที่สำคัญแล้ว การสละสิทธิไว้ล่วงหน้าไม่ว่าจะกระทำโดย
2. ก่อนที่จะสละสิทธิ ผู้ต้องสงสัยจะต้องได้รับการเตือนตาม *Miranda Rules* จนเข้าใจกระจ่างแจ้งทั้งหมด
3. เจ้าพนักงานจะต้องถามก่อนว่าเขาจะสละสิทธิหรือไม่ แม้ว่า การถามเช่นนั้นจะเป็นการเชิญชวนให้สละสิทธิก็ตาม
4. ผู้ต้องสงสัยจำต้องกระทำโดยรู้ถึงสิทธิและโดยรู้สึกลึกซึ้งชอบในการกระทำและ
5. ผู้ต้องสงสัยอาจถอนการสละสิทธิเมื่อใดก็ได้ และในทำนองเดียวกัน แม้จะสละสิทธิแล้วก็อาจจะกลับมาใช้สิทธิตาม *Miranda Rules* อีกเมื่อใดก็ได้

Escobedo-Miranda doctrine วางหลักเกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องสงสัยจะได้รับการเตือนถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ (*right to silence*) ซึ่งหากเขาได้ให้การอย่างใดคำให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานยันเขาได้ในการพิจารณาคดี สิทธิที่จะพบและปรึกษากับทนาย⁴² (*right to counsel*) ซึ่งหากเขาอาจจนไม่สามารถว่าจ้างทนายได้เขาจะได้รับการแจ้งว่าเขามีสิทธิที่จะได้รับทนายที่ถูก

⁴¹David W. Leebron, “Testimonial Waiver of the Privilege against Self-Incrimination”, *Harvard Law Review* 92 (June 1979) : 1752.

⁴²*Escobedo v. Illinois*, (1964), 378 U.S. 478.

แต่งตั้งโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย⁴³ การรับฟังคำรับสารภาพภายใต้สิทธิต่าง ๆ เหล่านี้มีพื้นฐานมาจาก The Fifth Amendment และ The Sixth Amendment นั่นเองซึ่งหลักการทั้งหมดนี้เป็นที่รู้จักกันว่า The Miranda Rules⁴⁴

ประเทศอังกฤษ

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทตัดพยานหลักฐานในประเทศอังกฤษ

หลักการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบของอังกฤษนั้น มีความแตกต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยศาลอังกฤษไม่เคร่งครัดกับหลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบโดยศาลถือหลักกว่า ถ้าพยานนั้นเป็นหลักฐานอันเป็นสาระสำคัญแห่งคดีแล้วศาลก็ยอมรับฟังโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าพยานหลักฐานนั้นจะได้มาอย่างไร แต่การได้มาโดยมิชอบนั้น อาจทำให้ศาลขังน้ำหนักไปในทางที่เป็นคุณแก่จำเลย โดยคำนึงถึงความยุติธรรมที่จะให้แก่จำเลยเป็นสำคัญ การใช้ดุลพินิจของศาลที่จะไม่รับฟังจึงเป็นไปอย่างจำกัด

ตามกฎหมายอังกฤษมีลักษณะผสมผสานสองแนวคิดทั้งทางฝ่าย crime control model และทางฝ่าย due process of law model เข้าด้วยกัน ดังนั้น แม้ว่าหลักการของกฎหมายอังกฤษนำแนวความคิดแรกมาใช้ในการรับฟังพยานหลักฐาน ซึ่งถือว่าการรับฟังพยานหลักฐานนี้เป็นกรณีของข้อกฎหมายในขณะเดียวกันกฎหมายอังกฤษก็ให้อำนาจศาลในการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานโดยใช้ดุลพินิจได้ อย่างไรก็ตาม เหตุผลในการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานนั้น ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะรักษาวินัยของตำรวจ แต่มีวัตถุประสงค์ที่จะปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ตกเป็นผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาและจะไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการพิจารณาคดีและสืบเนื่องมาจากการประสานแนวความคิดทั้งสองดังกล่าวเข้าด้วยกัน ทำให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ มีการนำมาบัญญัติเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร โดยบัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ในลักษณะที่มีความยืดหยุ่น กล่าวคือ ในมาตรา 78 แห่ง พ.ร.บ. ตำรวจและพยานหลักฐานคดีอาญา 1984 (The Police and Criminal Evidence Act 1984) บัญญัติว่า

“(1) ในกระบวนการพิจารณา ศาลอาจปฏิเสธไม่รับฟังพยานหลักฐานซึ่งโจทก์อ้างหากปรากฏต่อศาลเมื่อได้คำนึงถึงเหตุการณ์ทั้งหมด รวมทั้งเหตุการณ์ที่ได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้นว่าการรับฟังพยานหลักฐานจะก่อให้เกิดผลเสียต่อความเป็นธรรมของกระบวนการพิจารณาคดีถึงขนาดที่ว่าศาลไม่ควรรับฟังพยานหลักฐานนั้น

⁴³ Geideon v. Wainwright, (1963), 372 U.S. 335.

⁴⁴ J.D. Heydon, Cases and Materials on Evidence, p. 211-213.

(2) บทบัญญัติมาตรานี้ ไม่มีผลกระทบต่อบทบัญญัติอื่นของกฎหมาย ซึ่งบังคับให้ศาลไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐาน”

จากบทบัญญัติในมาตรา 78 จะเห็นว่ากฎหมายได้ให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังหรือปฏิเสธพยานหลักฐานได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งสถานการณ์ที่ทำให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้นด้วย ซึ่งศาลสามารถใช้ดุลพินิจไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานนั้นได้ หากเห็นว่า การรับฟังนั้นจะส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมในคดี อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบทบัญญัตินี้ไม่มีผลต่อบทบัญญัติอื่นของกฎหมายซึ่งบังคับให้ศาลไม่รับฟังพยานหลักฐาน ดังนั้น คำรับสารภาพซึ่งเกิดขึ้น โดยไม่ชอบที่ทำให้พยานนั้นไม่มีความน่าเชื่อถือที่จะพิสูจน์ความจริงในคดีได้ จึงรับฟังไม่ได้ ศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจในการรับฟังได้ ซึ่งศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานเฉพาะในกรณีที่การกระทำของตำรวจ ที่ส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการต่อสู้คดีของจำเลยเท่านั้น

2. การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศอังกฤษ

ในอังกฤษ มีเงื่อนไขที่สำคัญและเป็นเงื่อนไขตามกฎหมาย (as a matter of law) คือ The Involuntariness Rule ซึ่งหมายถึง หากคำรับสารภาพนั้นปราศจากความสมัครใจ คำรับสารภาพนั้นย่อมจะรับฟังไม่ได้ (inadmissible) นอกจากนี้ยังมีกฎเกณฑ์เกี่ยวกับ Judge's Rules และ Unfairness ซึ่งไม่ใช่กรณีเป็นกฎเกณฑ์ของกฎหมาย หากแต่เป็นดุลพินิจของศาล (the discretion of the court) ที่จะปฏิเสธไม่ยอมรับฟังคำรับสารภาพที่ละเมิด Judge's Rules หรือเป็นที่เห็นได้ว่า คำรับสารภาพนั้นก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมแก่จำเลย (unfair) ทั้งๆ ที่คำรับสารภาพนั้นเกิดขึ้นโดยสมัครใจก็ตาม⁴⁵

ความสมัครใจ (The Voluntariness Rule)

ราวศตวรรษที่ 14 ตอนต้น ผู้พิพากษาจะรับฟังคำรับสารภาพโดยพิจารณาว่า มีการชักชวนหรือมีการบังคับหรือไม่ ในศตวรรษที่ 16 ศาลยอมรับฟังคำรับสารภาพเฉพาะที่ได้มาโดยปราศจากการใช้ความรุนแรง ในศตวรรษที่ 17 ศาลถือว่าจำเลยจะไม่ถูกถามเพื่อให้การปรับปรนตนเอง โดยศาลจะพิจารณาจากการชักชวน หรือข่มขู่ ในศตวรรษที่ 18 คำรับสารภาพจะรับฟังไม่ได้ เมื่อถูกแสดงว่าจำเลยรับสารภาพโดยอยู่ภายใต้อิทธิพลที่ไม่สมควร (improperly influence)⁴⁶ และหลักนี้ได้นำมาใช้โดยทั่วไป⁴⁷ จนกระทั่งราวกลางศตวรรษที่ 19 จึงเกิดหลักกฎหมายของ

⁴⁵Ibid., p. 168.

⁴⁶R.v. Whith (1741) 17 St. Tr. 1079 at 1085 ; R.v. Rull (1775) 1 Leach 115.

⁴⁷R.v. Warickshall (1783) 1 Leach 263.

การรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานอย่างในปัจจุบัน⁴⁸ นั่นคือ คำรับสารภาพที่ได้มาโดยสมัครใจเท่านั้นที่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ เหตุผลก็คือเมื่อบุคคลยอมรับเรื่องราวที่เขาพูดว่าอาจถูกนำมาเป็นพยานหลักฐานอันตัวเขาเองแล้ว คำรับสารภาพโดยสมัครใจย่อมเป็นการยอมรับอย่างมีเหตุผลว่าเป็นความจริง ส่วนการปฏิเสธ คำรับสารภาพ โดยไม่สมัครใจ ก็เนื่องมาจากมีอันตราย เพราะผู้กล่าวอาจถูกแนะนำด้วยความหวังหรืออาจถูกบังคับให้เกิดความกลัวจึงให้การที่เป็นการปรักปรำตนเองได้

ดังนั้น หลักทั่วไป คำรับสารภาพโดยสมัครใจ อาจทำโดยความสงสารหรือการปลดเปลื้องความทุกข์ใจหรือสิ้นหวังในการปกปิดความจริง หรือมูลเหตุจูงใจอื่นๆ ซึ่งไม่ปฏิเสธความจริง คำรับสารภาพโดยสมัครใจจึงอยู่บนพื้นฐานอย่างเดียวกันกับการยอมรับอื่น ๆ ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผลประโยชน์ของตนเอง⁴⁹ ตามหลักกฎหมายอังกฤษ คำรับสารภาพที่รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ต้องกระทำโดยอิสระและสมัครใจ โดยปราศจากการชักชวนโดยการบังคับหรือการใช้สัญญาจากบุคคลผู้มีอำนาจ (R.V. Barker, 1941)

โดยทั่วไปแล้ว คำรับสารภาพต้องกระทำโดยสมัครใจและกระทำต่อบุคคลผู้มีอำนาจนั้นก็ต้องเป็นบุคคลใด ๆ ก็ตามที่มีอำนาจเหนือจำเลยในการดำเนินคดีแก่เขาหรือเป็นบุคคลใด ๆ ก็ตามผู้ที่จำเลยได้เชื่ออย่างมีเหตุผลว่าบุคคลนั้นจะสามารถมีอิทธิพลในการดำเนินคดีแก่เขา⁵⁰

บุคคลผู้มีอำนาจตามหลักของอังกฤษ เช่น ศาล (magistrate)⁵¹ เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมหรือควบคุม เจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่ควบคุมจำเลย⁵² พนักงานอัยการหรือผู้ที่มีอำนาจทำการแทน⁵³ ผู้สอบสวน (coroner)⁵⁴ นอกจากนี้ อาจจะหมายถึง บุคคลธรรมดาในบางกรณีอีกด้วย เช่น กัปตันเรือในความคิดที่เกิดขึ้นบนเรือ⁵⁵ ทนายความของจำเลย⁵⁶ เป็นต้น หากคำรับสารภาพที่ทำต่อบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่บุคคลผู้มีอำนาจแล้ว คำรับสารภาพนั้นก็เพียง

⁴⁸ R.v. Baldry (1852) 2 Den. C.C. 430.

⁴⁹ G.D. Nokes, An Introduction to Evidence, 3rd ed, (London: Sweet & Maxwell, 1962), p. 298

⁵⁰ Rupert Cross, An Outline of the Law of Evidence, p. 131.

⁵¹ R.v. Cooper (1833) 5 C. & P. 535 ; R.v. Gillis (1866) 11 Cox 69.

⁵² R.v. Shepherd (1836) 7 C. & P. 579.

⁵³ R.v. Jenkins (1822) Russ. & Ry 492.

⁵⁴ R.v. Waltho, The Times June 17, 1905.

⁵⁵ R.v. Smith (1959) 2 Q.B. 35.

⁵⁶ R.v. Croydon (1846) 2 Cox 67.

คำกล่าวที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผลประโยชน์ของตนเองและเป็นพยานบอกเล่าซึ่งรับฟังได้ เช่นเดียวกับคำพยานในคดีแพ่ง

การชักชวนอันเป็นเหตุให้คำรับสารภาพรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้นั้น อาจสรุปเป็นหลักเบื้องต้นได้ดังนี้

1. การชักชวนไม่ว่าจะเป็นการสัญญาที่จะให้ประโยชน์จากคำรับสารภาพหรือการบังคับไม่ว่าจะเป็นการบังคับโดยตรงหรือการกระทำที่อยู่ในทำนองเดียวกัน (R.V. Fennell, 1881) การชักชวนนี้อาจจะกระทำโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้ แต่ต้องเป็นการชักชวนโดยการบังคับ หรือให้สัญญาอันเกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ในทางโลก ไม่รวมถึงการชักชวนในทางศาสนา หรือการชักชวนด้วยความชอบธรรม

2. การชักชวนจำต้องเกี่ยวข้องกับความคิดที่ถูกกล่าวหาซึ่งถูกดำเนินคดี ถ้าหากไม่เกี่ยวกับความคิดตามที่ถูกกล่าวหาแล้ว ก็ไม่ถือว่าเป็นการชักชวนที่จะทำให้คำรับสารภาพรับฟังไม่ได้

3. การชักชวนจำต้องเกิดจากบุคคลผู้มีอำนาจ (Ibrahim v.R. 1914) หรือบุคคลธรรมดาที่กระทำการแทนบุคคลผู้มีอำนาจ

กฎของศาล (Judge's Rules)

คำรับสารภาพที่ได้จากการปฏิบัติตาม Judge's Rules สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ถ้าคำรับสารภาพนั้นได้มาโดยการกระทำที่สมัครใจ (R.v. voisin, 1918) แต่ Judge's Rules ไม่ใช่กฎเกณฑ์ทางกฎหมาย เป็นเพียงกฎเกณฑ์ที่ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีอาจใช้ดุลพินิจที่จะตัดคำรับสารภาพที่ละเมิด Judge's Rules ออกจากการเป็นพยานหลักฐาน (it may be exclude in the discretion of the court)⁵⁷ กล่าวอีกนัยหนึ่ง Judge's Rules เป็นเพียงข้อแนะนำการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเป็นการใช้ดุลพินิจของศาลในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิด โดยการใช้ดุลพินิจไม่รับฟังคำรับสารภาพที่ละเมิด Judge's Rules⁵⁸ ในขณะเดียวกันศาลอาจปฏิเสธไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้ปฏิบัติตาม Judge's Rules ก็ได้

⁵⁷R.v. Voisin (1918) 1 K.B. 531 ; R.v. Wadttam, 36 Cr. App. R. 72, 77 และดู J.D. Heydon, Cases and Materials on Evidence, p. 168.

⁵⁸J.D. Heydon, Cases and Materials on Evidence, p. 168.

Home office Circular No. 31 ได้กำหนดหลักการของ Judge's Rules พอสรุปได้ดังนี้⁵⁹

กฎที่ 1 เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจถามบุคคลทุกคนที่คำตอบของเขาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้กระทำผิดหรือไม่ และไม่ว่าบุคคลนั้นจะถูกควบคุมหรือถูกแจ้งว่าอาจจะถูกดำเนินคดีหรือไม่

กฎข้อนี้เป็นการให้อำนาจแก่ตำรวจที่จะถามใครคนใดคนหนึ่งเพื่อหาข้อเท็จจริงจากความคิดที่เกิดขึ้น อันเป็นการสืบสวนให้ได้ความจริงที่แน่ชัดซึ่งไม่ต้องมีการให้คำเตือนใด ๆ

กฎที่ 2 ในทันทีที่เจ้าพนักงานตำรวจมีพยานหลักฐานอย่างมีเหตุผลว่า บุคคลใดเป็นผู้กระทำผิดแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องให้คำเตือน (caution) แก่บุคคลนั้นหรือทำให้บุคคลนั้นมีความระวังตัวก่อนการถามคำถามใด ๆ ต่อไปที่เกี่ยวกับความคิดนั้น

การให้คำเตือน (caution) อาจกระทำโดยกล่าวว่า “ท่านไม่มีหน้าที่จะพูดสิ่งใดนอกจากที่ท่านปรารถนาจะพูด แต่สิ่งใดที่ท่านพูดอาจถูกบันทึกและนำมาใช้เป็นพยานหลักฐาน” ถ้าบุคคลนั้นตัดสินใจที่จะพูดภายหลังการเตือน การบันทึกต้องลงเวลาและสถานที่ในที่ซึ่งคำถามและคำตอบได้เริ่มต้นและสิ้นสุด และบุคคลที่อยู่ต่อหน้า

กฎที่ 3

1. เมื่อบุคคลถูกควบคุมดูแลโดยเจ้าพนักงานตำรวจ หรือถูกแจ้งว่าบุคคลนั้นอาจถูกดำเนินคดี เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องเตือนบุคคลนั้น ดังนี้

“ท่านปรารถนาที่จะพูดหรือไม่ ท่านไม่มีหน้าที่จะต้องพูดสิ่งใดนอกจากที่ท่านปรารถนาที่จะพูด แต่อะไรที่ท่านพูด จะถูกบันทึกไว้และอาจใช้เป็นพยานหลักฐาน”

2. ในกรณีที่คำถามเกี่ยวกับความคิดเข้าข้อยกเว้นที่จะถามได้แต่กับบุคคลที่เป็นผู้ต้องหาเท่านั้น ภายหลังจากที่เขาถูกควบคุมหรือถูกแจ้งว่าอาจถูกดำเนินคดีคำถามเช่นนั้น จะต้องกระทำเพื่อความมุ่งหมายในการป้องกันอาชญากรรมหรือในกรณีที่เป็นการคิดเล็กน้อย หรือในลักษณะที่เป็นการเสียประโยชน์บ้างสำหรับบางคน หรือกระทำไปเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะ

ก่อนการถามต้องให้คำเตือนก่อนดังนี้ “ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะถามบางคำถามแก่ท่านเกี่ยวกับการกระทำผิด ซึ่งท่านถูกควบคุมในขณะนี้ (หรืออาจถูกดำเนินคดี) ท่านไม่มีหน้าที่จะต้องตอบคำถามเหล่านี้ แต่ถ้าท่านตอบคำถาม คำตอบของท่านจะถูกบันทึกและอาจใช้เป็นพยานหลักฐาน”

คำถามและคำตอบใด ๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำผิดจะต้องถูกบันทึกในเวลาเดียวกันทั้งหมด และลงนามโดยบุคคลนั้น หรือถ้าบุคคลนั้นปฏิเสธก็ให้ลงนามโดยเจ้าพนักงานผู้ทำการสอบสวน

⁵⁹ Kenneth Sloan, *Police Law Primes*, (London: Butterworths 1980), p. 27,

Rupert Cross, *Cross on Evidence* (London: Butterworths, 1974), p. 483.

3. เมื่อบุคคลถูกถามจะตอบ การบันทึกจะต้องลงเวลา และสถานที่ที่คำถามนั้น เริ่มต้นและสิ้นสุด และบุคคลที่อยู่ต่อหน้า

กฎที่ 4 คำตอบที่เขียนทั้งหมดที่ทำภายหลังการเตือนจะต้องปรากฏดังต่อไปนี้

1. ถ้าบุคคลพูดว่าต้องการที่จะพูด บุคคลนั้นจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบว่าจะทำการบันทึกเอาว่าบุคคลนั้นได้พูดอย่างไร บุคคลนั้นจะต้องได้รับการถามว่า ประรณาที่จะเขียนตามที่พูดเองหรือไม่ ถ้าบุคคลนั้นพูดว่าไม่สามารถเขียนได้ หรือว่าต้องการให้คนอื่นคนหนึ่งเขียนแทนให้แล้วตำรวจอาจเสนอตนเองที่จะเขียนให้แก่บุคคลนั้น ถ้าบุคคลนั้นต้องการและยอมรับตำรวจก็ให้ทำการเขียนให้ แต่ก่อนเริ่มต้องถามบุคคลนั้นซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่ลงนามหรือทำเครื่องหมายหรือแกลงใจ (make his mark) ดังนี้

“ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะพูด ข้าพเจ้าต้องการใครคนหนึ่งมาเขียนว่าข้าพเจ้าได้พูดอะไร ข้าพเจ้าถูกแจ้งให้ทราบแล้วว่า ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องพูดอะไร นอกจากปรารถนาที่จะพูดและแจ้งให้ทราบแล้วว่า อะไรก็ตามที่ข้าพเจ้าพูดอาจจะถูกนำมาใช้เป็นพยานหลักฐาน”

2. ถ้าบุคคลใดปรารถนาเขียนคำพูดด้วยตนเอง บุคคลนั้นจะได้รับอนุญาตให้ทำได้โดยปราศจากการเร่งรัดใด ๆ ให้แตกต่างจากความต้องการที่จะแสดงว่าเรื่องราวที่สำคัญเป็นอย่างไ

3. ถ้าบุคคลที่พูดนั้นต้องการเขียนคำพูดด้วยตนเอง จะถูกถามโดยการเขียนและลงนามก่อนการเขียนคำพูดที่บุคคลนั้นต้องการพูดดังนี้

“ข้าพเจ้าได้พูดด้วยเจตนาของข้าพเจ้าเองข้าพเจ้าได้รับแจ้งว่า ไม่จำเป็นต้องพูดสิ่งใด นอกจากปรารถนาที่จะพูดเช่นนั้น และอะไรที่ข้าพเจ้าพูดอาจใช้เป็นพยานหลักฐาน”

4. ถ้าเจ้าพนักงานตำรวจเป็นผู้เขียนจะต้องเขียนให้ตรงต่อความเป็นจริง โดยปราศจากการใส่คำถามอื่นนอกจากที่จำเป็นเพื่อทำให้ถ้อยคำติดต่อกันเป็นเรื่องราว ด้วยภาษาที่พอเข้าใจได้ และเกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่สำคัญ โดยไม่มีการเร่งรัดบุคคลนั้น

5. เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจเป็นผู้เขียนคำพูด เมื่อเสร็จแล้วเจ้าพนักงานตำรวจจะต้องอ่านให้บุคคลนั้นฟัง และให้บุคคลนั้นทำการแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมตามที่ปรารถนา เมื่อเสร็จแล้วจะต้องบอกให้บุคคลนั้นเขียนรับรองและลงนามหรือทำเครื่องหมายหรือแกลงใจ เพื่อรับรองในตอนท้ายของคำพูด ดังนี้

“ข้าพเจ้าได้อ่านคำพูดของข้าพเจ้าข้างบนนี้แล้ว และข้าพเจ้าได้รับแจ้งให้ทราบว่า ข้าพเจ้าสามารถแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมใด ๆ ตามที่ต้องการ คำพูดนี้เป็นความจริง ข้าพเจ้าได้พูดด้วยเจตนาของข้าพเจ้าเอง”

6. ถ้าบุคคลนั้นปฏิเสธที่จะอ่านหรือเขียนรับรองดังกล่าวในตอนท้าย หรือ ลงนาม เจ้าพนักงานตำรวจที่มียศสูงสุดจะเป็นผู้บันทึกเองตามข้อความนั้นต่อหน้าบุคคลที่พูดนั้นว่า เกิดอะไรขึ้น แต่ถ้าบุคคลนั้นไม่สามารถอ่านหรือปฏิเสธ เจ้าพนักงานตำรวจก็จะอ่านให้บุคคลนั้น

ฟังและถามว่าบุคคลนั้นต้องการ แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมใด ๆ หรือไม่ และลงนามหรือรับรองในตอนท้าย โดยเจ้าพนักงานตำรวจจะรับรองคั้งนั้นด้วย คำพูดของตนเองว่าได้ทำอะไรลงไป

กฎที่ 5 ในขณะที่บุคคลนั้นถูกควบคุมโดยตำรวจหรือถูกแจ้งว่าอาจถูกดำเนินคดี เจ้าพนักงานตำรวจอาจนำเอาสำเนาคำให้การอันรับรองว่าถูกต้องแล้วจากการเขียนคำพูดของบุคคลผู้อยู่ในการควบคุมของตำรวจอื่น ๆ หรือบุคคลผู้ถูกแจ้งว่าอาจถูกดำเนินคดีในคดีเดียวกันมาให้บุคคลนั้นดู โดยไม่ต้องพูดหรือทำอะไรเพื่อให้ได้รับคำตอบหรืออื่น ๆ ถ้าบุคคลนั้นต้องการพูดหรือได้เริ่มพูด บุคคลนั้นจะต้องถูกเตือนตามที่กฎที่ 3 ข้อ 1

กฎที่ 6 บุคคลอื่น ๆ นอกจากเจ้าพนักงานตำรวจผู้ควบคุมที่มีหน้าที่สอบสวน ผู้กระทำผิดหรือผู้ที่ทำการควบคุม ย่อมมีอำนาจตามที่กล่าวมาข้างต้น

Judge's Rules ไม่ใช่กฎหมาย เพียงแต่เป็นข้อเสนอแนะการปฏิบัติของตำรวจเท่านั้น อย่างไรก็ตามคำรับสารภาพที่ได้รับโดยละเมิด Judge's Rules จะอยู่ในดุลพินิจของผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีที่จะตัดคำรับสารภาพออกจากพยานหลักฐาน (R. V. Wattam, 1952 ; R. v. May, 1952 ; R. v. straffen, 1952) เว้นแต่จะปรากฏว่า คำรับสารภาพนั้นได้มาโดยการกระทำที่สมัครใจ (R. v. Voisin, 1918)

Judge's Rules ไม่มีผลกระทบต่อหลักเบื้องต้น (Home Officer Circular No. 31/1964) ดังนี้⁶⁰

1. ประชาชนมีหน้าที่ต้องช่วยเหลือตำรวจเพื่อค้นหาและจับกุมผู้กระทำผิด
2. ตำรวจไม่สามารถบังคับบุคคลใดๆ ซึ่งตามเจตนาของเขาต้องการจะไปหรืออยู่ที่สถานีตำรวจนอกจากผู้ถูกจับกุมเท่านั้นที่ตำรวจมีอำนาจบังคับให้เขามาที่สถานีตำรวจหรือให้อยู่ที่สถานีตำรวจได้
3. บุคคลทุกคนในทุกขั้นตอนของการสอบสวนจะสามารถติดต่อและปรึกษาส่วนตัวกับทนายของเขา แม้เขาอยู่ในที่ควบคุมก็ตาม เพื่อป้องกันห่วงหวั่นโดยไม่มีเหตุผลหรืออุปสรรคอันเนื่องมาจากการสอบสวน หรือการบริหารงานยุติธรรมที่จะกระทำเช่นนั้น
4. เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจผู้ทำการสอบสวนบุคคลใดเกี่ยวกับความผิดซึ่งได้รับพยานหลักฐานพอเพียงที่จะควบคุมบุคคลนั้นสำหรับความผิดนั้นๆ เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องกระทำโดยปราศจากการห่วงหวั่นบุคคลนั้นที่จะถูกนำมาควบคุมหรือถูกแจ้งว่าบุคคลนั้นอาจถูกดำเนินคดีสำหรับความผิดนั้น
5. เงื่อนไขเบื้องต้นของการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อยันบุคคลใดๆ พยานหลักฐานนั้นจะต้องได้มาโดยความสมัครใจในความหมายที่ว่า ไม่ได้รับมาจากความกลัวจากความเสียหายหรือความหวังจากประโยชน์ซึ่งกระทำหรือออกมาจากบุคคลผู้มีอำนาจหรือการกดขี่

⁶⁰Judith Hails Kaci, American Journal of Criminal Law : 88, 109.

นอกจากนี้ Judge's Rules ไม่นำมาใช้กับการควบคุมทางทหาร (R. V. Harris-Rivett, 1956)⁶¹

การรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานของประเทศอังกฤษ อาจสรุปเหตุที่จะขัดขวางการรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานได้ดังนี้⁶²

1. คำรับสารภาพที่ได้มาโดยไม่สมัครใจจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้เรียกว่า “The Involuntariness Rules”
2. คำรับสารภาพที่ได้รับโดยละเมิด Judge's Rules จะถูกปฏิเสธโดยดุลพินิจของผู้พิพากษาที่พิจารณาคดี แม้ว่าจะได้มาโดยสมัครใจก็ตาม
3. ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีมีดุลพินิจการปฏิเสธ เพราะว่าคำรับสารภาพได้รับในพฤติการณ์แวดล้อมอื่นๆ ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับฟังคำรับสารภาพที่ไม่ยุติธรรม (unfairness) ต่อผู้ให้คำรับสารภาพ

ประเทศออสเตรเลีย

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทตัดพยานหลักฐานในประเทศออสเตรเลีย

แนวคิดในเรื่องบทตัดพยานหลักฐานของออสเตรเลีย นั้นมีคดี Bunning v. Cross⁶³ ซึ่งศาลสูงของออสเตรเลียได้ปฏิเสธหลักกฎหมายของ Common Law อย่างชัดเจน ซึ่งในคดีนี้ ศาลได้กล่าวถึงปัจจัยต่างๆ ที่อาจมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจของผู้พิพากษาที่จะตัดพยานหลักฐานออกไป เช่น การปฏิบัติโดยมิชอบของตำรวจเกิดจากความไม่ตั้งใจหรือไม่ ความสำคัญของหลักฐาน ความรุนแรงของความผิด และความยากง่ายในการที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมาย

ในปี 1995 คดี Ridgeway v. The Queen⁶⁴ ซึ่งเป็นคดีที่ขยายหลักกฎหมายในเรื่องนี้ ต่อจากคดี Bunning และได้มีการวางหลักว่าการจะมีคำสั่งให้ตัดพยานหลักฐานนั้นออกไปได้ต่อเมื่อ เป็นเรื่องของ “ประโยชน์สาธารณะในการดำรงไว้ซึ่งหลักความสัตย์ตรงแห่งศาล และเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามกฎหมาย และเป็นมาตรฐานขั้นต่ำในความเหมาะสมซึ่งบุคคลผู้ที่ได้รับมอบอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย”⁶⁵ การตัดพยานหลักฐานออกไปนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะความร้ายแรง

⁶¹Elliott, Phipson's Manual of the Law of Evidence, pp. 183-184

⁶²Rupert Cross, Cross on Evidence, p. 483.

⁶³Bunning v. Cross (1978) 141 CLR 54.

⁶⁴Ridgeway v. The Queen (1995) 184 CLR. 19.

⁶⁵Ibid. p. 38.

และผลกระทบของการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมาย และสิ่งนี้ได้รับการส่งเสริมหรือเป็นเรื่องที่สามารถยอมรับได้โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสูงหรืออัยการ⁶⁶ หรือไม่ว่าอย่างไรก็ตามศาลสูงเองก็ได้ให้ข้อสังเกตว่า “โดยธรรมดาแล้ว...ความยุติธรรมใดๆ ที่เกิดแก่ผู้ต้องหาจะเป็นไปไม่มากกว่าความสำคัญที่ไม่เท่าเรื่องอื่น⁶⁷ แนวปฏิบัติในเรื่องการตัดพยานหลักฐานเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบของตำรวจนั้นยังคงจะเป็นเรื่องของข้อยกเว้นมากกว่าที่จะเป็นเรื่องของหลักทั่วไป

อันที่จริงถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายที่กำหนดในเรื่องการตรวจค้นที่ค่อนข้างเป็นรายละเอียดในหลายๆรัฐ เช่นเดียวกับที่มีในแนวนโยบายในการใช้ดุลพินิจตัดพยานหลักฐาน แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจก็มักจะละเลยไม่สนใจกฎหมายที่กำหนดในเรื่องการตรวจค้นทั้งนี้เพราะว่าจนกระทั่งถึงปี 1995 ไม่เคยมีกรณีไหนที่ศาลสูงตัดพยานหลักฐานอันเนื่องจากการค้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามในคดี *George v. Rockett*⁶⁸ ในปี 1990 ศาลสูงได้ตัด (suppress) หลักฐานที่ยึดมาได้จากการตรวจค้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ในคดีนี้ตำรวจในรัฐ Queensland ได้หมายค้นซึ่งออกโดยอัยการให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษร (affidavit) ซึ่งระบุเพียงแค่ว่าตำรวจ มี “เหตุอันควรสงสัย” โดยที่ไม่มีการอธิบายถึงเหตุผลในการสงสัยนั้นเลย ศาลสูงสุดของรัฐ Queensland ได้ตัดสินว่าหมายค้นที่ได้มานั้นไม่มีผลบังคับ ดังนั้นจึงต้องตัดพยานหลักฐานที่ได้มาจากหมายค้นนี้ออกไป ศาลได้วางหลักไว้ว่าตามกฎหมายของรัฐ Queensland นั้นจะต้องมี “เหตุอันสมควร” ซึ่งหมายความว่าเหตุอันสมควรเหล่านี้จะต้องมีการระบุอย่างชัดเจนอยู่ในคำให้การลายลักษณ์อักษรที่ใช้ในการออกหมายเช่นเดียวกัน ในคดี *Ridgeway*⁶⁹ ที่ศาลสูงได้ตัดพยานหลักฐานที่เป็นเฮโรอินซึ่งพบบนตัวจำเลยออกไปทั้งนี้เพราะว่าเฮโรอินนั้นตำรวจเป็นผู้ส่งให้ตัวจำเลยโดยมิชอบเอง

ในกรณีของการสอบสวนนั้น ตำรวจจะต้องบอกกล่าวแก่ผู้ต้องหาถึงสิทธิไม่ให้การในชั้นสอบสวนและสิทธิจะได้รับคำปรึกษาทางกฎหมายตามหลัก *Miranda* “ในกรณีที่ตำรวจมีหลักฐานเพียงพอในการที่จะตั้งข้อหา และแม้ในกรณีที่ตำรวจยังไม่ตัดสินใจจะตั้งข้อหากับผู้ต้องหาสงสัยก็ตาม”⁷⁰ ในประเทศออสเตรเลียนั้น การจะต้องบอกกล่าวแก่ผู้ต้องหาตามหลัก *Miranda* ในกระบวนการสอบสวนนั้นมาก่อนหน้าประเทศสหรัฐอเมริกาค่อนข้างนานพอสมควร แต่อย่างไรก็ตามการไม่ได้บอกกล่าว “เตือน” แก่ผู้ต้องหาไม่จำเป็นเสมอไปที่จะทำให้ศาลตัดพยานหลักฐานนั้น เรื่องการบอกกล่าวนี้เป็นเพียงแต่เรื่องที่ศาลต้องมาพิจารณาเท่านั้น” สี่รัฐจากแปดรัฐของออสเตรเลียมีกฎหมายกำหนดให้การสอบสวนต้องมีการบันทึกเทปเสมอ

⁶⁶Ibid.

⁶⁷Ibid.

⁶⁸*George v. Rockett* (1990) 93 ALR. 483.

⁶⁹*Ridgeway v. The Queen*, (1995) 184 CLR. 19, 40.

⁷⁰*Van der Meer v. The Queen*, (1988) 82 ALR. 10, 18.

การไม่ทำการบันทึกเทปนั้น อาจจะนำไปสู่การตัดพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพซึ่งไม่ได้บันทึกเทปไว้ได้...”

2. การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศออสเตรเลีย

ในประเทศออสเตรเลีย พยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพไม่อาจเป็นที่รับฟังเป็นหลักฐานในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาได้ เว้นแต่จะเป็นที่พอใจของผู้พิพากษา เมื่อคำนึงถึงหลักฐานที่มีน้ำหนักมากกว่า (balance of probabilities) ว่าคำรับสารภาพนั้นเกิดขึ้นโดย “สมัครใจ” ภาระในบททดสอบนั้นเป็นของผู้ฟ้องร้อง ซึ่งถ้า “ไม่มีสิ่งใดแสดงให้เห็นว่าคำสารภาพนั้นได้มาโดยไม่สมัครใจ” จึงสันนิษฐานได้ว่าคำรับสารภาพนั้นได้มาด้วยความสมัครใจและเป็น การทำให้ภาระบททดสอบจึงหมดไป⁷¹ ในออสเตรเลียศาลสูงได้มีคำตัดสินในคดี R v Lee⁷² ว่า “ความสมัครใจ” หมายความว่า “คำรับสารภาพนั้นได้มีขึ้นโดยที่ผู้ต้องหานั้นมีอิสระในการที่จะเลือกที่จะพูดหรือไม่พูดก็ได้” ศาลสูงได้ยอมรับตัวอย่างของความไม่สมัครใจไว้สองตัวอย่าง : คือ “กรณีที่ถ้อยคำอันได้มาโดยไม่สมัครใจ ได้แก่กรณีที่ถ้อยคำนั้นได้มาโดยการชักจูงใจไม่ว่าจะด้วยการข่มขู่ หรือการให้สัญญาโดยผู้มีอำนาจ”⁷³ และกรณีที่ถ้อยคำได้มีขึ้นเพราะว่าเจตจำนงของผู้ต้องหาถูกรบกวนหรือ...ได้มีขึ้นอันเป็นผลมาจากการขู่เข็ญ, ข่มขู่ การรบเร้า หรือ การยั่วยุหรือแรงกดดัน ที่ดำรงอยู่ และเกินสมควร” แต่ศาลเห็นว่าความจำเป็นที่จะเน้นย้ำว่า “คำรับสารภาพที่ได้มาต้องได้มาด้วยความสมัครใจ และการใช้หลักกฎหมายในเรื่องความสมัครใจนั้นจะต้องยืดหยุ่นและไม่จำกัดเพียงเฉพาะการชักจูงใจรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งส่งผลต่อเจตจำนงของบุคคลได้”⁷⁴

ได้มีการปรับเปลี่ยนบทบัญญัติกฎหมายใน ACT (เขตปกครองเมืองหลวงแห่งออสเตรเลีย), รัฐ นิว เซาท์ เวลส์, รัฐวิกตอเรีย, รัฐควีนส์แลนด์

⁷¹ MacPherson v R (1981) 55 ALJ 594, 596 ; Hough v Ah Sam (1912) 15 CLR 452, 457; Attorney-General v Martin (1909) 9 CLR 713, 731-2.

⁷² R v Lee (1950) 82 CLR 133, 149.

⁷³ Ibid., 146.

⁷⁴ Mc Dermott v The King (1948) 76 CLR, 501, 512. ; MacPherson v R (1981) 55 ALJR 594, 596; Cleland v R (1982) 43 ALR 619.

⁷⁴ R v Amad (1962) VR 545, 549; R v Smith (1964) VR 95; Attorney-General (NSW) v Martin (1909) 9 CLR 713; McKay v R (1935) 54 CLR 1.

มาตรา 149 แห่ง พ.ร.บ.หลักฐาน 1985 (Evidence Act 1985) (Vic) ได้บัญญัติว่า :
 คำรับสารภาพซึ่งได้เสนอไว้ในหลักฐานจะไม่ถูกปฏิเสธด้วยเหตุว่าได้มีการให้
 คำสัญญาหรือข่มขู่เกิดขึ้นแก่ผู้ที่จะทำการรับสารภาพ เว้นแต่ผู้พิพากษาหรือเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุม
 การให้การ (presiding officer) อื่นๆจะเห็นว่าการชักจูงใจที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความตั้งใจอันแท้จริงที่จะ
 ให้มีการสารภาพผิดอันเป็นเท็จ

จากคำพิพากษาของศาลสูงในคดี R v Lee วินิจฉัยว่า มาตรา 149 นั้นไม่ได้
 นำไปใช้กับ “การให้การปฏิเสธอันเป็นเท็จ” (false denial) ของผู้ต้องหา และก็มีกรณีโต้แย้งต่อไปว่า
 มาตรานี้ก็อาจนำไปใช้ได้กับ “คำรับ” ด้วยเช่นกัน⁷⁵ ศาลสูงในคดี Basto v R⁷⁶ ได้กล่าวว่า
 คำสัญญาจะให้ประโยชน์แก่ผู้ต้องหาไม่ใช่สิ่งที่โดยปกติส่งผลให้นักโทษมีถ้อยคำรับสารภาพ
 อันเป็นเท็จได้เสมอไป “ความตั้งใจอันแท้จริงที่จะให้มีการสารภาพผิดอันเป็นเท็จ” นั้นเป็น
 ข้อทดสอบที่มีลักษณะเป็นภาวะวิสัย ซึ่งคำถามที่จะต้องถามในบททดสอบนี้ก็คือ การข่มขู่หรือ
 การชักจูงใจนั้นเป็นสาเหตุ “อันแท้จริง” ให้มีการรับสารภาพอันเป็นเท็จหรือไม่⁷⁷ คำถามที่ว่า
 คำรับสารภาพนั้นแท้จริงแล้วเป็นความจริงหรือไม่นั้นไม่ได้อยู่ในประเด็นพิจารณาของกรณีนี้⁷⁸
 ในการพิจารณาใช้ดุลพินิจของศาล จะไม่มีการตัดพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพซึ่งได้รับความ
 ค้ำจุนจากมาตรา 149 ให้พ้นจากสถานะที่เป็นพยานหลักฐานที่รับฟังด้วยเหตุว่าเป็น
 คำรับสารภาพที่ได้มาโดยไม่สมัครใจ⁷⁹ (ถ้าพยานหลักฐานอยู่ภายใต้ความคุ้มครองของมาตรา 149
 แล้ว ศาลก็จะไม่ใช่ดุลพินิจตัดพยานหลักฐานนั้น)

มาตรา 68 แห่งข้อบัญญัติในเรื่องพยานหลักฐาน (Evidence Ordinance) ค.ศ.1971
 (พ.ร.บ.) บัญญัติไว้ว่า:

- (1) ภายใต้อำนาจแห่งอนุมาตรา (ด้านล่าง) ต่อไปนี้ คำรับสารภาพหรือคำรับซึ่งมี
 ขึ้นโดยบุคคลที่ถูกตั้งข้อหาในกระบวนการดำเนินคดีทางอาญาจะไม่อาจรับฟังเป็นหลักฐานเพื่อ
 ปกป้องตัวผู้ต้องหาเองได้ เว้นแต่คำรับสารภาพ หรือคำรับนั้นได้มาโดยสมัครใจจากบุคคลนั้น
- (2) คำรับสารภาพ หรือคำรับที่ได้เสนอไว้ในหลักฐานเพื่อปกป้องบุคคลที่ถูกตั้ง
 ข้อหาในกระบวนการดำเนินคดีทางอาญาไม่ควรจะถูกปฏิเสธด้วยเหตุเพียงเพราะว่าได้มีการเสนอ
 หรือดำเนินการ ที่จะให้คำสัญญาหรือมีการข่มขู่ หรือมีการชักจูงใจรูปแบบอื่นใด (ที่ไม่ใช่การใช้
 ความรุนแรง, การใช้กำลัง, หรือการบีบบังคับในรูปแบบอื่นใด) แก่ผู้ที่จะรับสารภาพ หรือคำรับ

⁷⁵ Basto v R (1954) 91 CLR 628, 640.

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ Cornelius v R (1936) 55 CLR 235, 264.

⁷⁸ R v Lee (1950) 82 CLR 133.

⁷⁹ Ibid.

หากผู้พิพากษาเป็นที่พอใจว่าวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งคำรับสารภาพหรือคำรับเหล่านั้นตามความเป็นจริงแล้วไม่อาจจะเป็นสาเหตุแท้จริงของการมีคำรับสารภาพอันเป็นเท็จ

(3) ในกระบวนการดำเนินคดีทางอาญา ผู้พิพากษามีอำนาจใช้ดุลพินิจที่จะปฏิเสธคำรับสารภาพหรือคำรับ (ไม่ว่าคำรับสารภาพหรือคำรับนั้นจะอยู่ภายใต้บังคับซึ่งอนุมาตราที่ส่งที่ผ่านมาหรือไม่ก็ตาม) ที่ได้มีขึ้นโดยผู้ถูกตั้งข้อหาหรืออาญา หากว่าเมื่อศาลได้คำนึงถึงสภาพการณ์หรือวิธีการที่ทำให้มาซึ่งคำรับสารภาพหรือคำรับนั้นแล้ว เห็นว่า จะไม่เป็นธรรมแก่ผู้ถูกตั้งข้อหา หากจะรับฟังคำรับสารภาพหรือคำรับเหล่านั้นเป็นหลักฐาน

Waight และ Willaims ได้ชี้ว่า :⁸⁰

ความหมายของคำว่า “หรือการชักจูงใจอื่นใด” และ “หรือการบีบบังคับในรูปแบบอื่นใด” ในมาตรา 68(2) นั้นคลุมเครือ เมื่อได้พิจารณาถึงประวัติศาสตร์ในการออกกฎหมายของมาตรา 20 ของ พ.ร.บ.ว่าด้วยพยานหลักฐาน 1908 (Evidence act 1908) (NZ) แล้วก็อาจกล่าวได้ว่าความหมายของสองคำดังกล่าวนี้มาจากความต้องการจะไม่ให้การข่มขู่และการให้คำสัญญาทั้งโดยนัยและโดยชัดแจ้งถูกปฏิเสธในการนำเสนอกฎหมายนี้ แต่คำดังกล่าวก็คงเป็นเรื่องที่อ่อนไหวต่อการตีความ

เช่นเดียวกับบทบัญญัติกฎหมายของรัฐวิกตอเรีย มาตรา 68(2) ได้กำหนดให้มีบททดสอบที่มีลักษณะเป็นภาวะวิสัย⁸¹ อย่างไรก็ตามที่ไม่เหมือนบัญญัติกฎหมายของรัฐวิกตอเรียคือภาระบททดสอบจะตกแก่ผู้ฟ้องร้องในการที่จะพิสูจน์ให้ได้ว่าคำรับสารภาพอันเป็นเท็จนั้นไม่ได้เป็นผลมาจากการชักจูงใจแต่อย่างใด และที่แตกต่างจากกฎหมายรัฐวิกตอเรียอีกประการคือ มาตรา 68(2) จะไปใช้กับเฉพาะกรณีซึ่งคำรับสารภาพนั้นอาจถูกตัดออกไปตามหลักกฎหมาย Common Law ด้วยเหตุที่ว่าคำรับสารภาพนั้นถูกชักจูงใจให้มีขึ้นโดยการข่มขู่หรือการให้คำสัญญาที่ได้มีขึ้นหรือได้นำเสนอโดยผู้มีอำนาจ และไม่ใช้ด้วยเหตุอื่นทั้งสิ้น สำหรับกรณีอื่นๆภายใต้บังคับของหลักกฎหมาย Common Law เช่น คำรับสารภาพที่ได้มาอย่างไม่เป็นธรรม นั้นมาตรา 68(2) นี้ไม่มีผลใช้บังคับแต่อย่างใด⁸²

ในรัฐ นิว เซาท์ เวลส์ มาตรา 410 ของ พ.ร.บ. อาชญากรรม 1900 (Crimes Act 1900) บัญญัติว่า :

⁸⁰ PK Waight & CR Williams, Cases and Materials on Evidence, (Sydney: Law Book Co, 1980), p. 711.

⁸¹ Pascoe v Little (1978) 24 ACTR 21, 24; R v Pratt Unreported (October 1976) (ACT SC); cf R v Hammond (1965) NZLR 257.

⁸² R v Lee (1950) 82 CLR 133.

(1) คำรับสารภาพ, คำรับ, หรือคำแถลงใดๆ ไม่อาจเป็นหลักฐานในการที่จะไปปรักปรำผู้ต้องหาหากว่า คำรับสารภาพ, คำรับ, หรือคำแถลงดังกล่าวนั้นได้มาโดยการชักจูงใจ

(a) โดยการที่ผู้ฟ้องร้อง หรือผู้มีอำนาจ ได้ทำการแถลงข้อเท็จจริงอันเป็นเท็จแก่ผู้ต้องหา

(b) โดยการที่ผู้ฟ้องร้อง หรือผู้มีอำนาจ ได้ทำการข่มขู่ หรือการให้คำสัญญาแก่ผู้ต้องหา

(2) คำรับสารภาพ, คำรับ, หรือคำแถลงที่ได้มีขึ้นหลังจากการแถลงข้อเท็จจริงอันเป็นเท็จ หรือการข่มขู่ หรือการให้คำสัญญาดังกล่าวนั้นควรถือว่าได้มีการชักจูงใจเช่นนั้น เว้นแต่จะมีการแสดงข้อโต้แย้ง

(3) คำรับสารภาพ, คำรับ, หรือคำแถลงใดๆ โดยผู้ต้องหาจะไม่ถูกปฏิเสธด้วยเหตุผลที่ว่าผู้ต้องหาได้รับการบอกกล่าวจากผู้มีอำนาจว่าสิ่งใดก็ตามที่ผู้ต้องหาพูดอาจจะนำไปเป็นหลักฐานปรักปรำตัวผู้ต้องหาเองได้

เป็นที่ชัดเจนว่า บทบัญญัตินี้ (มาตรา 410) นั้นใช้ได้กับทุกถ้อยคำของผู้ต้องหาซึ่งผู้ฟ้องร้องจะนำไปใช้เป็นหลักฐาน สิ่งที่ไม่เหมือนกับบทบัญญัติก่อนหน้านี้ (มาตรา 68) ก็คือ มาตรา 410 นี้เป็นการกล่าวซ้ำถึงหลักในกฎหมาย Common Law และเป็นส่วนที่ทำให้หลักกฎหมาย Common Law มีความสมบูรณ์ มาตรา 410 (1) (a) อาจขยายความคุ้มครองที่ให้แก่ตัวผู้ต้องหาตามหลักกฎหมาย Common Law ที่ว่า “การแถลงข้อเท็จจริงอันเป็นเท็จ” นั้นจะต้องเป็นที่รู้แก่ตัวผู้มีอำนาจว่าถ้อยคำที่แถลงแก่ผู้ต้องหาไม่เป็นความจริง และการแถลงข้อเท็จจริงอันเป็นเท็จนั้นก็มิจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องหา มีถ้อยคำใดๆ ออกมา⁸³ บทบัญญัตินี้จะใช้ได้กับเฉพาะกับความผิดที่ได้มีการลงมือกระทำไปแล้ว ดังนั้นถ้อยคำใดๆ ซึ่งโดยตัวมันเองก่อให้เกิดความผิด (เช่น การสมคบคิดเพื่อกระทำความผิด) นั้นจะไม่ถูกตัดออกไปภายใต้บทบัญญัตินี้ ถึงแม้ว่าถ้อยคำที่ก่อให้เกิดความผิดนั้นจะได้มาโดยเป็นผลจากการใช้กลอุบายของตำรวจก็ตาม⁸⁴ มาตรา 410 ของ พ.ร.บ.ว่าด้วยอาชญากรรม 1900 (Crimes Act 1900) ก็มีการใช้ในหมู่เกาะ นอร์โฟล์ค ด้วยเช่นกัน แต่ไม่มีการบัญญัติ คำว่า “โดยผู้ฟ้องร้อง หรือผู้มีอำนาจ” ลงใน อนุมาตรา (1) (a) ที่ใช้ในหมู่เกาะนอร์โฟล์ค ในรัฐ คิวีนส์แลนด์

⁸³ R v Thompson (1962) SR (NSW) 135.

⁸⁴ R v G (1974) 1 NSWLR 31 (CCA).

มาตรา 10 ของ พ.ร.บ. แก้ไขกฎหมายอาญา 1894 (Criminal Law Amendment Act 1894) บัญญัติไว้ว่า:

จะไม่มี การรับฟังคำรับสารภาพใดๆซึ่งได้มาโดยการชักจูงใจไม่ว่าด้วยการข่มขู่หรือการให้คำสัญญาโดยผู้มีอำนาจเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีอาญา และทุกคำรับสารภาพที่ได้มาหลังจากมีการข่มขู่หรือการให้คำสัญญาเช่นนั้นจะถือว่าได้มาโดยการชักจูงใจ เว้นแต่จะสามารถแสดงการโต้แย้งว่าไม่มีการชักจูงใจเกิดขึ้นได้

บทบัญญัตินี้ใช้กับเฉพาะ “คำรับสารภาพ” เท่านั้น เช่นเดียวกันกับบทบัญญัติของรัฐ นิว เซาท์ เวลส์ กล่าวคือ มาตรา 10 นี้เป็นการกล่าวซ้ำถึงหลัก Common Law⁸⁵

ในกรณีของผู้ต้องหาเป็นเด็ก มาตรา 128(2) แห่ง พ.ร.บ.สวัสดิการชุมชน 1972 (Community Welfare act 1972) (รัฐ นิว เซาท์ เวลส์) ได้บัญญัติให้คำรับที่ได้จากตัวผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กในขณะที่อยู่ที่สถานีตำรวจนั้นไม่อาจรับฟังได้เว้นแต่ในกรณีที่มีการมีคำรับนั้น มีผู้ปกครอง, ผู้ดูแล, นักกฎหมาย หรือมีผู้ใหญ่อื่นที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ร่วมในเวลานั้นด้วย แต่มีข้อยกเว้นว่าคำรับนั้นอาจเป็นที่รับฟังได้หากเป็นที่พอใจแก่ศาลว่ามี “เหตุผลที่เหมาะสมและเพียงพอ” ว่าไม่อาจจะจัดให้มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งดังที่กล่าวมาแล้วอยู่ร่วมด้วยในเวลาที่มีคำรับได้ ศาลอุทธรณ์คดีอาญา รัฐ นิว เซาท์ เวลส์ ได้ตัดสินไว้ในคดี R v Warren ว่าในกรณีที่บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปีได้มีถ้อยคำใดๆในขณะที่อยู่ที่สถานีตำรวจเป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยที่บางช่วงของระยะเวลาดังกล่าวนั้นมีบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่ดังที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายอยู่ร่วมด้วย แต่บางช่วงในระหว่างมีคำรับนั้นไม่มีบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่อยู่ร่วมด้วยแล้ว เช่นนี้บทบัญญัตินี้จะตัดหลักฐานเฉพาะแต่กรณีถ้อยคำใดๆที่มีขึ้นในกรณีหลังเท่านั้น (คือ กรณีที่มีถ้อยคำโดยไม่มีบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่อยู่ด้วย) อย่างไรก็ตามผู้พิพากษา Roden ได้ตัดสินไว้ในคดี R v Grave ว่าศาลอาจจะยังคงสามารถที่จะตัดพยานหลักฐานออกไปได้ หากไม่เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าเมื่อได้ “พิจารณาถึงสภาวะการณ์แห่งคดี” แล้วจะไม่เกิดความเป็นธรรมขึ้นหากรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว

พ.ร.บ.พยานหลักฐาน 1995 (Evidence Act 1995) ได้กำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของศาลในการรับฟังคำรับสารภาพ และดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบดังมาตราต่อไปนี้

มาตรา 90 ดุลพินิจไม่รับฟังคำรับสารภาพ

ในกระบวนการพิจารณาความอาญา ศาลอาญาปฏิเสหที่จะไม่รับฟังคำรับสารภาพหรือปฏิเสหที่จะรับฟังพยานที่จะพิสูจน์ข้อเท็จจริงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หาก

(a) พยานนั้นถูกกล่าวอ้างโดยกระบวนการพิจารณาและ

⁸⁵ R v McKay (1965) Qd R 240.

(b) เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในการให้การรับสารภาพ ซึ่งอาจไม่เป็นกรรม
แก่จำเลย หากใช้พยานหลักฐานนั้นในการพิจารณา

มาตรา 138 คุณพินิจในการไม่รับฟังการได้พยานมาโดยไม่เหมาะสมหรือไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย

(1) พยานหลักฐานที่ได้มา:

(a) โดยไม่เหมาะสม หรือฝ่าฝืนกฎหมายของออสเตรเลีย

(b) จากผลลัพธ์ของความไม่เหมาะสม หรือการฝ่าฝืนกฎหมายออสเตรเลีย
รับฟังไม่ได้ เว้นแต่ว่าการตัดสินใจรับฟังพยานนั้นมีประโยชน์มากกว่าการ
ตัดสินใจไม่รับฟังพยานที่ได้มาโดยวิธีนั้นๆ

อนุมาตรา 1 จะบังคับไว้ในกรณีที่คู่ความฝ่ายตรงข้ามกับฝ่ายที่ให้การรับสารภาพ
ยกกล่าวอ้างขึ้นมาในกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับคำรับสารภาพนั้น หรือการให้การรับสารภาพ
นั้นมีผลต่อการพิจารณาคดีหรือไม่

(2) โดยไม่จำกัดแต่ อนุมาตรา 1, พยานหลักฐานของการรับสารภาพที่ได้ทำ
ระหว่างการสอบปากคำ สอบถามหรือเป็นผลมาจากการสอบถาม และพยานหลักฐานที่ได้มา
โดยผลของการ รับสารภาพ เป็นการได้มาซึ่งพยานที่ไม่เหมาะสม ถ้าบุคคลที่สอบถาม :

(a) กระทำหรือละเลยที่จะไม่ทำการหนึ่งๆ ในกระบวนการสอบสวน
หากบุคคลนั้นรู้หรือควรจะรู้ว่า การกระทำหรือการละเว้นการกระทำนั้น อาจลดความสามารถ
ของบุคคลที่ถูกสงสัย (ถูกสอบถาม) ที่จะต้องสนองต่อการสอบถาม อย่างถูกต้อง

(b) ทำคำแถลงที่เป็นเท็จในกระบวนการสอบถาม (สอบปากคำ) หาก
บุคคลนั้นรู้หรือควรจะรู้ว่าคำให้การนั้นเป็นเท็จ และการทำคำให้การที่เป็นเท็จนั้นอาจจะทำให้
บุคคลที่ถูกสอบถาม (สอบปากคำ) ทำการรับสารภาพ

(3) นอกจากอนุมาตรา 1 แล้ว ศาลอาจจะพิจารณาถึง :

(a) การขังน้ำหนักพยาน และ
(b) ความสำคัญของพยานในกระบวนการพิจารณา และ
(c) ธรรมชาติของการกระทำความคิดนั้น, มูลคดีหรือมูลเหตุของการ
ป้องกัน และธรรมชาติของหัวใจของการพิจารณา และ

(d) ความร้ายแรงของความไม่เหมาะสมหรือการฝ่าฝืนกฎ และ

(e) ความไม่เหมาะสม หรือการฝ่าฝืนกฎนั้นกระทำโดยจงใจ หรือ
ประมาท และ

(f) ความไม่เหมาะสม หรือการฝ่าฝืนกฎนั้น ชัดแจ้งหรือไม่สอดคล้องกับ
สิทธิของบุคคล ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมืองหรือไม่ และ

(g) กระบวนการอื่น (ไม่ว่าในหรือนอกศาล) มีความเกี่ยวข้องกับความไม่เหมาะสมหรือการฝ่าฝืนนั้นหรือไม่

(h) ความยาก (ถ้ามี) ในการได้มาซึ่งพยาน โดยถูกต้องหาเหมาะสมหรือไม่ฝ่าฝืนกฎหมายของออสเตรเลีย

มาตรา 139 การเตือน

(1) เพื่อให้สอดคล้องกับ (มาตรา) 138 (1) (a), หลักฐานของคำให้การหรือการกระทำที่ทำโดยบุคคลในระหว่างการสอบถาม จัดเป็นหลักฐานที่ได้มาโดยไม่เหมาะสม ถ้า :

(a) บุคคลนั้นถูกจับเนื่องจากการกระทำผิด .....และ

(b) การสอบถามได้กระทำโดยเจ้าหน้าที่สอบสวนที่มีอำนาจจับบุคคลนั้นในขณะนั้น

(c) ก่อนการสอบถาม (สอบสวน) เจ้าหน้าที่สอบสวนมิได้แจ้ง (เตือน) บุคคลนั้นว่า ไม่จำเป็นต้องกล่าวหรือกระทำสิ่งใด และสิ่งที่บุคคลนั้นกล่าวหรือปฏิบัติอาจใช้เป็นหลักฐานได้

(2) เพื่อให้สอดคล้องกับ 138 (1) (a), หลักฐานของคำให้การหรือการกระทำที่ทำโดยบุคคลในระหว่างการสอบถาม (สอบปากคำ) อย่างเป็นทางการ จัดเป็นหลักฐานที่ได้มาโดยไม่เหมาะสม ถ้า :

(a) การสอบถาม (สอบปากคำ) กระทำโดยเจ้าหน้าที่สอบสวนที่ไม่มีอำนาจจับบุคคลนั้น และ

(b) มีการทำคำให้การ หรือมีการกระทำหลังจากเจ้าหน้าที่สอบสวนเชื่อว่า มีหลักฐานพอที่จะฟังได้ว่า บุคคลนั้นกระทำความผิด

(c) ก่อนทำคำให้การหรือกระทำการใดๆ เจ้าหน้าที่สอบสวนไม่ได้บอกกล่าวต่อบุคคลนั้นว่า ไม่จำเป็นต้องกล่าวหรือกระทำการใดๆ และคำพูดหรือการกระทำของบุคคลนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(3) การแจ้งต้องทำในหรือแปลเป็นภาษาที่บุคคลนั้นสามารถสื่อสารได้ด้วยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ แต่ไม่จำเป็นต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่บุคคลนั้นไม่สามารถในการได้ยินอย่างเพียงพอ (หูหนวก)

(4) อนุมาตรา (1), (2) และ (3) ไม่ใช่บังคับในกรณีที่กฎหมายออสเตรเลีย บังคับให้บุคคลนั้นตอบคำถามหรือกระทำการตามที่เจ้าหน้าที่สอบสวนต้องการ

(5) เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสอบปากคำ การอ้างอิงในอนุมาตรา (1) ต่อบุคคลที่ถูกจับรวมไปถึง การอ้างอิงของบุคคลที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่สอบสวนด้วย ถ้า :

(a) เจ้าหน้าที่เชื่อว่า มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะกล่าวหาว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดตามหัวข้อ (สมมุติฐานของ) การสอบปากคำ หรือ

(b) เจ้าหน้าที่ไม่ปล่อยบุคคลนั้นไป เมื่อบุคคลนั้นต้องการ
 (c) เจ้าหน้าที่ได้ให้เหตุผลกับบุคคลนั้นว่าทำไมเขาถึงไม่สามารถไปไหน
 ได้เมื่อเขาต้องการ

(6) บุคคลจะไม่ถูกปฏิบัติเหมือนถูกจับเพียงเพราะเหตุผล อนุมาตรา (5) ถ้า :
 (a) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวกับการเข้าออกออสเตรเลีย ของบุคคล
 หรือสินค้า และเจ้าหน้าที่ไม่เชื่อว่า บุคคลนั้นฝ่าฝืนกฎหมายของเครือจักรภพ หรือ
 (b) เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจตามกฎหมายออสเตรเลียในการกักขังหรือค้นตัว
 บุคคลหรือให้บุคคลให้ข้อมูลหรือตอบคำถาม

จากหลักกฎหมายดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในเรื่องของการรับฟังพยานหลักฐาน
 นั้นกฎหมายของประเทศออสเตรเลียได้วางหลักต่างๆ ในเรื่องของการใช้ดุลพินิจของศาล ดังนี้

1. การใช้ดุลพินิจในการชั่งน้ำหนักระหว่างคุณค่าในการใช้พินิจประเด็นในคดี
 (*probative value*) กับ ความเสียหายแก่ผู้ต้องหาในกระบวนการพิจารณาคดี (*prejudice*)
 พยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพนั้นอาจถูกตัดออกไปได้ หากว่าพยานหลักฐานนั้นมีลักษณะที่จะ
 ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ต้องหาในกระบวนการพิจารณาคดีมากกว่าที่จะมีคุณค่าในการนำไปใช้
 พินิจประเด็นแห่งคดี⁸⁶ การใช้ดุลพินิจเช่นนี้ใช้ได้กับหลักฐานทุกชั้นที่มีการอ้างโดยผู้ฟ้องร้อง
 ในคดีอาญา ขอบเขตต่างๆ ที่จะต้องพิจารณาเป็นการเฉพาะได้แก่ :

- *ถ้อยแถลงที่มีต่อตัวผู้ต้องหาหรือถ้อยแถลงที่มีในขณะที่มีตัวผู้ต้องหาอยู่ร่วมด้วย*
 วิธีการหนึ่งในเรื่องความสามารถในการรับฟังได้ของถ้อยคำที่มีขึ้นในขณะที่มีตัวผู้ต้องหาอยู่ด้วย
 แต่ผู้ต้องหาไม่ได้ให้การยอมรับถ้อยคำดังกล่าว นั้น ก็คือการให้ถ้อยคำดังกล่าวนั้นสามารถเป็นที่
 รับฟังได้โดยอัตโนมัติ แต่ที่อยู่ภายใต้ดุลพินิจของผู้พิพากษาในการตัดหลักฐานเช่นนั้นออกไปด้วย
 เหตุผลที่ว่า ผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ต้องหาในกระบวนการพิจารณาจากการรับฟัง
 ถ้อยคำเช่นว่านี้ โดยอัตโนมัติมีมากกว่าคุณค่าของถ้อยคำเช่นว่านั้นในการที่จะนำไปใช้พินิจ
 ประเด็นแห่งคดีหรือ เพราะว่า พยานหลักฐานที่เป็นถ้อยคำนี้มีความเกี่ยวข้องกับคดีไม่มากนัก
 และอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ต้องหาในกระบวนการพิจารณาอย่างร้ายแรงได้

- *บันทึกการสอบสวนที่ไม่ได้มีการลงลายมือชื่อของผู้ต้องหา* ในคดี *Driscoll v R*
 ผู้พิพากษา *Gibbs* (ซึ่งผู้พิพากษา *Mason* และผู้พิพากษา *Jacobs* มีความเห็นพ้องด้วย) มีความเห็นว่า
 บันทึกการสอบสวนที่ไม่ได้มีการลงลายมือชื่อของผู้ต้องหาไม่ได้เป็นการเพิ่มน้ำหนักให้การ
 ใดๆของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งได้ให้หลักฐานโดยการพูดปากเปล่าเช่นเดียวกับไม่ได้เพิ่มน้ำหนักใดๆ
 ให้แก่สิ่งที่ผู้ต้องหาได้พูดในระหว่างการสอบสวน และบันทึกการสอบสวนที่ไม่ได้มีการลงลายมือชื่อ

⁸⁶ *R v Demicoli* (1971) Qd R 358, 365 (FC); *R v Byrne* (1972) 1 NSWLR 264;
Harris v Samuels (1973) 5 SASR 439, 461.

ของผู้ต้องหา นั้นมีคุณค่าในทางพยานหลักฐานเพียงเล็กน้อยเท่านั้น อีกทั้งบันทึกการสอบสวน ที่ไม่ได้มีการลงลายมือชื่อของผู้ต้องหาอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ต้องหาในกระบวนการ พิจารณาอย่างร้ายแรง

2. การใช้ดุลพินิจในการตัดหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือ โดยวิธีการ ที่ไม่เหมาะสม (*Discretion to Exclude Illegally or Improperly Obtained Evidence.*) ในคดี *Bunning v Cross*⁸⁷ ศาลสูงได้ตัดสินว่าด้วยเหตุผลทางด้านประโยชน์สาธารณะแล้ว ศาลสามารถใช้ ดุลพินิจในการตัดหลักฐานซึ่งได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือได้มาโดยวิธีการที่ไม่เหมาะสมได้ แม้ว่าจะมีข้อสงสัยในประเด็นนี้ก่อนหน้านั้น ศาลสูงในคดี *Cleland v R*⁸⁸ ตัดสินอย่างเป็นเอกฉันท์ว่า “หลักในคดี *Bunning v Cross* นั้น ไม่ได้จำกัดการใช้เฉพาะกับหลักฐานที่เป็นวัตถุพยานเท่านั้น (real evidence) แต่ได้ขยายไปใช้กับหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพด้วย ผู้พิพากษา Dawson นั้น เห็นพ้องด้วยกับ ผู้พิพากษา Stephen และผู้พิพากษา Aickin ที่ตัดสินในคดี *Bunning v Cross* ว่า หลักความเป็นธรรม (fairness) นั้นมีบทบาทสำคัญกับเรื่องหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพมากกว่า เรื่องหลักฐานที่เป็นวัตถุพยาน (real evidence) เสียอีก เนื่องจากว่าวิธีการที่ใช้เพื่อให้ได้มาซึ่ง หลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพนั้นอาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของคำรับสารภาพนั้น⁸⁹ แต่ความแตกต่างเช่นนี้ก็ไม่ได้ขัดขวางการใช้ดุลพินิจด้าน “นโยบายสาธารณะ” ภายหลังจากที่ได้มีการ พิจารณาว่าควรจะมีการตัดหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพนั้นไปหรือไม่ด้วยเหตุผลด้านความเป็น ธรรมแล้ว หลักกฎหมายในคดี *Bunning v Cross* นั้นได้วางแนวทางการทดสอบที่มีลักษณะเป็น ภาวะวิสัย โดยการทดสอบนี้จะไม่ได้เน้นความสำคัญในการพิจารณาที่สภาวะของผู้ต้องหาแต่ละคน แต่จะไปเน้นการพิจารณาในประเด็นคำถามที่ว่า การกระทำที่มิชอบโดยกฎหมายหรือการกระทำ อันไม่เหมาะสมที่ได้ถูกร้องเรียนในแต่ละกรณีนั้นมีความร้ายแรงเพียงพหรือไม่ หรือเกิดขึ้นบ่อยไป หรือไม่ จนถึงขนาดที่ต้องยอมเสียความปรารถนาของสังคมที่จะเห็นผู้กระทำความผิดถูกตัดสินลงโทษ โดยการแสดงความไม่เห็นด้วย หรือแสดงความไม่สนับสนุน ในการใช้วิธีการที่ไม่อาจยอมรับได้ ในการให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์เช่นนั้น (คือ แทนที่จะพิจารณาข้อร้องเรียนของผู้ต้องหาแต่ละรายไป แนวการพิสูจน์นี้จะพิจารณาโดยชั่งน้ำหนักว่า การกระทำที่มิชอบเพื่อให้ได้มาซึ่งคำรับสารภาพนั้น มันรุนแรงถึงขนาดยอมที่จะไม่รับฟังคำรับสารภาพซึ่งสามารถที่จะเอาผิดกับตัวผู้ต้องหาได้ ซึ่งถ้าการกระทำอันไม่ชอบนั้นรุนแรงถึงขนาดนั้นจริงๆ ศาลก็จำต้องไม่รับฟังคำรับสารภาพที่ได้มา โดยวิธีการไม่เหมาะสม แม้ว่าคำรับสารภาพนั้นจะเอาผิดกับตัวผู้ต้องหาได้)

⁸⁷ *Bunning v Cross* (1978) 141 CLR 54.

⁸⁸ *Cleland v R* (1982) 43 ALR 619.

⁸⁹ *Ibid.*, 643.

แม้ว่าจะมีความเห็นพ้องต้องกันว่าคดี *Bunning v Cross* นั้นเกี่ยวข้องกับ คำรับสารภาพ แต่แนวทางการใช้ดุลพินิจดังกล่าวของศาลสูงก็มีการเปลี่ยนแปลงไป หัวหน้าผู้พิพากษา Gibbs ผู้พิพากษา Wilson และผู้พิพากษา Dawson เห็นว่าการใช้ดุลพินิจนี้ (ดุลพินิจที่พิจารณาจากการได้มาซึ่งคำรับสารภาพโดยวิธีการที่มีชอบ หรือโดยไม่เหมาะสม) ในการตัดพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพซึ่งได้มาด้วยความสมัครใจ (และได้มาอย่างเป็นธรรมชาติ) นั้นจะเป็นกรณีที่ยกเว้นอย่างยิ่งเท่านั้น ผู้พิพากษา Deane เห็นว่าเหตุผลของหลักการใช้ดุลพินิจเช่นนี้ มาจากการที่สังคมไม่ปรารถนาที่จะสนับสนุนให้มีการกระทำโดยมิชอบหรือไม่เหมาะสมของ ตำรวจซึ่งอาจปรากฏในรูปแบบของการที่ศาลยอมรับฟัง หรือมีการยอมให้ใช้ประโยชน์ในทางคดี ที่ได้จากพยานหลักฐานที่ได้มาจากการกระทำอันมิชอบ” แต่ทั้งนี้ก็เป็นหน้าที่ของผู้ต้องหาเองในการที่จะทำให้ศาลเป็นที่พอใจว่าคำรับสารภาพได้มาโดยมิชอบหรือไม่เหมาะสมจนนำไปสู่การใช้ดุลพินิจตัดพยานหลักฐานเช่นนั้นออกไป แต่ผู้พิพากษา Deane ก็ไม่ได้เห็นว่าจะเป็นการชัดเจนเท่าใดนักในการบอกว่าการตัดพยานหลักฐานออกไปเป็นสิ่งที่ไม่สมควรด้วยเหตุผลจากข้อเท็จจริงที่ว่า: ตำรวจได้มาซึ่งคำรับสารภาพในระหว่างผู้ต้องหาที่โดนคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมายนั้น ปรากฏว่ามี สภาพการณ์พิเศษ เช่น มีการละเลยไม่ใส่ใจความมิชอบด้วยกฎหมายนั้น อยู่ก่อนที่จะมีการขังนำหนักในประเด็นเรื่องนโยบายสาธารณะที่ยอมให้มีการตัดพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพนั้นออกไป⁹⁰

ผู้พิพากษา Murphy กล่าวว่าภาระในการพิสูจน์ (หลักฐานที่มีน้ำหนักยิ่งกว่า) นั้น เป็นของผู้ต้องหาในการที่จะพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าหลักฐาน (ที่เป็นคำรับสารภาพ) นั้นได้มาโดยวิธีการอันมิชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เหมาะสม” แต่ตามความเห็นของผู้พิพากษาแล้ว คำรับสารภาพที่ได้มาโดยวิธีการอันมิชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เหมาะสม นั้นโดยปกติก็ควรจะถูกตัดออกไป แนวทางนี้จะเป็นการอนุรักษ์ธรรมเนียมปฏิบัติของกฎหมาย และเป็นการรักษาไว้ซึ่งความเหมาะสมในการบริหารความยุติธรรม คำรับสารภาพหรือคำรับ ซึ่งเป็นผลมาจากการสอบสวนระหว่างที่ถูกควบคุมตัวโดยมิชอบนั้น ศาลก็ควรที่จะปฏิเสธไม่รับฟังด้วยเหตุผลทางด้านนโยบายสาธารณะ

3. การใช้ดุลพินิจในการตัดหลักฐานที่เป็นคำรับออกไปเนื่องจากความไม่เป็นธรรม (*Discretion to Exclude Admissions on Unfairness Grounds.*) ในคดี *McDermott v R*⁹¹ หัวหน้าผู้พิพากษา Latham ได้กล่าวว่า ผู้พิพากษานั้นสามารถที่จะใช้ดุลพินิจในการปฏิเสธคำรับสารภาพ (โดยสมัครใจ) ...หากว่า...เมื่อพิจารณาจากสภาพการณ์โดยรวมแล้ว การใช้หลักฐานเช่นว่าจะเกิดความไม่เป็นธรรม” ต่อตัวผู้ต้องหา ผู้พิพากษา Dixon (อย่างที่ภายหลังต่อมา) เห็นว่า ผู้พิพากษาควรจะมีคำพิพากษาอยู่บนรากฐานของเรื่องความถูกต้องเหมาะสมของวิธีการอันทำให้ได้มา

⁹⁰Ibid., 638.

⁹¹*McDermott v R* (1948) 76 CLR 501.

ซึ่งถ้อยคำสารภาพ โดยต้องคำนึงถึงสภาวะการณ์ทุกอย่าง และต้องพิจารณาถึงความเป็นธรรมชาติที่ตำรวจได้ใช้กับผู้ต้องหาด้วย ในคดี R v Lee⁹² ศาลสูงของบรืตชัฒเห็นว่ข้อความทั้งสองข้อความดั่งที่ผู้พิพากษาทั้ง 2 ท่านได้กล่าวว่เป็นการกล่าวถึง “หลักกฎหมาย” นี้ได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์แล้ว แม้ว่ผู้พิพากษาทั้งสองจะไม่ต้องการให้มีการแยกประเด็นเรื่องความไม่เหมาะสมของตำรวจออกจากเรื่องความเป็นธรรมชาติ “ในประเด็นเรื่องนี้ จะเป็นการดีกว่าถ้าจะตั้งคำถามว่าการจะใช้ถ้อยคำของตัวผู้ต้องหาเพื่อใช้เอาผิดตัวผู้ต้องหาเองจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมชาติหรือไม่ เมื่อได้มีการพิจารณาถึงการกระทำของตำรวจและสภาวะการณ์ทั้งหมดโดยรวมแล้ว

ตั้งแต่วศตวรรษที่ 18 คำรับสารภาพนั้นไม่เป็นสามารถเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ เว้นแต่แสดงให้เห็นได้ว่าคำรับสารภาพนั้นได้มาโดย “สมัครใจ” หลักกฎหมายเช่นนี้ เกิดขึ้นจากประเด็นในเรื่องความน่าเชื่อถือของหลักฐาน แต่ก็ชัดเจนว่ปัจจัยทางด้านนโยบายอื่นๆ ก็มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา และการให้เหตุผลสนับสนุนความถูกต้องของหลักกฎหมายนี้ ซึ่งปัจจัยเหล่านั้นรวมถึง :

- คำรับสารภาพที่ไม่ได้มาโดยสมัครใจไม่สามารถจะอนุมานได้ว่เป็นหลักฐานที่น่าเชื่อถือ (คือ หลักฐานอาจจะจริง)⁹³

- เนื่องจากข้อสงสัยเกี่ยวกับความสามารถของลูกขุนการที่จะประเมินความน่าเชื่อถือของคำรับสารภาพและการประเมินค่าในการให้ทัณฑ์บน จึงน่าจะเป็นการที่ดีกว่าในการยับยั้งหลักฐานเหล่านั้นออกจากเหล่าลูกขุน⁹⁴

- คำรับสารภาพที่ไม่ได้มาจากความสมัครใจเท่ากับเป็นการทำให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องกล่าวโทษตัวเอง ซึ่งตัวผู้ถูกกล่าวหาเอง⁹⁵ สามารถที่จะปฏิเสธความผิดโดยอาศัยสิทธิที่จะไม่ให้การ (right to silence)

- ศาลอาญา (The Crown) ต้องผูกมัดตนเองที่จะต้องพิสูจน์คดีโดยปราศจากความช่วยเหลือจากผู้ถูกกล่าวหา

- ไม่ควรสนับสนุนวิธีการอันไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (หลักทาง “วินัย”)

⁹² R v Lee (1950) 82 CLR 133.

⁹³ R v Warrickshall (1783) 1 Leach 263; 168 ER 234 (KB); Sinclair v R (1946) 73 CLR 316, 335; DPP v Ping Lin (1976) AC 574, 589 (HL); Rothman v R (1981) 29 CR (3d) 97 (Canadian SC); Cleland v R (1982) 43 ALR 619, 632, 639 ; Basto v R (1954) 91 CLR 628, 640.

⁹⁴ Dixon J in Sinclair v R (1946) 73 CLR 316, 333; R v Baldry (1852) 2 Den 430, 442.

⁹⁵ Customs and Excise v Harz [1967] 1 AC 760; R v Sang [1979] 2 All ER 1222; and Dixon J in McDermott v R (1948) 76 CLR 501, 513.

- ศาลไม่ควรจะดูมองว่าเป็นผู้ให้อภัยวิธีการที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (ความชอบด้วยกฎหมายในทางตุลาการ)

-ให้กระบวนการนิติธรรมมีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ปกป้องสิทธิของบุคคลโดยการให้หลักประกันว่าบุคคลนั้นจะไม่ถูกปฏิเสธในสิ่งที่ตนมีสิทธิหรือได้รับการคุ้มครองจากการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม

-ความล้มเหลวในการใช้มาตรการคุ้มครองดังกล่าวในกรณีที่สามารถทำได้นั้นก็ควรจะมีผลให้เป็นการตัดพยานหลักฐานเหล่านั้นออกไป แม้ว่าถ้าต่อมาศาลจะแถลงรับฟังหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพเหล่านั้นภายหลังจากที่ใช้ดุลพินิจในการผลัดการทดสอบไปยังอีกฝ่ายแล้ว ศาลผู้พิจารณาข้อเท็จจริงควรจะปฏิบัติต่อการฝ่าฝืนมาตรการคุ้มครองเหล่านั้นว่าเป็นอุปสรรคต่อนำพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพนั้น

4. การใช้ดุลพินิจในการตัดหลักฐานที่มีลักษณะก่อให้เกิดความเสียหาย (*Discretion to Exclude Prejudicial Evidence.*) ดุลพินิจกรณีนี้สามารถที่จะนำไปใช้ได้โดยทั่วไปกับหลักฐานที่อ้างอิงในการฟ้องร้องจำเลยในคดีอาญา ดุลพินิจเช่นนี้สืบเนื่องมาจากประเด็นเรื่องการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาจากพยานหลักฐานที่ก่อให้เกิดความเสียหายโดยไม่เหมาะสมกล่าวคือ หลักฐานเช่นนี้ก่อให้เกิดความเสียหายโดยการที่ศาลอาจจะให้น้ำหนักหลักฐานเช่นนี้มากเกินไปหรือหลักฐานเช่นนี้อาจนำไปสู่การตัดสินความผิดเนื่องจากเหตุที่ไม่ควรได้ ประเด็นในเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่จะคงความถูกต้องในสิ่งที่ได้พบในทางข้อเท็จจริง และนโยบายที่พยายามจะให้หลักประกันว่าผู้บริสุทธิ์จะไม่ถูกตัดสินให้มีผิด จึงเป็นที่ชัดเจนว่าดุลพินิจเช่นนี้สามารถนำไปใช้กับหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพได้

จะเห็นได้ว่าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำรับสารภาพนั้น กฎหมายออสเตรเลียได้รวมเอาหลักต่างๆ ได้แก่การใช้ดุลพินิจด้วย “ความเป็นธรรม” (การชั่งน้ำหนักระหว่างคุณค่าของพยานหลักฐานในการใช้พิสูจน์ประเด็นแห่งคดี (probative value) กับความเสียหายแก่ผู้ต้องหาในกระบวนการพิจารณาคดี (prejudice)), นโยบายสาธารณะในการตัดพยานหลักฐาน ที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม, และการใช้ดุลพินิจอย่างเฉพาะเจาะจงกับคำรับสารภาพที่รับฟังได้ (หลักการใช้ดุลพินิจในคดี Lee) และมีเรื่องการใช้ดุลพินิจในการตัดพยานหลักฐานที่ได้จากห้องพิจารณาของลูกขุนด้วย⁹⁶

⁹⁶R v Beames (1979) 1 A Crim R 239; R v Gaudion (1979) VR 57; R v Bradshaw (1978) 18 SASR 83; R v Stephenson (1978) 18 SASR 381.

4.3 การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศที่ใช้ระบบ Civil Law

ในประเทศที่ใช้ระบบ Civil Law นั้น จะใช้ทฤษฎีการค้นหาคความจริง หรือ Truth Theory⁹⁷ โดยศาลมีอำนาจค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดของจำเลยได้ด้วยตนเอง (active)

การค้นหาข้อเท็จจริงในระบบ Civil Law นี้ องค์กรทุกฝ่ายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่ว่าจะเป็นศาล พนักงานอัยการ และทนายจำเลยต่างมีหน้าที่ต้องร่วมกันและช่วยกันค้นหาคความจริง⁹⁸ โดยศาลจะมีบทบาทในการดำเนินการค้นหาข้อเท็จจริงด้วยตนเอง (active) กำหนดประเด็นในคดีในฐานะเป็นผู้ดำเนินการสืบพยาน เป็นผู้ควบคุมการดำเนินคดีทุกขั้นตอน และอยู่ในฐานะที่สามารถให้ความคุ้มครองแก่สิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาได้โดยตรง⁹⁹ การเสนอพยานหลักฐานของโจทก์และจำเลยจะมีสิทธิเท่าเทียมกัน แต่พนักงานอัยการและทนายจำเลยจะถามคู่ความฝ่ายตรงข้าม หรือถามพยานโดยตรงไม่ได้ต้องถามผ่านศาลและถามได้เท่าที่จะอนุญาตเท่านั้น¹⁰⁰

เนื่องจากศาลเป็นผู้มีบทบาทในการสืบพยานโดยตลอด มีอำนาจที่จะค้นหาข้อเท็จจริงได้ทุกวิถีทาง แม้จะให้สอบสวนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่คู่ความไม่ได้นำเสนอก็ตาม บทบาทของพนักงานอัยการและจำเลยจะถูกจำกัดให้อยู่ในฐานะเป็นเพียงผู้ร่วมการพิจารณาคดี (passive)¹⁰¹ ดังนั้น การซักถามพยานของศาลจึงไม่ถูกจำกัดในเรื่องกฎเกณฑ์เกี่ยวกับ พยานหลักฐานที่ซับซ้อนอย่างในประเทศที่ใช้ระบบ Common Law เช่น ประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา การค้นหาข้อเท็จจริงในระบบ Civil Law มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญเพียงว่า จะใช้วิธีการที่ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยตกเป็น “กรรมในคดี” (object) ไม่ได้เท่านั้น¹⁰²

⁹⁷ John H. Langbein, Comparative Criminal Procedure ; Germany (Minnesota : West Publishing Co., 1977), p. 83.

⁹⁸ คณิต ฒ นคร, “วิธีพิจารณาคความอาญาไทย : หลักกฎหมายกับทางปฏิบัติที่ไม่ตรงกัน,” : 5-6.

⁹⁹ John H. Langbein, Comparative Criminal Procedure ; Germany, p. 1.

¹⁰⁰ K. Neumann, Manual of German Law Volume II (London : Her Majesty's Stationary Office, 1952), p. 150.

¹⁰¹ John H. Langbein, Comparative Criminal Procedure ; Germany, p. 64.

¹⁰² คณิต ฒ นคร, “วิธีพิจารณาคความอาญาไทย : หลักกฎหมายกับทางปฏิบัติที่ไม่ตรงกัน,” :4.

ในประเทศเยอรมนี ใช้ระบบที่เรียกว่า non – adversary system หรือ inquisitorial system ศาลจะมีบทบาทในการค้นหาความจริงอย่างมาก บทบาทของผู้พิพากษาจึงเป็น active การอ้างพยานการซักถามพยานเป็นหน้าที่ของศาล คู่ความมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของศาลให้เข้าไปตามกฎหมายเท่านั้น บทบาทของคู่ความในคดีจึงเป็น passive พยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของจำเลยจะถูกนำมาแสดงโดยศาล ในเยอรมนีจึงเน้นในเรื่องการค้นหาความจริงตามหลักของความยุติธรรมในเนื้อหา (material justice) ระบบนี้อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า truth theory

บทคัดพยานหลักฐานที่มีอยู่ในประเทศที่ใช้ระบบประมวลอาจะกล่าวได้ว่ามีอยู่เพียงข้อเดียวว่าเป็นพยานหลักฐานที่ไม่เกี่ยวกับประเด็น ถ้าเกี่ยวกับประเด็นแล้วก็รับฟังได้ทั้งสิ้นจะเป็นพยานบอกเล่าหรือไม่ไม่สำคัญ¹⁰³ ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับการรับฟังคำรับสารภาพในประเทศ Civil Law นั้น ผู้เขียนจะศึกษาถึงการรับฟังแต่เฉพาะในประเทศเยอรมนี เนื่องจากเป็นตัวแทนของกฎหมายในระบบนี้

ประเทศเยอรมนี

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทคัดพยานหลักฐานในประเทศเยอรมนี

ศาสตราจารย์ Thomas Weigend ได้สรุปสาระสำคัญของท่าทีในเรื่องการคัดพยานหลักฐานของเยอรมนีซึ่งมีหลักทั่วไปคล้ายคลึงกับประเทศอื่นๆ ในภาคพื้นทวีปยุโรป:

ประเทศเยอรมนีไม่มีหลักทั่วไปในเรื่องการคัดพยานหลักฐานอันทำให้หลักฐานที่ได้มาซึ่งการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่สามารถรับฟังได้ ซึ่งการละเมิดกฎหมายวิธีพิจารณาความโดย เจ้าหน้าที่ผู้บังคับกฎหมายนั้น ศาลเยอรมันซึ่งนำหลักความร้ายแรงของการละเมิดกฎหมายวิธีพิจารณาความกับประโยชน์สาธารณะการตัดสินความจริง¹⁰⁴

ลักษณะที่น่าสนใจอย่างหนึ่งของระบบเยอรมนีคือว่าในขณะที่การกระทำโดยมิชอบของตำรวจนั้นไม่จำเป็นเสมอไปที่จะเป็นเหตุให้มีการคัดพยานหลักฐานออกไปนั้น การกระทำโดยถูกต้องเหมาะสมของตำรวจก็ไม่ได้เป็นหลักประกันในการที่หลักฐานนั้นจะรับฟังได้

¹⁰³ไอสท โกสิน, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: หอรัตนชัยการพิมพ์, 2538), หน้า 352.

¹⁰⁴Thomas Weigend, Germany, Criminal Procedure: A Worldwide Study (Craig Bradley ed. 1999)

เสมอไปเช่นกัน ดังเช่นในคดีความผิดฐานให้การเท็จคดีหนึ่ง¹⁰⁵ที่ศาลตัดสินคดีหนึ่งที่เป็นไต่อาเรียออกไป แม้ว่าในคดีนี้ไต่อาเรีนั้นตำรวจจะได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมายก็ตาม แต่การที่ศาลตัดสินคดีหลักฐานนี้ออกไปโดยเหตุผลที่ว่าการใช้ไต่อาเรีนี้นั้นเป็นพยานหลักฐานในศาลจะเป็นการละเมิดต่อสิทธิตามรัฐธรรมนูญในเรื่องความเป็นส่วนตัวของจำเลย อย่างไรก็ตามศาลได้กล่าวเพิ่มเติมต่อไปว่าหากคดีนี้เป็นคดีฆาตกรรม ไต่อาเรีนี้อาจรับฟังได้

แต่ต้องตั้งข้อสังเกตไว้ประการหนึ่งว่า “การตัดสินคดีหลักฐาน” ในเยอรมนีไม่ได้หมายความว่าผู้สืบสวนหาข้อเท็จจริงนั้นจะไม่ได้ตระหนักถึงเรื่องพยานหลักฐานที่ถูกตัดออกไปในทางตรงกันข้าม หลักฐานที่ถูกตัดออกไปนี้ยังคงอยู่ในบรรดาเอกสารที่ใช้ในการพิจารณาของผู้พิพากษาแต่ผู้พิพากษามีสิทธิ์ที่จะ “ไม่ต้องใส่ใจ” ในหลักฐานเหล่านั้นได้ การตัดสินคดีหลักฐานออกป็นนั้นหมายความว่า พยานหลักฐานที่ถูกตัดออกไปนั้นจะต้องไม่ถูกนำมารวมไว้ใน คำชี้แจงเหตุผลแห่งความถูกต้องตามกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร (written justification) ซึ่งจะต้องมาพร้อมกันกับคำตัดสินของลูกขุนในข้อเท็จจริง (verdict) เสมอ ดังนั้นการฟังพยานหลักฐานที่ถูกตัดออกไปที่มีอยู่ในคำชี้แจงเหตุผลแห่งความถูกต้องตามกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ว่าจะโดยชัดแจ้ง หรือโดยนัยอาจจะกลายเป็นเหตุอ้างในการร้องขอให้กลับคำพิพากษาในชั้นอุทธรณ์ได้

ศาสตราจารย์ Weigend ยังให้ข้อสังเกตว่าถึงแม้ว่ามีอยู่คดีหนึ่งที่ศาลอุทธรณ์แห่งสหพันธ์ (Federal Court of Appeals) (ซึ่งเป็นศาลสูงสุดในการอุทธรณ์คดีอาญาโดยส่วนใหญ่) นั้น “ได้ปฏิเสธที่จะวางหลักกฎหมายที่ชัดเจนแน่นอนในเรื่องการตัดสินคดีหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย แต่ศาลได้ให้ข้อสังเกตว่าโดยปกติการละเมิดกฎหมายซึ่งมีจุดประสงค์ในการให้มาตรการคุ้มครองแก่สิทธิขั้นพื้นฐานตามวิธีพิจารณาความของจำเลยนั้นจะนำไปสู่การตัดสินคดีหลักฐานนั้นออกป็นได้” ข้อสังเกตนี้เกิดขึ้นโดยเกี่ยวข้องกับ ประมวลวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 136 ที่ต้องการให้ตำรวจบอกกล่าวให้ผู้ต้องสงสัยทราบถึงข้อหาที่จะตั้ง และสิทธิในการที่จะไม่ให้การในชั้นสอบสวนและสิทธิในการได้รับคำปรึกษาทางกฎหมาย ในคดีที่กล่าวถึงด้านบนนี้ ศาลอุทธรณ์แห่งสหพันธ์พิพากษาขึ้นตามคำตัดสินของศาลมลรัฐ ซึ่งตัดสินคดีหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพที่ได้มาโดยไม่มีการบอกกล่าวถึงสิทธิต่างๆให้ผู้ต้องสงสัยรับทราบ¹⁰⁶ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่าการตัดสินคดีหลักฐานออกป็นมักเป็นเงื่อนไขที่ตามมาเสมอๆ ของการที่ไม่ได้

¹⁰⁵Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Strafsachen [BGHSt] 19, 325 (F.R.G.).

¹⁰⁶BGHSt 38, 214 (F.R.G.).

มีการบอกกล่าวในเรื่องสิทธิไม่ให้การในชั้นสอบสวน และแม้จะไม่ถึงขนาดเป็นเงื่อนไขที่ตามมาเสมอๆ เหมือนอย่างกรณีแรก แต่การตัดพยานหลักฐานออกไปก็ มักจะเกิดขึ้นเสมอหากไม่ได้มีการบอกกล่าวแก่ผู้ต้องสงสัยถึงสิทธิในการได้รับคำปรึกษาทางกฎหมาย

เมื่อคำนึงถึงเรื่องข้อห้ามตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 136 ในเรื่องการใช้กลอุบายโดยตำรวจ และเงื่อนไขที่ตามมาในการตัดพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพ อันได้จากการใช้กลอุบายนั้น หลักกฎหมายของเยอรมันในเรื่องนี้ค่อนข้างเข้มงวด แต่อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติศาลเยอรมันไม่ถึงขนาดที่จะยึดมั่นในการที่จะตัดคำรับสารภาพที่ได้โดยการที่ตำรวจละเมิดกฎหมายในเรื่องนี้เสมอไป

2. การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในประเทศเยอรมนี

การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐานนั้นบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 136 ซึ่งบัญญัติว่า เสรีภาพของผู้ต้องหาที่จะให้การโดยสมัครใจ ไม่อาจถูกละเมิดโดยการบีบบังคับทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ โดยการใส่ยา การทารุณ หรือการสะกดจิต ห้ามทำลายความทรงจำหรือความเข้าใจของผู้ต้องหา คำให้การที่ได้มาโดยการละเมิดบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ต้องห้ามไม่ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดี แม้ผู้ต้องหาจะยินยอมให้ใช้เป็นพยานได้ก็ตาม*

ประเทศเยอรมนี มีบทตัดพยานหลักฐาน โดยไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ ซึ่งบทตัดพยานหลักฐานดังกล่าว ปรากฏในกฎหมายรัฐธรรมนูญว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหา และ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนี้¹⁰⁷

---

* § 136a Nr. I, III STRAFPROZEBORDNUNG [STPO] (F.R.G.) (providing that “[t]he free-dome of the accused to determine and exercise his will shall not be impaired by ill-treatment, by fatigue, by physical interference, by dispensing medicines, by torture, by deception or by hyp-nosis . . . . Statements which were obtained in violation of these prohibitions may not be used even if the accused agrees to said use”).

¹⁰⁷ จิรนิติ หะวานนท์, หลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ : เปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอเมริกันและกฎหมายเยอรมัน, อุทพาท 3, 31 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2527), หน้า 45-47.

1. กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐเยอรมนี

การไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มามิชอบนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพอันมั่นคง ค้ำครองสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์ (มาตรา 1) สิทธิพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง (มาตรา 2) สิทธิรักษาความลับในการไปรษณีย์และการสื่อสาร (มาตรา 10) และสิทธิในเคหสถานแห่งตน (มาตรา 13) ส่วนวิธีปฏิบัติในรายละเอียดเพื่อให้การเป็นไปตามรัฐธรรมนูญล้วนบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แม้รัฐธรรมนูญมาตรา 13 บัญญัติว่าผู้พิพากษาเท่านั้นมีอำนาจออกหมายค้น แต่รัฐธรรมนูญเองและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานุญาตให้พนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่ตำรวจออกคำสั่งค้นได้ในกรณีจะเกิดอันตรายหากล่าช้า ทั้งนี้โดยไม่ต้องคำนึงถึงแบบหมายค้นหรือเหตุอันควรออกหมายค้น ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานเฉพาะที่เห็นว่า การรับฟังเป็นการละเมิดหลักพื้นฐานแห่งรัฐธรรมนูญ 2 ข้อ คือ

1.1 หลัก Rechtsstaatsprinzip คือ การไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยการขู่เข็ญหรือหลอกลวง เพื่อรักษาความบริสุทธิ์ของกระบวนการยุติธรรม ซึ่ง ห้ามเจ้าหน้าที่ตำรวจทำการยึดวัตถุพยานหรือสอบถามคำให้การพยานโดยการขู่เข็ญหรือหลอกลวง กับบังคับให้มีหมายค้นสำหรับความผิดบางประเภท ศาลไม่รับฟังพยานหลักฐานใดที่ได้มาโดยฝ่าฝืนหลักพื้นฐานนี้ อย่างเด็ดขาด ไม่ว่าคำฟ้องระบุฐานความผิดร้ายแรงเพียงใด หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจมีเหตุผลควรแก่การอภัยหรือไม่ แม้หลักเกณฑ์จะคลุมเครือ แต่ศาลเยอรมันพิจารณาการค้นและการยึดแยกจากกัน คือ การยึดที่ฝ่าฝืนกฎหมายรัฐธรรมนูญทำให้พยานหลักฐานรับฟังไม่ได้โดยตรง ส่วนพยานหลักฐานที่ได้มาโดยการค้นที่ฝ่าฝืนกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือโดยการฝ่าฝืนกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังสามารถรับฟังได้

1.2 หลัก Verhältnismässigkeit คือ การไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล (privacy) เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจบ้าง คือ ชั่งน้ำหนักระหว่างสัดส่วนความรุนแรงของความผิดและความน่าสงสัยว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด กับสัดส่วนความสำคัญของสิทธิเสรีภาพแห่งเอกชน

ดังนั้น หลัก Rechtsstaatsprinzip ซึ่งมุ่งรักษาความบริสุทธิ์สะอาดของกระบวนการยุติธรรมนั้น จึงต่างกับหลัก Verhältnismässigkeit ซึ่งเป็นเรื่องของความเหมาะสม เมื่อสิทธิส่วนบุคคลของจำเลยถูกละเมิดโดยเจ้าพนักงานของรัฐ ไม่ได้หมายความว่า พยานหลักฐานดังกล่าวรับฟังไม่ได้โดยอัตโนมัติ หลักเรื่องสิทธิส่วนบุคคลมีน้ำหนักเหนือกรณีความผิดเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น แต่ในกรณีความผิดอุกฉกรรจ์หรือเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ ผลประโยชน์ของชาติย่อมอยู่เหนือสิทธิส่วนบุคคล อย่างไรก็ตามพยานหลักฐานที่ไม่แสดงบุคลิกภาพส่วนตัวของจำเลยย่อมรับฟังได้เสมอ ศาลเยอรมนีให้เหตุผลว่าการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวไม่ทำให้สิทธิส่วนบุคคลของจำเลยถูกละเมิด

2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทบัญญัติเกี่ยวกับการไม่รับฟังพยานหลักฐาน ที่เป็นให้คำการของผู้ต้องหาซึ่ง หมายความว่ารวมถึงคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ปรากฏในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 136 ซึ่งห้ามมิให้รับฟังคำให้การของผู้ต้องหาหากเกิดขึ้น โดยไม่สมัครใจเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบของเจ้าพนักงาน เช่นการใช้วิธีการบังคับ ทรมาน ทั้งทางกาย หรือจิตใจ การใช้ยา หรือการสะกดจิต โดยบทบัญญัติมาตรานี้มีพื้นฐานมาจาก หลักกฎหมายรัฐธรรมนูญที่คุ้มครองสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์และเสรีภาพในการพัฒนาบุคลิกภาพ ของตนเอง ดังนั้นหากถูกละเมิดโดยเจ้าพนักงานของรัฐ คำรับสารภาพที่ได้มาจะรับฟังเป็น พยานหลักฐานไม่ได้ในทันที โดยไม่ต้องพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างคุณค่าของการควบคุม อาชญากรรมกับคุณค่าของสิทธิส่วนบุคคล และไม่ต้องพิจารณาถึงความรุนแรงของลักษณะคดี หรือเหตุอันควรให้อภัยแก่พนักงานของรัฐ อย่างไรก็ตามก็ตีผลพลอยได้จากคำให้การขึ้นนั้นย่อมรับฟังได้

จะเห็นได้ว่า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหานั้น เนื่องจากประเทศเยอรมนี การห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพแห่งความเป็นมนุษย์ สิทธิส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญ และเพื่อ รักษาความภาคภูมิของระบบความยุติธรรม หากเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพแห่งความเป็นมนุษย์ เช่น การบังคับ บังคับ ทุเรศ ทุรัง ทรมาน หลอกลวง ให้ผู้ต้องหารับสารภาพ ศาลจะไม่รับฟังคำรับสารภาพ เป็นพยานหลักฐานที่ได้มาอย่างเด็ดขาด แต่หากเป็นกรณีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนตัว ศาลจะ พิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์ของจำเลยด้านเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญกับผลประโยชน์ของ รัฐด้านการควบคุมอาชญากรรม หากความผิดที่จำเลยกระทำขึ้นร้ายแรง ผลประโยชน์ของรัฐ ย่อมสำคัญกว่าผลประโยชน์ของเอกชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

วิเคราะห์การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547

ปัจจุบันประเทศไทยได้นำเอาแนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหามาใช้มากขึ้น จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ.2547 ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม 2547 เป็นต้นมา โดยบัญญัติถึงวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่แสวงหาพยานหลักฐานอันมิชอบ โดยเฉพาะพยานหลักฐานซึ่งเป็นถ้อยคำของผู้ต้องหา ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจใช้วิธีการบีบบังคับให้ผู้ต้องหารับสารภาพ ในประเด็นจึงนี้ได้มีการบัญญัติเพิ่มเติมบทตัดพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับในชั้นจับกุม ตามมาตรา 84วรรคท้าย และบทตัดพยานหลักฐานอีกบทหนึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา 134/4 วรรคท้าย ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่แก้ไขใหม่ดังกล่าว ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวน ก่อนที่จะมีการแจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบตามวรรคหนึ่ง หรือก่อนที่จะมีการดำเนินการตามมาตรา 134/1, มาตรา 134/2, มาตรา 134/3 และมาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง จะรับฟังถ้อยคำนั้นเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาไม่ได้” จึงถือได้ว่าเป็นการบัญญัติบทตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบเป็นการเฉพาะอีกบทหนึ่ง จากการศึกษาหลักการรับฟังคำรับสารภาพในต่างประเทศพบว่าคำรับสารภาพที่ห้ามมิให้รับฟังจะต้องเป็นคำรับสารภาพซึ่งเกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ พิจารณาได้กรณีต่างๆ ดังนี้

5.1 คำรับสารภาพที่มีได้เกิดขึ้นโดยความสมัครใจ

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกายอมรับหลักเกณฑ์การรับฟังตาม Common Law ในประเทศอังกฤษ กล่าวคือ ในระยะแรกสามารถรับฟังได้โดยไม่มีข้อจำกัด จนกระทั่งราวศตวรรษที่ 17 ศาลวางหลักข้อจำกัดในการรับฟังว่า จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ต้องกระทำโดยสมัครใจ มิได้มีผลมาจากการบังคับหรือการชักชวนใด ๆ กล่าวคือ ความสมัครใจเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดการรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐาน การรับฟังคำรับสารภาพ จึงต้องพิจารณาว่า ได้มาโดยอิสระปราศจากการถูกบังคับในการให้การที่เป็นปฏิกิริยาต่อตนเอง หรือไม่

หลักคำรับสารภาพจะต้องทำโดยความสมัครใจนี้ ศาลของสหรัฐอเมริกาได้วางหลักไว้ว่า เมื่อใดก็ตามที่มีปัญหาว่าคำรับสารภาพรับฟังไม่ได้ เพราะว่าการกระทำโดยไม่สมัครใจแล้ว จะตกอยู่ในบังคับของ The Fifth Amendment ซึ่งกำหนดว่า ในคดีอาญาใดๆ ไม่มีบุคคลใดจะถูกบังคับให้เป็นพยานปรักปรำตนเองได้

ประเทศอังกฤษ

หลักทั่วไปคำรับสารภาพที่ได้มาโดยความสมัครใจเท่านั้นที่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ส่วนคำรับสารภาพที่ได้มาโดยความไม่สมัครใจนั้น ไม่มีคุณค่าพอแก่การรับฟังเป็นพยานหลักฐาน เนื่องจากในประเทศอังกฤษ มีเงื่อนไขที่สำคัญและเป็นเงื่อนไขตามกฎหมาย (as a matter of law) คือ The Involuntariness Rule ซึ่งหมายถึง หากคำรับสารภาพนั้นปราศจากความสมัครใจ คำรับสารภาพนั้นย่อมจะรับฟังไม่ได้ (inadmissible) เหตุผลก็คือ เมื่อบุคคลยอมรับเรื่องราวที่เขาพูดว่าอาจถูกนำมาเป็นพยานหลักฐาน ยันตัวเขาเองแล้ว คำรับสารภาพโดยสมัครใจ ย่อมเป็นการยอมรับอย่างมีเหตุผลว่าเป็นความจริง ส่วนการปฏิเสธไม่รับฟังคำรับสารภาพโดยไม่สมัครใจ ก็เนื่องจากผู้กล่าวอาจถูกแนะนำด้วยความหวังหรืออาจถูกบังคับให้เกิดความกลัวจึงยอมให้การที่เป็นการปรักปรำตนเองได้ ดังนั้น หลักทั่วไป คำรับสารภาพโดยสมัครใจ อาจทำโดยความสงสาร หรือการปลดปล่อยความทุกข์ใจหรือสิ้นหวังในการปกปิดความจริง หรือมูลเหตุจูงใจอื่นๆ ซึ่งไม่ปฏิเสธความจริง ตามหลักกฎหมายประเทศอังกฤษคำรับสารภาพที่รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้นั้นต้องกระทำโดยอิสระและสมัครใจโดยปราศจากการชักชวน โดยการบังคับหรือการให้สัญญาจากบุคคลผู้มีอำนาจ

อย่างไรก็ตาม คำรับสารภาพที่ได้มาโดยความสมัครใจนั้น ยังมีข้อยกเว้นที่ศาลอาจไม่ยอมรับฟังได้ หากผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีเห็นว่าคำรับสารภาพได้รับในพฤติการณ์ซึ่งนำไปสู่การรับฟังที่ไม่เป็นการยุติธรรมต่อจำเลย ผู้พิพากษาก็ยังมีดุลพินิจที่จะปฏิเสธไม่รับฟังคำรับสารภาพนั้นได้ หรือกรณีคำรับสารภาพโดยความสมัครใจนั้น ละเมิด Judge's Rules ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีมีอำนาจใช้ดุลพินิจไม่รับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานได้เช่นเดียวกัน ซึ่งกรณีการละเมิด Judge's Rules นั้น จะได้กล่าวในหัวข้อ การรับฟังคำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบประการอื่นดังจะกล่าวต่อไป

ประเทศออสเตรเลีย

พยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพไม่อาจเป็นที่รับฟังเป็นหลักฐานในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาได้ เว้นแต่ผู้พิพากษาจะเป็นที่พอใจ เมื่อคำนึงถึงหลักฐานที่มีน้ำหนักมากกว่า (balance of probabilities) ว่าคำรับสารภาพนั้นเกิดขึ้นโดย “สมัครใจ” ภาระในบททดสอบ

นั้นเป็นของผู้ฟ้องร้อง ซึ่งถ้าไม่มีสิ่งใดแสดงให้เห็นว่าคำสารภาพนั้นได้มาโดยไม่สมัครใจ จึงสันนิษฐานได้ว่าคำรับสารภาพนั้นได้มาด้วยความสมัครใจ ในออสเตรเลียได้มีคำตัดสินของศาลสูง ในคดี R v Lee ว่า “ความสมัครใจ” หมายความว่า คำรับสารภาพนั้นได้มีขึ้นโดยที่ผู้ต้องหา นั้น มีอิสระในการที่จะเลือกที่จะพูดหรือไม่พูดก็ได้ ศาลสูงได้ยกตัวอย่างของความไม่สมัครใจไว้ สองกรณีดังนี้ คือ กรณีที่ถ้อยคำนั้นได้มาโดยการชักจูงใจไม่ว่าจะด้วยการข่มขู่หรือการให้สัญญา โดยผู้มีอำนาจ หรือถ้อยคำที่ได้มีขึ้นเพราะว่าเจตจำนงของผู้ต้องหาถูกรบกวนหรือได้มีขึ้นอันเป็น ผลมาจากการขู่เชี้ย ข่มขู่ การบเร้า หรือการขู่กราน หรือแรงกดดัน ที่ดำรงอยู่ และเกินสมควร แต่ศาลเห็นว่า คำรับสารภาพที่ได้มาต้องได้มาด้วยความสมัครใจ ซึ่งการใช้หลักกฎหมายในเรื่อง ความสมัครใจนั้นจะต้องยืดหยุ่นและไม่จำกัดเพียงเฉพาะการชักจูงใจรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งส่งผล ต่อเจตจำนงของบุคคลได้

ประเทศเยอรมนี

แต่เดิมไม่มีการกำหนดไว้อย่างชัดเกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องหา จึงทำให้มีการบังคับ โดยการทรมานในการสอบสวนอย่างกว้างขวาง ต่อมาภายหลังปี 1965 ได้เกิดแนวความคิดใหม่ ปรากฏในรัฐธรรมนูญ 1949 โดยกำหนดว่า คำรับสารภาพที่ได้รับจากการทรมานไม่ว่าทางกายหรือ ทางใจ จะถูกตัดออกไปจากการรับฟังเป็นพยานหลักฐาน¹ และบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา 136 ว่า เสรีภาพของผู้ต้องหาที่จะให้การโดยสมัครใจ ไม่อาจถูกละเมิด โดยการบีบบังคับทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ โดยการใช้ยา การทารุณ หรือการสะกดจิต ห้ามทำลาย ความทรงจำหรือความเข้าใจของผู้ต้องหา คำให้การที่ได้มาโดยการละเมิดบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ ห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดี แม้ผู้ต้องหาจะยินยอมให้ใช้เป็นพยานได้ก็ตาม ซึ่งบทบัญญัติ มาตรานี้มีพื้นฐานมาจากหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญที่คุ้มครองสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์และเสรีภาพ ในการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ดังนั้นหากถูกละเมิดโดยพนักงานของรัฐ คำรับสารภาพที่ ได้มานั้นจะไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

¹ ก่อเกียร์ดี เอี่ยมบุตรลพ, “หลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา,”

ประเทศไทย

คำรับสารภาพของผู้ถูกจับในชั้นจับกุม

การรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับที่ให้ไว้ต่อเจ้าพนักงานผู้จับ หรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจในชั้นจับกุม หรือชั้นรับมอบตัวผู้ถูกจับ ในชั้นจับกุม มาตรา 84 วรรคท้าย ได้บัญญัติเกี่ยวกับในกรณีที่ถ้อยคำนั้นเป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับกุมว่า ตนได้กระทำความผิด ห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับ

โดยหลักทั่วไปแล้วความสมัครใจเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดของเรื่องการรับฟัง คำรับสารภาพของผู้ต้องหาตามหลักกฎหมายของอังกฤษและอเมริกา ถือว่าภาระในการพิสูจน์ ความสมัครใจของคำรับสารภาพตกอยู่แก่ฝ่ายโจทก์ ถ้าไม่มีการพิสูจน์ดังกล่าวแล้ว ศาลย่อมรับฟัง คำรับสารภาพนั้นเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ ซึ่งกฎหมายไทยก็มีแนวโน้มตามหลักกฎหมายดังกล่าว กล่าวคือที่ว่าเรียกว่าโดยสมัครใจนั้นหมายถึง การที่มีมิได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น การซักถามผู้ต้องหาจนเกินขอบเขตธรรมดาจนเห็นได้ว่าเป็นการทรมานต่อจิตใจหรืออนาถ หรือทำให้ผู้ต้องหาตกอยู่ในอำนาจของเคมีภัณฑ์นั้น ย่อมเป็นการกระทำโดยมิชอบประการอื่นๆ จึงเชื่อไม่ได้ว่าผู้ต้องหาให้การโดยสมัครใจ หรือเรียกกันมา แต่เดิมตามกฎหมายลักษณะอาญาว่า “รับโดยซื่อสัตย์”² แต่เดิมประเทศไทยใช้หลักว่าพยานหลักฐาน ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ใช้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ เว้นแต่ จะเกิดขึ้นโดยมิชอบ³ แต่บทบัญญัติตาม 84 วรรคท้ายนี้ ห้ามมิให้รับฟังถ้อยคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิดในทุกกรณีไม่ว่าจะได้มาโดยชอบหรือไม่ หรือแม้ว่าผู้ถูกจับกุมรับสารภาพโดยสมัครใจ ก็ตาม บทบัญญัติมาตรานี้จึงมิได้อยู่บนพื้นฐานของหลักเกณฑ์ข้างต้น ทั้งนี้เข้าใจว่า ผู้บัญญัติกฎหมายเกรงปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งเกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานโดยมิชอบเพื่อบังคับให้ ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาให้การรับสารภาพในชั้นจับกุม อย่างไรก็ตาม การบัญญัติกฎหมายในลักษณะนี้อาจแก้ปัญหามาในทางปฏิบัติได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น กล่าวคือ เจ้าพนักงานผู้จับกุมจะไม่สอบถาม ผู้ถูกจับว่าได้กระทำความผิดหรือไม่

² เข็มชัย ชุตินวงศ์, กฎหมายลักษณะพยาน เล่ม 1, หน้า 100. ; ประเทือง กิริติบุตร, ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518), หน้า 133. ; โอสถ โกสิน, กฎหมายลักษณะพยาน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยเกษม, 2517), หน้า 314. ; ไพโรจน์ สิงห์ชัย, กฎหมายลักษณะพยาน, (ธนบุรี: โรงพิมพ์สุทธิสารการพิมพ์, 2506), หน้า 100-121. อ้างในก่อเกียรติ เอี่ยมบุตรลบ, “หลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา,” หน้า 75.

³ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226.

ส่วนประเด็นเรื่องศาลจะสามารถใช้คำรับสารภาพดังกล่าวเป็นเหตุบรรเทาโทษได้หรือไม่ เนื่องจากแต่เดิมมานั้นคำรับสารภาพในชั้นจับกุม ศาลถือเป็นการลู่แก่โทษต่อเจ้าพนักงานนับเป็นเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ในอีกแง่หนึ่ง บทบัญญัติในส่วนนี้ก็ได้ห้ามเจ้าพนักงานผู้จับ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับสอบถามผู้ถูกจับในชั้นที่ถูกจับว่า ผู้ถูกจับจะให้การอย่างไร เพียงแต่ห้ามมิให้รับฟังคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิดเป็นพยานหลักฐานเท่านั้น ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้าพนักงานได้บันทึกคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิดในชั้นที่ถูกจับ ผู้เขียนเห็นว่าศาลก็น่าจะถือเป็นการลู่แก่โทษได้ เพราะการห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานตามมาตรานี้เป็น การห้ามมิให้รับฟังเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับ มิได้ห้ามมิให้รับฟังเพื่อเป็นเหตุบรรเทาโทษ อย่างไรก็ตาม หากศาลนำคำรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดในชั้นที่ถูกจับมาเป็นเหตุบรรเทาโทษ เช่นนี้ ก็อาจยังมีการสอบถามคำรับสารภาพของผู้ถูกจับต่อไป ซึ่งไม่ตรงกับความมุ่งหมายของผู้บัญญัติกฎหมายที่ต้องการแก้ไขปัญหอันเกิดขึ้นในทางปฏิบัติดังกล่าว

ผู้เขียนเห็นว่า บทตัดพยานหลักฐานบทนี้มีความเด็ดขาดยิ่งไปกว่าหลัก The Exclusionary Rule ของประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะมิได้มีข้อยกเว้นใดๆ ไว้เลย ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำผิดพลาดไปโดยสุจริต หรือเป็นกรณีเพื่อป้องกันความปลอดภัยสาธารณะ ซึ่งศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกายอมยกเว้นให้รับฟังคำให้การรับสารภาพ และถ้อยคำอื่นของผู้ถูกจับเป็นพยานหลักฐานได้ แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะไม่ได้ให้คำแจ้งเตือนสิทธิก่อนตามหลักในคดี Miranda ก็ตาม อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าบทตัดพยานหลักฐานตามมาตรา 84 วรรคท้าย ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีข้อจำกัดอยู่หลายข้อ คือ

1. ห้ามมิให้รับฟังเฉพาะถ้อยคำของผู้ถูกจับที่ให้ต่อเจ้าหน้าที่ในชั้นจับกุม
2. ห้ามมิให้รับฟังเฉพาะที่จะเอาไปพิสูจน์ความผิดของเขาเองเท่านั้น ห้ามมิให้รับฟังการไปพิสูจน์ความผิดของผู้อื่น
3. ห้ามมิให้รับฟังถ้อยคำของผู้ถูกจับ ก็ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ไม่ได้แจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับทราบโดยชอบก่อน
4. แต่ถ้าเป็นคำให้การรับสารภาพว่ากระทำความผิดนั้นต้องห้ามมิให้รับฟังในทุกกรณี

คำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน

คำรับสารภาพที่ให้แก่พนักงานสอบสวนโดยสมัครใจเท่านั้นที่รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดตามหลักกฎหมายของนานาอารยประเทศ โดยหลักทั่วไปห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงคำรับสารภาพนี้ จะรับฟังได้ต่อเมื่อเป็นคำรับสารภาพโดยสมัครใจ มิได้เกิดจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ

หลอกลวง หรือได้มาโดยมิชอบประการอื่น ดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และ มาตรา 135 ซึ่งบัญญัติห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำ หรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการหลอกลวง หรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญากับผู้ต้องหา เพื่อจงใจให้เขาให้การอย่างไรๆ ในเรื่องที่ต้องหา นั้น การนำสืบว่าจำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน จึงมักจะมีการนำพนักงานสอบสวนมาสืบประกอบว่าได้มีการรับสารภาพโดยสมัครใจ หากไม่มีการนำสืบประกอบดังกล่าว และจำเลยโต้แย้งว่าจำเลยให้การรับสารภาพโดยไม่สมัครใจ อาจเป็นเหตุให้ศาลไม่รับฟังคำรับสารภาพนั้นก็ได้ หลักการนี้บัญญัติไว้ในมาตรา 135 ที่แก้ไขใหม่โดยกฎหมายบัญญัติว่า “ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใดๆ เพื่อจงใจให้เขาให้การอย่างไรๆ ในเรื่องที่ต้องหา นั้น” ทั้งนี้ เพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 ซึ่งบัญญัติรับรองสิทธิของผู้ต้องหาที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ซึ่งโดยหลักแล้วพนักงานสอบสวนต้องทำให้ถูกต้องตามบทบัญญัติในมาตรา 135 คือต้องไม่ใช้วิธีจูงใจมีคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญหลอกลวงโดยมิชอบอย่างหนึ่งอย่างใด เพราะถ้าไม่ทำให้ถูกต้องก็จะเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในมาตรา 133 วรรคสาม ที่ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนดักเตือน พูดย้ำข้อหา หรือใช้กลอุบายอื่น เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลใดให้ถ้อยคำซึ่งอาจจะให้ด้วยความเต็มใจนั้นประการหนึ่ง และยังเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 226 และรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 วรรคสอง โดยตรง คำให้การของผู้ต้องหาดังกล่าวก็ต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน

หากพนักงานสอบสวนปฏิบัติฝ่าฝืนในเบื้องต้นถือว่าเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยมาตรา 135 แต่ก็ไม่เป็นสาระสำคัญถึงขนาดที่ทำให้การสอบสวนเสียไปทั้งหมดเท่ากับไม่มีการสอบสวนและพนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้อง ตามมาตรา 120 ไม่ อีกทั้งการสอบสวนโดยไม่ชอบด้วยมาตรา 135 ก็ไม่เข้าเกณฑ์ตามมาตรา 134/4 วรรคสาม ที่จะเกิดผลบังคับว่าถ้อยคำใดๆ ของผู้ต้องหาที่ให้การไว้ ต่อพนักงานสอบสวนจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าหากปรากฏว่าในการถามคำให้การผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนได้ทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใด ๆ เพื่อจงใจให้เขาให้การอย่างไรๆ ในเรื่องที่ต้องหา นั้น กรณียอมเข้าเกณฑ์ที่ต้องถือว่าคำให้การของผู้ต้องหาที่พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ นั้นเป็นพยานหลักฐานชนิดที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ ต้องห้ามมิให้นำสืบและรับฟังเป็นพยานหลักฐานตามมาตรา 226 และรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้อยคำของบุคคลซึ่งเกิดจากการจูงใจมีคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง ถูกทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใดๆ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้”

ดั่งตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา ต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 473/2539 ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพเพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจ แสดงพฤติการณ์หรือกิริยาท่าทางหรือวาจาให้เข้าใจไปว่าถ้าไม่รับสารภาพลูกเมียจะถูกดำเนินคดีด้วย แต่ถ้ารับสารภาพก็จะไม่ดำเนินคดีแก่ลูกเมีย จะดำเนินคดีกับผู้ต้องหาคนเดียว เช่นนี้ทำให้ผู้ต้องหาเกิดความกลัวถือว่าเป็นคำให้การรับสารภาพที่ถูกจากการขู่เข็ญและบังคับโดยมิชอบ ต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน

ในทางตรงข้าม หากเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้ขู่เข็ญบังคับ แต่เป็นเพียงการบอกอธิบายให้เข้าใจตามความจริงของกฎหมาย เช่นบอกว่าความผิดฐานนี้กฎหมายบัญญัติโทษหนักถึงเท่าไร ซึ่งก็เป็นความจริง อย่างนี้ไม่ใช่หลอกลวงขู่เข็ญไม่ได้จึงใจ คำให้การรับสารภาพถือว่าเป็นคำให้การรับสารภาพที่ถูกต้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1839/2544 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับผู้ต้องหาที่มียาเสพติดไว้ในครอบครองแล้วพูดกับผู้ต้องหาว่า หากยอมบอกว่าซื้อยาเสพติดจากใครและพาไปปล่อยซื้อได้ก็จะไม่ดำเนินคดี ผู้ต้องหาจึงรับสารภาพว่าซื้อมาจากจำเลย และพาตำรวจไปปล่อยซื้อยาเสพติดจากจำเลยได้มา จำเลยให้การปฏิเสธมาตลอด ในชั้นศาลโจทก์นำสืบผู้ต้องหาคนนี้เป็นพยาน ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการที่ตำรวจพูดกับผู้ต้องหาว่า ถ้ายอมรับสารภาพและพาไปปล่อยซื้อได้จะไม่ดำเนินคดีเท่ากับเป็นการจูงใจมีคำมั่นสัญญาโดยมิชอบ เพราะฉะนั้นถ้อยคำของผู้ต้องหาเกิดขึ้นโดยมิชอบต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน รวมตลอดทั้งไปดำเนินการปล่อยซื้อคดีนี้ทั้งหมดต้องห้ามรับฟัง

พยานหลักฐานที่เกิดจากการหลอกลวง ถ้อยคำของบุคคลที่เกิดจากการหลอกลวง ต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐานตามรัฐธรรมนูญมาตรา 243 วรรคสอง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ให้แยกว่าต้องมีเจตนาที่จะหลอกลวง คือรู้อยู่ว่าเรื่องนี้ไม่จริง แต่กลับไปแสดงให้ผู้ต้องหาหลงผิด จึงจะเป็นการหลอกลวงอันทำให้การสอบปากคำนั้นไม่ชอบ แต่หากพนักงานสอบสวนไม่ได้รู้ว่าเรื่องนั้นผิดเพี้ยนไปจากความจริง นี้ก็เป็นเรื่องจริงเช่นนั้น และได้บอกกล่าวจำเลยหรือผู้ต้องหาไป เช่นนี้ไม่ใช่การหลอกลวง คำรับสารภาพที่ได้มาไม่เสียไปสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกิดขึ้นคือ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 924/2544 โจทก์ฟ้องว่าจำเลยขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย จำเลยต่อสู้ว่าเป็นเพียงผู้โดยสารไม่ใช่คนขับ ว. ผู้ตายเป็นคนขับ โจทก์นำสืบบันทึกคำให้การในชั้นสอบสวนของจำเลยที่ยอมรับต่อพนักงานสอบสวนว่าตนเป็นคนขับเป็นพยานหลักฐานสำคัญของโจทก์ ปรากฏข้อเท็จจริงในคดีนั้นว่าตอนที่จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวนว่าเป็นคนขับจำเลยถามพนักงานสอบสวนก่อนว่า นาย ว. ที่นั่งอยู่ในรถด้วยตายหรือไม่ พนักงานสอบสวนตอบว่ายังไม่ตาย อยู่ที่โรงพยาบาล ซึ่งไม่ใช่ความเท็จพนักงาน

สอบสวนคิดว่าเป็นอย่างนั้นแต่ความจริง ว. ตายไปแล้ว จำเลยพอรู้ว่า ว. ไม่ตาย เรื่องนี้ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องใหญ่ ก็เลยให้การรับสารภาพไปว่าเป็นคนขับ แต่หากรู้ว่า ว.ตาย ก็อาจจะปฏิเสธ ศาลฎีกาฟังว่าไม่ถือเป็นการหลอกลวง หรือจงใจให้จำเลยรับสารภาพโดยมิชอบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 ไม่ต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน ตาม มาตรา 226 และรัฐธรรมนูญมาตรา 243 วรรคสอง

ตัวอย่างตรงข้ามเทียบเคียง หากพนักงานสอบสวนมีเจตนาที่จะหลอกลวงให้ผู้ต้องหาเชื่อเพื่อให้ผู้ต้องหาให้การอย่างไรอย่างหนึ่ง ถือว่าถ้อยคำที่ได้มานั้น เป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบต้องห้ามรับฟัง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 589/2484 พนักงานสอบสวนบอกกับผู้ต้องหาคนหนึ่งว่ามีพยานคนอื่นหรือผู้ร่วมกระทำความผิดด้วย และคนอื่นรับสารภาพปรักปรำผู้ต้องหาแล้ว ซึ่งไม่เป็นความจริง ผู้ต้องหาเมื่อได้ยินพนักงานสอบสวนบอกเช่นนั้นนึกว่าจริง แล้วจึงให้การขัดทอดถึงคนอื่นเป็นถ้อยคำที่ถูกหลอกลวงต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ.2547 ยังได้บัญญัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการสอบปากคำผู้ต้องหา ซึ่งมีผลต่อการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐานไว้โดยเฉพาะอีกด้วยซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

ตารางเปรียบเทียบการรับฟังคำรับสารภาพ

พิจารณาเฉพาะกรณีความสมัครใจของผู้ให้คำรับสารภาพ

ประเทศ	สมัครใจ		ไม่สมัครใจ	
	ชั้นจับกุม	ชั้นสอบสวน	ชั้นจับกุม	ชั้นสอบสวน
สหรัฐอเมริกา	รับฟัง	รับฟัง	ไม่รับฟัง	ไม่รับฟัง
อังกฤษ	รับฟัง	รับฟัง	ไม่รับฟัง	ไม่รับฟัง
ออสเตรเลีย	รับฟัง	รับฟัง	ไม่รับฟัง	ไม่รับฟัง
เยอรมนี	รับฟัง	รับฟัง	ไม่รับฟัง	ไม่รับฟัง
ไทย	ไม่รับฟัง	รับฟัง	ไม่รับฟัง	ไม่รับฟัง

ข้อสังเกต จะเห็นได้ว่ามีเพียงประเทศไทยเท่านั้นที่ไม่รับฟังคำรับสารภาพในชั้นจับกุม แม้จะได้มาจากความสมัครใจของผู้ต้องหาเองก็ตาม

5.2 คำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบประการอื่น

คำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบประการอื่นในข้อนี้หมายถึง คำรับสารภาพนอกเหนือจากที่เกิดขึ้นโดยไม่สมัครใจดังกล่าวมาข้างต้น แต่เป็นคำรับสารภาพที่ได้มาจากการปฏิบัติฝ่าฝืนกฎหมาย หรือไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

5.2.1 คำรับสารภาพที่ได้มาโดยขัดต่อกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องหา

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกาเจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบก่อนจะจับกุม ตามหลัก Miranda Rule ที่ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้วินิจฉัยไว้ในคดี Miranda V. Arizona โดยศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้ตีความขยายบทบัญญัติใน The Fifth Amendment ซึ่งมีให้บุคคลใดเป็นพยานปรักปรำตนเองในคดีอาญา (no person shall be compelled in any criminal case to be a witness against himself) โดยเจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งสิทธิดังกล่าวให้ผู้ต้องสงสัยทราบก่อนจะจับกุม เนื่องจากเกรงว่า เมื่อผู้ต้องสงสัยอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ ผู้ต้องสงสัยอาจตกอยู่ภายใต้ความกดดันที่จะต้องให้การปรักปรำตนเอง เพราะการสอบสวนภายในการควบคุม (in-custody interrogation) เป็นมาตรการที่มีลักษณะกดดันอยู่ในตัว บรรยากาศเช่นนั้นอาจส่งผลทำให้สภาวะจิตใจของผู้ต้องสงสัยที่จะต่อต้านลดน้อยถอยลง ซึ่งผู้ต้องสงสัยอาจอยู่ในสภาพบังคับที่จำต้องพูดหรือให้การออกไปต่างๆ ที่ในสภาวะอิสระเขาจะไม่ทำเช่นนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันไว้ล่วงหน้า โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่ผู้ต้องสงสัยจะไม่ต้องให้การที่เป็นปฏิกิริยาต่อตนเองให้ทราบด้วย

สิทธิที่จะพบและปรึกษากับทนาย และมีทนายมาอยู่ด้วยในระหว่างการสอบสวน นั้น เป็นเอกสิทธิ์ที่ขาดไม่ได้ต่อเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเองตาม The Fifth Amendment การช่วยเหลือจากทนายสามารถบรรเทาอันตรายจากความไม่น่าไว้วางใจของการสอบสวนในกรณีที่เขาประสงค์ที่จะให้ปากคำแก่พนักงานสอบสวน ซึ่งหากมีการบังคับเพื่อให้การทนายก็สามารถนำมาพิสูจน์ในศาลได้ พร้อมกับเป็นการช่วยรับรองความถูกต้องของคำให้การที่นำมาสู่การพิจารณาคดี และหากผู้ต้องหาอาจจนไม่สามารวจ้างทนายได้ ก็จะได้รับแจ้งว่าผู้ต้องหา มีสิทธิที่จะได้รับทนายที่ถูกแต่งตั้งโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

หลัก Miranda Rules นั้นก่อนการถามคำให้การใดๆ บุคคลผู้ถูกควบคุมจะต้องถูกเตือนให้ทราบถึงสิทธิตามรัฐธรรมนูญดังนี้

1. เรามีสิทธิที่จะไม่ให้การ

2. ถ้าเขาละสิทธิที่จะไม่ให้การ ถ้อยคำของเขาอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยันเขาในศาลได้
3. เขามีสิทธิที่จะปรึกษากับทนายและมิทนายมาอยู่ด้วยในระหว่างการสอบสวน
4. ถ้าเขาไม่สามารถว่าจ้างทนายได้ และเขาต้องการ เขาจะได้รับการแต่งตั้งให้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ

การละเลย มิได้แจ้งแก่ผู้ต้องหาถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ (silent) เป็นการละเมิด The Fifth Amendment และการปฏิเสธมิให้ผู้ต้องสงสัยพบและปรึกษากับทนาย เป็นการละเมิด The Sixth Amendment ซึ่งเป็นสิทธิในการมิทนายความของผู้ต้องหา และจำเลย ซึ่งเป็นการละเมิด Due process ตาม The Fourteenth Amendment ในศาลของมลรัฐ อันเป็นผลทำให้คำรับสารภาพที่ได้รับมาในระหว่างเวลาดังกล่าวรับฟังเป็นพยานหลักฐานมิได้⁴

คำรับสารภาพที่ได้มาจากการสอบปากคำผู้ต้องหาโดยมิได้มีการตั้งทนายให้แก่ผู้ต้องหานั้น หรือโดยมิได้แจ้งให้ผู้ต้องหาได้รับรู้รับทราบถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ (right to remain silent) หรือสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย (right to counsel) ในลักษณะต่างๆ เสียก่อน ก็จะตกอยู่ในฐานะของพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้

ในคดี Oregon v. Elstad (470 U.S. 298) ศาลสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกาได้วางหลักไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 ว่าการที่ตำรวจใช้วิธีสอบถามคำให้การของผู้ต้องหาก่อนที่จะแจ้งสิทธิต่างๆ ให้ผู้ต้องหาทราบ เมื่อผู้ต้องหาให้ข้อมูลที่เป็นโทษแก่เขาอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว จึงค่อยแจ้งข้อกล่าวหาและแจ้งสิทธิ (Miranda's warning) ที่ผู้ต้องหามีอยู่ตามกฎหมายให้ทราบ จากนั้นจึงสอบคำให้การผู้ต้องหาอย่างถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง นั้น ถ้าตำรวจทำไปโดยสุจริตตามสมควรแก่พฤติการณ์แล้ว ศาลย่อมรับฟังคำให้การของผู้ต้องหาที่ให้ภายหลังการแจ้งสิทธิโดยชอบแล้วได้ ส่วนคำให้การครั้งแรกก่อนแจ้งสิทธินั้นรับฟังไม่ได้ เพราะยังมีได้รับการแจ้งสิทธิโดยชอบ แต่ก็ไม่ทำให้คำให้การครั้งหลังเสียไป

วิธีการแยกถามคำให้การผู้ต้องหาเป็น 2 ช่วง (two-step interrogation) นี้ถูกนำไปใช้แพร่หลายมากขึ้นจนเป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า “the question-first technique : เทคนิคสอบถามก่อนแจ้งสิทธิ” หรือ “the midstream Miranda's warning : การแจ้งสิทธิระหว่างกลาง” ซึ่งหากเป็นการใช้อย่างจงใจที่จะลิดรอนสิทธิของผู้ต้องหา หรือทำให้สิทธิของผู้ต้องหาสูญสิ้นไป

---

⁴ Eldefonso, Edward, Coffey and Sullivan, Police and Criminal Law, (California: Goodyear Publishing Company Inc), p.178.

จะมีผลทำให้คำให้การของผู้ต้องหาทั้งสองชั้นตอนนั้นเสียไปทั้งหมด ดังที่ปรากฏในคดี Missouri v. Seibert⁵

คดี Miranda ศาลได้วางหลักเกี่ยวกับการสละสิทธิตามคำเตือน Miranda ว่า การสละสิทธิตามรัฐธรรมนูญจะต้องกระทำด้วยความรู้และมีความรู้สึกผิดชอบที่จะสละสิทธิดังกล่าว แต่จะต้องกระทำภายหลังการเตือน

การสละสิทธิตามรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ The Fifth Amendment ซึ่งเป็นเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเองก็เหมือนกับสิทธิตามรัฐธรรมนูญอื่นๆ ที่อาจสละได้⁶

การสละสิทธินี้ศาลจะไม่ตั้งสมมุติฐานไว้ก่อนว่าจำเลยได้สละสิทธิจนกว่าจะมีคำให้การด้วยเจตนาของจำเลยไม่ว่าด้วยปากเปล่าหรือการเขียนก็ตาม และไม่ว่าโดยตรงหรือโดยปริยายก็ตามว่า เขาได้สละสิทธิดังกล่าว ศาลจะไม่ตั้งสมมุติฐานว่าจำเลยได้สละสิทธิโดยการไม่ยอมให้การ หรือการยอมให้การภายหลังการให้คำเตือนแล้ว แต่ศาลจะพิจารณาจากพฤติการณ์แวดล้อมทั้งหมด เช่น อายุ การศึกษา สติปัญญา ประสบการณ์ สภาพะทางกาย และประวัติการกระทำผิดของจำเลย รวมทั้งจำนวนของผู้สอบสวนและเทคนิควิธีการในการสอบสวน สถานที่ เวลา และความยาวของการสอบสวน ตลอดจนการถูกจำกัดสิทธิต่างๆ ของจำเลย

ประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษการแจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบนั้นอยู่ภายใต้หลักการของ Judge's Rules ในทันทีตำรวจมีพยานหลักฐานตามสมควรว่า บุคคลใดเป็นผู้กระทำผิด ก่อนการถามคำให้การใดๆ แก่บุคคลนั้น หรือการถามต่อไปที่เกี่ยวกับการกระทำผิดนั้น เจ้าพนักงานจะต้องแจ้งแก่บุคคลนั้น ดังนี้⁷

กฎที่ 1 เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจถามบุคคลทุกคนที่คำตอบของเขาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้กระทำผิดหรือไม่ และไม่ว่าบุคคลนั้นจะถูกควบคุมหรือถูกแจ้งว่าอาจจะถูกดำเนินคดีหรือไม่

กฎข้อนี้เป็นการให้อำนาจแก่ตำรวจที่จะถามใครคนใดคนหนึ่งเพื่อหาข้อเท็จจริงจากความผิดที่เกิดขึ้น อันเป็นการสืบสวนให้ได้ความจริงที่แน่ชัดซึ่งไม่ต้องมีการให้คำเตือนใดๆ

⁵Missouri v. Seibert, (2004) 542 U.S. 600.

⁶David W. Leebron, "Testimonial Waiver of the Privilege against Self-Incrimination", Harvard Law Review 92 (June 1979) : 1752.

⁷Kenneth Sloan, Police Law Primes (London : Butterworths, 1980), p. 27, Rupert Cross, Cross on Evidence (London : Butterworths, 1974), p. 483.

กฎที่ 2 ในทันทีที่เจ้าพนักงานตำรวจมีพยานหลักฐานอย่างมีเหตุผลว่า บุคคลใดเป็นผู้กระทำความผิดแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องให้คำเตือน (caution) แก่บุคคลนั้นหรือทำให้บุคคลนั้นมีความระวังตัวก่อนการถามคำถามใด ๆ ต่อไปที่เกี่ยวกับความผิดนั้น

การให้คำเตือน (caution) อาจกระทำโดยกล่าวว่า “ท่านไม่มีหน้าที่จะพูดสิ่งใดนอกจากที่ท่านปรารถนาจะพูด แต่สิ่งใดที่ท่านพูดอาจถูกบันทึกและนำมาใช้เป็นพยานหลักฐาน” ถ้าบุคคลนั้นตัดสินใจที่จะพูดภายหลังการเตือน การบันทึกต้องลงเวลาและสถานที่ในที่ซึ่งคำถามและคำตอบได้เริ่มต้นและสิ้นสุด และบุคคลที่อยู่ต่อหน้า

กฎที่ 3

1. เมื่อบุคคลถูกควบคุมดูแลโดยเจ้าพนักงานตำรวจ หรือถูกแจ้งว่าบุคคลนั้นอาจถูกดำเนินคดี เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องเตือนบุคคลนั้น ดังนี้

“ท่านปรารถนาที่จะพูดหรือไม่ ท่านไม่มีหน้าที่จะต้องพูดสิ่งใดนอกจากที่ท่านปรารถนาที่จะพูด แต่อะไรที่ท่านพูด จะถูกบันทึกไว้และอาจใช้เป็นพยานหลักฐาน”

2. ในกรณีที่คำถามเกี่ยวกับความผิดเข้าข้อยกเว้นที่จะถามได้แต่กับบุคคลที่เป็นผู้ต้องหาเท่านั้น ภายหลังจากที่เขาถูกควบคุมหรือถูกแจ้งว่าอาจถูกดำเนินคดี คำถามเช่นนั้นจะต้องกระทำเพื่อความมุ่งหมายในการป้องกันอาชญากรรมหรือในกรณีที่เป็นการคิดเล็กน้อยหรือในลักษณะที่เป็นการเสียประโยชน์บ้างสำหรับบางคน หรือกระทำไปเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะ

ก่อนการถามต้องให้คำเตือนก่อนดังนี้ “ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะถามบางคำถามแก่ท่านเกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งท่านถูกควบคุมในขณะนี้ (หรืออาจถูกดำเนินคดี) ท่านไม่มีหน้าที่จะต้องตอบคำถามเหล่านี้ แต่ถ้าท่านตอบคำถาม คำตอบของท่านจะถูกบันทึกและอาจใช้เป็นพยานหลักฐาน”

คำถามและคำตอบใด ๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจะต้องถูกบันทึกในเวลาเดียวกันทั้งหมด และลงนามโดยบุคคลนั้น หรือถ้าบุคคลนั้นปฏิเสธก็ให้ลงนามโดยเจ้าพนักงานผู้ทำการสอบสวน

การละเมิด Judge's Rules ย่อมอยู่ในดุลพินิจของผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีที่จะตัดคำรับสารภาพที่ได้รับมาออกไปจากการรับฟังเป็นพยานหลักฐานหรือไม่ กล่าวคือ คำรับสารภาพที่ได้รับมาโดยไม่มีคำเตือน อาจจะนำไปสู่คำรับสารภาพที่รับฟังไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะไม่มีคำเตือนถ้าศาลเห็นสมควรให้รับฟัง คำรับสารภาพก็ย่อมรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

ประเทศออสเตรเลีย

พ.ร.บ.พยานหลักฐาน 1995 (Evidence Act 1995) ได้กำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแจ้งเตือนสิทธิแก่ผู้ต้องหาไว้ใน มาตรา 139 ดังนี้

...(c) ก่อนการสอบถาม (สอบสวน) เจ้าหน้าที่สอบสวนมิได้แจ้ง (เตือน)บุคคลนั้นว่าไม่จำเป็นต้องกล่าวหรือกระทำสิ่งใด และสิ่งทีบุคคลนั้นกล่าวหรือปฏิบัติอาจใช้เป็นหลักฐานได้...

หากเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามหลักกฎหมายมาตราดังกล่าวก็จะถือได้ว่าเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่เหมาะสมตามมาตรา 138 ของกฎหมายดังกล่าว และส่งผลให้ถ้อยคำดังกล่าวไม่สามารถรับฟังพยานหลักฐานได้ แต่ก็มีข้อยกเว้นว่าศาลอาจใช้ดุลพินิจให้รับฟังได้

การสอบสวนในประเทศออสเตรเลียนั้น ตำรวจจะต้องแจ้งเตือนถึงสิทธิที่จะไม่ให้การในชั้นสอบสวนและสิทธิที่จะได้รับคำปรึกษาทางกฎหมายแก่ผู้ต้องหาเช่นเดียวกับหลัก Miranda Rules ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งการจะต้องแจ้งเตือนสิทธิแก่ผู้ต้องหาตามหลัก Miranda Rules ดังกล่าวในกระบวนการการสอบสวนของประเทศออสเตรเลียนั้นมีใช้ก่อนในประเทศสหรัฐอเมริกาค่อนข้างนานพอสมควร หากกรณีที่ตำรวจมีหลักฐานเพียงพอในการที่จะตั้งข้อหา และแม้ในกรณีที่ตำรวจยังไม่ตัดสินใจ จะตั้งข้อหากับตัวผู้ต้องหากก็ตาม แต่อย่างไรก็ตามเรื่องการแจ้งเตือนสิทธินี้เป็นเพียงแค่เรื่องที่ศาลต้องมาพิจารณาเท่านั้น การไม่ได้มีการแจ้งเตือนสิทธิให้แก่ผู้ต้องหาทราบไม่จำเป็นเสมอไปที่ศาลจะตัดพยานหลักฐานซึ่งเป็นคำรับสารภาพนั้น

ประเทศเยอรมนี

ประเทศเยอรมนีไม่ได้วางหลักกฎหมายในเรื่องการตัดพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายไว้อย่างตายตัว โดยปกติการละเมิดกฎหมายซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการให้การคุ้มครองแก่สิทธิขั้นพื้นฐานตามวิธีพิจารณาความของผู้ต้องหานั้นจะนำไปสู่การตัดพยานหลักฐานได้ ซึ่งตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 136 ตำรวจต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ต้องหาทราบ และสิทธิในการที่จะไม่ให้การในชั้นสอบสวน รวมทั้งสิทธิในการได้รับคำปรึกษาทางกฎหมายด้วย หากตำรวจไม่ปฏิบัติตามศาลก็อาจจะใช้ดุลพินิจตัดพยานหลักฐานซึ่งเป็นคำรับสารภาพนั้นออกไปได้

แต่อย่างไรก็ตาม แม้หลักประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 136 นั้นจะค่อนข้างเข้มงวด ในเรื่องการใช้กลอุบายโดยตำรวจเพื่อให้ได้มาซึ่งถ้อยคำของผู้ต้องหาและมักจะเป็นเงื่อนไขที่ตามมาในการที่ศาลใช้ตัดพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติศาลเยอรมนีไม่ถึงขนาดที่จะตัดคำรับสารภาพที่ได้มาโดยการที่ตำรวจละเมิดกฎหมายในเรื่องนี้เสมอไป

ประเทศไทย

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ.2547 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการแจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบถึงสิทธิในการไม่ให้การเป็นปฎิปักษ์ต่อตนเอง และสิทธิการมีทนายความ ในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนโดยบัญญัติแยกต่างหากจากกัน อย่างชัดเจน ดังนี้

1. การแจ้งสิทธิในชั้นจับกุม

ในกรณีเจ้าพนักงานเป็นผู้จับต้องดำเนินการ ตามมาตรา 83 และมาตรา 84 ดังนี้

1. กรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ เจ้าพนักงานผู้จับมีหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิแก่ผู้ถูกจับดังนี้

- ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

- ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ

2. กรณีราษฎรเป็นผู้จับ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวมีหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิแก่ผู้ถูกจับดังนี้

- ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และ ถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

ผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายได้บัญญัติเพิ่มเติมให้จุดเริ่มต้นของการแจ้งสิทธิแก่ผู้ต้องหาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีความใกล้เคียงกับประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวคือสหรัฐอเมริกาเริ่มต้นแจ้งสิทธิ เมื่อมีการสอบสวนในระหว่างการควบคุมตามหลัก Miranda Rules ส่วนของไทยนั้นตามบทบัญญัติมาตรา 83 และมาตรา 84 ได้กำหนดให้ผู้จับกุมแจ้งสิทธิดังกล่าวให้ผู้ถูกจับทราบถึงสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฎิปักษ์ต่อตนเองและสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากทนาย รวมทั้งการเตือนให้ผู้ถูกจับทราบว่าถ้อยคำของเขาอาจใช้เป็นพยานหลักฐานใช้ยื่นเขาในการพิจารณาคดีได้อย่างชัดเจนแล้ว ซึ่งช่วยให้ผู้ถูกจับที่ขาดความรู้และประสบการณ์ รู้ถึงสิทธิของตนและสามารถป้องกันการรับสารภาพโดยไม่สมัครใจได้วิธีหนึ่ง

ข้อสังเกต ในประเทศสหรัฐอเมริกาคำรับสารภาพที่มีได้เตือนและแจ้งสิทธิตามหลัก Miranda Rules นั้นจะส่งผลให้คำรับสารภาพที่ได้มารับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ แต่การแจ้งสิทธิและการเตือนผู้ถูกจับตามกฎหมายของไทยนั้นชั้นจับกุมนี้ มิได้เป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้คำรับสารภาพในชั้นจับกุมสามารถรับฟังได้ เพราะตามหลักกฎหมาย มาตรา 84 วรรคท้าย ที่แก้ไขใหม่

ห้ามรับฟังคำรับสารภาพของผู้ถูกจับเป็นพยานหลักฐานในทุกกรณี การแจ้งสิทธิตามกฎหมายมีผลต่อการรับฟังถ้อยคำอื่นของผู้ถูกจับที่มีใช้คำรับสารภาพเท่านั้น

ในส่วนนี้ผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับบทตัดพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพบทนี้ เนื่องจากการศึกษาพบว่าโดยหลักพยานหลักฐานที่ห้ามรับฟังนั้นต้องเป็นกรณีที่พยานหลักฐานนั้นเกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ คือการมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดและเงื่อนไขนั้นเกี่ยวข้องกับ การสืบพยานหลักฐาน ในทาง Common Law ศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกาเอาหลักเกณฑ์การไม่รับฟังพยานหลักฐานโดยเคร่งครัด (The Exclusionary Rule) มาใช้ตามทฤษฎีผลไม่ของต้นไม้พิษ (Fruit of the poisonous tree) ต่อเมื่อมีการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยตามรัฐธรรมนูญ ส่วนหลักการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบของอังกฤษนั้นมีความแตกต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยศาลอังกฤษไม่เคร่งครัดกับหลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบโดยศาลถือหลักว่า ถ้าพยานนั้นเป็นหลักฐานอันเป็นสาระสำคัญแห่งคดีแล้วศาลก็ยอมรับฟังโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าพยานหลักฐานนั้นจะได้มาอย่างไร แต่การได้มาโดยมิชอบนั้น อาจทำให้ศาลชั่งน้ำหนักไปในทางที่เป็นคุณแก่จำเลย โดยคำนึงถึงความยุติธรรมที่จะให้แก่จำเลยเป็นสำคัญ การใช้ดุลพินิจของศาลที่จะไม่รับฟัง จึงเป็นไปอย่างจำกัด ซึ่งก็เป็นไปในแนวทางเดียวกับของประเทศออสเตรเลีย และประเทศเยอรมนี การตัดพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบออกไปขึ้นอยู่กับลักษณะความร้ายแรง และผลกระทบของการกระทำที่มิชอบด้วยกฎหมาย การไม่รับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นยังคงจะเป็นเรื่องของข้อยกเว้นมากกว่าที่จะเป็นเรื่องของหลักทั่วไป คือยังให้เป็นดุลพินิจของผู้พิพากษาที่จะชั่งน้ำหนักในเรื่องประโยชน์สาธารณะ การปฏิบัติโดยมิชอบของตำรวจเกิดจากความไม่ตั้งใจหรือไม่ ความสำคัญของหลักฐาน ความรุนแรงของความผิด และความง่ายในการที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมาย ซึ่งแต่เดิมนั้นประเทศไทยใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 พยานหลักฐาน ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ใช้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ เว้นแต่ จะเกิดขึ้นโดยมิชอบ แต่บทบัญญัติตามวรรคท้ายของมาตรานี้ ห้ามมิให้รับฟังถ้อยคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิดในทุกกรณีไม่ว่าจะได้มาโดยชอบหรือไม่ หรือแม้แต่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพโดยสมัครใจ ปราศจากการบังคับ ชูเชิญ จูงใจ หรือหลอกลวง และเจ้าพนักงานได้ทำการแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบถึงสิทธิที่ผู้ต้องหาเมื่ออยู่แล้วก็ตาม บทบัญญัติในมาตรา 84 วรรคท้าย นี้จึงมิได้อยู่บนพื้นฐานของหลักเกณฑ์ข้างต้น

2. การแจ้งสิทธิในชั้นสอบสวน

ขั้นตอนการถามคำให้การนั้น มาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบก่อนว่า

(1) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

(2) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใดก็ได้ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลยก็ให้บันทึกไว้

เมื่อพิจารณาขั้นตอนการสอบถามและ/หรือตั้งทนายความให้ผู้ต้องหาซึ่ง มาตรา 134/1 วรรคหนึ่ง กำหนดให้พนักงานสอบสวนกระทำ “ก่อนเริ่มถามคำให้การ” ประกอบกับ ขั้นตอนการถามคำให้การผู้ต้องหา ตามมาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง ดังกล่าวแล้ว จะเห็นเจตนารมณ์ ของกฎหมายได้อย่างชัดเจนว่า ขั้นตอนที่พนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติในการสอบถามและ/หรือ ตั้งทนายความให้ผู้ต้องหานั้น พนักงานสอบสวนจะต้องกระทำก่อนที่จะดำเนินการแจ้งสิทธิตาม มาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง (1) และ (2) ให้ผู้ต้องหาทราบ ทั้งนี้เพราะคำว่า “ก่อนเริ่มถาม คำให้การ” ตามมาตรา 134/1 ย่อมเป็นที่เห็นอยู่ในตัวว่าเป็นขั้นตอนที่พนักงานสอบสวนกระทำก่อน คำว่า “ในการถามคำให้การ” ตามมาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง และขั้นตอนการปฏิบัติที่กฎหมาย กำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการก่อนถามปากคำผู้ต้องหาดังกล่าว เป็นกระบวนการที่ กฎหมายกำหนดขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาที่จะได้รับการดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม ในการ สอบถามปากคำผู้ต้องหา กฎหมายที่แก้ไขใหม่จึงกำหนดขั้นตอนบังคับให้พนักงานสอบสวน ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพราะเป็นกลไกสำคัญที่จะเป็นหลักประกันให้เชื่อถือได้ว่า ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้การไว้ต่อพนักงานสอบสวนนั้น ผู้ต้องหาเต็มใจให้การด้วยความสมัครใจ ดังนั้น หากพนักงานสอบสวนฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติ ตามมาตรา 134/1 เลขที่คดี หรือมิได้ดำเนินการตามมาตรา 134/1 ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการก่อนเริ่มถามคำให้การก็ดี ถ้อยคำใดๆ ที่ ผู้ต้องหาให้การไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนดำเนินการดังกล่าวย่อมไม่ชอบด้วยมาตรา 134/1 จึงเข้าเกณฑ์ตามมาตรา 134/4 วรรคท้าย ที่กฎหมายบัญญัติว่าจะรับฟังถ้อยคำใดๆ ของผู้ต้องหา เช่นว่านั้นเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้

หลักการตามมาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง (1) นี้ บัญญัติขึ้นใหม่เพื่อสอดคล้องให้ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา 243 วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิไม่ให้ถ้อยคำเป็น ปฏิบัติต่อตนเองอันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา” และหลักการของมาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง (1) ที่บัญญัติขึ้นใหม่นี้ก็สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญของ สหรัฐอเมริกาที่เรียกว่า Miranda Rules อันเป็นหลักเกณฑ์ที่ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้วินิจฉัย ไว้ในคดี Miranda V. Arizona โดยศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้ตีความขยายบทบัญญัติใน The Fifth Amendment ที่ห้ามมิให้บุคคลใดเป็นพยานปรักปรำตนเองในคดีอาญา (no person shall be compelled in any criminal case to be a witness against himself) โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้

ขยายความต่อไปว่า เจ้าพนักงานจะต้องแจ้งสิทธิดังกล่าวให้ผู้ต้องหาทราบก่อนจะจับกุม เพราะศาลสูงสุดของสหรัฐเกรงว่า เมื่อผู้ต้องสงสัยอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ต้องสงสัยอาจตกอยู่ภายใต้ความกดดันที่จะต้องให้การปรัปรัดตนเอง เพราะการสอบสวนภายในการควบคุม (in-custody interrogation) เป็นมาตรการที่มีลักษณะกดดันอยู่ในตัว บรรยากาศเช่นนี้อาจส่งผลทำให้สภาวะจิตใจของผู้ต้องสงสัยที่จะต่อต้านลดน้อยถอยลง ผู้ต้องสงสัยอาจอยู่ในสภาพบังคับที่จำต้องพูดหรือให้การออกไปทั้ง ๆ ที่ในสภาวะอิสระเขาจะไม่ทำเช่นนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันไว้ล่วงหน้า โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานต้องแจ้งสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่จะไม่ต้องให้การที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองให้ผู้ต้องสงสัยทราบด้วย

บทบัญญัติมาตรา 134/1 กำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับสิทธิในการมีทนายความในชั้นสอบสวนจากเดิมรวม 3 ประการ คือ

1. ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต ผู้ต้องหาไม่มีทนายความ ให้รัฐจัดหาทนายความให้ เช่นเดียวกับคดีที่ผู้ต้องหาเป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี
2. ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ถ้าผู้ต้องหาไม่มีและต้องการทนายความให้รัฐจัดหาทนายความให้
3. เมื่อจัดหาทนายความแก่ผู้ต้องหาแล้ว ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน หากทนายความไม่อาจมาพบผู้ต้องหา โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงานสอบสวนทราบ หรือแจ้ง แต่ไม่มาพบภายในเวลาอันสมควร ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหาโดยไม่ต้องรอทนายความ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในสำนวนการสอบสวน

จะเห็นได้ว่าสิทธิของผู้ต้องหาที่จะมีทนายความช่วยเหลือในชั้นสอบสวนปากคำผู้ต้องหานั้น มาตรา 134/1 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสอบถามและ/หรือตั้งทนายความให้แก่ผู้ต้องหา ทั้งในเรื่องระยะเวลาที่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติ วิธีปฏิบัติในการสอบถามและ/หรือตั้งทนายความให้แก่ผู้ต้องหา รวมทั้งการผ่อนปรนให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหาไปได้โดยไม่ต้องรอทนายความ โดยระยะเวลาที่พนักงานสอบสวนต้องสอบถามและ/หรือตั้งทนายความให้แก่ผู้ต้องหาไว้ชัดแจ้งว่าพนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการ “ก่อนเริ่มถามคำให้การ”

บทบัญญัติมาตรานี้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา 242 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่ผู้ถูกควบคุมหรือคุมขังไม่อาจหาทนายความได้ รัฐต้องให้ความช่วยเหลือโดยจัดหาทนายความให้โดยเร็ว...”

สิทธิของผู้ต้องหาที่จะมีทนายความ หรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 241 วรรคสอง เป็นหลักประกันสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริม

ให้ผู้ต้องหาได้รับการสอบสวนดำเนินคดีจากพนักงานสอบสวนด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ป้องกันมิให้พนักงานสอบสวนดำเนินการถามปากคำผู้ต้องหาโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ ดังเช่นที่พนักงานสอบสวนเคยปฏิบัติมาในอดีต แต่สิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญมาตรานี้จะเกิดขึ้นได้จริงสมตามสิทธิไม่ได้ หากผู้ต้องหาไม่ทราบถึงสิทธิของตนที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น มาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง (2) ที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่ จึงกำหนดให้พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิข้อนี้ให้ผู้ต้องหาทราบก่อนถามคำให้การผู้ต้องหา กับกำหนดสภาพบังคับ (Sanction) เอาไว้ในมาตรา 134/4 วรรคท้าย ไว้เช่นเดียวกันว่า ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนแจ้งสิทธิเช่นว่านี้ จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้เช่นเดียวกัน

สิทธิของผู้ต้องหาที่จะมีทนายความให้การช่วยเหลือตาม มาตรา 134/1 วรรคหนึ่งของมาตรานี้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เป็นบทบังคับเด็ดขาดผู้ต้องหาจะสละเสียมิได้ แม้ผู้ต้องหาไม่ต้องการทนายความ พนักงานสอบสวนก็ต้องจัดหาให้ แต่ส่วนสิทธิตามวรรคสองมีลักษณะเป็นอภิสิทธิ์ (privilege) ที่ผู้ต้องหาอาจสละได้⁸

การที่พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้ต้องหาโดยไม่ได้ดูแลจัดการตั้งทนายความให้เขาก่อนตามมาตรา 134/1 พนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและแจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบตามมาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง มาตรา 134/1 มีสองวรรคที่สำคัญ วรรคหนึ่ง บังคับว่าต้องจัดหาทนายความให้ผู้ต้องหา แม้ผู้ต้องหาไม่ต้องการพนักงานสอบสวนก็ต้องจัดหาทนายความให้ผู้ต้องหาก่อนที่จะสอบปากคำ เป็นสิทธิขั้นต่ำที่ผู้ต้องหาสละไม่ได้ใช้ในกรณีที่เป็นความผิดที่มีโทษประหารชีวิต หรือผู้ต้องหาเป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ในวันที่จะสอบปากคำต้องสอบถามว่าผู้ต้องหา มีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีต้องตั้งทนายความให้ โดยค่าใช้จ่าย ค่าป่วยการเบิกจากเงินงบประมาณในการทำงานเดียวกับทนายความขอแรงในชั้นศาลนั่นเอง ส่วนคดีอื่นถ้าเป็นคดีอาญาเรื่องอื่นที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 1 วันขึ้นไป แต่ไม่ถึงจำคุกตลอดชีวิตและผู้ต้องหาอายุเกิน 18 ปี แล้วให้สอบถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ หากผู้ต้องหาไม่มีทนายความก็ต้องถามต่อไปว่าต้องการที่จะให้มีทนายความช่วยเหลือหรือไม่ ถ้าไม่ต้องการก็ให้ทำหนังสือสละสิทธิเอาไว้เป็นหลักฐาน หากผู้ต้องหาขอให้จัดทนายความให้ พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องตั้งทนายให้

⁸ สำนักประธานศาลฎีกา, ข้อพิจารณาประกอบพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 (ฉบับที่ 23) พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2548), หน้า 118.

ข้อสังเกต หากพนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้ต้องสงสัยไว้ในฐานะพยาน ยังไม่แจ้งข้อหาหรือไม่สอบผู้ต้องสงสัยในฐานะผู้ต้องหาแต่มีหมายเรียกหรือเชิญเขามาให้ถ้อยคำในฐานะพยานแล้วสอบปากคำไว้ เพราะฉะนั้นจึงไม่ต้องตั้งทนายให้ ไม่ต้องแจ้งสิทธิว่าจะให้การ หรือไม่ให้การ สิทธิที่จะนิ่ง สิทธิที่จะให้ทนายความเข้าอยู่ร่วมฟังการสอบปากคำ แต่พอสอบปากคำผู้ต้องสงสัยคนนี้ในฐานะพยานแล้วหลังจากนั้นก็รวบรวมพยานหลักฐานอื่นแล้ว จึงดำเนินการขอหมายเรียกหรือขอหมายจับผู้ต้องสงสัยคนนั้นมาแจ้งข้อหา และสอบปากคำในฐานะผู้ต้องหาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการสอบปากคำครั้งที่ 2 นี้พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการถูกต้องครบถ้วน ตามมาตรา 134/1 ถึงมาตรา 134/4 และต่อมาที่สั่งฟ้องผู้ต้องหาคนนี้เป็นจำเลยต่อศาล ผู้ต้องหาปฏิเสธ จำเลยปฏิเสธ โจทก์ขอนำเอาบันทึกคำให้การของจำเลยคนนี้ที่ให้การไว้ในฐานะพยานในชั้นสอบสวนเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้หรือไม่ สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

1.กรณีพนักงานสอบสวนกระทำการไปโดยสุจริต

ผู้เขียนเห็นว่าหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าพนักงานสอบสวนดำเนินการดังกล่าวไปโดยสุจริต เพราะในชั้นแรกไม่ปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าผู้รู้เห็นเหตุการณ์นั้นจะเป็นผู้กระทำความผิด จึงได้สอบปากคำไว้ในฐานะผู้เสียหายหรือพยาน แต่ต่อมาในภายหลังกลับปรากฏพยานหลักฐานว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดด้วย พนักงานสอบสวน จึงแจ้งข้อหาและสอบคำให้การในฐานะผู้ต้องหาอีกครั้งหนึ่ง โดยที่ไม่มีกระทำความหรือเจตนาที่จะฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงกฎหมายแต่อย่างใด เช่นนี้น่าจะถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบ เพราะพยานหลักฐานเกิดขึ้นโดยชอบ และสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดของจำเลยนี้ได้ชั้นหนึ่ง แต่น้ำหนักจะมากน้อยแค่ไหนก็ต้องไปวิเคราะห์เป็นรายเรื่องต่อไป หากไม่ใช่พยานหลักฐานที่เกิดจากการกระทำมิชอบไม่ต้องห้ามรับฟังตามมาตรา 226 หรือมาตรา 134/4 วรรคท้าย ในคดี Oregon v. Elstad (470 U.S.298) ศาลสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกาได้วางหลักไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ.1985 ว่า การที่ตำรวจใช้วิธีสอบถามคำให้การของผู้ต้องหาก่อนที่จะแจ้งสิทธิต่างๆ ให้ผู้ต้องหาทราบ เมื่อผู้ต้องหาให้ข้อมูลที่เป็นโทษแก่เขาอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว จึงค่อยแจ้งข้อกล่าวหาและแจ้งสิทธิ (Miranda's warning) ที่ผู้ต้องหามีอยู่ตามกฎหมายให้ทราบ จากนั้นจึงสอบคำให้การผู้ต้องหาอย่างถูกต้องอีกครั้งหนึ่งนั้น ถ้าตำรวจทำไปโดยสุจริตตามสมควรแก่พฤติการณ์แล้ว ศาลย่อมรับฟังคำให้การของผู้ต้องหาที่ให้ภายหลังการแจ้งสิทธิโดยชอบแล้วได้ ส่วนคำให้การครั้งแรกก่อนแจ้งสิทธินั้นรับฟังไม่ได้ เพราะยังมีได้รับการแจ้งสิทธิโดยชอบแต่ก็ไม่ทำให้คำให้การครั้งหลังเสียไป

2.กรณีพนักงานสอบสวนกระทำการไปโดยไม่สุจริต

ผู้เขียนเห็นว่า หากพนักงานสอบสวนมีเจตนาไม่สุจริตสอบปากคำผู้ต้องสงสัยไว้ในฐานะผู้เสียหายหรือในฐานะพยานก่อนที่จะมีการแจ้งข้อกล่าวหา เพื่อที่จะได้ไม่ต้องปฏิบัติตาม

มาตรา 134/1 ถึงมาตรา 134/4 เสร็จแล้วจึงค่อยดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา 134 และ จัดหาทนายความให้ตามมาตรา 134/1 รวมทั้งแจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบตาม มาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง แล้วจึงสอบคำให้การผู้ต้องหานั้นไว้อีกครั้งหนึ่ง แม้การดำเนินการดังกล่าวจะไม่มีบทกฎหมายใด ห้ามไว้และไม่ทำให้การสอบสวนเสียไปแต่อย่างใด แต่ก็อาจเป็นพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นได้ว่า พนักงานสอบสวนมีเจตนาจะหลีกเลี่ยง การปฏิบัติตามมาตรา 134 ถึงมาตรา 134/4 ทำให้ผู้ต้องหา ถูกสอบคำให้การโดยฝ่าฝืนบทกฎหมายดังกล่าว คำให้การที่ให้ไว้ในฐานะพยานนั้นต้องถือว่าเป็น ถ้อยคำและพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ ต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน พิสูจน์ ความผิดของผู้ให้ถ้อยคำนั้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 วรรคสอง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา 226

ศาลฎีกาได้มีแนวบรรทัดฐานในเรื่องนี้ตรงกัน หลายฎีกาดังตัวอย่างเช่น

คำพิพากษาฎีกาที่ 1160/2506 ศาลฎีกาพิเคราะห์เรื่องนี้ว่า ในคดีอาญานั้น พยานหลักฐานที่จะฟังลงโทษจำเลยได้จะต้องเป็นพยานหลักฐานของโจทก์เมื่อจะเอาจำเลยเป็น ผู้ต้องหา ก็ต้องสอบปากคำเขาในฐานะผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 เดิม จึงจะใช้คำให้การของเขาเป็นพยานหลักฐานยื่นเขาในการพิจารณาของศาลได้ การที่พนักงานสอบสวนสอบปากคำจำเลยครั้งแรกในฐานะพยานจึงยังไม่ได้มีการแจ้งให้จำเลยรู้ถึง สิทธิต่างๆ เช่นสิทธิที่ว่าคำให้การของจำเลยอาจถูกนำไปใช้ยื่นเขาในชั้นศาลได้ ดังนั้นจึงถือว่าเป็น การสอบปากคำที่ไม่ชอบและคำให้การของจำเลยในฐานะพยานนั้น จึงเป็นพยานหลักฐาน ที่เกิดขึ้น โดยฝ่าฝืนมาตรา 134 เดิม ต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล ตามมาตรา 226

แนวบรรทัดฐานคำพิพากษาฎีกาเรื่องนี้ การดำเนินการของพนักงานสอบสวน ในคดีนี้ไปในทิศทางที่ว่า พนักงานสอบสวนมีพฤติการณ์ที่จะหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามมาตรา 134 เดิม หรือมาตรา 134/1 ถึงมาตรา 134/4 ในปัจจุบัน ทำให้ผู้ต้องหาไม่ได้รับสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ ถือว่า การดำเนินการของพนักงานสอบสวนในการสอบปากคำของผู้ต้องหารายนี้ในฐานะพยาน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน แต่ก็ไม่ได้ทำให้ การสอบสวนเสียไป แนวบรรทัดฐานคำพิพากษาฎีกานี้มีหลักสำคัญอยู่ว่า มีพฤติการณ์ให้เห็นว่า พนักงานสอบสวนมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่จะคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ในคดีอาญา คำวินิจฉัยจึงเป็นเช่นนั้น

มีประเด็นต่อไปว่า หากถ้อยคำในชั้นสอบสวนของผู้ต้องหารับฟังพิสูจน์ความผิด ของผู้ต้องหาไม่ได้ แต่ใช้รับฟังพิสูจน์ความผิดของผู้ใช้ จำງวาน หรือผู้ร่วมกระทำผิดหรือ ผู้สนับสนุนได้หรือไม่ ผู้เขียนเห็นว่า เนื่องจากมาตรา 134/4 วรรคท้าย บัญญัติว่า ...จะรับฟังเป็น พยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้ จึงห้ามมิให้รับฟังไปพิสูจน์ความผิดของ ผู้ต้องหาคนนั้นเท่านั้น ไม่ได้ห้ามรับฟังไปพิสูจน์ความผิดของคนอื่น แม้ว่าจะเป็นคำชัดทอด

เพราะไม่มีกฎหมายห้ามรับฟัง และแม้จะเป็นคำให้การของจำเลยในคดีเดียวกันนี้ ก็ไม่ต้องห้ามรับฟังตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 232 ที่ห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานโจทก์ในคดีเดียวกัน เพราะกรณีนี้โจทก์ไม่ได้อ้างจำเลยเป็นพยานโจทก์ปรักปรำจำเลยอื่นในคดีเดียวกัน โดยโจทก์เอาบันทึกคำให้การรับสารภาพที่จำเลยคนหนึ่งให้ไว้ในชั้นสอบสวนมาเป็นพยานหลักฐานของโจทก์ในชั้นศาล ไม่ใช่เรื่องโจทก์อ้างจำเลยมาเบิกความเป็นพยานโจทก์ จึงไม่ต้องห้ามรับฟังตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 232⁹ มีความเห็นว่าควรใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 หรือรัฐธรรมนูญมาตรา 243 วรรคสอง มาตัดพยานหลักฐานชั้นนี้ไปทั้งหมดเลยได้หรือไม่ เพราะกรณีนี้คือคำให้การของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนซึ่งพนักงานสอบสวนทำผิดหน้าที่ไม่แจ้งเตือนสิทธิว่าเขามีสิทธิจะให้ทนายความหรือคนที่ไว้วางใจเข้ามาร่วมฟังการสอบปากคำเขาได้ พนักงานสอบสวนทำอย่างนี้จึงทำให้เกิดคำรับสารภาพนี้ขึ้น คำรับสารภาพนี้จึงเป็นถ้อยคำของบุคคลที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบของพนักงานสอบสวน ต้องห้ามรับฟังตามรัฐธรรมนูญมาตรา 243 วรรคสอง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ซึ่งห้ามรับฟังทั้งหมด ไม่ได้จำกัดว่าห้ามรับฟังไปพิสูจน์ความผิดใคร ซึ่งห้ามรับฟังกว้างกว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 84 วรรคท้าย และมาตรา 134/4 วรรคท้าย

ผู้เขียนเห็นว่า แนวคิดนี้ไม่น่าจะตรงกับเจตนารมณ์ของการบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 84 วรรคท้าย และมาตรา 134/4 วรรคท้าย เพราะแนวคิดของมาตราดังกล่าว มุ่งที่จะคุ้มครองผู้ถูกจับและผู้ต้องหาในคดีอาญาไม่ให้ถูกสอบปากคำโดยวิธีการที่ไม่ชอบของเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวน วัตถุประสงค์เป็นเช่นนี้ เพราะฉะนั้นถ้าเจ้าพนักงานผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวนทำไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการสอบปากคำเขาก็ควรจะมีผลให้ห้ามรับฟังคำให้การไปพิสูจน์ความผิดของเขาเท่านั้น เพราะฉะนั้นมาตรา 84 และมาตรา 134/4 วรรคท้าย จึงจำกัดบทตัดพยานหลักฐานบทนี้เอาไว้ ซึ่งหากใช้มาตรา 226 หรือรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 วรรคสอง ก็จะเป็นการทำให้มาตรา 84 วรรคท้าย และมาตรา 134/4 วรรคท้าย ไม่มีสภาพบังคับในทางปฏิบัติ จึงเห็นว่าหากเป็นกรณีที่เป็นคำให้การของผู้ถูกจับในชั้นจับกุมก็ดี หรือคำให้การของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนก็ดีควรจะใช้มาตรา 84 วรรคท้าย และมาตรา 134/4 วรรคท้าย เป็นบทบังคับเรียกว่า บทเฉพาะไม่กลับไปใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และรัฐธรรมนูญมาตรา 243 วรรคสอง ซึ่งมีลักษณะเป็นบททั่วไป แต่อย่างไรก็ตามความเห็นนี้ก็ยังไม่มีความชัด

⁹คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 810-813/2544.

ก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ.2547 มีแนวคำพิพากษาฎีกาเดิมหลายฎีกาเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 764/2545 และ 4529/2543 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการที่พนักงานสอบสวนไม่แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่าเขามีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งผู้ต้องหาไว้วางใจเข้ามาอยู่ร่วมฟังการสอบปากคำของผู้ต้องหานั้น ได้ตามที่รัฐธรรมนูญมาตรา 241 วรรคสองให้สิทธิไว้ไม่ทำให้การสอบสวนเสียไป และไม่ทำให้การสอบปากคำของผู้ต้องหารายนี้ผิดกฎหมายแต่อย่างใด เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา 241 วรรคสองบัญญัติสิทธิเช่นนี้แก่ผู้ต้องหาก็จริง แต่ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องแจ้งสิทธิแก่ผู้ต้องหาทราบก่อนที่จะสอบปากคำ การที่พนักงานสอบสวนไม่ได้แจ้งสิทธิข้อนี้ให้แก่ผู้ต้องหาทราบจึงไม่ใช่ความผิด กระบวนการสอบสวนและการสอบปากคำของผู้ต้องหาจึงเป็นไปโดยชอบ การสอบสวนไม่เสียไป ทำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนนั้นสามารถรับฟังมาพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาได้ชั้นหนึ่ง ศาลฎีกาวินิจฉัยวางบรรทัดฐานไว้เช่นนี้ แต่แนวทางเช่นนี้รัฐสภาเห็นว่าไม่ถูกต้องในเรื่องหลักการตีความรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญเจตนาให้สิทธินี้แก่ผู้ต้องหา หรือที่จะให้ทนายความหรือคนที่เขาไว้วางใจเข้าร่วมฟังการสอบปากคำเขาได้ เพื่อที่จะให้กระบวนการสอบสวนของไทยเข้าอยู่ในมาตรฐานสากลอย่างโปร่งใส จึงให้สิทธิข้อนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญแก่ผู้ต้องหา แต่สิทธิที่รัฐธรรมนูญให้ไว้นี้ ผู้ต้องหาในคดีอาญาส่วนใหญ่ซึ่งเป็นคนยากจน คนไม่มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย จึงไม่รู้ถึงสิทธิที่ตนมีอยู่ตามกฎหมาย จึงไม่สามารถที่จะใช้สิทธิข้อนี้ได้ ในหลักการตีความรัฐธรรมนูญ หรือตีความกฎหมาย ก็ถือกันว่าจะต้องตีความให้กฎหมายมีผลบังคับได้ ไม่ให้ตกอยู่ในสภาพไร้ผลในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะเป็นกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน ดังนั้น เมื่อมีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงได้นำสิทธิตามรัฐธรรมนูญมาตรา 241 วรรคสอง มาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134/3 และมาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง (2) ว่าให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจะต้องแจ้งสิทธินี้ ให้ผู้ต้องหาทราบก่อนที่จะสอบปากคำ ถ้าผู้ต้องหาขอใช้สิทธินี้ก็ต้องดำเนินการให้ หากผู้ต้องหาไม่ขอใช้สิทธินี้ก็ควรจะให้ผู้ต้องหาทำบันทึกสละสิทธินี้เอาไว้ให้ชัดเจน เพราะสิทธิข้อนี้เป็นสิทธิที่สละได้โดยมีบทบังคับไว้ในมาตรา 134/4 วรรคท้าย ว่าถ้อยคำหรือคำให้การของผู้ต้องหาที่ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนที่หรือโดยที่พนักงานสอบสวนไม่ได้แจ้งเตือนสิทธิข้อนี้ให้ผู้ต้องหาทราบ ถ้อยคำนั้นห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา การแก้ไขกฎหมายดังกล่าวเกิดผล 2 ประการคือ

1. แนวคำพิพากษาฎีกาที่ตัดสินไว้ในฎีกาที่ 764/2545 ได้ถูกกลับให้พนักงานสอบสวนมีหน้าที่แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบ

2. มีบทบังคับไว้ว่า หากพนักงานสอบสวนไม่ได้แจ้งสิทธิที่ไม่เกี่ยวกับสอบสวน ชอบหรือไม่ชอบ มีผลเพียงแต่ทำให้ไม่สามารถรับฟังคำให้การของผู้ต้องหาไปพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาเท่านั้น ไม่ได้ทำให้การสอบสวนเสียไป

ผลแห่งการแก้ไขหลักการใหม่เช่นนี้ ซึ่งในส่วนนี้ท่านอาจารย์ธานีศ เกศวพิทักษ์ เห็นว่า มีทั้งผลดีและผลเสียแก่รูปคดีของพนักงานอัยการโจทก์ ดังนี้¹⁰

ผลดี คือ แม้การที่พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนโดยไม่ชอบด้วย มาตรา 134/1 มาตรา 134/2 และมาตรา 134/3 ศาลจะรับฟังถ้อยคำใดๆ ของผู้ต้องหาเป็น พยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยในชั้นพิจารณาที่ผู้ต้องหาตกเป็นจำเลยต่อศาลไม่ได้ ก็ตาม แต่หากพยานหลักฐานอื่นของโจทก์มีน้ำหนักมั่นคงเพียงพอที่จะรับฟังลงโทษจำเลยได้ ศาลก็สามารถพิพากษาลงโทษจำเลยตามพยานหลักฐานอื่นๆ ดังกล่าวได้ หากจำต้องพิพากษายกฟ้อง เพราะโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องตาม มาตรา 120 เนื่องจากการสอบสวนไม่ชอบ

ผลเสีย คือ หากศาลยกฟ้องเพราะเป็นการสอบสวนโดยมิชอบด้วยกฎหมายตาม มาตรา 120 นั้น โจทก์น่าจะยื่นฟ้องจำเลยใหม่ได้โดยสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวน ปากคำผู้ต้องหาใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ในกรณีเช่นนี้ ฟ้องใหม่ของโจทก์น่าจะไม่เป็นฟ้องซ้ำ ทั้งนี้เพราะการที่ศาลยกฟ้อง เนื่องจากการสอบสวนดำเนินการสอบสวนโดยไม่ชอบเช่นนี้ หากใช้เป็นกรณีที่ศาลได้วินิจฉัยเนื้อหาแห่งคดีแล้ว อันจะเป็นกรณีมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาด ในความผิดซึ่งได้ฟ้องที่จะทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตาม มาตรา 39 (4) ไม่ ดังนั้น หากพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนปากคำผู้ต้องหาใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย และโจทก์ยื่นฟ้องใหม่ หากพยานหลักฐานอื่นยังไม่เพียงพอที่จะฟังลงโทษจำเลยได้ ศาลก็อาจจะรับฟังถ้อยคำของผู้ต้องหา ที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนใหม่โดยถูกต้องตามกฎหมายนั้นเป็นพยานหลักฐานประกอบ เพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁰ธานีศ เกศวพิทักษ์, หลักวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2548), หน้า 188.

ตารางเปรียบเทียบการรับฟังคำรับสารภาพ
พิจารณาเฉพาะกรณีเกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องหา

1. การแจ้งสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฎิปักษ์ต่อตนเอง และสิทธิการมีทนายความ

ประเทศ	กฎหมาย	มีการแจ้งเตือนสิทธิ		ไม่มีการแจ้งเตือนสิทธิ		การละสิทธิ	
		ชั้นจับกุม	ชั้นสอบสวน	ชั้นจับกุม	ชั้นสอบสวน	ชั้นจับกุม	ชั้นสอบสวน
สหรัฐอเมริกา	Miranda Rules	รับฟัง	รับฟัง	ไม่รับฟัง แต่มี ข้อยกเว้น	ไม่รับฟัง แต่มี ข้อยกเว้น	ละสิทธิ ได้	ละสิทธิ ได้
อังกฤษ	Judge's Rules	ศาลใช้ ดุลพินิจ	ศาลใช้ ดุลพินิจ	ศาลใช้ ดุลพินิจ	ศาลใช้ ดุลพินิจ	-	-
ออสเตรเลีย	Evidence Act 1995 มาตรา 139	ศาลใช้ ดุลพินิจ	ศาลใช้ ดุลพินิจ	ไม่รับฟัง แต่ศาลใช้ ดุลพินิจได้	ไม่รับฟัง แต่ศาลใช้ ดุลพินิจได้	-	-
เยอรมนี	ป.วิ อาญา มาตรา 136	ศาลใช้ ดุลพินิจ	ศาลใช้ ดุลพินิจ	ศาลใช้ ดุลพินิจ	ศาลใช้ ดุลพินิจ	-	-
ไทย	ป.วิ อาญา มาตรา 83, 84, 134/1, 134/4	ไม่รับฟัง	รับฟัง	ไม่รับฟัง โดยไม่มี ข้อยกเว้น	ไม่รับฟัง โดยไม่มี ข้อยกเว้น	ละสิทธิ ถ้อยคำอื่น นอกจาก คำรับสารภาพ รับฟังได้	ละสิทธิ ได้

2. สิทธิการมีทนายความในชั้นสอบสวน

ประเทศ	กฎหมาย	มีการ แจ้งสิทธิ	การมี ทนายความ	ไม่มีการ แจ้งสิทธิ	ไม่มีการจัดหา ทนายความ	การละสิทธิ
สหรัฐอเมริกา	Miranda Rules	รับฟัง	รับฟัง	ไม่รับฟัง แต่ มีข้อยกเว้น	ไม่รับฟัง แต่ มีข้อยกเว้น	ละสิทธิได้
อังกฤษ	Judge's Rules	-	-	-	-	-
ออสเตรเลีย	Evidence Act 1995 มาตรา 139	รับฟัง	รับฟัง	ไม่รับฟัง แต่ ศาลใช้ ดุลพินิจได้	ไม่รับฟัง แต่ ศาลใช้ ดุลพินิจได้	-
เยอรมนี	ป.วิ อาญา มาตรา 136	รับฟัง	รับฟัง	ศาลใช้ ดุลพินิจ	ศาลใช้ ดุลพินิจ	-
ไทย	ป.วิ อาญา มาตรา 134/1, 134/3	รับฟัง	รับฟัง	ไม่รับฟัง โดยไม่มี ข้อยกเว้น	ไม่รับฟัง โดยไม่มี ข้อยกเว้น	มาตรา134/1 ละสิทธิ ไม่ได้ แต่มาตรา 134/3 ละสิทธิได้

5.2.2 คำรับสารภาพที่ได้มาโดยขัดต่อกฎหมายเกี่ยวกับการสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกิน 18 ปี

ประเทศสหรัฐอเมริกา

โดยทั่วไปแล้วคำรับสารภาพที่ได้จากผู้อ่อนอายุหรือเด็กแม้จะเป็นสิ่งที่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ก็ตาม แต่เพราะปัจจัยทางด้านอายุซึ่งศาลถือว่าอยู่ในพฤติการณ์แวดล้อมที่ไม่น่าไว้วางใจ ศาลจึงไม่ยอมรับฟัง เช่นผู้รับสารภาพอายุเพียง 14 ปี (Gallegos v. Colorado, 1962) อายุเพียง 16 ปี (Fare v. Michael, 1979) เป็นต้น เว้นแต่ในขณะที่ยุ้อ่อนอายุได้ให้คำรับสารภาพนั้น เขาจะได้มีโอกาสปรึกษากับทนาย บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเขา ก่อนเพื่อป้องกันตามเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเอง ตาม The Fifth Amendment

ประเทศออสเตรเลีย

ในกรณีของผู้ต้องหาเป็นเด็ก มาตรา 128(2) แห่งพระราชบัญญัติสวัสดิการชุมชน ค.ศ.1972 (Community Welfare act 1972) (รัฐ นิว เซาท์ เวลส์) ได้บัญญัติให้คำรับที่ได้จากผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กในขณะที่อยู่ที่สถานีตำรวจนั้น ไม่อาจรับฟังได้ เว้นแต่ในขณะที่มีคำรับนั้นมีผู้ปกครอง, ผู้ดูแล, นักกฎหมาย หรือมีผู้ใหญ่อื่นที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ร่วมในเวลานั้นด้วย แต่มีข้อยกเว้นว่าคำรับนั้นอาจเป็นที่รับฟังได้หากเป็นที่พอใจแก่ศาลว่า “มีเหตุผลที่เหมาะสมและเพียงพอ” ว่าไม่อาจจะจัดให้มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งดังที่กล่าวมาแล้วอยู่ร่วมด้วยในเวลาที่มีคำรับได้ ศาลอุทธรณ์คดีอาญา รัฐ นิว เซาท์ เวลส์ ได้ตัดสินไว้ในคดี R v Warren ว่าในกรณีที่บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี ได้มีถ้อยคำใดๆในขณะที่อยู่ที่สถานีตำรวจเป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยที่บางช่วงของระยะเวลาดังกล่าวมีบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่ดังที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายอยู่ร่วมด้วย แต่บางช่วงในระหว่างมีคำรับนั้นไม่มีบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่อยู่ร่วมด้วยแล้ว เช่นนี้บทบัญญัตินี้จะตัดพยานหลักฐานเฉพาะแต่กรณีถ้อยคำใดๆ ที่มีขึ้นในกรณีหลังกรณีที่ไม่มีบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่อยู่ด้วยเท่านั้น อย่างไรก็ตามถ้อยคำที่รับฟังได้ดังกล่าวมานั้น ผู้พิพากษา Roden ได้ตัดสินไว้ในคดี R v Grave ว่าศาลอาจจะยังคงสามารถที่จะตัดพยานหลักฐานนั้นออกไปได้ หากไม่เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า “เมื่อได้พิจารณาถึงสภาวะการณ์แห่งคดี” แล้วจะไม่เกิด ความเป็นธรรมเนียมขึ้นหากรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว

ประเทศไทย

หลักการนี้กำหนดขึ้นโดยมาตรา 134/2 เพื่อให้พนักงานสอบสวนนำวิธีการสอบถามปากคำเด็กไว้ในฐานะเป็นพยานหรือผู้เสียหายกับวิธีการจัดให้เด็กซึ่งเป็นผู้เสียหายหรือพยานซึ่งตัวบุคคล ตามมาตรา 133 ทวิ และมาตรา 133 ตริ มาใช้บังคับแก่การสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกิน 18 ปี โดยอนุโลม ทั้งนี้เพราะกระบวนการสอบสวนเด็กตามหลักการในมาตรา 133 ทวิ และมาตรา 133 ตริ เป็นกระบวนการสอบสวนที่กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติต่อเด็กที่เหมาะสม ไม่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกถูกกดดันบีบบังคับสภาพจิตใจเหมือนวิธีการสอบสวนบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่ทั่วไป เมื่อมาตรา 133 ทวิ และมาตรา 133 ตริ เอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่เด็กที่ถูกสอบสวนในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยานไว้อย่างไร ก็สมควรที่กฎหมายจะกำหนดให้นำหลักการเช่นเดียวกันนั้น มาให้พนักงานสอบสวนถือปฏิบัติในการสอบสวนผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กด้วยโดยอนุโลม เพื่อให้เด็กในทุกฐานะไม่ว่าจะเป็นพยาน ผู้เสียหาย หรือผู้ต้องหา ต่างได้รับการปฏิบัติโดยวิธีการสอบสวนเด็กที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน ดังนี้

1. การสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกิน 18 ปี

1.1 ในการสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกิน 18 ปี พนักงานสอบสวนต้องแยกกระทำเป็นส่วนสักในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และต้องประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้ เข้าร่วมในการถามปากคำนั้นด้วย (อนุโลมตามมาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่ง)

- (ก) นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์
- (ข) บุคคลที่เด็กร้องขอ และ
- (ค) พนักงานอัยการ

1.2 ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการทราบ (อนุโลมตามมาตรา 133 ทวิ วรรคสอง)

1.3 นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือพนักงานอัยการที่เข้าร่วมในการถามปากคำ อาจถูกผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กตั้งข้อรังเกียจได้ หากมีกรณีดังกล่าว ให้เปลี่ยนตัวผู้นั้น (อนุโลมตามมาตรา 133 ทวิ วรรคสาม)

1.4 การถามปากคำผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงการถามปากคำดังกล่าว ซึ่งสามารถนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้เป็นพยาน (อนุโลมตามมาตรา 133 ทวิ วรรคสี่)

1.5 ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งซึ่งมีเหตุอันควรไม่อาจรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำพร้อมกันได้

ให้พนักงานสอบสวนถามปากคำเด็กซึ่งเป็นผู้ต้องหา โดยมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามวรรคหนึ่งอยู่ร่วมด้วยก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรบกวนบุคคลอื่นไว้ในสำนวนการสอบสวน และมีให้ถือว่าการถามปากคำผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็ก ในกรณีดังกล่าวที่ได้กระทำไปแล้วไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อนุโลมตามมาตรา 133 ทวิ วรรคห้า)

2. การจัดให้ชี้ตัวผู้ต้องหาซึ่งอายุไม่เกิน 18 ปี ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการชี้ตัวบุคคลในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้บุคคลซึ่งจะชี้ตัวนั้นเห็นตัวผู้ต้องหาเด็ก การชี้ตัวบุคคลดังกล่าว ให้มีนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลซึ่งเด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วย และให้นำบทบัญญัติในมาตรา 133 ทวิ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีนี้ แม้เด็กจะไม่ต้องการให้บุคคลใดเข้าร่วมฟังการสอบปากคำ พนักงานสอบสวนก็ยังมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามบทกฎหมายดังกล่าว หากไม่ปฏิบัติให้ถูกต้อง และเคยมีคำพิพากษาฎีกาที่ 5252/2545 วินิจฉัยไว้ว่า มีผลทำให้การสอบสวนคดีนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เท่ากับไม่มีการสอบสวนโดยชอบ พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้อง ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง ดังนั้น เนื่องจากคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวนั้น จึงส่งผลให้ทำให้นักกฎหมายต้องปฏิบัติตาม อย่างไรก็ตาม ผลของการไม่ปฏิบัติตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว ท่านอาจารย์จรูญ กัศิธนากุล เห็นว่า ฎีกานี้ตัดสินผิดจากหลักวิชาเรื่องนี้ ผิดเพราะว่า บท Sanction ในเรื่องนี้ต้องไปที่การตัดพยานหลักฐานไม่ใช่ไปที่การทำลายการสอบสวนทั้งหมด เพราะการสอบสวนอย่างอื่นทำถูกต้อง แม้ในต่างประเทศก็เช่นเดียวกัน การไม่ได้ตั้งทนายความให้ผู้ต้องหา ก่อนการสอบปากคำผู้ต้องหา ทำให้การผู้ต้องหานั้นต้องห้ามรับฟัง แต่พยานหลักฐานอื่นที่พนักงานสอบสวนไปรวบรวมสืบค้นมาได้โดยชอบสามารถรับฟังได้ การสอบสวนไม่เสียไปถ้าพยานหลักฐานอื่นมั่นคงพอจะพิสูจน์ความผิดจำเลยคนนี้ได้ก็ต้องลงโทษ จะปล่อยไปเพียงเพราะพนักงานสอบสวนทำผิดเพียงข้อเดียวข้อนี้หากถูกต้องไม่

ผู้เขียนเห็นว่าเหตุที่ศาลฎีกาวินิจฉัยเช่นนั้นได้ เพราะแต่เดิมมิได้ มีบทกฎหมายบัญญัติถึงผลของการที่พนักงานสอบสวนปฏิบัติไม่ถูกต้องในกรณีนี้เอาไว้ เพราะฉะนั้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 จึงบัญญัติว่า หากพนักงานสอบสวนทำผิดมาตรา 134/1 ไม่ทำให้การสอบสวนเสียไป แต่มีผลเพียงแก่จะรับฟังถ้อยคำหรือทำให้การของผู้ต้องหาไปพิสูจน์ความผิดของเขาในชั้นพิจารณาไม่ได้ ก็จะตรงตามมาตรฐานสากลในเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นถ้าเหตุการณ์ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 5252/2545 เกิดขึ้นอีกในปัจจุบัน ต้องนำมาตรา 134/4 วรรคท้าย ปรับแก้กรณี กล่าวคือทำให้ต้องห้ามรับฟังคำให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวนของผู้ต้องหารายนี้ไปพิสูจน์ความผิด แต่การสอบสวนไม่เสียไป เพราะนี่คือเจตนารมณ์ของกฎหมายบทนี้ที่ต้องการจะให้หลักกฎหมายในเรื่องนี้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

**ตารางเปรียบเทียบแสดงการรับฟังคำรับสารภาพ
พิจารณาด้านการสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกิน 18 ปี**

ประเทศ	การมีบุคคล เข้าร่วมในการ สอบสวน	การไม่มีบุคคล เข้าร่วมในการ สอบสวน	การจัดสถานที่ที่เหมาะสม และการบันทึกภาพ และเสียง	การไม่จัดสถานที่ ที่เหมาะสม และการ ไม่บันทึกภาพและเสียง
สหรัฐอเมริกา	รับฟัง	รับฟัง แต่ศาล อาจใช้ดุลพินิจ ไม่รับฟังได้	-	-
อังกฤษ	-	-	-	-
ออสเตรเลีย	รับฟัง	ไม่รับฟังแต่ ศาลใช้ดุลพินิจ รับฟังได้	-	-
เยอรมนี	-	-	-	-
ไทย	รับฟัง	รับฟัง	ไม่รับฟังโดย ไม่มีข้อยกเว้น	ไม่รับฟังโดย ไม่มีข้อยกเว้น

5.3 การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากคำรับสารภาพที่ต้องห้ามรับฟัง

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ศาลสูงของประเทศสหรัฐอเมริกา ถือว่าพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยประการใดๆ ศาลจะต้องปฏิเสธไม่รับฟัง โดยนำเอาหลักเกณฑ์การไม่รับฟังพยานหลักฐานโดยเคร่งครัด (The Exclusionary Rule) ต่อเมื่อมีการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยตามรัฐธรรมนูญ และถือว่าความมีวินัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการแสวงหาพยานหลักฐานนั้นเป็นเรื่องสำคัญ การยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยวิธีการอันมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นความชั่วร้ายยิ่งกว่าการปล่อยอาชญากรในบางครั้งเสียอีก การรับฟังพยานหลักฐานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เหมือนกับการยอมรับเอาผลไม้ของต้นไม้ที่มีพิษหรือที่เรียกว่า ทฤษฎีผลไม้มันของต้นไม้พิษ (Fruit of the poisonous tree) ศาลจึงไม่ยอมรับฟังหลักฐานที่เป็นผลมาจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่นพยานหลักฐานที่ได้มาจากการตรวจค้นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยการบังคับให้ผู้ต้องหาปรักปรำตนเอง หรือโดยผู้ต้องหาให้ปากคำขณะที่ยังไม่มีทนายความ เป็นต้น

โดยศาลสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกา ขยายบทตัดพยานหลักฐานบทนี้เอาไปใช้กับพยานหลักฐาน 3 ระดับด้วยกันคือ

1. พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ
2. พยานหลักฐานที่ได้มาด้วยวิธีการอันมิชอบ
3. พยานหลักฐานที่อาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบนั้น ไปแสวงหาได้มา

อีกทีหนึ่ง

ในระดับที่ 3 นี้ในสหรัฐอเมริกาจะเรียกชื่อว่าทฤษฎีผลไม้ของต้นไม้อพิษ (fruit of the poisonous tree doctrine) คือตัวมันเองไม่ได้เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ แต่เป็นผลพวงจากการอาศัยฐานข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบไปแสวงหา ชื่อผลไม้ของต้นไม้อพิษนี้เป็นการให้ชื่อจากมุมมองของแนวคิดที่ต้องการปราบเจ้าหน้าที่ไม่ให้ใช้วิธีการที่ไม่ชอบใดๆ ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นเมื่อฐานที่มาของข้อมูลนี้ไม่ชอบจึงถือว่าพยานหลักฐานนี้ได้มาโดยไม่ชอบไปด้วย ผลไม้ของต้นไม้อพิษย่อมเป็นพิษไปด้วย แนวคิดนี้เรียกสั้นๆ ว่า fruit doctrine หมายความว่าถึงพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นและได้มาโดยชอบ แต่อาศัยฐานข้อมูลหรือเบาะแสที่เกิดขึ้นหรือได้มาจากการกระทำอันมิชอบ ในกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาก็ต้องห้ามมิให้รับฟัง

ในปัจจุบันถึงแม้หลักกฎหมายว่าด้วยบทตัดพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบของสหรัฐอเมริกาจะยังคงใช้บังคับอยู่ แต่สภาพความจำเป็นที่จะต้องได้ความจริงในคดีสำคัญและความจำเป็นในการปราบปรามอาชญากรรมร้ายแรงในหลายๆ กรณี ทำให้ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาค่อยๆ พัฒนาข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นของหลักกฎหมายดังกล่าวขึ้นหลากหลายกรณีดังตัวอย่างต่อไปนี้

คดี United States v. Leon เจ้าพนักงานตำรวจขอหมายค้นจากศาลเข้าค้นบ้านของจำเลยพบสารต้องห้ามตามกฎหมายจึงจับตัวจำเลยมาดำเนินคดีและยึดสารดังกล่าวมาเป็นพยานหลักฐาน แต่ต่อมาปรากฏว่าหมายค้นนั้นศาลออกให้ไปโดยหลงผิด เพราะไม่มีพยานหลักฐานถึงขนาด “Probable Cause” ตามที่กำหนดไว้ใน The Fourth Amendment การค้นของเจ้าพนักงานตำรวจ จึงเป็นการค้นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายรัฐธรรมนูญ และพยานหลักฐานที่ได้มาจากการค้นนั้นเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ ซึ่งตามหลักย่อมต้องห้ามมิให้รับฟัง แต่ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาคัดสินว่าเจ้าพนักงานตำรวจกระทำไปโดยสุจริต (good faith) การตัดพยานหลักฐานในกรณีนี้จะไม่มีผลในการป้องปรามการกระทำที่มิชอบของเจ้าหน้าที่เลย ดังนั้น จึงไม่ควรใช้หลัก The Exclusionary Rule ในกรณีนี้

ต่อมา ศาลสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกาก็ได้ขยายข้อยกเว้นเพราะเหตุ good faith นี้ ออกไปใช้กับการจับและค้นโดยไม่มีหมาย ซึ่งไม่มี probable cause ที่จะจับหรือค้นโดยไม่มีหมาย

อันเป็นการจับหรือค้นโดยมิชอบ แต่เจ้าพนักงานตำรวจเชื่อโดยสุจริตว่ามี probable cause ที่จะกระทำผิด ศาลสูงสุดในคดี Illinois v. Krull ตัดสินว่าเข้าข้อยกเว้นให้รับฟังได้

คดี United States v. Crews ซึ่งเป็นคดีที่ศาลล่างตัดพยานหลักฐานสำคัญออกไปตามหลักผลไม่ของต้นไม้พิษ แต่ศาลสูงสุดของสหรัฐตัดสินว่า พยานหลักฐานดังกล่าวสามารถรับฟังได้ถ้าเจ้าพนักงานตำรวจสามารถพิสูจน์ได้ว่า พยานหลักฐานนั้นได้มาโดยอาศัยข้อมูลหรือเบาะแสจากแหล่งอื่นที่แยกต่างหากจากข้อมูลที่ได้มาจากการค้นและยึดโดยมิชอบ และศาลในคดี Nix v. Williams ยังได้ขยายข้อยกเว้นนี้ต่อไปอีกว่า ถึงแม้พยานหลักฐานดังกล่าวจะได้มาโดยมิชอบ โจรทักก็จะสามารถค้นหาพยานหลักฐานนั้นได้ ศาลก็สามารถรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวได้ ไม่จำเป็นต้องตัดทิ้งไปตามหลัก fruits of the poisonous tree หรือเรียกข้อยกเว้นนี้ว่า “no causation exception”

ประเทศอังกฤษ

หลักการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบของนั้น มีความแตกต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยศาลอังกฤษไม่เคร่งครัดกับหลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบโดยศาลถือหลักว่า ถ้าพยานนั้นเป็นหลักฐานอันเป็นสาระสำคัญแห่งคดีแล้วศาลก็ยอมรับฟังโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าพยานหลักฐานนั้นจะได้มาอย่างไร แต่การได้มาโดยมิชอบนั้นอาจทำให้ศาลซึ่งนำหนักไปในทางที่เป็นคุณแก่จำเลย โดยคำนึงถึงความยุติธรรมที่จะให้แก่จำเลยเป็นสำคัญ การใช้ดุลพินิจของศาลที่จะไม่รับฟัง จึงเป็นไปอย่างจำกัด โดยหลักทั่วไปแล้วพยานหลักฐานสามารถรับฟังได้ ไม่ว่าพยานหลักฐานนั้นจะได้มาด้วยวิธีการอันชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

สำหรับคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนของผู้ต้องหาแม้ได้มาโดยไม่สมัครใจซึ่งรับฟังไม่ได้นั้น หากจากคำรับสารภาพนั้นได้ข้อเท็จจริงอื่นตามมา เช่น ได้ทรัพย์ที่ผู้ต้องหาลักไปได้อาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิด ดังนี้ ข้อเท็จจริงดังกล่าว ศาลอังกฤษรับฟัง ส่วนพยานหลักฐานที่ได้มาจากการตรวจค้นหรือการกระทำอื่นอันมิชอบนั้น ผู้พิพากษาอังกฤษเคยกล่าวว่าจะเป็นการขัดขวางการบริหารกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างยิ่งหากไม่ยอมรับฟัง ศาลอังกฤษเคยรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวเช่น การตรวจลายพิมพ์นิ้วมือผู้ต้องหา ซึ่งตำรวจทำไปโดยไม่ได้รับคำสั่งจากศาล บันทึกลีขียงผู้ต้องหาซึ่งตอบคำถามตำรวจและมีการแอบบันทึกไว้ และการที่ตำรวจปลอมตัวเป็นพวกผู้ต้องหาไปสอบถามความลับจากผู้ต้องหา เป็นต้น

ตามบทบัญญัติ The Police and Criminal Evidence Act 1984 มาตรา 76 แม้คำรับสารภาพนั้นจะรับฟังไม่ได้ เพราะได้มาโดยมิชอบก็ตาม แต่หากกระทบต่อการที่ศาลจะรับฟังข้อเท็จจริงที่ตรวจพบอันเป็นผลมาจากคำรับสารภาพนั้นไม่ และคำรับสารภาพนั้นเองก็อาจใช้แสดง

ว่า ผู้ต้องหาได้กล่าว เขียน หรือแสดงข้อความโดยวิธีการซึ่งมีลักษณะเฉพาะ เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ว่าผู้ต้องหาเป็นคนร้ายได้ เช่นในคดีรับของโจร มีการใช้วิธีการอันมิชอบให้ผู้ต้องหารับสารภาพว่าช้อนของไว้ที่ใด เป็นผลให้ตรวจพบของนั้น ย่อมใช้รับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีได้ หรือในคดีฆ่าคนตาย ได้พบกระดาษเขียนข้อความมีลักษณะพิเศษตกอยู่ที่ศพผู้ตาย ตำรวจหลอกลวงให้ผู้ต้องหาเขียนข้อความนั้นขึ้นใหม่ ข้อความที่เขียนขึ้นใหม่ย่อมใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าผู้ต้องหาเป็นผู้เขียนข้อความในกระดาษที่ตกอยู่ที่ศพผู้ตายได้

ประเทศออสเตรเลีย และประเทศเยอรมนี

การตัดพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบออกไป ขึ้นอยู่กับลักษณะความร้ายแรง และผลกระทบของการกระทำที่มีชอบด้วยกฎหมาย การไม่รับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นยังคงจะเป็นเรื่องของข้อยกเว้นมากกว่าที่จะเป็นเรื่องของหลักทั่วไป คือยังให้เป็นดุลพินิจของผู้พิพากษาที่จะชั่งน้ำหนักในเรื่องประโยชน์สาธารณะ การปฏิบัติโดยมิชอบของตำรวจเกิดจากความตั้งใจหรือไม่ ความสำคัญของหลักฐาน ความรุนแรงของความผิด และความง่ายในการที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมาย

ประเทศไทย

ประเทศไทยหากเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบนั้นจะต้องห้ามมิให้รับฟัง แต่ไม่มีกฎหมายที่บัญญัติห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่อาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ หรือห้ามรับฟังผลไม่ของต้นไม้พิษ และแนวบรรทัดฐานของทางปฏิบัติส่วนใหญ่ นักกฎหมายไทยก็เห็นว่า ผลไม่ของต้นไม้พิษ นี้ไม่ควรตัดทิ้ง เพราะพยานหลักฐานประเภทนี้เจ้าหน้าที่ไม่ได้ทำผิดอะไร ศาลไทยจึงรับฟังเป็นพยานหลักฐานในส่วนนี้มาโดยตลอด ส่วนพยานหลักฐานที่ได้มาโดยวิธีการมิชอบ ซึ่งพยานหลักฐานนั้นเกิดขึ้นมีอยู่โดยชอบก่อนการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ที่กระทำผิดจึงได้พยานหลักฐานประเภทนี้มา เช่น ไปค้นบ้านโดยไม่มีหมายค้นแล้วไปพบธนบัตรปลอม เอกสารปลอม โปษสลากกินรวบ ยาบ้า ซุกอยู่ในบ้านของผู้ต้องหาจึงจับมาดำเนินคดี พยานหลักฐานชิ้นนี้ในต่างประเทศถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบให้ตัดทิ้ง แต่กฎหมายไทยยังมีปัญหาว่าจะตัดพยานหลักฐานประเภทนี้ได้หรือไม่

ในประเทศไทยไม่มีแนวความคิดในเรื่องการห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากคำรับสารภาพที่รับฟังไม่ได้ การรับฟังพยานหลักฐานทั้งปวงคงอยู่ภายใต้หลักทั่วไปที่ว่า พยานหลักฐานทั้งปวงที่อาจพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ย่อมอ้างเป็นพยานหลักฐานได้

แต่ต้องมีได้เกิดจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น¹¹ การรับฟังพยานหลักฐานให้ศาลใช้ดุลพินิจซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย¹²

พยานหลักฐานลักษณะนี้อาจจะเป็นพยานหลักฐานประเภทพยานเอกสารหรือพยานวัตถุ หรือเป็นพยานบุคคลก็ได้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้เบาะแสและไปติดตามมาได้ก็เพราะทราบจากคำรับสารภาพของผู้ต้องหาที่ห้ามมิให้รับฟัง เช่น ก. ถูกกล่าวหาว่าชิงทรัพย์และใช้มีดแทงเจ้าทรัพย์ตาย ดำรวจจับ ก. ได้แต่ไม่ได้ของกลางจึงใช้วิธีชกต่อย้อม ก. ให้รับสารภาพ ก. ทนเจ็บไม่ไหวจึงรับสารภาพว่าทำผิดจริง โดยนำทรัพย์ของกลางกับมีดที่ใช้แทงผู้ตายไปทิ้งไว้ในคูน้ำใกล้ ๆ บ้านของผู้ตาย ดำรวจจึงไปค้นหาตามคำรับสารภาพ พบของกลางทั้งหมด ลักษณะนี้คำรับสารภาพของ ก. รับฟังไม่ได้ แต่ของกลางที่ได้มาจากคำรับสารภาพที่เกิดจากการชูเชิญจะรับฟังได้หรือไม่นั้น เคยมีคำพิพากษาฎีกาตัดสินไว้แต่นานมาแล้ว เช่น ข้อเท็จจริงในคดีมีว่าจำเลยถูกฟ้องว่าสมคบกับพวกทำการปล้นทรัพย์ ในระหว่างที่ผู้ใหญ่บ้านจับกุมจำเลยมาไต่สวน ผู้ใหญ่บ้านได้แนะนำจำเลยว่าให้รับเสียจะกันไว้เป็นพยาน จำเลยจึงรับสารภาพและนำเจ้าพนักงานไปค้นของกลางได้ในชั้นศาลจำเลยคัดค้านว่า จำเลยให้การโดยถูกเจ้าพนักงานแนะนำให้รับไม่ควรรับฟัง ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าแม้คำรับสารภาพของจำเลยจะรับฟังไม่ได้ก็ตาม โจทก์ก็ยังมีคำบุคคลอื่นอีกสองคนเป็นพยานยืนยันและจำเลยยังนำค้นของกลางเป็นพยานวัตถุได้ด้วย คดีไม่มีข้อสงสัยฟังได้สนิทใจว่าจำเลยทำความผิดดังข้อหาโจทก์¹³ ศาลฎีกาตัดสินว่าคำรับของจำเลยฟังไม่ได้ เพราะจำเลยจงใจถูกหลอกลวงให้รับและในที่สุดก็ไม่ได้กันเป็นพยาน แต่ของกลางที่จำเลยนำไปค้นสามารถรับฟังได้

พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบนอกเหนือจากที่เกิดจากความไม่สมัครใจ และที่ขัดกับบทบัญญัติของกฎหมาย โดยแจ้งชัดดังกล่าวมาข้างต้นจะถึงกับเสียไปรับฟังไม่ได้หรือไม่เพียงใด ตามกฎหมายไทยเรายังไม่ชัดเจนนัก

คำพิพากษาฎีกาที่ 500/2474 แม้คำรับสารภาพของจำเลยจะรับฟังไม่ได้ แต่การที่จำเลยพาไปค้นของกลางได้ ของกลางก็รับฟังได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 837/2483 พยานหลักฐานที่ได้มาจากตรวจค้น จับกุมโดยมิชอบ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การค้นและยึดของกลางซึ่งกระทำโดยไม่ถูกต้อง เพราะไม่ได้บันทึกรายละเอียด

¹¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226.

¹² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227.

¹³ คำพิพากษาฎีกาที่ 500/2474

แห่งการค้นและสิ่งของที่ค้นได้นั้น กฎหมายมิได้บัญญัติว่าหากไม่มีการปฏิบัติดังกล่าว จะฟังไม่ได้เสียเลยว่ามี การยึดของกลางได้จากบ้านจำเลย ศาลจึงรับฟังข้อเท็จจริงนี้มาลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 696/2476 การที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือตำรวจเข้าไปล่อให้มีการกระทำผิดแล้วจับกุม ก็อาจนำมาเป็นพยานหลักฐานลงโทษจำเลยได้ เช่น ผู้ตรวจสุราไปขอซื้อสุราที่บ้านจำเลย แล้วจับจำเลยว่าจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6471/2543 ตำรวจไปค้นร้านวิดีโอเทปของจำเลยเพื่อหาเทปละเมิดลิขสิทธิ์โดยมีหมายค้น ปรากฏว่าค้นไม่พบแต่ระหว่างการค้นมีคนขับรถจักรยานยนต์นำเทปที่ผิดกฎหมายมาส่งให้จำเลยที่ร้านจำเลยกล่องหนึ่งมี 157 ม้วน จำเลยเห็นคนนี้ก็เลยออกไปบอกว่าไม่ใช่ร้านนี้ไปส่งร้านอื่น ตำรวจจึงขอตรวจสอบพบวิดีโอเทปที่ผิดกฎหมาย จึงยึดมาดำเนินคดี แต่ตำรวจเขียนในบันทึกรายงานการค้นว่า พบเทปของกลาง 157 ม้วน ในร้านของจำเลย ซึ่งไม่เป็นความจริง ศาลฎีกาตัดสินไม่รับฟังเทปของกลาง 157 ม้วน นี้เป็น พยานหลักฐาน แต่ไม่ได้ให้เหตุผลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ฎีกานี้แปลความคำว่า เกิดขึ้นให้คลุมถึงได้มาด้วย แต่ถ้าดูเนื้อหาของคดี คดีนี้อาชญากรรมที่จำเลยกระทำนั้นเล็กน้อยมาก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1164/2546 ตำรวจไปค้นบ้านแม่ของจำเลยโดยไม่มีหมายค้น ซึ่งค้นโดยผิดกฎหมาย แต่แม่ของจำเลยยินยอมให้เข้าไปค้นได้ พอเข้าไปค้นก็พบยาเสพติด จึงจับจำเลยมาดำเนินคดี จำเลยต่อสู้ว่าพยานหลักฐานนี้ต้องห้ามรับฟังตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 เพราะได้มาจากการค้นโดยมิชอบ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การค้นรายนี้แม้จะไม่มีหมายค้น แต่เมื่อเจ้าของบ้านยอมให้ค้นถือว่าเป็นการค้นโดยชอบด้วยกฎหมาย พยานหลักฐานที่ได้มาจึงใช้รับฟังได้ โดยศาลเชื่อว่าจำเลยกระทำผิดจริง ผลของฎีกานี้ทำให้เกิดการแปลกลับท่านอาจารย์ ดร. เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์ แปลกลับให้เห็นว่า แสดงว่าศาลฎีกาเห็นว่าถ้าค้นโดยมิชอบคือถ้าแม่ของจำเลยซึ่งเป็นเจ้าของบ้านไม่อนุญาตให้ค้น การค้นนี้ไม่ชอบศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานขึ้นนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 เพราะฉะนั้นพยานหลักฐานขึ้นนี้ไม่ต้องห้ามไม่ให้รับฟังก็หมายความว่าถ้าค้นโดยมิชอบก็จะไม่รับฟัง ซึ่งเป็นตัวอย่างอีกด้านหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาในเรื่องพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบอยู่แล้ว แต่ได้มาจากการกระทำโดยมิชอบจะรับฟังหรือไม่รับฟัง

ผู้เขียนเห็นว่า ความเป็นจริงแล้วกฎหมายบทนี้เป็นกฎหมายห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ เนื่องจากมาตรา 226 นี้ต้นร่างเป็นภาษาอังกฤษใช้คำว่า illegally obtained ซึ่งตรงกับหลักสากลแปลว่า “ห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ” แต่เวลาแปลเป็นภาษาไทยใช้คำคลาดเคลื่อนเป็นคำว่า “พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ” ฉะนั้นโดยหลักแล้วหากยึดถือถ้อยคำในตัวกฎหมายว่าใช้บังคับเฉพาะพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบเท่านั้น ไม่ตัดพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยจึงไม่น่าจะถูกต้องตามหลักการตีความของกฎหมาย แต่เหตุที่

ศาลฎีกาตัดสินว่า พยานหลักฐานที่ค้นได้มาโดยมิชอบไม่ต้องห้ามรับฟังตามบทตัดพยานหลักฐาน บทนี้ เนื่องจากบทตัดพยานหลักฐานบทนี้บัญญัติไว้เคร่งครัดจนเกินไปคือ ไม่มีข้อยกเว้น จึงทำให้เกิดการตีความให้ได้อย่างแคบ ไม่ให้คลุมถึงกรณีได้มาโดยมิชอบด้วย ซึ่งแนวคิดที่ว่าประเทศไทยใช้หลักบทตัดพยานหลักฐานบทนี้กับพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบเท่านั้น ได้รับการยืนยันอีกครั้งหนึ่งในปี 2547 ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ 6475/2547 เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีหมายค้นบ้านของจำเลย เลขที่ 161 แต่ตำรวจได้หมายค้นบ้านเลขที่ 74 ในหมู่บ้านเดียวกันตำรวจจึงแก้ไขหมายค้นของศาลจากบ้านเลขที่ 74 เป็น 161 ซึ่งเป็นเลขที่บ้านจำเลย ปรากฏว่าตำรวจค้นพบเฮโรอินจำนวนมากซ่อนอยู่ห่างจากบ้านของจำเลยประมาณ 3 เมตร จึงจับจำเลยมาดำเนินคดีนี้โดยใช้เฮโรอินเป็นพยานหลักฐาน ศาลฎีกาตัดสินว่า แม้การกระทำของเจ้าหน้าที่ในเรื่องนี้จะผิดกฎหมายก็ควรแยกไปดำเนินคดีอีกส่วนหนึ่งต่างหาก ไม่นำมาเกี่ยวข้องกับการรับฟังพยานหลักฐาน

จากคำพิพากษาฎีกานี้ผู้เขียนเห็นว่า ที่ศาลฎีกาตัดสินยืนยันว่า พยานหลักฐานที่ได้มาจากการค้น โดยปลอมหมายค้นเช่นนี้รับฟังได้ ไม่ต้องห้ามรับฟังก็ถูกต้องในแง่ของการมองน้ำหนักของคดี เนื่องจากของกลางที่ค้นได้เป็นยาเสพติดรายใหญ่ แต่เรื่องนี้สมควรแล้วที่รับฟังพยานหลักฐานในคดีนี้ เพราะแม้แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งวางหลักว่า ตัดพยานหลักฐานเหล่านี้ทั้งหมดก็ยังมีข้อยกเว้น และข้อยกเว้นจะเกิดขึ้นและใช้เพิ่มขึ้นเสมอในพฤติการณ์ที่คดีอาญาเรื่องนั้นรุนแรงมาก แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะทำผิดพลาดมากพอสมควร แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วก็ยังไม่ควรที่จะปล่อยผู้ต้องหาคนนี้ไป อย่างไรก็ตามอาจทำให้เกิดผลว่าหลักกฎหมายของประเทศไทยไม่ห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบได้ทุกกรณี โดยไม่คำนึงถึงสิ่งใดเลย ซึ่งจะเกิดข้อโต้แย้งจากแนวคิดในทางตรงกันข้ามว่าพยานหลักฐานที่ได้มาจากการค้นโดยไม่ชอบ ควรจะต้องห้ามรับฟังโดยบทตัดพยานหลักฐานบทนี้เหมือนกัน โดยแปลความตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายบทนี้ไม่ยึดติดกับถ้อยคำว่า “เกิดขึ้น” เท่านั้น เนื่องจากจะเห็นว่า คดีนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำผิดมาก ประการแรกค้นโดยมิชอบเป็นความผิดฐานบุกรุก ประการที่สอง เป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบ ประการที่สาม เป็นการทำปลอมหมายศาล ที่ถือเป็นพฤติการณ์ที่ผิดอย่างร้ายแรง หากเป็นในประเทศอังกฤษซึ่งวางหลักว่าไม่ห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบก็ยังไม่ศาลใช้ดุลพินิจไม่รับฟังได้ หากพฤติการณ์ทำไม่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่รุนแรงมากระดับหนึ่ง ศาลก็ใช้ดุลพินิจตัดออกไป เพื่อส่งสัญญาณให้เจ้าหน้าที่รู้ว่าทำอย่างนี้กับประชาชนไม่ได้ และผลจะไม่หยุดแค่ไม่รับฟังพยานหลักฐาน ผลต่อเนื่องต่อไปถ้าผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาไม่ว่าจะมาตรา 157 หรือบุกรุกเจ้าหน้าที่จะถูกลงโทษอย่างแน่นอน สัญญาณที่ศาลให้ไปโดยใช้กฎหมายบทนี้มีผลต่อการกำกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองซึ่งมีผลต่อการดูแลรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชน เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องของนโยบายในการบริหารงานยุติธรรมของประเทศ ไม่ใช่เรื่องกฎหมายพยานหลักฐาน

แต่เป็นเรื่องที่ต้องคำนึงว่า ทำอย่างไรจึงจะได้ระบบงานยุติธรรมทางอาญาที่ได้มาตรฐานโดยสามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งสามารถปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรณีเทปบันทึกเสียงที่ลักลอบบันทึกคำสนทนาระหว่างผู้บันทึกกับคู่สนทนา อีกฝ่ายหนึ่งไว้โดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลฎีกาถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยชอบไม่ว่าจะเป็น การสนทนาเฉพาะหน้าแล้วแอบบันทึกเสียงผู้สนทนาของตนเองไว้ หรือจะสนทนาทางโทรศัพท์ แล้วแอบบันทึกเสียงการสนทนาของทั้งสองฝ่ายไว้ ถือเป็นการกระทำโดยชอบดังปรากฏใน คำพิพากษาฎีกาที่ 4674/2543 โดยศาลฎีกาให้เหตุผลว่า เมื่อเสียงที่บันทึกเป็นเสียงจริง การกระทำ ที่ลักลอบบันทึกเสียงคู่สนทนาเป็นสิทธิของคู่สนทนาทั้งสองฝ่ายที่จะบันทึกคำสนทนาของตน และคู่สนทนาไว้ได้จึง ไม่เป็นการผิดกฎหมายแต่อย่างใด เทปบันทึกเสียงจึงเป็นพยานวัตถุที่เกิดขึ้น และได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ต้องห้ามรับฟังตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 หรือรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 วรรคสอง

ข้อสังเกต พยานหลักฐานในลักษณะนี้ มีความแตกต่างในสาระสำคัญกับ พยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ เนื่องจากคำรับสารภาพดังกล่าวเกิดจากความไม่สมัครใจเนื่องจาก ถูกขู่เข็ญ หลอกลวง เนื้อหาของคำรับสารภาพนั้นจึงไม่น่าเชื่อถืออยู่ในตัว และมีความบกพร่องอยู่ในเนื้อหาของตัวพยานหลักฐานนั่นเอง เพราะหากผู้ต้องหาถูกข่มขู่ ถูกหลอกลวง ถูกให้คำมั่นสัญญาเราจะเชื่อได้อย่างไรว่าเขาจะให้การตามความจริง เพราะเขาไม่ได้ให้การด้วยสมัครใจ จึงมีเหตุผลที่จะไม่รับฟังคำรับสารภาพลักษณะนี้ แต่พยานหลักฐาน ในหัวข้อนี้ เนื้อหาสาระของพยานหลักฐานคือตัวเอกสาร วัตถุพยาน หรือแม้แต่บุคคล ซึ่งตำรวจได้เบาะแส มาจากคำรับสารภาพที่ต้องห้ามรับฟัง ตัวพยานหลักฐานเองไม่ได้มีสิ่งใดซำรุดบกพร่อง เพราะฉะนั้นหากตำรวจสอบสวนบุคคลนั้นโดยตรงไปตรงมา หรือยึดของกลางมาใช้ในคดี เช่น มิดที่ใช้แทงผู้ตายและมีคราบเลือด ก็ยังคงเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริงอยู่นั่นเอง ดังนั้น ไม่ว่าจะ การได้มานั้นจะชอบหรือไม่ก็ตาม ก็ยังคงเป็นพยานหลักฐานที่พิสูจน์ความผิดได้

จากการศึกษา ผู้เขียนเห็นว่า แนวคิดในเรื่องบทคัดพยานหลักฐานนั้น มีแนวคิด สองด้านที่ขัดแย้งกันอยู่ ด้านแรกนั้นมองว่าพยานหลักฐานที่แท้จริงที่มีคุณค่าสามารถพิสูจน์ความจริง ในคดีได้นั้นควรจะต้องรับฟังมาใช้ประโยชน์ในคดี หากควรที่จะตัดทิ้งไปไม่ เพราะถึงแม้ว่าการแสวงหาได้มาซึ่งพยานหลักฐานเหล่านั้นจะเป็นการทำให้ไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็เป็นคนละ ประเด็นแยกออกจากหากจากการที่เราจะรับฟังพยานหลักฐานชิ้นนั้นหรือไม่ เจ้าหน้าที่ที่กระทำผิด หรือกระทำมิชอบในการแสวงหารวบรวมพยานหลักฐานเหล่านั้นมา ถ้าทำผิดก็ควรจะแยกไป ดำเนินการทางวินัยหรือทางกฎหมายอาญา หรือกฎหมายละเมิด เป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหาก หากควร

ที่จะเอาการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่มาทำให้การวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดีต้องผิดเพี้ยนไปจากความจริง ซึ่งแสดงได้อย่างชัดเจนโดยพยานหลักฐานชั้นนั้นอยู่แล้ว แนวความคิดนี้เห็นไปในทางที่ไม่ให้มีบทตัดพยานหลักฐานบทนี้

แต่ในทางตรงข้ามก็มีแนวคิดในทางที่สองว่า ถึงแม้พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบจะเป็นพยานหลักฐานที่พิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีได้ก็ตาม แต่การที่เจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ไปกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่เป็นหลักพื้นฐานของสังคมนั้น ก็ทำให้การรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวนี้จะกลายเป็นการไปส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่นิยมที่จะใช้วิธีการนอกกฎหมายหรือผิดกฎหมายมากขึ้น ผลเสียที่จะเกิดแก่สังคมมากกว่าที่จะเสียในคดีโดยการตัดพยานหลักฐานชั้นนี้ไป เพราะฉะนั้นแนวคิดในทางที่สองนี้ก็มองในด้านที่ว่าเพื่อที่จะป้องปรามไม่ให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางไม่ชอบในการแสวงหาพยานหลักฐาน จึงให้ตัดพยานหลักฐานเหล่านั้นเสีย แม้จะเสียประโยชน์ในคดีที่เป็นปัญหาอยู่ แต่ก็เกิดประโยชน์ในภาพรวมของระบบงานยุติธรรมทางอาญาของประเทศ สองแนวคิดนี้ต่างตั้งอยู่บนประโยชน์สาธารณะด้วยกันทั้งคู่และก็ขัดแย้งกันมาโดยตลอด ไม่ใช่เฉพาะในประเทศไทย ในต่างประเทศที่เกิดหลักกฎหมายบทนี้ขึ้นก็มีความคิดเห็นสองด้านนี้ขัดแย้งกันเช่นเดียวกัน กฎหมายในเรื่องนี้ของทุกประเทศจึงมักจะไม่มีเขียนหรือบัญญัติกฎหมายเป็นการตายตัวไปในทางใดทางหนึ่ง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าไม่มีประเทศไหนวางหลักกฎหมายเป็นการเด็ดขาดไปในด้านใดด้านหนึ่งว่า ถ้าเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบแล้วต้องตัดทิ้งทั้งหมดห้ามมิให้รับฟังทั้งสิ้น โดยไม่มีข้อยกเว้นเลยเช่นนี้ไม่มี และเช่นเดียวกันก็ไม่มีประเทศไหนบัญญัติให้รับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบบทนี้ทั้งหมด โดยไม่คำนึงว่าการกระทำโดยไม่ถูกต้องไม่ควรหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่จะมีความรุนแรงและกระทบกระเทือนทำให้เสียหายต่อสังคมมากน้อยแค่ไหน กฎหมายในเรื่องนี้ของทุกประเทศก็จะวางหลักเกณฑ์ไว้ในลักษณะที่ยืดหยุ่น ไม่สามารถปรับใช้ให้ได้ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นรายกรณีไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.4 ปัญหาที่เกิดจากการไม่รับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐาน

ในประเด็นนี้ผู้เขียนได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งทำหน้าที่พนักงานสอบสวนถึงการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาญา พบว่าพนักงานสอบสวนได้ทราบข้อเท็จจริงจากแหล่งที่มาดังนี้¹⁴

1. พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เป็นพยานที่มีประโยชน์และน่าเชื่อถือมาก เพราะถือได้ว่าเป็นพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทิ้งร่องรอยการกระทำความผิดไว้ในที่เกิดเหตุ แต่ในบางครั้งถึงแม้ว่าผู้กระทำความผิดจะทิ้งร่องรอยไว้ในที่เกิดเหตุ แต่ทางนิติวิทยาศาสตร์ก็ไม่สามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากยังไม่มีเทคโนโลยีที่สามารถเข้าไปตรวจสอบได้ เช่น คดีตำรวจทางหลวงถูกคนร้ายฆาตกรรมในห้องที่ อ.ไชโย จ.อ่างทอง ซึ่งคนร้ายได้แต่ต้องเนื้อตัวผู้ตาย รวมถึงได้ทิ้งเสื้อผ้าของคนร้ายไว้ในที่เกิดเหตุ กรณีดังกล่าวในทางนิติวิทยาศาสตร์ สามารถใช้เทคโนโลยีเข้ามาตรวจสอบพยานหลักฐาน เช่น DNA จากเสื้อผ้าดังกล่าวได้ แต่กองพิสูจน์หลักฐานหรือสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ไม่มีเครื่องมือตรวจสอบ DNA ต้องส่งไปให้ตำรวจ Scotland Yard ซึ่งมาติดต่อคดีชาวอังกฤษถูกฆาตกรรมที่เชียงใหม่ ให้ไปตรวจสอบที่ห้อง LAB ในประเทศอังกฤษ และในปัจจุบันก็ยังไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าคนร้ายเป็นใครเนื่องจากเพราะไม่มีข้อมูลคนร้ายเปรียบเทียบ เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีฐานข้อมูลในพิสูจน์บุคคลที่เพียงพอ จะมีแต่ก็เฉพาะการเก็บข้อมูลของผู้ต้องหาซึ่งเคยกระทำความผิดและถูกจับดำเนินคดีแล้ว ซึ่งก็มีได้มีการจัดเก็บครบถ้วนในทุกคดี และเจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถที่เรียกตัวผู้ต้องสงสัยมาบังคับให้ตรวจเลือด หรือตรวจ DNA เพื่อเปรียบเทียบกับพยานหลักฐานที่คนร้ายทิ้งไว้ในที่เกิดเหตุ หากผู้ต้องสงสัยนั้นไม่สมัครใจให้กระทำก็ไม่สามารถจะกระทำได้ เพราะกฎหมายมิได้ให้อำนาจไว้ อีกทั้งทางด้านนิติวิทยาศาสตร์นั้นประเทศไทยยังมิได้มีความพร้อมในการที่จะพิสูจน์พยานหลักฐานได้อย่างเต็มที่ และในปัจจุบันผู้กระทำความผิดมีความรู้มากขึ้น และมีการวางแผนในการกระทำความผิดเป็นอย่างดีและมักจะมีการป้องกันเพื่อมิให้เหลือร่องรอยไว้ในที่เกิดเหตุ สุภาษิตที่ว่า อาชญากรรมย่อมทิ้งร่องรอยไว้เสมอ จึงไม่สามารถใช้ได้ในปัจจุบัน

2. พยานบุคคล ในคดีอาญา จะรับฟังพยานหลักฐานทุกชนิดที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าความจริงเป็นอย่างไร และพยานหลักฐานที่ศาลไทยถือว่าไม่น่าหนักมากขึ้นหนึ่งก็คือ พยานบุคคล

¹⁴สัมภาษณ์ พันตำรวจเอก ชนะชัย ลิ้มประเสริฐ, ผู้กำกับการ ฝ่ายปฏิบัติการ ส่วนปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 15 พฤษภาคม 2549.

โดยเฉพาะประจักษ์พยาน แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันพยานบุคคลดังกล่าวนี้ ก็ไม่สามารถที่จะหามาได้ เพราะในปัจจุบันสังคมไทยเป็นลักษณะสังคมเมือง แทนที่จะเป็นสังคมแบบชนบท ทำให้ประชาชนไม่เอาใจใส่ต่อสังคมนัก โดยต่างคนต่างอยู่หากได้พบเห็นการกระทำความผิด หากมิใช่เรื่องของตนก็มักที่จะไม่อยากเข้าไปยุ่งเกี่ยว หรือให้ความร่วมมือต่อเจ้าหน้าที่ เพราะอาจได้รับความเดือดร้อนและเป็นการเสียเวลา เนื่องจากการเป็นพยานนั้นมีขั้นตอนที่ยืดเยื้อยุ่งยาก เพราะต้องให้การในชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจ และหากมีการสอบสวนเพิ่มเติมก็ต้องให้ข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้นอีก และยังคงมีการให้การในชั้นศาล และพยานส่วนใหญ่ก็มักไม่มาเป็นพยานในชั้นศาลอีก

3. พยานหลักฐานที่ได้จากผู้กระทำความผิด นั้นถือว่ามีประโยชน์มาก โดยเฉพาะคำรับสารภาพเห็นว่าเป็นพยานหลักฐานที่ดีและสำคัญอย่างมาก เพราะหากเป็นถ้อยคำที่เป็นความจริงแล้ว ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถที่ได้ทราบเรื่องราวของการกระทำความผิดและดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานประกอบคำรับสารภาพได้อย่างครบถ้วน โดยเฉพาะคำรับสารภาพในชั้นจับกุม ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ผู้ต้องหาได้ให้เป็นการครั้งแรกน่าเชื่อว่ายังมิได้มีการเสริมเติมแต่งให้ผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง และเป็นถ้อยคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง และในคดีอาญาส่วนมากแล้ว ผู้กระทำความผิดมักจะทำในที่ลับตาคนและไม่ทิ้งร่องรอยไว้ จากข้อจำกัดในการแสวงหาพยานหลักฐาน ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถใช้พยานหลักฐาน ตามข้อ 1 และข้อ 2 ได้อย่างพอเพียง พยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพของผู้ต้องจึงมีประโยชน์อย่างยิ่ง และทำให้เกิดความสอดคล้องกับพยานวัตถุ พยานบุคคล หรือพยานหลักฐานที่ได้มาในภายหลัง

นอกจากนี้ ผู้เขียนได้สัมภาษณ์ถึงความคิดเห็นของบุคคลผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม ที่มีต่อมาตรา 84 และ 134/4 วรรคท้าย ดังนี้

1. ผู้ให้การสัมภาษณ์ เห็นว่า การบัญญัติมาตรา 84 จะมีผลทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ทำได้ยากยิ่งขึ้น เพราะการทำคดีต่างๆ ที่ผ่านมาในกรณีพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุหรือพยานบุคคลมีไม่เพียงพอ พยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพของผู้ต้องหานั้น มีประโยชน์ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถหาพยานหลักฐานอื่นต่อเนื่องจากคำรับสารภาพได้มาก ทั้งจะไปแสวงหาพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ก็มีข้อจำกัด และไม่สามารถใช้ได้กับทุกคดี

นอกจากนั้น หากมาตรานี้มีจุดประสงค์เพื่อยับยั้งการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ เห็นว่า ในทางปฏิบัตินั้นหากเจ้าหน้าที่ต้องการที่จะได้พยานหลักฐานย่อมมีวิธีการอื่น

เพื่อหลีกเลี่ยงมาตรฐานนี้ได้ ในอีกมุมอาจก่อให้เกิดเจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการรวบรวมพยานหลักฐาน เพราะคิดว่าถึงรวบรวมไปก็ไม่เกิดประโยชน์¹⁵

2. ผู้ให้สัมภาษณ์ เห็นว่า ในปัจจุบัน เทคโนโลยีเจริญก้าวหน้ามาก รวมทั้งอาชญากรก็มีวิธีกระทำความผิดที่ก้าวหน้าตามไปด้วย ทำให้การแสวงหาพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ เป็นไปโดยยากลำบากและการขาดแคลนทางด้านงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรและเครื่องมือเครื่องใช้ให้ทันสมัยเท่าทันผู้กระทำความผิด แต่ในทางตรงกันข้ามจากการแสวงหาพยานหลักฐาน ที่ยากอยู่แล้ว กฎหมายกลับให้สิทธิเสรีภาพกับบุคคลมากขึ้น โดยไม่มีมาตรการควบคุมการเกิดอาชญากรรม หากแต่ยิ่งวิตกกังวลเกี่ยวกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ จึงมีกฎหมายที่ออกมาควบคุมการทำงานให้เป็นไปโดยยากยิ่งขึ้น และมีบทตัดพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพของผู้ต้องหาโดยไม่ได้คำนึงว่าเจ้าหน้าที่ได้มีการละเมิดสิทธิในร่างกายของผู้ต้องหาหรือไม่ ซึ่งคำรับสารภาพของผู้ต้องหานั้นมีประโยชน์อย่างมาก ทำให้เกิดความประตืดประต่อเรื่องราวทำให้พบพยานหลักฐานอื่นได้ ซึ่งในหลายคดีการสืบสวนติดตามผู้กระทำความผิดก็ได้พยานหลักฐาน และของกลางจากคำรับสารภาพของผู้กระทำความผิด ถึงร้อยละ 80 และสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ และชี้ให้เห็นได้ว่า คำรับสารภาพของผู้ต้องหานั้นเป็นความจริง และในการทำคดีมีน้อยมากประมาณร้อยละ 20 เท่านั้น ที่ได้ของกลางในการกระทำความผิดจากเบาะแสของพยานบุคคล ดังคำที่ว่า “การกระทำความผิดพยานหลักฐานมักจะอยู่ที่ผู้กระทำความผิดทั้งสิ้น”¹⁶

3. ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้ให้ความเห็นในประเด็นที่ว่า บทตัดคำรับสารภาพในมาตรา 84 ไม่น่าจะมีผลกระทบต่อกรรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเห็นว่า คำรับสารภาพนั้นมีความหมายอย่างแคบ คือไม่รวมถึงถ้อยคำอื่นที่ประกอบกับคำรับสารภาพ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ก็ยังสามารถแสวงหาพยานหลักฐานอื่นจากถ้อยคำนั้นได้ แต่หากความหมายของคำรับสารภาพ เป็นอย่างกว้างคือรวมถึงข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดด้วย การตัดคำรับสารภาพของผู้ต้องหาย่อมส่งผลกับการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษอย่างแน่นอน อีกทั้งน่าจะขัดกับหลักการในบทบัญญัติมาตรา 226 ที่ว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้” และพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ตามมาตรา 131 คือต้องรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อจะทราบ

¹⁵สัมภาษณ์ พันตำรวจเอก ชนะชัย ลิ่มประเสริฐ, ผู้กำกับการ ฝ่ายปฏิบัติการ ส่วนปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 15 พฤษภาคม 2549.

¹⁶สัมภาษณ์ พันตำรวจเอก สุทิน ทรัพย์พ่วง, ผู้กำกับการ กองกำกับการ 3 กองปราบปราม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 16 พฤษภาคม 2549.

ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ ที่ถูกกล่าวหา เพื่อรู้ตัวผู้กระทำความผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิด หรือบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา¹⁷

4. ผู้ให้สัมภาษณ์ เห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับการตัดพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับในชั้นจับกุม เพราะคำรับสารภาพเป็นส่วนหนึ่งของพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ โดยตรวจสอบเทียบเคียงกับพยานหลักฐานอื่น ดังนั้นการตัดมิให้รับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาโดยไม่มีข้อแม้ จึงไม่น่าจะเป็นเรื่องที่ถูกต้อง ส่วนบทตัดพยานในมาตรา 134/4 วรรคท้าย นั้นเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ต้องควรมีเจตนาหลีกเลี่ยงหรือไม่ หากปฏิบัติไม่ตรงกับที่กฎหมายบัญญัติเพียงเล็กน้อย ก็ไม่น่าถึงกับต้องตัดพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพนั้น หากเป็นการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดโดยเจตนา ก็สมควรที่จะไม่รับฟังคำรับสารภาพที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ และมองว่าหากกฎหมายดังกล่าวมีเจตนาที่จะยับยั้งการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็ไม่น่าจะเป็นผลนัก เพราะหากเจ้าหน้าที่ต้องการจะได้คำรับสารภาพหรือถ้อยคำจากผู้ต้องหา ก็ยังมีวิธีที่จะได้ถ้อยคำเหล่านั้นมาอยู่ดี จึงเป็นการบัญญัติกฎหมายที่แก้ปัญหาได้ไม่ตรงจุดนัก¹⁸

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนวคิดต่างๆ ดังนี้

1. เห็นว่าเมื่อกฎหมายดังกล่าวได้ประกาศใช้แล้ว และต้องการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ก็ยังมีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม จึงเห็นว่า หากใช้กฎหมายดังกล่าวอย่างเคร่งครัดแล้ว ก็ควรจะให้ผู้ต้องหาที่มีหน้าที่ที่จะต้องให้การต่อเจ้าหน้าที่ด้วย เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน และหากปฏิเสธก็ควรมีเหตุแห่งการปฏิเสธด้วย เพราะหากผู้ต้องหาใช้สิทธิที่จะไม่ให้การ โดยขอให้การในชั้นศาล เจ้าหน้าที่จะไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานหรือสังเกตข้อพิรุธจากผู้ต้องหาได้ เพราะหากผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ก็ควรที่จะมีหน้าที่ให้ปากคำต่อเจ้าหน้าที่ และถือว่าเป็นการช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐาน และช่วยกันรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม ซึ่งหากผู้ต้องหาไม่ให้การ ก็ถือว่าไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ และควรมีความผิดเช่นเดียวกัน

¹⁷ สัมภาษณ์ พันตำรวจโท สมควร พิงทรัพย์, สารวัตรแผนก 4 กองกำกับการ 2 กองปราบปราม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 17 พฤษภาคม 2549.

¹⁸ สัมภาษณ์ นายจिरพงษ์ ตะปينا, ทนายความ, 18 พฤษภาคม 2549.

2. เห็นว่าพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นไม่สามารถใช้ได้ในทุกกรณี สามารถใช้ได้เพียงส่วนหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยการอธิบายในแง่มุมของวิทยาศาสตร์เท่านั้น จึงต้องฟังเป็นส่วนประกอบกับพยานหลักฐานอื่นเช่นเดียวกัน และในบางกรณีก็ไม่สามารถใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ได้ เช่น กรณีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หลักฐานมักจะเป็นพยานเอกสารซึ่งอยู่ในครอบครองของผู้ต้องหา หากผู้ต้องหาได้เผาทำลายเอกสารเหล่านั้น ก็จะไม่เหลือพยานหลักฐานใด จึงควรมีมาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดดังกล่าว โดยถือว่า เป็นการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมอย่างหนึ่ง

จากการสัมภาษณ์ดังกล่าวผู้เขียนจึงเห็นว่า ในปัจจุบันแม้แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและมุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เมื่ออาชญากรรมมีความรุนแรงมากขึ้นและโดยผลของหลักการตัดพยานอาจจะทำให้ผู้กระทำความผิดลอยนวลไปได้ การใช้หลักนี้ของศาลสูงสุดประเทศสหรัฐอเมริกา ยังต้องมีข้อยกเว้นให้รับฟังได้ แต่สำหรับประเทศไทยนั้นมีความจำกัดในด้านของเทคโนโลยี ขาดแคลนงบประมาณมาใช้ในการดำเนินการในการพัฒนาบุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐาน แต่ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีของผู้ประกอบอาชญากรรมมีความพัฒนาขึ้นมาก อีกทั้งผู้กระทำความผิดหากเป็นผู้มีอิทธิพลก็จะสามารถเข้ามาแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ง่ายขึ้น จึงเป็นผลให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ แต่ด้วยกระแสในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนมีความแรงขึ้น กฎหมายของไทยจึงพัฒนาไปในทางคุ้มครองผู้ต้องหาอย่างมากเกินความจำเป็น โดยมีการออกบทตัดพยานหลักฐานที่เป็นถ้อยคำรับสารภาพของผู้ถูกจับและผู้ต้องหา โดยไม่คำนึงเลยว่าเป็นคำรับสารภาพ ที่เกิดจากความสมัครใจหรือไม่ เพียงใด มีเพียงแต่ความประสงค์ที่ต้องการจะคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา และการยับยั้งการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ตรงจุดเท่าใดนัก เนื่องจากการบัญญัติกฎหมายดังกล่าว เป็นการนำการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่เพียงบางส่วนมายกเว้นหลักการใหญ่ ในเรื่องของการแสวงหาพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ความจริงเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และได้ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้อย่างถูกต้อง ซึ่งพยานหลักฐานทุกชนิดนั้นไม่ว่าจะมีน้ำหนักมากหรือน้อยเพียงใด หากเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริงแล้วก็ย่อมมีคุณค่าในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงทั้งสิ้น การบัญญัติกฎหมายดังกล่าวจึงเป็นบัญญัติเนื่องจากเกรงว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเอาเปรียบฝ่ายผู้กระทำความผิด ทั้งๆ ที่ผู้กระทำความผิดเป็นฝ่ายเอาเปรียบและก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม โดยปราศจากการคำนึงถึงสิทธิของผู้เสียหายและความสงบเรียบร้อยของสังคม

ผู้เขียน เห็นว่า แต่เดิมก่อนใช้กฎหมายฉบับนี้กรณีที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ถ้อยคำดังกล่าวถือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ ซึ่งในเรื่องของบทตัด

พยานหลักฐานของไทยที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบนั้นปรากฏอยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 วรรคสอง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ซึ่งแต่ละบทก็ยังมีข้อจำกัดในการบังคับใช้

โดยผู้เขียนขอกล่าวถึงการบังคับใช้และข้อจำกัดของบทตัดพยานหลักฐานในแต่ละบท ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญ มาตรา 243 วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้อยคำของบุคคลซึ่งเกิดจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ถูกทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใดๆ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้” ซึ่งใช้กับคดีทุกประเภทได้ว่า จะเป็นคดีอาญา คดีแพ่ง คดีชำนาญพิเศษ คดีปกครอง คดีรัฐธรรมนูญ การสอบวินัยข้าราชการ ใช้ถ้อยคำของบุคคลที่เกิดขึ้นโดยมิชอบนี้มาเป็นพยานหลักฐานไม่ได้

แต่อย่างไรก็ตาม เห็นว่า รัฐธรรมนูญบทนี้มีข้อจำกัดว่า ใช้ตัดพยานหลักฐานที่มาจากถ้อยคำของบุคคลเท่านั้น ไม่ได้ใช้กับพยานหลักฐานอื่นที่ไม่ได้มาจากถ้อยคำของบุคคล เช่น พยานวัตถุ รูปถ่าย วิดีโอที่เน้นภาพมากกว่าเสียง เป็นต้น เหตุที่รัฐธรรมนูญบทนี้ไปเน้นจำกัดอยู่ที่ถ้อยคำของบุคคลก็เพราะว่า เป็นบทบัญญัติที่ต่อเนื่องมาจากหลักใหญ่ที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งของมาตรานี้ว่า บุคคลมีสิทธิที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเอง หลักใหญ่ของเรื่องนี้อยู่ที่ว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา 243 วรรคหนึ่ง ต้องการคุ้มครองสิทธิที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเอง หรือ right against self-incrimination เพราะฉะนั้นความในวรรคสอง จึงต้องบัญญัติเฉพาะว่า ถ้าถ้อยคำของบุคคลใดที่ให้ไปโดยหรือเกิดจากการกระทำอันไม่ชอบของคนอื่นก็ถือว่าเขาจะถูกบังคับให้ปรักปรำตนเอง ถ้อยคำนั้นจึงห้ามไม่ให้รับฟัง ก็ทำให้เราใช้รัฐธรรมนูญบทนี้ไปปรับกับพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยไม่ชอบทั้งระบบไม่ได้ ใช้ได้แต่เฉพาะกับถ้อยคำของบุคคลซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของพยานบุคคล หรือพยานเอกสาร เช่น บันทึกคำให้การผู้ต้องหาชั้นสอบสวน บันทึกคำให้การพยานในชั้นสอบสวน หรือแม้กระทั่งเทปบันทึกเสียงที่ได้มาจากการดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ของบุคคล เป็นต้น

โดยประการที่รัฐธรรมนูญได้มีการวางหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ไว้นั้น ท่านอาจารย์พรเพชร วิชิตชลชัย มีความเห็นว่า “...ต้องถือว่าเป็นการวางหลักเกณฑ์ของกฎหมายลักษณะพยานในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งเป็นข้อที่น่าคิด และเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายต่อไป เพราะรัฐธรรมนูญของประเทศส่วนใหญ่จะวางบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลเป็นหลัก หากมีการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอย่างร้ายแรง จึงจะกำหนดบทลงโทษถึงขั้นไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากการละเมิดสิทธินั้น การที่กฎหมายรัฐธรรมนูญลงมาวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีพิจารณาความเสียเองเช่นนี้ ย่อมต้องเกิดปัญหาแน่ เพราะกฎหมายวิธีบัญญัติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือกฎหมายวิธีพิจารณาความ และกฎหมายลักษณะพยาน

นั้นเป็นกฎหมายที่วางโครงสร้างอย่างประณีตและยืดหยุ่น กล่าวคือการวางหลักการเป็นหลักกฎหมาย โดยเปิดโอกาสให้มีข้อยกเว้นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงกล่าวกันว่า ไม่มีกฎหมายที่ตายตัวในกฎหมายวิธีพิจารณาความ หรือหลักทุกอย่างต้องมีข้อยกเว้นเพื่อให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจ เพื่อความเป็นธรรมได้สูงสุด...”¹⁹

ผู้เขียนเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 243 วรรคสอง ได้บัญญัติบทตัดพยานหลักฐานประเภทนี้ไว้อย่างเคร่งครัดและเด็ดขาดจนเกินไป ไม่มีข้อยกเว้นให้รับฟังได้ในบางกรณีเลย ซึ่งไม่ตรงกับหลักสากลที่มีข้อยกเว้นกรณีที่มีการรับฟังนั้นจะเป็นประโยชน์สาธารณะที่จำเป็นต้องรับฟังพยานหลักฐานนั้น เมื่อความในรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เช่นนี้จึงทำให้ยากต่อการปรับปรุงกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติซึ่งอาจมีเนื้อความขัดแย้งได้

2. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ซึ่งบัญญัติว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ที่มีคุณสมบัติพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของจำเลยได้ ก็ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานหลักฐานที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น” บทตัดพยานหลักฐานบทนี้ ใช้มาตั้งแต่ปี 2478 แต่อย่างไรก็ตาม บทตัดพยานหลักฐาน ตามมาตรา 226 ก็มีข้อจำกัดหลายประการดังนี้

ประการแรก บทตัดพยานหลักฐานบทนี้แม้จะใช้กับพยานหลักฐานทุกชนิด กว้างกว่ารัฐธรรมนูญ แต่ใช้เฉพาะกับคดีอาญาเท่านั้น เอาไปใช้กับ คดีแพ่ง คดีปกครอง คดีรัฐธรรมนูญ หรือคดีอื่น ๆ ไม่ได้

ประการที่สอง ใช้ข้อความว่าพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ จึงทำให้เปิดช่องให้มีการแปลความได้เช่นเดียวกันว่า ไม่ห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบ แต่เกิดขึ้นโดยชอบก่อนการได้มานั้น

ประการที่สาม เมื่อบทตัดพยานหลักฐานบทนี้นำไปใช้แล้ว ต้องใช้อย่างเคร่งครัด ไม่มีข้อยกเว้นเปิดทางให้เลย แม้ว่าการทำโดยผิดพลาดไม่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่จะเล็กน้อย ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมใดๆ และพยานหลักฐานนั้นมีความสำคัญในคดี แต่การกระทำผิดของผู้กระทำความผิดนั้นเป็นอันตรายต่อสังคมอย่างยิ่งก็รับฟังไม่ได้ การใช้บทตัดพยานหลักฐาน บทนี้อย่างเคร่งครัด ก็จะทำให้ปัญหาว่าหากพยานหลักฐานในคดีจะไม่เพียงพอที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดได้ ผลก็จะกลายเป็นว่าระบบยุติธรรมทางอาญาของไทยไม่สามารถลงโทษอาชญากรคนสำคัญที่ทำร้ายสังคมในระดับรุนแรงได้ ทั้ง ๆ ที่มีพยานหลักฐานชัดเจนว่าเป็นผู้กระทำผิดจริง

¹⁹ พรเพชร วิชิตชลชัย, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร: เคนโกรวการพิมพ์, 2542), หน้า 10.

จึงเห็นว่า การที่บทคัดพยานหลักฐานบนนี้มีเครื่องครัดจนเกินไปจะก่อให้เกิดปัญหาในการใช้บังคับค่อนข้างมาก

อนึ่ง ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนก็ได้หมายความว่า ควรจะสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่แสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้ต้องหาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ผู้เขียนเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า รูปแบบการสอบสวนของประเทศไทยควรมุ่งไปในทางนิติวิทยาศาสตร์ให้มากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับพยานบุคคลและพยานวัตถุ โดยเจ้าหน้าที่ควรเน้นการรวบรวมพยานหลักฐานโดยวิธีอื่นนอกจากการแสวงหาจากคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหาเพียงอย่างเดียว ซึ่งหากมีการให้ความสำคัญกับพยานหลักฐานทุกๆ ประเภทแล้ว ดังนั้น หากการที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพก็ควรยอมจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ หากถ้อยคำรับสารภาพดังกล่าวมีพยานหลักฐานอื่นประกอบด้วย เช่น อาจให้เจ้าหน้าที่ใช้วิธีบันทึกเทปคำรับสารภาพและนำตัวผู้ต้องหาไปตรวจกับแพทย์หรือจิตแพทย์ทันที หลังจากการให้การรับสารภาพเพื่อให้แพทย์วินิจฉัยว่า ผู้ต้องหาบิดเบือนจากการทำร้ายหรือขณะให้คำรับสารภาพนั้น ผู้ต้องหาไม่มีความตั้งใจที่ปกปิดหรือไม่ ซึ่งก็จะสามารถแก้ปัญหาในประเด็นที่ว่า เจ้าหน้าที่อาจจะมีการบังคับให้ผู้ต้องหารับสารภาพโดยไม่สมัครใจได้

ผู้เขียนเห็นว่าตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 ที่เพิ่มเติมบทคัดพยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับและถ้อยคำของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนขึ้น นั้นมีข้อจำกัดหรือจุดอ่อนร่วมกันอยู่ข้อหนึ่งคือเมื่อใช้บังคับแล้วใช้อย่างเคร่งครัดโดยไม่มีข้อยกเว้น ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่ทำให้กฎหมายไทยในเรื่องนี้เมื่อเวลาใช้จะแข็งแกร่งกว่าหลักการที่ควรจะเป็น เพราะแม้แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกาเองซึ่งเป็นประเทศที่นับได้ว่าเป็นประเทศที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ แต่บทคัดพยานหลักฐานของประเทศสหรัฐอเมริกาก็ยังต้องมีข้อยกเว้น ประเทศสหรัฐอเมริกานั้น การไม่ยอมรับฟังพยานที่ได้มาโดยมิชอบนั้นมิใช่ว่าศาลจะยึดถือหลักการดังกล่าวนี้อย่างเคร่งครัดแม้ในตอนแรกจะมีความเคร่งครัดก็ตาม แต่ต่อมาในภายหลังได้ลดความเคร่งครัดลงมีการผ่อนคลายเป็นยอมมีข้อยกเว้นในเรื่องหลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ เมื่อศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกาให้เหตุผลว่าวัตถุประสงค์ของบทคัดพยานหลักฐาน (The Exclusionary Rule) คือการยับยั้งเจ้าพนักงานของรัฐไม่ให้แสวงหาพยานหลักฐานโดยวิธีการอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือล่วงละเมิดสิทธิของประชาชนก็เริ่มมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่า ผลทางยับยั้งเกิดขึ้นจริงอย่างที่คิดหรือไม่ หากไม่มีผลทางยับยั้ง การไม่รับฟังพยานหลักฐานยอมมีแต่ผลเสียหายนั่นคือ ผู้กระทำความผิดไม่ถูกลงโทษ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาลึนอำนาจบังคับบัญชาให้สังคมเป็นระเบียบ

เรียบร้อย²⁰ ส่วนในประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย และเยอรมนี นั้น ก็ไม่ปรากฏว่ามีบทคัดพยานหลักฐานดังกล่าวออกไปแต่อย่างใด แต่หากปล่อยให้ไว้ให้เป็นดุลพินิจของผู้พิพากษา ซึ่งในปัจจุบันคงมีน้อยประเทศที่มีบทคัดพยาน ซึ่งมีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ (Probative Value) ด้วยสาเหตุเพียงว่าการได้มาของพยานหลักฐานนั้นใช้วิธีการที่ไม่ชอบ เพราะการแสวงหาพยานหลักฐานบางอย่างแม้จะไม่ชอบ แต่ก็จำเป็นที่จะต้องกระทำ ผู้เขียนเห็นว่า ปัจจุบันประเทศไทย สภาพความรุนแรงของอาชญากรรมมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกันกระแสความคิดในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญาก็สูงขึ้นไม่แพ้กัน ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานไว้อย่างเคร่งครัดเพียงเพื่อมุ่งคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเพียงด้านเดียว ก็จะเกิดปัญหา และเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เพราะปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการค้นหาพยานหลักฐานเพื่อที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษนั้นจะทำได้ยากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

²⁰ จิรนิติ หะวานนท์, “หลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ : เปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอเมริกันและกฎหมายเยอรมัน”, ตุลพาห 31, 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2527) : 41.

บทที่ 6

บทสรุปและเสนอแนะ

บทสรุป

การรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญา โดยหลักแล้วพยานหลักฐานทุกชนิดที่มีคุณสมบัติบ่งชี้ถึงข้อเท็จจริงที่พิพาทกันในคดี ย่อมรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีนั้นได้ ถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Admissible Evidence โดยมีข้อยกเว้นว่า หากกฎหมายบทหนึ่งบัญญัติหรือวางหลักเกณฑ์ห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานชนิดใดไว้ พยานหลักฐานชนิดนั้นก็จะเข้าลักษณะเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ หรือที่เรียกว่า Inadmissible Evidence

การที่กฎหมายจะสร้างบทตัดพยานหลักฐานต่าง ๆ นั้นมีแนวคิดในเรื่องนี้ สองด้าน ในด้านหนึ่งเป็นแนวคิดตามกฎหมายพยานหลักฐานของประเทศอังกฤษ เห็นว่า แม้จะเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบก็ตาม หากพยานหลักฐานนั้นไม่ใช่พยานหลักฐานเท็จหรือพยานหลักฐานปลอม และหากเป็นพยานหลักฐานที่มีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ (Probative Value) ข้อเท็จจริงได้ค่อนข้างสูง และบางครั้งอาจจะเป็นพยานที่มีความสำคัญในคดี ถ้าหากต้องห้ามมิให้รับฟังแล้วผลของคดีนั้นอาจจะผิดเพี้ยนไปจากความจริง ความเห็นในด้านที่หนึ่ง จึงเห็นว่าไม่ควรจะตัดพยานหลักฐานเหล่านี้ ส่วนการที่เจ้าหน้าที่ไปแสวงหาโดยวิธีอันไม่ชอบนั้น ก็เป็นความผิดของเจ้าหน้าที่ ที่จะต้องแยกไปดำเนินการลงโทษป้องกันปราบปรามอีกส่วนหนึ่งต่อไป ไม่ควรที่จะใช้บทตัดพยานหลักฐานบทนี้ เป็นวิธีการในการป้องปรามการกระทำโดยไม่ชอบของเจ้าหน้าที่ เพราะจะทำให้เกิดผลเสียแก่การพิสูจน์หรือวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดี ซึ่งอาจจะมีผลกระทบไปถึงความเสียหายของฝ่ายผู้เสียหายที่มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำโดยไม่ชอบของเจ้าหน้าที่ด้วยก็ได้ จึงใช้หลักว่าไม่ห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยไม่ชอบ ศาลสามารถรับฟังพยานหลักฐานชนิดนี้ได้ แต่มีข้อยกเว้นไว้ว่า ถ้าการกระทำของเจ้าหน้าที่มีลักษณะรุนแรงก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมอย่างยิ่ง ในขณะที่ความสำคัญของพยานหลักฐานชิ้นนั้นและความร้ายแรงของคดีอาญาเรื่องนั้น ไม่ได้มีผลกระทบสังคมรุนแรงนัก ศาลก็มีดุลพินิจที่จะตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยไม่ชอบนั้นด้วย (Inclusionary Rule with Exclusionary Discretion)

แนวคิดในทางตรงกันข้าม ก็คือแนวคิดของสหรัฐอเมริกาที่วางหลักให้ตัดพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ โดยเรียกชื่อบทตัดพยานหลักฐานบทนี้ว่า The Exclusionary Rule เนื่องจากพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบนี้ แม้จะมีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ (Probative Value) สูง แต่หากยอมให้รับฟังได้เหมือนพยานหลักฐานทั่วไป ก็จะก่อให้เกิดผล

เป็นการยุยงส่งเสริมให้คู่ความในคดีโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติฝ่าฝืนกฎหมายเสียเอง ซึ่งในหลายกรณีกลับจะก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมมากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้ พยานหลักฐานนั้น พิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีเสียอีก แต่อย่างไรก็ตามบทตัดพยานหลักฐานที่ใช้ อย่างกว้างที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ไม่ได้เป็นกฎหมายหรือบทตัดพยานหลักฐานเด็ดขาดตายตัว เพราะมีข้อยกเว้นมากมายหลายกรณีที่ศาลเห็นว่า แม้เจ้าหน้าที่จะทำผิดพลาดแต่ไม่ได้ก่อให้เกิด ความเสียหายร้ายแรงนัก ทั้งความสำคัญของพยานหลักฐานชิ้นนี้ในคดีนี้มีมากกว่า ก็จะยกเว้น ให้รับฟังได้ (Exclusionary Rule with Inclusionary Exception)

จากการศึกษาพบว่า การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐาน โดยทั่วไปจะต้องเป็นคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นโดยความสมัครใจของผู้ต้องหา และไม่ปรากฏว่า มีประเทศใดที่ห้ามรับฟังคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นโดยความสมัครใจของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐาน หากเป็นคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบที่ห้ามรับฟังนั้น ต้องเป็นกรณีที่มีได้ปฏิบัติ ตามเงื่อนไข ต่างๆ ที่กฎหมายกำหนด และเงื่อนไขนั้นเกี่ยวข้องกับการสืบพยานหลักฐานในระบบ Common Law ประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่รับฟังคำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบอย่างเคร่งครัด ตามหลักบทตัดพยานหลักฐาน (The Exclusionary Rule) ซึ่งศาลสูงแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา ได้วางหลักไว้ กรณีมีการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยตามรัฐธรรมนูญ แต่อย่างไรก็ตาม หลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานบทนี้ยังมีข้อยกเว้นให้รับฟังได้ในบางกรณี ส่วนหลักการรับฟัง คำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบของประเทศอังกฤษนั้น มีความแตกต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยศาลอังกฤษไม่เคร่งครัดกับหลักการไม่รับฟังคำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบ โดยศาลถือหลัก ว่า ถ้าคำรับสารภาพนั้นเป็นหลักฐานอันเป็นสาระสำคัญแห่งคดีแล้ว ศาลก็ยอมรับฟังได้โดยไม่ต้อง คำนึงถึงว่าพยานหลักฐานนั้นจะได้มาอย่างไร แต่การได้มาโดยไม่ชอบนั้น อาจทำให้ศาลชั่งน้ำหนัก ไปในทางที่เป็นคุณแก่จำเลย โดยคำนึงถึงความยุติธรรมที่จะให้แก่จำเลยเป็นสำคัญ การใช้ดุลพินิจ ของศาลที่จะไม่รับฟังจึงเป็นไปอย่างจำกัด ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับการใช้ดุลพินิจของศาล ในประเทศออสเตรเลีย และประเทศเยอรมนี การไม่รับฟังคำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบเป็น พยานหลักฐานขึ้นอยู่กับลักษณะ ความร้ายแรง และผลกระทบของการกระทำที่มิชอบด้วยกฎหมาย การไม่รับฟังดังกล่าวนั้นยังคงจะเป็นเรื่องของข้อยกเว้นมากกว่าที่จะเป็นเรื่องของหลักทั่วไป คือ ยังให้เป็นดุลพินิจของผู้พิพากษาที่จะชั่งน้ำหนักโดยคำนึงถึงเรื่องประโยชน์สาธารณะ, การปฏิบัติ โดยมิชอบของเจ้าพนักงานของรัฐเกิดจากความจงใจหรือไม่, ความสำคัญของพยานหลักฐานชิ้นนั้น, ความรุนแรงของความผิด และความยุ่งยากในการที่เจ้าพนักงานจะดำเนินการให้เป็นไปตาม กฎหมาย

ส่วนการรับฟังคำรับสารภาพในประเทศไทย แต่เดิมนั้น ไม่มีแนวความคิดในเรื่อง ของการห้ามรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐานในคดีอาญา ซึ่งการรับฟัง

พยานหลักฐานทั้งปวงคงอยู่ภายใต้หลักทั่วไปที่ว่า พยานหลักฐานทั้งปวงที่อาจพิสูจน์ได้ว่าจำเลย มีผิดหรือบริสุทธิ์ ย่อมอ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องไม่เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่นๆ การรับฟังพยานหลักฐาน ให้ศาลใช้ดุลพินิจ ชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดและจำเลย เป็นผู้กระทำผิดนั้น เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์ แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย แต่ในปัจจุบันประเทศไทย มีแนวความคิดที่จะคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหามากขึ้น โดยตระหนักถึงวิธีการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ในการแสวงหาพยานหลักฐานจากผู้ต้องหาว่า มักจะมีการใช้วิธีอันมิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน เช่น อาจจะใช้ วิธีการบีบบังคับให้ผู้ต้องหารับสารภาพ จึงมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ไว้อย่างเคร่งครัด โดยมีจุดประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามมิให้เจ้าหน้าที่แสวงหาพยานหลักฐาน โดยเฉพาะคำรับสารภาพ อันมิชอบ ดังปรากฏในพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 ซึ่งมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการรับฟัง คำรับสารภาพของผู้ต้องหาที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ไว้โดยเฉพาะ ดังนี้

1. การรับฟังคำรับสารภาพในชั้นจับกุม

การรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นจับกุมนั้น มาตรา 84 วรรคท้าย ได้บัญญัติบทตัดพยานหลักฐานที่เป็นคำให้การของผู้ถูกจับเอาไว้ เป็นกรณีพิเศษเฉพาะเรื่องว่าคำให้การ ของผู้ต้องหาในชั้นจับกุมนั้น ถ้าเป็นคำให้การรับสารภาพว่าผู้นั้นกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ก็ต้องห้ามมิให้รับฟัง แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะทำทุกอย่างถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด หรือผู้ต้องหา จะสมัครใจรับสารภาพสักเพียงใดก็ตาม ก็ห้ามรับฟังคำสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นจับกุมนั้น มาพิสูจน์ความผิดในทุกกรณี

2. การรับฟังคำรับสารภาพในชั้นสอบสวน

การรับฟังคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนนั้น ปรากฏในมาตรา 134/4 วรรคท้าย ใช้กับถ้อยคำของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้อยคำที่เป็นคำรับสารภาพหรือที่เป็น ผลร้ายต่อรูปคดีของผู้ต้องหาจะนำไปใช้เป็นพยานหลักฐาน ยันเขาในชั้นศาลได้ต่อเมื่อ พนักงานสอบสวน ปฏิบัติถูกต้องตามมาตรา 134/1, มาตรา 134/2, มาตรา 134/3 และมาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง หากพนักงานสอบสวนกระทำโดยมิชอบด้วยมาตราดังกล่าวจะมีสภาพบังคับคือ ไม่สามารถนำถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนมาใช้เป็นพยานหลักฐานในการ พิสูจน์ความผิดของผู้นั้นได้ จะเห็นได้ว่า การแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าว

เป็นการเพิ่มเติมบทคัดพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา โดยกำหนดหน้าที่ต่าง ๆ ดังกล่าวให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติอย่างเคร่งครัด หากไม่ปฏิบัติตามก็จะมีผลให้คำรับสารภาพของผู้ต้องหาซึ่งได้ให้ไว้กับพนักงานสอบสวนนั้นต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานโดยเด็ดขาด แม้ผู้ต้องหาจะให้ถ้อยคำโดยสมัครใจ และแม้ว่าพนักงานสอบสวนจะมีได้กระทำการโดยมิชอบตามที่กฎหมายบัญญัติห้ามไว้ เช่น ชูใจ มีค้ำนัสนัญญา ชูเชิญ หลอกหลวง หรือใช้วิธีการบังคับผู้ต้องหา เพื่อให้ได้มาซึ่งคำรับสารภาพอันเป็นการละเมิดสิทธิ ก็ตาม

3. ปัญหาที่เกิดจากการไม่รับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็น

พยานหลักฐาน

ในปัจจุบันพนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาญาจากแหล่งที่มา และมีข้อจำกัดดังนี้

1 พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เป็นพยานที่มีประโยชน์และน่าเชื่อถือมาก เพราะถือได้ว่าเป็นพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ ในกรณีที่อยู่กระทำความผิดได้ ทั้งร่องรอยการกระทำความผิดไว้ ณ ที่ใด ในที่เกิดเหตุ แต่ในบางครั้งถึงแม้ว่าผู้กระทำความผิดจะทิ้งร่องรอยไว้ในที่เกิดเหตุ แต่ทางนิติวิทยาศาสตร์ก็ไม่สามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากยังไม่มีเทคโนโลยีที่สามารถที่จะเข้าไปตรวจสอบได้ และบางกรณีไม่มีข้อมูลคนร้ายเปรียบเทียบ เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีฐานข้อมูลในพิสูจน์บุคคลที่เพียงพอ จะมีก็แต่ข้อมูลของผู้ต้องหาซึ่งเคยกระทำความผิดและถูกจับดำเนินคดีแล้ว แต่ก็มิใช่จะมีการจัดเก็บให้ครบถ้วนในทุกคดี และการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์นั้น เจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถเรียกตัวผู้ต้องสงสัยมาบังคับให้ตรวจเลือด หรือตรวจ DNA เพื่อเปรียบเทียบกับพยานหลักฐานที่คนร้ายทิ้งไว้ในที่เกิดเหตุ หากผู้ต้องสงสัยไม่สมัครใจ ก็ไม่สามารถจะบังคับให้กระทำได้ เพราะกฎหมายมิได้ให้อำนาจไว้ อีกทั้ง ประเทศไทยยังมิได้มีความพร้อมในด้านเครื่องมืออุปกรณ์ และบุคลากรที่จะใช้ในการพิสูจน์พยานหลักฐานในเชิงนิติวิทยาศาสตร์ได้อย่างเต็มที่ และในปัจจุบันผู้กระทำความผิดมีความรู้มากขึ้น มีการวางแผนก่อนกระทำความผิดเป็นอย่างดี และไม่เหลือร่องรอยที่จะนำมาใช้ในการพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ไว้ในที่เกิดเหตุ สุภาษิตที่ว่า อาชญากรรมย่อมทิ้งร่องรอยไว้เสมอ จึงไม่สามารถใช้ได้ในปัจจุบัน

2 พยานบุคคล โดยเฉพาะประจักษ์พยาน เป็นพยานที่มีความสำคัญมาก แต่ในปัจจุบันสังคมไทยมีเป็นลักษณะสังคมเมือง ต่างคนต่างอยู่ แม้จะมีพยานบุคคลที่พบเห็นการกระทำความผิด หากมิใช่เรื่องของตนก็มักจะไม่ได้ให้ความร่วมมือต่อเจ้าหน้าที่ และไม่สามารถติดตามบุคคลดังกล่าวมาเป็นพยานได้ ประกอบกับผู้กระทำผิดมักกระทำในที่ลับตาคน คดีจึงมักจะไม่มีพยานบุคคลมายืนยันการกระทำของผู้กระทำผิดได้

3. พยานหลักฐานที่ได้จากผู้กระทำผิด นั้น ถือว่า มีประโยชน์มาก โดยเฉพาะ คำรับสารภาพ เพราะหากเป็นถ้อยคำที่เป็นความจริงแล้ว ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถที่ได้ทราบเรื่องราวของการกระทำความผิด และดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานประกอบคำรับสารภาพ ได้อย่างครบถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำรับสารภาพในชั้นจับกุม ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้เป็นครั้งแรกย่อมน่าเชื่อว่าเป็นความจริง เพราะยังมิได้มีการเสริมเติมแต่งให้ผิดเพี้ยนไป และเป็นถ้อยคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้กระทำความผิดเอง กอปรกับเหตุที่ผู้กระทำความผิดมักจะทำในที่ลับตาคนและไม่ทิ้งร่องรอยไว้ ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถใช้พยานหลักฐาน ตามข้อ 1 และข้อ 2 ได้อย่างพอเพียง พยานหลักฐานที่เป็นคำรับสารภาพของผู้ต้องหาจึงมีประโยชน์อย่างยิ่ง และทำให้เกิดความสอดคล้องกับพยานวัตถุ, พยานบุคคล หรือพยานหลักฐานที่ได้มาในภายหลัง ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถประติดประต่อเรื่องราวของการกระทำความผิดได้อย่างถูกต้อง

จากข้อจำกัดในการแสวงหาพยานหลักฐานจากแหล่งที่มาดังกล่าว การที่กฎหมายบัญญัติปิดกั้นพยานหลักฐานที่เป็นถ้อยคำของผู้ต้องหาเพิ่มเติมอีก 2 บทอย่างเคร่งครัดนั้น ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น เพราะในปัจจุบันการกระทำความผิดมีความลับซับซ้อนมาก อีกทั้งผู้กระทำความผิดก็เริ่มที่จะล่วงรู้วิธีการในการแสวงหาพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่มากขึ้น จึงหาวิธีการและมีการป้องกันการทิ้งพยานหลักฐานไว้ในที่เกิดเหตุ ด้วยเหตุนี้หากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ก็จะส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยในสังคม

ผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายดังกล่าวมีสภาพที่เคร่งครัดเกินไปไม่มีสภาพที่จะยืดหยุ่นเหมาะสมต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ดังเช่นในระบบสากล ซึ่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ดีจะต้องพยายามรักษาสมดุล(Balance)ระหว่างอำนาจรัฐในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน¹ เป้าหมายสองประการนี้² จะต้องไม่โน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่งมากนัก หากคำนึงถึงแต่ความคล่องตัวในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษมากเกินไป ประชาชนก็อาจได้รับความเดือดร้อนเพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจอย่างกว้างขวางในการจับ

¹ คณิง ฤไชย, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1 พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543), หน้า 17.

² Herbert L. Packer, The Limits of The Criminal Sanction (California : Stanford University Press., 1968) p. 153 ; Stephen A. Saltzburg, Introduction to American Criminal Procedure (St. Minn : West Publishing Co., 1980), p. 3.

การค้น การสอบสวน การควบคุมตัว³ ฯลฯ ในทำนองเดียวกัน หากมุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากเกินไป โดยเกรงว่าประชาชนจะได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากการใช้อำนาจจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้กระทำผิดก็อาจหลุดพ้นจากการถูกนำตัวมาลงโทษอันจะส่งผลเสียหายต่อสังคม⁴

ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนเห็นว่าบทบัญญัติในมาตรา 84 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ถูกจับ และมาตรา 134/4 วรรคท้าย ในส่วนที่เป็นการรับฟังถ้อยคำของผู้ต้องหา ซึ่งก็รวมถึงคำรับสารภาพนั้นมีลักษณะที่เด็ดขาดไม่สอดคล้องกับนานาอารยะประเทศ และแนวคำวินิจฉัยของศาลที่ยอมรับฟังคำรับสารภาพมาโดยตลอด หากว่าคำรับสารภาพนั้นได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายและความสมัครใจของผู้ต้องหา หรือแม้แต่ในบางกรณีที่เป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ ศาลก็ยอมรับฟังหากมีความจำเป็น และเพื่อความเป็นธรรม ซึ่งการที่กฎหมายตัดพยานหลักฐานที่เป็นถ้อยคำรวมถึงคำรับสารภาพนั้นอย่างเด็ดขาด โดยไม่มีข้อยกเว้นเป็นผลให้กฎหมายของประเทศไทย ในเรื่องนี้อยู่ในสภาพที่เคร่งครัด เมื่อเวลาใช้บังคับก็จะใช้อย่างเคร่งครัดจนไม่มีทางผ่อนปรนให้ยืดหยุ่นเหมาะสมแก่สภาพการณ์ของเหตุการณ์ได้เหมือนในกฎหมายที่อยู่ในระบบสากล ซึ่งผลของบทตัดพยานหลักฐานดังกล่าวทำให้พยานหลักฐานซึ่งใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีน้อยลง ส่งผลให้ ไม่มีพยานหลักฐานที่มั่นคงเพียงพอที่จะนำมาลงโทษผู้กระทำผิดได้ ศาลจะต้องพิพากษายกฟ้อง และหากเป็นคดีอุกฉกรรจ์ ผลเสียที่เกิดขึ้นกับสังคมจะรุนแรงกว่าผลดีที่จะปรามเจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของการบัญญัติมาตรา 84 วรรคท้าย และมาตรา 134/4 เพราะแนวคิดของมาตราดังกล่าวนั้น มุ่งที่จะคุ้มครองผู้ถูกจับและผู้ต้องหาในคดีอาญาไม่ให้ถูกสอบปากคำโดยวิธีการที่ไม่ชอบของเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวน ซึ่งทำให้ถ้อยคำรับสารภาพต่างๆ ที่ได้มามีได้เกิดจากความสมัครใจของผู้ต้องหา เพราะถือได้ว่าเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบและไม่ให้นำหนักให้น้ำเชื่อถือ วัตถุประสงค์เป็นเช่นนี้ ผู้เขียนจึงเห็นว่ากรณีที่กฎหมายได้บัญญัติขั้นตอนต่างๆ ให้พนักงานผู้จับกุมและพนักงานสอบสวนปฏิบัติก็ย่อมจะทำให้ผู้ต้องหาทราบถึงสิทธิต่างๆ ของตนที่มีอยู่ตามกฎหมายและ

³ คณิต ฒ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2542), หน้า 7.

⁴ สัจญา ธรรมศักดิ์ และประภาศน์ อวยชัย, คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 1 ถึงภาค 3 มาตรา 1-171, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2529), หน้า 1.

เป็นการป้องกันการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ได้อย่างรัดกุมเพียงพอเทียบเท่ากับมาตรฐานในระดับสากลแล้ว แต่ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในส่วนของสภาพบังคับของกฎหมายดังกล่าวในเรื่องของการห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานนั้นมีความเคร่งครัด จนเกินไป จึงสมควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เป็น ส่วนที่เป็นบทตัดพยานหลักฐานในสองบทนี้โดยมีแนวทางแก้ไขแบ่งออกเป็นสองแนวทางดังนี้

แนวทางที่ 1 เห็นควรยกเลิกบทบัญญัติในมาตรา 84 วรรคท้าย และมาตรา 134/4 วรรคท้าย เพราะการรับฟังพยานหลักฐานนั้นต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่ว่าพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ความจริงนั้นรับฟังได้ แต่หากเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบนั้นศาลอาจมีดุลพินิจไม่ยอมรับฟัง โดยให้ถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งในเรื่องของบทตัดพยานหลักฐานของไทยที่ได้มาโดยมิชอบนั้นปรากฏอยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 วรรคสอง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ซึ่งสามารถใช้บังคับได้อย่างครอบคลุมแล้ว

แต่เนื่องจากการบัญญัติบทตัดพยานหลักฐานบทนี้ไว้อย่างเด็ดขาดตายตัวไม่มีข้อยกเว้นเลย โดยไม่คำนึงว่าอาชญากรรมจะร้ายแรงขนาดไหน การกระทำโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่นั้นมีเพียงใด ดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 5 จุดอ่อนของกฎหมาย 2 บทนี้คือไม่มีข้อยกเว้น

อย่างไรก็ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 บัญญัติว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญหลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น” โดยเหตุที่กฎหมายตามนี้ใช้คำว่า “เกิดขึ้นโดยมิชอบ” มิได้ใช้คำว่า “ได้มาโดยมิชอบ” จึงมีความเห็นว่า ห้ามอ้างเฉพาะถ้อยคำของบุคคลหรือพยานหลักฐานที่เกิดจากการกระทำที่ผิดกฎหมายเท่านั้น ไม่รวมถึงพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นและมีอยู่แล้วโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ได้มาโดยวิธีการที่มิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งในกฎหมายไทยนั้นกฎหมายมีความเห็นแตกต่างกันมาก และไม่เป็นที่ยึด แม้แต่แนวคำพิพากษาศาลฎีกาก็มีหลายแนวทาง จึงไม่สามารถหาแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ เพราะสถานะทางกฎหมายยังไม่ชัดเจน โดยประเทศสหรัฐอเมริกา มีข้อยกเว้นให้รับฟัง เป็นกรณีๆ ไป ไม่ให้เป็นดุลพินิจของศาล แต่ในประเทศอังกฤษให้กรณีที่จะรับฟังหรือไม่เป็นดุลพินิจของศาลเช่นเดียวกับประเทศเยอรมนี จึงเห็นควรบัญญัติเพิ่มเติมกฎหมายให้ศาลสามารถมีดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวได้ดังเช่นประเทศอังกฤษและควรวางแนวทางในการให้ศาลใช้ดุลพินิจไว้ด้วย โดยใช้แนวทางการใช้ดุลพินิจของศาลตามกฎหมายออสเตรเลีย มาเป็นแนวทางได้ดังนี้คือ

ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้น

หรือได้มาโดยมิชอบศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้ หากการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญา หรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้จากการรับฟังพยานหลักฐานนั้น

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (2) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (3) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
- (4) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้น ได้รับการลงโทษหรือไม่เพียงใด และ
- (5) การแสวงหาพยานหลักฐานนั้นมีช่องทางที่จะกระทำได้โดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เพียงใด

ผู้เขียนเห็นว่า หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในแนวทางดังกล่าวแล้ว จะมีในเรื่องการอ้างพยานหลักฐานตาม มาตรา 226 และการรับฟังพยานหลักฐาน แยก ออกจากกัน และสามารถกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานให้ยืดหยุ่นยิ่งขึ้นเนื่องจากพยานหลักฐานซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นในคดีไม่ควรที่ศาลจะปฏิเสธการรับฟังเพียงเพราะเหตุที่ว่า พยานหลักฐานนั้น ได้มาโดยวิธีการอันไม่ชอบ โดยถือว่าพยานหลักฐานทุกชิ้นมีความสำคัญในการที่ศาลจะใช้พิสูจน์ความผิดตามข้อกล่าวหา ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า พยานหลักฐานทั้งหมดมีความจำเป็นต่อความยุติธรรมแล้วควรที่จะรับฟังได้ การตอบโต้ต่อการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือการกระทำที่ไม่เหมาะสม อาจถูกฟ้องร้องตอบสนองต่อการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายหรือโดยวิธีการอันไม่เหมาะสมก็คือ การบังคับในเวลาต่อมาต่อศาลเป็นอีกคดีหนึ่งต่างหาก กฎหมายได้ให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังหรือปฏิเสธพยานหลักฐานได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งสถานการณ์ที่ทำให้ได้มา ซึ่งพยานหลักฐานนั้นด้วย โดยศาลสามารถใช้ดุลพินิจไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานนั้นได้ หากเห็นว่าการรับฟังนั้นจะส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมในคดี อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบทบัญญัตินี้ไม่มีผลต่อบทบัญญัติอื่นของกฎหมายซึ่งบังคับให้ศาลไม่รับฟังพยานหลักฐาน ดังนั้น คำรับสารภาพซึ่งเกิดขึ้นโดยมิชอบ เช่น โดยการบังคับ ชูเชิญ หลอกลวงของเจ้าหน้าที่จึงทำให้ผู้ต้องหารับสารภาพซึ่งเป็นความรับสารภาพที่มีได้เกิดขึ้นโดยความสมัครใจของผู้ต้องหา จึงทำให้พยานนั้นไม่มีความน่าเชื่อถือที่จะพิสูจน์ความจริงในคดีได้ ต้องห้ามมิให้รับฟัง และศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจในการรับฟังได้ ซึ่งศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานเฉพาะในกรณีที่มีการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่ส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการต่อสู้คดีของจำเลยเท่านั้น แต่หากเป็นคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นโดยความสมัครใจของผู้ต้องหา

เพียงแต่เจ้าหน้าที่มิได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดและได้มาซึ่งคำรับสารภาพนั้น ศาลจึงใช้ดุลพินิจตามแนวทางดังกล่าวได้โดยคำนึงถึงประโยชน์ และความเรียบร้อยของสังคมเป็นสำคัญ

แต่อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาคความเคร่งครัดในการรับฟังพยานหลักฐานตามแนวทางที่ 1 โดยการยกเลิกบทบัญญัติมาตรา 84 วรรคท้าย และมาตรา 134/4 ดังกล่าว อาจจะมีข้อโต้แย้งว่า จะทำให้ไม่สามารถยับยั้งการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ซึ่งมักจะถามคำให้การของผู้ต้องหาโดยใช้วิธีการบังคับ ชูเชิญ เพื่อให้ได้คำรับสารภาพ และการยกเลิกบทบัญญัติในมาตรา 134/4 วรรคท้าย ก็จะเท่ากับว่า มีกฎหมายที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม แต่ไม่มีบทบัญญัติซึ่งเป็นสภาพบังคับว่า หากเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามก็อาจจะมีผลทำให้การสอบสวน ดังกล่าวเป็นการสอบสวนที่มีชอบด้วยกฎหมาย ทำให้พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้อง ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 5252/2545 ผู้เขียนจึงเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาคอีกแนวทางหนึ่งดังจะกล่าวต่อไป

แนวทางที่ 2 ไม่ยกเลิกบทบัญญัติมาตรา 84 วรรคท้ายที่บัญญัติว่า “ ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ถูกจับให้ไว้ต่อพนักงานผู้ถูกจับหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในชั้นจับกุมหรือรับมอบตัวผู้ถูกจับ ถ้าถ้อยคำนั้นเป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิด ห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน แต่ถ้าเป็นถ้อยคำอื่นจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้ต่อเมื่อมีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่ง หรือตามมาตรา 83 วรรคสอง แก่ผู้ถูกจับแล้วแต่กรณี” แต่เห็นควรแก้ไขโดยตัดข้อความในบทบัญญัติดังกล่าวที่บัญญัติห้ามมิให้รับฟังคำรับสารภาพของผู้ถูกจับเป็นพยานหลักฐาน และเพิ่มเติมข้อยกเว้นให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจรับฟังถ้อยคำของผู้ถูกจับที่ได้มาโดยไม่ชอบเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมหรือรับมอบตัวผู้ถูกจับไม่ได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นแนวทางดังนี้ ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ถูกจับให้ไว้ต่อพนักงานผู้จับหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในชั้นจับกุมหรือรับมอบตัวผู้ถูกจับ จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้ต่อเมื่อมีการแจ้งสิทธิตามมาตรา 84 วรรคหนึ่ง หรือตามมาตรา 83 วรรคสอง แก่ผู้ถูกจับแล้วแต่กรณี เว้นเสียแต่ศาลจะเห็นว่า เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมเป็นการจำเป็นที่จะต้องนำถ้อยคำที่ผู้ถูกจับให้ไว้ดังกล่าวมาเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิด ให้ศาลมีอำนาจรับฟังถ้อยคำเช่นนั้นได้

และเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 134/4 วรรคท้ายที่บัญญัติว่า “ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนมีการแจ้งสิทธิ ตาม วรรคหนึ่ง หรือก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา 134/1, มาตรา 134/2 และมาตรา 134/3 จะฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้” โดยเพิ่มเติมข้อยกเว้นให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจรับฟัง ถ้อยคำของผู้ต้องหาที่ได้มาโดยไม่ชอบเนื่องจากพนักงานสอบสวนไม่ได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นแนวทางดังนี้ ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนมีการแจ้งสิทธิ ตามวรรคหนึ่ง หรือก่อนที่จะ

ดำเนินการตามมาตรา 134/1 มาตรา 134/2 และมาตรา 134/3 จะพึงเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้ เว้นเสียแต่ศาลจะเห็นว่า เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมเป็นการจำเป็นที่จะต้องนำถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้ไว้ดังกล่าวมาเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดให้ศาลมีอำนาจรับฟังถ้อยคำเช่นนั้นได้

แต่การแก้ไขปัญหาในแนวทางที่ 2 โดยยังคงบทบัญญัติในมาตรา 84 วรรคท้าย และมาตรา 134/4 วรรคท้าย ไว้ ผู้เขียนเห็นว่า ไม่สามารถแก้ไขปัญหาลักษณะการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ และการไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมายของมาตรา 134/1, มาตรา 134/2, มาตรา 134/3 และ มาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง ดังกล่าวมาข้างต้นได้ โดยจะแยกพิจารณาเหตุผลที่สนับสนุนประเด็นของผู้เขียนตามบทบัญญัติ มาตรา 84 วรรคท้ายและมาตรา 134/4 วรรคท้าย ดังนี้

1. บทบัญญัติในมาตรา 84 วรรคท้าย ซึ่งห้ามมิให้รับฟังคำรับสารภาพของผู้ถูกจับกุมเป็นพยานหลักฐาน จะสามารถแก้ไขปัญหาลักษณะการปฏิบัติโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ผู้จับกุม ซึ่งมักจะละเมิดสิทธิของผู้ถูกจับเพื่อให้ได้มาซึ่งคำรับสารภาพ ได้หรือไม่ มีประเด็นที่ต้องพิจารณาดังนี้

ประเด็นแรก ต้องพิจารณาว่าคำรับสารภาพหมายความว่าถึงถ้อยคำอย่างไร ผู้เขียนเห็นว่า ในความหมายอย่างกว้าง คำรับสารภาพ หมายถึง การที่บุคคลซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดยอมรับว่าตนเป็นผู้กระทำความผิด หรือยอมรับข้อเท็จจริงโดยปรากฏรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนในการกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา เช่น การที่นาย ก.ให้การรับสารภาพตามข้อกล่าวหาว่าได้ฆ่าผู้ตายจริงโดยเอาอาวุธมีดมาจากที่ใด กระทำต่อผู้ตายอย่างไร และเอาของกลางไปซ่อนที่ไหน ถ้อยคำต่างๆดังกล่าวถือว่าเป็นคำรับสารภาพที่ต้องห้ามรับฟังทั้งสิ้น บทตัดพยานบทนี้จึงเคร่งครัดจนเกินไปและก่อให้เกิดปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานเป็นอย่างมาก

แต่หากจะมองว่าคำรับสารภาพมีความหมายอย่างแคบ คือเพียงคำว่า “รับสารภาพ” เท่านั้นที่ต้องห้ามรับฟัง ส่วนถ้อยคำอื่นๆ เช่น เอาอาวุธมีดมาจากที่ใด กระทำต่อผู้ตายอย่างไร และเอาของกลางไปซ่อนที่ไหน ตามตัวอย่างข้างต้น สามารถรับฟังได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพื่อป้องกันมิให้เจ้าพนักงานผู้จับกุมปฏิบัติมิชอบ เช่น บังคับ ชูเชิญ ผู้ถูกจับให้รับสารภาพ การตีความดังกล่าวย่อมไม่เป็นประโยชน์แต่อย่างใด และไม่สามารถแก้ไขปัญหาลักษณะการปฏิบัติโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ได้และบทตัดพยานหลักฐานในมาตรา 84 วรรคท้ายนี้ไม่มีโอกาสได้ใช้อย่างแน่นอน เพราะหากเจ้าหน้าที่ต้องการพยานหลักฐานที่เป็นถ้อยคำต่อเนื่องจากคำรับสารภาพนั้น ก็อาจจะมีการกระทำโดยมิชอบต่อผู้ถูกจับเพื่อให้ได้มาซึ่งถ้อยคำดังกล่าวเพราะสามารถรับฟังได้ ประเด็นปัญหานี้ไม่มองความหมายของคำรับสารภาพเป็นอย่างไรก็ไม่เกิดประโยชน์ทั้งสิ้น เพราะหากมองในความหมายอย่างกว้าง บทตัดพยานหลักฐานบทนี้จะทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แต่ในอีกทางหนึ่งหากมองเป็นความหมายอย่างแคบ ผู้เขียน

ไม่เห็นว่าเป็นบทบัญญัติในมาตรานี้มีประโยชน์ในการยับยั้งการปฏิบัติโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด

ประเด็นต่อมา ต้องพิจารณาความหมายของคำว่า “ถ้อยคำอื่น” ซึ่งสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดได้ หากเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมแจ้งสิทธิโดยถูกต้อง มีความหมายว่าอย่างไร

ผู้เขียนเห็นว่า “ถ้อยคำอื่น” นั้น คือ ถ้อยคำที่ไม่ใช่คำรับสารภาพ เช่น คำให้การแบบภาคเสธ ที่ยอมรับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องในการกระทำผิดคดีนั้นบางข้อ แต่ยกข้อใดเพียงปฏิเสธในข้อเท็จจริงบางข้อ เช่น อยู่ในที่เกิดเหตุและขณะเกิดเหตุจริง แต่ไม่ได้ร่วมกระทำความผิด หรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดด้วย กรณีเช่นนี้ไม่ใช่คำรับสารภาพ อันจะต้องห้ามมิให้รับฟังดังเช่นความในตอนต้น แต่ถือว่าเป็นถ้อยคำอื่นที่นอกเหนือจากคำให้การรับสารภาพสามารถรับฟังในชั้นศาลได้ ถ้อยคำอื่นเหล่านี้ถ้าเจ้าหน้าที่ได้แจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับทราบก่อนแล้ว ผู้ถูกจับจึงให้การเช่นนี้ เจ้าหน้าที่ได้บันทึกไว้ในกระดาดและอ่านให้ผู้ถูกจับฟัง ผู้ถูกจับจึงลงชื่อรับทราบในบันทึกการจับกุม หรือเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมอาจจะบันทึกในวิดีโอเทปหรือจะบันทึกไว้ในสื่อใดก็สามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดในศาลได้ โดยนัยนี้ มาตรา 84 วรรคท้ายที่ห้ามรับฟังคำรับสารภาพของผู้ถูกจับในชั้นจับกุมเป็นพยานหลักฐานทุกกรณีจึงไม่ได้ประโยชน์เท่าใดเพราะถ้อยคำอื่นนอกเหนือจากนั้นยังสามารถรับฟังได้ทั้งสิ้น

นอกจากนี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า หากผู้ถูกจับสมัครใจที่จะให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงานด้วยตนเอง โดยปราศจากการถูกหลอกลวง ชูเชิญ หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใด และเจ้าหน้าที่มิได้เป็นฝ่ายสอบถามเอาจากตัวผู้ถูกจับ ดังนี้ ถ้อยคำรับสารภาพจะสามารถรับฟังได้หรือไม่ ผู้เขียนเห็นว่า ในกรณีนี้โดยหลักแล้วหากเจ้าหน้าที่ได้แจ้งเตือนสิทธิให้ผู้ถูกจับทราบถึงสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองและเตือนว่าคำให้การของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของเขาได้ ก็ถือว่าผู้ถูกจับได้สละสิทธิการไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองแล้ว คำรับสารภาพนั้นก็ควรที่จะรับฟังได้ เพราะความใน มาตรา 84 วรรคท้ายเป็นกรณีที่กฎหมายมุ่งประสงค์มิให้เจ้าพนักงานสอบถามถ้อยคำในชั้นจับกุมของผู้ถูกจับเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิด ในกรณีนี้ก็ควรจะต้องรับฟังถ้อยคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้

2. หากยกเลิกบทบัญญัติ มาตรา 134/4 วรรคท้าย จะเท่ากับว่า มีกฎหมายมาตรา 134/1, มาตรา 134/2, มาตรา 134/3 และ มาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง กำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติตาม แต่ไม่มีบทบัญญัติซึ่งเป็นสภาพบังคับว่า หากไม่ปฏิบัติตามจะมีผลให้การสอบสวนมิชอบด้วยกฎหมาย ทำให้พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้อง ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 5252/2545 หรือไม่

ด้วยความเคารพต่อคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว ผู้เขียนไม่เห็นด้วยเนื่องจากประเด็นนี้ในเรื่องบทบังคับของมาตรา 134/1, มาตรา 134/2, มาตรา 134/3 และมาตรา 134/4 วรรคหนึ่งนั้น ควรจะมีผลเพียงทำให้ไม่สามารถนำเอาถ้อยคำที่ได้มาจากการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตราดังกล่าวมาใช้เป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาในชั้นศาลได้เท่านั้น ซึ่งในกรณีนี้ศาลสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกาเคยตัดสินไว้ว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ทำผิดรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน จึงตัดพยานหลักฐานนั้นเพื่อปรามหรือยับยั้งพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าในประเทศไทยก็ควรมีผลเช่นเดียวกัน ดังนั้น หากมีข้อเท็จจริงทำนองเดียวกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5252/2545 เกิดขึ้นอีก โดยพนักงานสอบสวนไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา 134/1, มาตรา 134/2, มาตรา 134/3 และมาตรา 134/4 วรรคหนึ่ง ดังกล่าว ก่อนสอบปากคำผู้ต้องหาถ้อยคำของผู้ต้องหานั้นต้องห้ามรับฟัง แต่พยานหลักฐานอื่นที่พนักงานสอบสวนไปรวบรวมสืบค้นมาได้โดยชอบควรรับฟังได้และการสอบสวนไม่เสียไป ถ้าพยานหลักฐานอื่นนั้นคงพอจะพิสูจน์ความผิดผู้ต้องหาได้ก็ต้องลงโทษจะไม่ลงโทษผู้ต้องหาเพียงเพราะพนักงานสอบสวนทำผิดเพียงเล็กน้อยย่อมไม่ถูกต้อง

แนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวข้างต้น เป็นแนวทางที่ผู้เขียนได้เสนอแนะจะสามารถช่วยให้กฎหมายในเรื่องของการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐานในคดีอาญามีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้น และเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เหมือนกฎหมายที่เป็นอยู่ในระบบสากล ซึ่งต้องคำนึงว่าการกำหนดหลักเกณฑ์ ในเรื่องของการรับฟังพยานหลักฐานในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเคร่งครัด โดยหวังใช้กำกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เพื่อดูแลรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้น ไม่ใช่เรื่องของกฎหมายลักษณะพยาน เพราะวัตถุประสงค์สำคัญของกฎหมายลักษณะพยานในทุกระบบ ต้องการให้มีการพิสูจน์ความจริงให้เป็นที่ยุติในศาล แต่การบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนดังกล่าวนั้น เป็นเรื่องของนโยบายในการบริหารงานยุติธรรมของประเทศ ฉะนั้นการบัญญัติกฎหมายในเรื่องนี้ นอกจากจะตระหนักว่า จะทำอะไรจึงจะได้ระบบงานยุติธรรมทางอาญาที่ได้มาตรฐาน โดยสามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้อย่างเต็มที่แล้ว ควรตระหนักถึงความสามารถในการปราบปรามอาชญากรรมให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและที่สำคัญต้องไม่มองข้ามสิทธิของผู้เสียหายที่ได้รับผลร้ายจากการกระทำความผิดอาญานั้นด้วย โดยมองผลกระทบจากหลายๆ ด้าน แล้วหาคุณภาพเพื่อบัญญัติกฎหมายในลักษณะนี้ให้ได้อย่างถูกต้องตามทิศทางที่ควรจะเป็น เพราะกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายลักษณะพยานนั้นเป็นกฎหมายที่ต้องวางโครงสร้างอย่างประณีตและต้องมีความยืดหยุ่น คือไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวจนเกินไป กล่าวคือต้องวางหลักการเป็นหลักกฎหมายให้มีข้อยกเว้นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมให้ศาลใช้ดุลพินิจเพื่อความเป็นธรรมได้อย่างสูงสุด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ก่อเกียรติ เอี่ยมบุตรลบ. หลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. หลักการไม่ยอมรับฟังพยานวัตถุ พยานเอกสาร ซึ่งได้มาโดยการจับ
การค้น การยึด ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในสหรัฐอเมริกา. วารสารนิติศาสตร์,
3, 9 (2521): 120-136.
- เจ็มชัย ชุติวงศ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
นิติบรรณาการ, 2542.
- คณิต ณ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2537.
- คณิต ณ นคร. วิธีพิจารณาความอาญาไทย: หลักกฎหมายและทางปฏิบัติที่ไม่ตรงกัน.
วารสารนิติศาสตร์ 2528: 4-5.
- จรัญ ภักดีธนากุล. กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรม
กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2548.
- จรินดี หะวานนท์. หลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ: เปรียบเทียบระหว่าง
กฎหมายอเมริกันและกฎหมายเยอรมัน. ตุลพาห 3, 31 (พฤษภาคม-
มิถุนายน 2527): 34-52.
- จिरพงษ์ ตะปينا. ทนายความ. สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2549.
- ชนะชัย ลีประเสริฐ. ผู้กำกับการ ฝ่ายปฏิบัติการส่วนปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2549.
- ชวลิต โสภณวัต. กฎหมายลักษณะพยานของไทยเป็นระบบกล่าวหาจริงหรือ. ตุลพาห 6, 28
(พฤศจิกายน-ธันวาคม 2524): 39-40.
- ธานีศ เกศวพิทักษ์. หลักวิธีพิจารณาความอาญาเล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนัก
อบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2548.
- นิติศาสตร์ไพศาลย์, พระยา. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. พระนคร: โรงพิมพ์ วิริยะการพิมพ์,
2502.
- ประธาน วัฒนวานิชย์. บทเรียนจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของทวีปยุโรป. วารสารนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ฉบับชดเชย (สิงหาคม 2519): 146-147.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.

ประมวลกฎหมายอาญา.

ปิยวรรณ ดীনาน. การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญามีให้ต้องรับสารภาพโดยไม่สมัครใจ.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ.2547.

พรเพชร วิชิตชลชัย. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร:

เนนโรวารพิมพ์, 2542.

รพีพร วัฒนะชีวะกุล. พยานหลักฐานประกอบ: ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายคอมมอนลอว์.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.

วงษ์ วีระพงศ์. การรวบรวมและนำสืบพยานหลักฐานในคดีอุกฉกรรจ์. พระนคร: โรงพิมพ์ดุสิต

สัมพันธ์, 2509.

สมควร พึ่งทรัพย์. สารวัตรแผนก 4 กองกำกับการ 2 กองปราบปราม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2549.

สำนักประธานศาลฎีกา. ข้อพิจารณาประกอบพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 (ฉบับที่ 23) พ.ศ. 2548 และ

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.

2548. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2548.

สุทิน ทรัพย์พ่วง. ผู้กำกับกร กองกำกับการ 3 กองปราบปราม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

สัมภาษณ์, 16 พฤษภาคม 2549.

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. สิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชา

นิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

โสภณ รัตนกร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21

เซ็นจูรี จำกัด, 2536. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ,

2539.

อนุวัติ ใจสมุทร. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. ธนบุรี: สำนักพิมพ์ นิติบรรณาการ, 2514.

อุทัย หิรัญโต. พจนานุกรมศัพท์กฎหมาย: อังกฤษ-ไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษร, 2525.

โอสถ โกสิน. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: หอรัตนชัยการ

พิมพ์, 2538.

โอสถ โกศิน. คำอธิบายเปรียบเทียบกฎหมายไทยและต่างประเทศในเรื่องกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยเกษม, 2517.

ภาษาอังกฤษ

Aubry, Arthus S.; Caputo, Rudolph R.; and Gallati, Robert R. J. Criminal Interrogation. Illinois: Charles C Thomas Publisher, 1980.

Bassiouni, M. Cherif. Criminal Law and Its Processes. Illinois: Charles C Thomas Publisher, 1969.

Berger, Mark. The Supreme Court and the Privilege Against Self-Incrimination. Taking the Fifth. Boston: Lexington book, 1980.

Butler, Fitzwalter and Garsia, Marsaton. Pleading. Evidence and Practice in Criminal Cases. London: Sweet & Maxwell, 1966.

CalDWELL, Robert G. Criminology. New York : The Ronald Press Company, 1965.

Cross, Rupert. An out line of the law of evidence. Fourth edition. London: Butterworths, 1975.

Eldefonso, Edward, Coffey and Sullivan, Jame. Police and Criminal Law. California: Goodyear Publishing Company, (n.d.).

Elliott, D.W. Phipson's Manual of the law of Evidence. London: Sweet & Maxwell, 1972.

Heydon, J.D. Cases and Materials of Evidence. London: Butterworths, 1975.

Indau, Fred E. and Reid John E. Criminal Interrogation and Confession. Baltimore: The Williams & Milkins Company, 1967.

Israel, Jerold H. and LaFave, Waymer R. Criminal Procedure in A Nutshell. St. Paul, Minn: West Publishing, 1975.

Jones, David A. The Law of Criminal Procedure. Boston: Little, Brown and Company, 1981.

Judith Hails Kaci. Confession: A Comparison of Exclusion Under in the United States and Under the Judges' Rules in England. American Journal of Criminal Law 10 (July 1982): 87.

Kamisar, Yale. LaFave, Wayne R. and Israel, Jerold H. Modern Criminal Procedure. St. Paul, Minn: West Publishing, 1977.

Katkin, Daniel. The Nature of Criminal Law. Monterey: Cole Publishing Company, 1982.

Kerper, Hazel B. and Israel, Jerold H. Introduction to the Criminal Justice systems. New York: West Publishing Company, 1979.

- Langbein, John H. Comparative Criminal Procedure: Germany. Minnesota: West Publishing, 1977.
- Leebron, David W. Testimonial Waiver of the Privilege against Self-Incrimination. Harvard Law Review 92 (June 1979): 1752.
- M. Hepworth and B.Taylor. British Journal of Law and Society. 4 (Winter 1979) : 223.
- Mc Cormick. Handbook on the Law of Evidence. 2nd ed. Minnesota: West Publishing Co, 1977.
- Mulbar, Harold. Interrogation. Illinois: Charles C Thomas Publisher, 1951.
- Neumann, K. Manual of German Law Volume II. London: Her Majesty's Stationary Office, 1952.
- Nokes, G.D. An Introduction to Evidence. 3rd.ed London: Sweet & Maxwell,1962.
- Rothstein, Paul F. Evidence St. paul, Minn: West Publishing Company, 1970.
- School of Law New York University. Criminal law Education and Research Center. New York: Fred B. Rothman, 1972.
- Sloan, Kenneth. Police Law Primes. London: Butterworths, 1980.
- Cross, Rupert. Cross on Evidence. London: Butterworths, 1974.
- Sykes, Greshman M. and Drabek, Thomas E. Law and Lawless. New York: Random House, 1969.
- Vorenber, James. Criminal Law and Procedure Case and Materials. St.Paul, Minn:West Publishing, 1975.
- Weston, Paul B. and Wells, Kenneth M. Elements of Criminal Investigation. New Jersey: Prentice-Hall, 1971.
- Waight, PK. and Williams, CR. Cases and Materials on Evidence. Sydney: Law Book, 1980.
- Weigend, Thomas. Germany. Criminal Procedure: A Worldwide Study. Craig Bradley, 1999.
- Weston, Paul B. and Wells, Kenneth M. Law Enforcement and Criminal Justice : An Introduction. California: Goodyear Publishing Company, 1972.
- Wigmore and John H.. A Students' Textbook of the Law of Evidence. Brooklyn: The Foundation Press, 1935.
- Wricht, Jack and Lewis, Peter W. Modern Criminal Justice. New York: McGraw-Hill Book Company, 1978.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

- ประวัติส่วนตัว ร้อยตำรวจเอก หญิง อัญชญา สุขสาคร รองสารวัตร กลุ่มงาน
ตรวจสอบสำนวนอัยการ กองคดีอาญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
เกิดวันที่ 6 มกราคม 2517
- ประวัติการศึกษา
- สำเร็จมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย
จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2532
  - สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ปีการศึกษา 2533
  - สำเร็จปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2537
  - สำเร็จประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตไทย จากสำนักอบรมกฎหมาย
แห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ 54
- ประวัติการรับราชการ
- ดำรงตำแหน่ง รองสารวัตร (ทำหน้าที่นิติกร) กองวิชาการ กรมตำรวจ
เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2541
  - ดำรงตำแหน่ง รองสารวัตรงาน 1 ฝ่ายตรวจสอบสำนวนอัยการ กองคดี
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2546-14 มิถุนายน 2548
  - ดำรงตำแหน่ง รองสารวัตร กลุ่มงานตรวจสอบสำนวนอัยการ กองคดีอาญา
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ถึงปัจจุบัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย